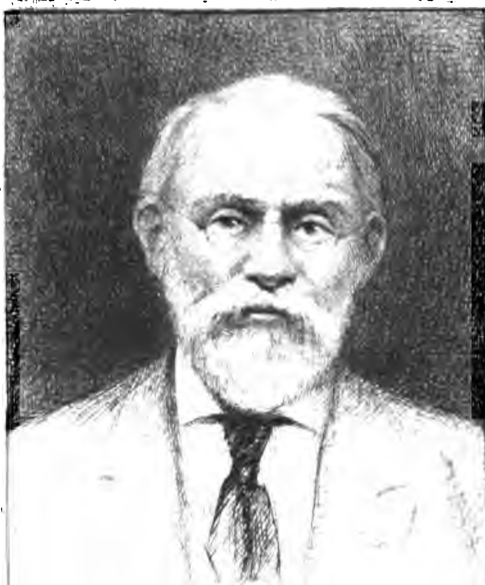

Gamle og nye

Noveller

af

St. St. Blicher.

Anden Deel.

Anden Udgave.

Kjøbenhavn.

Forlagt af C. A. Reitzels Bo og Arvinger.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri
ved F. S. Muhle.

1857.

Indhold.

Danerfolket tilegnet.

At høre Noget fra højtop i Tiden,
Selv Æventyr; blot det er længesiden,
Er Tidskort for de Store med de Smaa —
Nei! ikke Tidskort; hellere Tidsdrøje:
Med Verdens Færd at holde stadigt Øje,
At see hvordan det før og nu mon gaae —

At see hvorlunde blodigt der er kæmpet,
Hvorledes Lys er tændt og atter dæmpet,
Og hvergang atter klarere fremgik:
Hvordan der knustes, styrtedes med Haanden,
Men rejstes atter, bedredes ved Aanden,
Som Mennesket har stedse havt for Skik.

IV

Men har man og sig seet trindtom paa Jorden,
  Man dvæler helst og længst ved eget Norden,
  Ved eget Kjød og Blod og Sind.
Hvad vore Fædre have her bedrevet,
  Hvad Bragi's Sang og Saga har beskrevet,
  Sig præger dybest dog i Sjælen ind.

At jeg begynder saa, det er fordi
  Der ligger Sandhed og i Poesie;
  Med Sandsagn kan sig Phantasien rime.
Jeg tænder intet Lys; jeg pudser blot
  Ved det som brænder — maae det skinne godt
  I een og anden dunkel Vintertime!

  Der var et Liv udi vort gamle Norden:
Kamp, Kjerlighed og Sang, i Himlen som paa Jorden.
Hint Hof i Valhal var som det i Leire:
Ved Bægerklang man fejred sine Sejre,
Beredte sig til nye, — til Vaabengny
  Festmaaltid vendtes,
Med Mjød begyndtes, og med Blod der endtes.

V

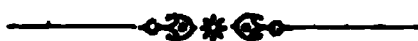
I Danmarks Ungdom havde de for Skik:
Med Vaaren ud til Orlogs Manden gik,
Sig Guld for Staal, Mundgodt for Guld tiltusked.
Paa Vand, paa Land man tumled sig; men naar
Sig havde mældt det barske Efteraar,
Og Stormene i Sejl og Tage rusked, —

Naar Dag blev kort udi det kolde Nord,
Oldfa'er sig bænked ved det lange Bord,
Og laante Lys fra Arnen, Fryd fra Kruset;
Om ej af Gammeløl og Mjøden sød,
Saa, naar i Hallen Strengelegen lød,
Af Skjaldekvadene han blev beruset.

Hvad Hærværk han om Sommeren bedrev,
Ham Sangeren med dybe Runer skrev:
Paany sin Kamp han sejrende udfægted.
Men saa — han Bæger, Sværd og Sang forlod,
Naar Elskov ildnede hans friske Blod,
Og Disen ved hans Heltehjerte smægted.

VI

Nu har vi ogsaa Vinter, kan jeg troe,
Og samles lysteligt i lune Boe;
Har vi ej Krig, vi dog om Krig kan snakke: —
Lad Tiden bruges! — Tiden er en Tyv!!
Tillad, jeg kommer og med min Besyv!
Og med eenfoldig Tale tag tiltakke!

Gamle og nye Noveller

af

St. St. Blicher.

Anden Deel.

Den svenske Major.

I den lille Bye Boeløse i Fyen, er blandt andre, en Gaard, der i flere Aarhundreder er gaaet fra Fader til Søn, og saaledes skifteviis beboedes af en Peder Klausen og en Klaus Pedersen.

Hvo der nu ejer den, veed jeg ikke; men i Svenskekrigen 1658 og 59 var det rigtig en Peder Klausøn. Samme Peder Klausøn havde en vidunderlig smuk Datter. Hvad hun heed, har Ingen sagt mig; men jeg vil paa min egen Regning kalde hende Sigrid.

Kong Carl den Tiende i Sverrig gjæstede det stakkels Danmark. Han var slem at beverte og hans Folk ikke mindre: hvor de spiste gjorde de virkelig reent Bord; thi naar de havde fyldt Vommen med Mad og Drikke, fyldte de Lommerne bagefter med Sølvskeer, Bægere og Alt, hvad der ellers fandtes af ædelt Metal. Tilmed havde de ogsaa andre fæle Unoder, der gjorde at mange smukke Koner og Piger krøb i Skjul for dem.

Da de under Vinters Hjerte droge herind, var man ikke saa rigtig belavet paa deres Komme. Hvem der var meget ræd, maatte flygte over Hals og Hoved, og lade Huus og Hjem i Stikken. Blandt disse var og den ærlige og

velbyrdige, om ikke mandhaftige, Herre til Billeskov. Han tog med sig saameget han kunde føre, og overlod Resten med Gaard og Gods til sin Forvalter; men det var just Peder Klausøn i Boeløse.

Denne meget ærlige, skjøndt ikke velbyrdige Mand, overlod sit eget Huus til sin Kone, og tog selv sit Standqvarteer i Huusbondens. Deres Datter, skjøn Sigrid, var paa samme Tid i Huset hos Præsten, hvis Kone laae dødelig syg, saavel for at see Præstekonen, hendes Sødskendebarn, tilgode, som for at hjælpe Præsten tilrette med Huusvæsenet. Saavidt jeg veed, heed han Reutze; men var det ikke ham, saa var det en Anden.

Nu kom Svensken over det lille Belt, og udbredte sig som en Strøm over Fyens Land. Det gik strygende ned til Øens sydøstlige Kant, hvorfra Overgangen til Langeland, Lolland, Falster og videre til Sælland, siden skulde gaae for sig. Den ene Hob afløste den anden, og Alle plyndrede de; tilsidst maatte der kun blive Lidet tilbage. Den første Indqvarteringsnat døde Madam Reutze, men ikke i Ro; thi storstøvlede Ryttere trampede omkring i alle Værelser, sang, bandte, hujede og sloge istykker. Den sorrigfulde Præst maatte lade dem raade, som de vilde; han sad med liden Sigrid ved sin døende Ægtefælles Seng; modtog hendes sidste Haandtryk og tillukkede hendes brustne Øjne.

Om Morgenen forlode Rytterne det forstyrrede Huus. Skabe og Kister fandtes opbrudte og tomme efter dem. Men Præsten havde endda forvaret sit bedste Sølvtøj, Linned og rede Penge. Næste Dag kom Soldater; de vare ikke et Haar bedre, og den arme Mand maatte kjøbe dem fra sig med et Dosin Sølvskeer og et Par Haandfulde rede Penge, ellers vilde de have brændt Huset af over ham.

Aftenen herpaa kom en tredie Trop. Ogsaa hos denne

maatte Bopæl og Liv ranzoneres med klingende Væsen. Før de droge ud, randsagede de alle Værelser. To af dem kom ind i Liigstuen. De studsede lidt; men den Ene spurgte Sigrid, der stod ved Hovedet, hvo det var, som laae Liig.

Hun sagde det.

„Fru Pastorinden," raabte den vilde Kriger, „trænger ikke længer til Klæder; det var Synd, saa fiint et Lagen skulde raadne i Jorden!"

Dermed rev han alle Jordeklæderne af hende, svøbte dem sammen, og gik sin Vej. Med grædende Taarer og et beklemt Hjerte klædte Sigrid paany Liget i sin Gravstads; og hun og Enkemanden ventede under stor Angst og inderlige Bønner den næste Indqvartering.

Denne var endnu værre, end nogen af de foregaaende: Med blottede Kaarder aftvang de Hr. Reutze næsten Alt, hvad han af sine Ejendomme endnu havde tilbage. Endogsaa Liget blev anden Gang berøvet sine Klæder og forladt nøgen i Kisten. Nu var der Ro to Dage og een Nat, og dette Mellemrum benyttede Præsten til at faae sin Kone i Graven.

Da stormede en Sværm Polakker ind i den øde Gaard. Præsten, som befrygtede det Værste, lod skjøn Sigrid skjule sig i en lønlig Krog inderst i Jordkjelderen, hvorhen han havde bjerget den sidste Rest af Penge, Linned og Klæder.

Da Barbarerne fandt Huset tomt, begyndte de at ville true Præsten til at vise dem, hvad de endnu formodede at han havde gjemt. Til ingen Nytte forsikkrede han, at deres Forgængere allerede havde berøvet ham Alt. De satte nu deres Trusler i Værk, og begyndte Torturen: de udstrakte ham paa Jorden, og hug ham over de blotte Skinnebeen med store Stokke.

Han udholdt standhaftigen alle de skrækkelige Pinsler, mere af Frygt for den dejlige Sigrids Ære, end for at

redde sin Smule Ejendom. Een af Bødlerne, større, stærkere og grummere end de andre, greb et Mangeltræe, og raabte: „I slaae som Hallunker; lad mig komme til, saa skal han nok føle det!"

Med disse Ord slog han den ulykkelige Mand med den skarpe Kant af Mangeltræet saa haardt over Benet, at det knækkedes.

„Bekjender Du endnu ikke," skreeg han, „hvor Du har skjult dine Tiendepenge og dit Offer, skal jeg gjøre det andet Been ligesom det første; saa halter Du ikke."

Den ædle Præst taug, og anbefalede i et smerteligt Hjertesuk Gud sin arme Sjæl. Da slog Uhyret til og forlod hansdende med sine Kammerater den lemlæstede Mand.

Længe laae han i denne piinagtige, hjælpeløse Tilstand, før de bortflygtede Gaardsfolk kom tilbage, fik ham bragt tilsengs, mere død end levende, og den stakkels kvindelige Fange, paa hans Angivelse, fremdraget af sit Skjul. Neppe var dette skeet, førend en ny Trop rykkede ind. Tillykke var dette bedre disciplinerede Folk, og commanderede af en menneskelig og veltænkende Officeer. Saasnart han saae Præstens Tilstand, og hørte hvorledes han var medhandlet, lod han ham ved Bataillonens Feldtskær forbinde, og besørgede ham plejet paa det omhyggeligste.

Denne svenske Officeer — en Major Lindqvist, Lundsqvist, Strømqvist, eller saadan Noget — var en kjøn stille Mand, med noget vist Tungsindigt i sit Aasyn, hvilket — vil man sige — især skal gjøre Pigerne bløđhjertige. Krigen lod ikke til at være hans egentlige Fag, han syntes at være skabt for fredeligt Liv og huuslig Lykke; og man kunde gjerne antage, at hans Melancholie reiste sig deraf, at dette hans Hjertes Ønske hidtil var ham nægtet. Og skulde det nogensinde opfyldes, maatte det nu vel være paa Tiden; thi han var ikke langt fra de Fyrgetyve.

Det var ikke sært, at han saavel for sin mod Præsten udviste Menneskekjerlighed, som for sit nette og adstadige Væsen, snarlig kom i dennes Kridthuus. Ligesaa naturligt var det, at han af skjøn Sigrid blev begegnet med Agtelse og Velvillie; og det varede ikke heller længe, inden han virkelig syntes at høre til Familien.

Hans Regiment, der var det sidste af Bagtravet, fik Befaling at blive tilbage i Fyen og holde denne Øe besat, medens Kong Carl med den øvrige Hær drog flere Erobringer imøde. Derved forlængedes hans Ophold i Præstegaarden til større Gavn for Velærværdige Hr. Reutze, end for ham selv og den dejlige Sigrid; thi kortelig at berette, der opstod hos Begge en gjensidig Tilbøjelighed, som Ingen af dem syntes at mærke, før det var bagefter.

Den, som først opdagede Noget baade hos sig selv og hos den Anden, var Majoren, men det var Synd at sige, at han førte sig sligt til Nytte; meget mere tiltog hans Tilbageholdenhed i samme Grad, som den stakkels Sigrid i sit Hjertes Uskyldighed viste sig ømmere og fortroligere. Kun Sukke, men intet Elskovs Ord kom over den veltænkende Krigsmands Læber, og ofte blev Pigens milde Blik besvarede med nedslagne Øjne, og et Par bittersøde Taarer. Det var ikke enhver Officeer, der skulde baaret sig saa enfoldig ad, allermindst i et fremmed Land.

Det samme meente ogsaa alle Bataillonens Officerer, som hverken vare enfoldige eller blinde; ja En og Anden prøvede vel paa, at udstikke den taabelige Major; men det var forgjeves Møje: i de smaa uskyldige Pigehjerter er kun eet Rum. De Herrer Lieutenanters Galanterier bleve enten slet ikke forstaaede, eller med Kulde afviste; og videre torde Ingen af Ærbødighed og Agtelse for Chefen gaae. Men der var

endnu Een tilbage, som hverken af denne eller andre Grunde behøvede at genere sig.

Vinteren var forbi, og Foraaret begyndte at mælde sig med Lærkesang, og Alt hvad dertil hører: Da kom Regimentsobersten første Gang i Præstegaarden. Han var en ung Mand, en smuk Mand og en grevelig Mand; og han havde erobret flere kvindelige Hjerter, end hans Herre, Kong Carl, Fæstninger.

Da han i al sin Stads og krigerske Skjønhed kom ansættende, gjorde skjøn Sigrid store Øjne, og Majoren sure Øjne; men Pigebetvingeren forliebte Øjne. Grev Løvenhjelm, eller Oxenhjelm, eller hvad det var han heed, begyndte ufortøvet med Smiger og Complimenter at drage den første Paralel.

Majoren mærkede det, og frygtede for, at Approcherne snart vilde lede den sejerrige og erfarne Fjende nærmere til Fæstningen. Hvad skulde han gjøre? Aabenbar torde han ikke forstyrre Oberstens Belejringsarbejder; men derimod stræbte han lønligen at nedrive hans Brystværn og fylde hans lumske og forborgne Løbegrave.

Han talte desaarsag hemmelig med Præsten, og gjorde ham ret nøje opmærksom paa den Fare, hvori hans unge og uerfarne Jomfrue svævede, og raadede ham — som det sikkreste — at fjerne hende fra den farlige Fjendes Øjne, samt derhos med sin præstelige Værdighed og faderlige Anseelse at advare og formane hende til Opmærksomhed paa sig selv.

Jeg kan ikke her lade ubesvaret en Anmærkning, som mangen Læser, maaskee og Læserinde vil gjøre: „Majoren vidste jo, at skjøn Sigrid var ham god; hvi kunde han da være saa ængstelig for hende? hvor kunde han tænke saa slet om hende?“ Hr. Læser! Majoren elskede! og har De selv elsket, saa veed De, at sand Kjerlighed er bly, beskeden, mis-

troist med Hensyn til egen Elskværdighed, og frygtsom, ja ængstelig med Hensyn til den elskede Gjenstand: mere behøver jeg ikke at sige.

Nu da: det var strax efter Middagsmaaltidet, at denne Aftale blev gjort; hele Eftermiddagen havde Obersten nok at bestille med Tjenestesager, men ved Aftensbordet savnede han rigtig den skjønne Sigrid. Præsten svarte, at hun var upasselig, og derfor ikke kunde lade sig see. Obersten trak med Læberne, som til Smiil; men druknede dette hurtig i et Bæger af sin egen medbragte Viin.

„Det vilde smerte mig," sagde han galant, men alvorlig, „om den unge Dame just skulde blive syg ved min Ankomst; befinder hun sig ikke bedre imorgen, skal jeg sende Regimentslægen herhid; det er en duelig Mand, der ogsaa forstaaer sig paa indvortes Sygdomme."

Nu gik Samtalen over paa andre Gjenstande.

Den følgende Dag lod Sigrid sig heller ikke see ved Frokosten. Obersten gjentog sit Tilbud fra forrige Aften; Præsten gjorde mange Undskyldninger, for at slippe fri for denne Naadesbeviisning, forsikkrede, at hendes Upasselighed Intet havde at betyde, og at i al Fald, hvis det skulde blive værre, kunde Regimentslægen tidlig nok consuleres. Obersten beed sig i Læberne og derved blev det.

Middagen gik forbi, og der var for Regimentschefen i Præstegaarden Intet videre at bestille. Han maatte nu tilbage i sit Qvarteer; Hestene bleve førte frem.

„Veed De hvad?" sagde han pludselig til Majoren: „Jeg troer, vi To engang ville bytte Logis; man kedes ved at ligge saa længe paa eet Sted!" her lagde han Hatten bort — „Hr. Pastor! I er en vakker Vert, jeg bliver hos Jer, og I, Hr. Major, behager at sende mig al min Sidensak

herned — I kan afbenytte min Hest — hils Forvalteren paa Gaarden! det er en flink Mand."

Majoren blegnede. Men her var ingen Indvendinger at gjøre: han bukkede og adlød. Med et betydende Blik til Præsten og et varmt Haandtryk steeg han til Hest, og bad Jomfruen hilse.

Men den omtalte Gaard var netop Villeskov, og Forvalteren var altsaa den gode Peder Klausøn, skjøn Sigrids Fader. Han havde været saa snild, af Anføreren for Avantgarden at tilkjøbe Gaarden en Sauvegarde; det havde rigtignok kostet et stort Sølvbæger fuldt af ægte Mammon, hvilket han til dette Øjemed havde udbedet sig af den bortdragende Herre; men saaledes blev ogsaa Gaarden bestandig skaanet for Plyndring, og modtog ikke anden Indqvartering, end Regiments- eller Bataillonschefer med deres Tjenere.

Peder Klausøn studsede, da han, istedetfor sin unge lystige Hr. Greve, saae den ham ubekjendte Officeer indtage hans Plads; men beklemt om Hjertet blev han, ved nogle Dage derefter at erfare den rimelige Grund til saadan Ombytning.

Saasnart nemlig den sørgmodige og ordknappe Major hørte, hvo der var hans Vert, at det var den ømt og lønligt Elskedes Fader, lod han ham ikke længe blive uvidende om, i hvilken farlig Stilling Datteren befandt sig:

„Jeg har kjendt Eders Datter" sagde han tilsidst: „nu et Par Maaneder; hun er en uskyldig og meget sædelig Pige; men jeg kjender ogsaa min Chef, og — kort sagt: I gjorde bedst i at tage Eders Datter her hjem."

Peder Klausøn takkede vel Majoren for det givne Vink; men saae dog lidt mistroisk til ham, og tænkte ved sig selv: „saaledes snakke de Ræve for de Gæs; enten Ræven eller Ørnen tager min Gaas, kan være mig lige kraftigt."

Dog, det var jo altid sikkrest at have Datteren hos sig under umiddelbart Opsyn.

Han takkede desaarsag Majoren for hans velmeente Raad, og spurgte, hvorledes han bedst skulde afbenytte det.

„Det rigtigste," svarte denne: „er, at I gaaer selv derned, og forlanger Eders Datter paa en eller anden Grund, som I nu bedst kan ophitte."

Den gode Peder Klausøn nikkede, saa den brede Hat sank ned og skjulte det halve Ansigt, dernæst rystede han næsten umærkeligt paa Hovedet; men sagde Intet.

„Hvad I vil gjøre, det gjør snart!" sagde Majoren, og som opvækket af en Drøm drejede Peder Klausøn sig hurtigt om, gik ind, iførte sig en Stadskofte, ombandt sin Hals med et langt hvidt Klæde, hvis befryndsede Ender hang ned til midt paa Brystet, tog en messingknappet ti Qvarteer lang Stok i Haanden, og vandrede afsted til Præstegaarden.

Han ankom i Middagslavet. Da han traadte ind i Stuen, sad alle Mand tilbords; øverst Hr. Greven, ved hans Høire skjøn Sigrid, ved Siderne ti, tolv svenske Officerer og nederst hans Velærværdighed, Hr. Reutze.

Sigrid reiste sig, og rødmede af Glæde over at see sin kjere Fader, men blegnede strax derpaa ved Tanken om sin Stilling, hvis Farlighed allerede var blevet hende indlysende.

„Ej, ej! Hr. Vert!" sagde Greven, og tømte sit Bæger: „skal man see Eder her? kommer I for at besøge Eders Datter? hun har været en Smule Patient; men som I nu selv kan overbevise Eder om, er hun i ønskelig Bedring."

Peder Klausøn drejede paa sin Hat og sagde: „det er mig meget belejligt; thi jeg behøver hende nødvendig paa Gaarden, da Huusholdersken og begge Kammerpigerne ere blevne syge."

„See, see!" smidskede Greven: „naar er den Sygdom paakommen dem?"

„Strax efter at I var reist!" svarte Forvalteren.

Greven slugte hastig nogle Mundfulde. „Eders Datter," sagde han: „kan ligesaalidt undværes her, og" — han slængte Skeen og saae stivt paa ham — „troer I ikke Eders Datter ligesaa tryg under min Beskyttelse, som under Majorens?"

„Vel det, vel det!" svarte Peder Klausøn: „men det er ei heller derfor, jeg begjerer hende; det er ikke for hendes, men for min Skyld, og I vil dog vel ikke, naadige Herre, forholde en Fader sit Barn?"

Greven trak ærgerlig Øjenbrynene ned, og sagde: „Ingenlunde, min Kjere! men hvo skal saa holde Huus her for os og vor Pastor? Vi behøve ogsaa en Huusmoder — hvad siger I selv, min vakkre Pige?"

Faderen blinkede hemmelig til hende.

Hun forstod Vinket, og mærkede godt Hensigten af hans Komme; maaskee bevægedes hun og af Længsel efter en vis Anden.

„Dersom Eder saa synes, ædle Herre!" sagde hun: „kunde jeg jo paa et Par Dages Tid tage op til Gaarden, og naar Alt der er sat i Skik, naar maaskee de Syge komme sig eller en Anden kan faaes, kommer jeg her tilbage."

„Godt!" svarte Greven smilende: „siden det er Eders egen Begjering — Eder kan jeg Intet nægte. Dog, Noget for Noget, om Venskab skal holdes: Eders Papa bliver her som Gidsel til vi see Eder igjen."

Peder Klausøns Ansigt formørkedes; han meente, at hans egen Nærværelse paa Billeskov var ogsaa nødvendig; han meente, at hans Ord og Tilsagn nok stod til Troende; men Greven var nu engang af en anden Mening, og den

blev altsaa taget til Følge. Datteren blev sendt under Escorte, og Faderen blev tilbage som Arrestant.

Med en Glæde, der ikke lod sig dølge, modtog Majoren den fra Forføreren saa lykkeligt undslupne Pige; og hendes Fryd ved dette Gjensyn lod sig end mindre mistyde af den altfor lykkelige Elsker, der nu paa det nærmeste, forrasket af sit eget Hjerte, ved en Kjerligheds-Erklæring havde handlet lige imod sine ædle og højmodige Grundsætninger. Allerede vare hans Arme udstrakte til en Omfavnelse, da han endnu i rette Tid besindede sig, og atter lod dem synke.

Men Sigrid, hvem Faderen ved Skilsmissen i Præstegaarden havde erklæret, at hun maatte betragte Majoren som sin Dyds og Æres Frelser, greb dennes Haand, og trykkede den med Inderlighed til sine Læber.

Forvirret, kæmpende med sig selv kunde han neppe sandse at faae Haanden tilbage; men at han ikke indløste den uden et lønligt Tryk og et Kys paa Pigens Pande, det vil man vel tilgive den saare nøjsomme Kriger. At skjøn Sigrids Pande blev saa rød, som om den var stukket af en Myg, det vil man vist ikke heller tilregne Majoren, som om han skulde have kysset altfor hæftigt; tvertimod det var neppe han berørte den jomfruelige Pande. Om mere end Panden rødmede af det faure Ansigt, skal jeg lade være usagt; thi den blufærdige Møe bøjede det strax ned mod den hæftigt bølgende Barm.

Med heltemodig Selvovervindelse endte Majoren dette fristende Optrin med at spørge efter Peder Klausøn. Ved dette Spørgsmaal deelte sig Pigens Følelser, og den ene Halvdeel tog en anden, Datteren værdig, Retning. Hun fortalte med Bekymring hvad hendes Befrielse havde kostet, og hvor forøvrigt Sagerne stode for dem Begge.

Majoren lagde Haanden paa den rynkede Pande; men inden det lykkedes ham at udgrunde noget Raad, traadte

Peder Klausøn ind i Stuen, svedig, pustende: uden Skoe og med sønderreven Hat. Han modtoges af Datteren med et Glædesskrig og af Majoren med et Forundringsraab. Saasnart han kom tilaande, fortalte han paa deres gjentagne Spørgsmaal, hvorlunde han havde ranzoneret sig selv ved følgende Puds:

„Da han betænkte, at Sigrid blot for en Dag eller to var bragt i Sikkerhed, og at en værre Udverling snart uundgaaeligt vilde finde Sted, besluttede han, uden Ophold at flygte til Gaarden, for at skaffe baade sig og Datteren et tryggere Skjul. Til den Ende bad han om Tilladelse at gaae ud i et vist Ærinde; han fik den, men tillige tvende Soldater til Bevogtning. Da han var kommen udenfor Præstegaarden, nærmede han sig den kun et Hundrede Skridt derfra værende Skov, der næsten uafbrudt strækkede sig op til Villeskov Hauge.

„Hvorhen?“ raabte Soldaterne.

„Til Buskene,“ svarte han rolig.

„Behøves ikke!“ sagde den Ene! „expedeer Jer, hvor I er!“ Han var da midtvejs mellem Gaarden og Skoven.

„Som I ville;“ svarte han: „men høflige Folk vende sig om; det er ikke anstændigt, at I staae saaledes og gloe paa mig.“

Uden at sige Noget vendte Soldaterne ham Ryggen.

Dette Øjeblik benyttede han til at drage Skoene af, og med al muelig Hurtighed at tage Løbet ad Skoven til. Soldaterne mærkede ikke hans Flugt, før han var Skoven paa fem eller sex Spring nær. Vel skreeg de nu, og sendte deres Kugler efter ham; men den ene gik forbi, og den anden rev blot en stor Lap af hans bredskyggede Hat. Nu kastede de Geværerne, og søgte at indhente ham; forgjeves! han benyttede det korte Forspring og sit Kjendskab til Skoven saavel,

at de snart maatte opgive Jagten, for ganske slukørede at melde Obersten det Passerede.

„Jeg er kommen," endte han: „for at frelse min Datter; jeg selv maae opfylde Pligten mod min Herre, og blive her; enten Obersten saa vil respectere Sauvegarden eller ikke."

Majoren rystede med Hovedet, og sagde: „Kjender jeg ham ellers ret, kunne vi snart vente ham; dersom I derfor veed et Skjul, saa tye derhen med Eders Datter! Jeg skal imidlertid, bedre end I selv er istand til, varetage Eders Pligt og beskytte Gaarden. Naar han mærker, at I ikke er her, tør han maaskee give sig tilfreds."

Peder Klausøn trykkede med taknemmelige Taarer den ædle Krigers Haand, og lovede snart at lade ham høre fra sig. Sigrid kastede for sidste Gang sine skjønne, taarefyldte Øjne paa den elskede Mand; og han trykkede hende en lille Fingerring i Haanden med de Ord: „Til Erindring, skjønne Sigrid! om vi aldrig mere skulle see hverandre."

Han vendte sig hurtig og gik med Haanden for Øjnene ind i sit Værelse. — Fader og Datter forsvandt.

Det varede kun faa Minutter, inden Obersten kom farende og spurgte efter begge de Flygtede.

Paa Majorens Forsikkring, at han ikke vidste hvor de var, fnøs han af Harme, anraabte mange tusinde Tylter og Tønder af de sorte Engle, rumsterede og ledte i hver en Krog oppe og nede i Slottet, lod Haugen og Skoven og de nærmeste Huse og Byer gjennemsøge. Til ingen Nytte: det skjønne Bytte var sluppet ham af Hænderne; hun var borte og hun blev borte; ej engang paa Faderen kunde han nu udøse sin Hævn; men til Majoren saae han længe med mistroiske Blikke.

Dog efter nogle Dages Forløb fik han Andet at tænke paa, da der pludselig kom Ordre til at bryde op og følge

Hovedhæren. Den dejlige Sigrids Billede fortrængtes snart af Andre, og Majoren var vel den Eneste, der med dette uudslettelig indgravet i sit Hjerte forlod Boeløse.

Nu ville vi ogsaa for et Par Aar forlade denne lille Bye, saavelsom Oberst, Major og hele den svenske Armee; og først i Aaret 1660, efterat Freden er sluttet, vende tilbage til Skuepladsen for denne sandfærdige Begivenhed.

Og finde vi da den gode Peder Klausøn siddende ganske allene paa en Træbænk under Lindetræet udenfor sin Dør i meerbemeldte Boeløse. Han seer baade ældre og mere alvorlig og sagtfærdig ud, end da han løb omkap med de svenske Soldater. Han synes med dyb Sorrig at savne Noget, og saa gjøre Flere end han.

See! ind i Gaarden og lige henimod ham ride i fuld Trav tvende Krigere. Den Forreste er iført en blaa Kjole og gule Underklæder; hvide Hejrefjedre flaggre fra hans høje Hat — ganske rigtig! det er vor svenske Major, det er ham selv; hans Rideknægt er det, som følger ham.

Han springer af Hesten, griber den maalløse Peder Klausøns Haand, og siger med hjertelig Glæde:

„God Dag, god Dag! min gamle, værdige Ven! Dennegang kommer jeg ikke som Fjende til det kjere lille Boeløse; men i et ret venligt og fredeligt Ærinde — hvor er Eders elskværdige Datter? hvor er min dyrebare Sigrid? er hun endnu fri, og mindes hun mig? To hundrede Mile har jeg redet fra mit Hjem for at bejle til den dydige Piges Haand — sig mig: hvad tør jeg haabe?"

Peder Klausøn svarer Intet, men han knuger Majorens Haand, og Taarer tindre i hans Øjne.

„For Guds Skyld!" siger Svensken blegnende: „hvad er der hændet? hvor er Sigrid?"

Peder Klausøn løsriver sin Haand; den frembristende

Graad sætter alle hans Ansigtsmuskler i bævende Bevægelse. „Der!“ hulker han og peger op til Kirkegaarden.

Da skjælver den arme Fremmede; med et dybt Hjertesuk udstønner han et ængsteligt: „død?“

„Ja!“ svarer den ynkværdige Fader: „hun længtes efter en Ven, hvem hun aldrig mere ventede at skue i dette Liv; hun hentæredes som et knækket Blomster — for tre Maaneder siden begrov jeg hende ved Moderens Side — Eders Ring, Hr. Major! har hun med sig i Graven.“

Og see! den ædle Krigsmand græder, han omfavner Peder Klausøns Hals og kysser ham; han tager begge hans Hænder, og trykker dem til sit Bryst — han vender sig, staaer tilhest og rider sin Vej; men ikke som han kom, munter og rask; nej, Fod for Fod skrider Hesten ud af Gaarden; han selv sidder med nedbøjet Hoved og begge Hænderne paa Saddelknappen — Rideknægten følger ham langsomt efter, og tørrer sine Øjne.

Men Peder Klausøn løfter sine Øjne og sine foldede Hænder mod Himlen, lader dem atter synke, sukker, vender sig og gaaer ind i sit sørgelige Huus.

Den sachsiske Bondekrig.

I.

Paa den gamle Ridderborg Gehofen var lystigt Gilde. Borgherren, den unge Grev Maternus, bevertede sine omboende adelige Venner: Grev Wolff af Stollberg, Hans Werther, Caspar af Ruxleben og Flere.

Det gamle massive Egebord var vel besat med kraftige Retter: en Dyreryg, et Vildsvin-Hoved, Vildt og Tamt, Stegt, Kogt og Røget; og den vældige Humper, fyldt med Rhinbjergenes kostelige Gaver, gik flittig omkring, credenzet af Søsterens, Hermuntrude v. Gehofens, nectarsøde Læber.

Det var Reformationens første Fest.

„Es lebe Martin Luther!" var første og sidste Skaal. Vinen randt til Ære for „den ridderlige Præst! Pavens Betvinger, Religionsfrihedens ædle Helt".

Midt under Maaltidet traadte en Tjener ind med et Brev til Greven af Stollberg. Han læste: hans Ansigt rynkede sig, og glattedes igjen; omsider brast han ud i en inderlig Latter.

„Fra Thomas Münzer!" raabte han, saasnart han atter var kommen tilaande. „Hør engang hvad den gale Præst skriver!"

Tidt afbrudt ved sin egen og Selskabets ubetvingelige Latter, læste han som følger: „Jeg Thomas Münzer, efter Guds urandsagelige Villie Borgermester i den frie Stad Mühlhausen, lader Dig Wolff Stollberg hermed vide: at Du uopholdelig haver at indfinde Dig i min Residents, det nye Zion, for at høre det Budskab, som Herren haver givet mig til Dig. „„Lad hente Wolff Stollberg!““ sagde Herrens Aand til mig: „„byd ham at forlade sine dumme Afguder, og overgive alt sit Land og alt sit Gods til Dig, Thomas Münzer, hvem jeg haver sat til en Vægter og til en Konge i Israel!““ Hvorefter Du Dig haver uvægerligen at rette!“

„En stræng Tiltale!“ sagde Grev Maternus —

„Og det af een af mine egne fødte Undersaatter,“ sagde Grev Stollberg til; „men jeg kommer vel til at lystre Ordre, kun vil jeg tage nogle Hundrede Ryttere med mig, at jeg kan vise mig med Anstand for hans Mühlhausenske Majestæt.“

„Dette Følge“ raabte Hans von Werther, „er neppe talrigt nok; det nye Zion er en velbefæstet Stad; Borgerne ere den selvgjorte Konge fanatisk hengivne, og derforuden har han en Livvagt af nogle Tusinde rasende Bønder.“

„Alt for overdrevet!“ sagde Grev Maternus: „det Hele er kun et Pøbelspillop, et Daarekistespectakel, der snart af sig selv vil ophøre.“

„Den schwabiske Bondekrig var dog meer end blot Narrespil!“ faldt Grev Bodo alvorligen ind; „tænk paa Weinsbergs Ødelæggelse! paa Ludvig von Helfenstein og de halvfjerdsindstyve ædle Riddersmænd, som paa eengang bleve Offere for disse Uhyrers Grusomhed! deres mishandlede Legemer ere endnu ikke forraadnede; desto før burde deres sørgelige Tryghed og Ligegyldighed tjene os Sachser til Advarsel.“

„Jeg har kæmpet i tretten Slag," sagde en aldrende Herre; „men aldrig har det saaledes vamlet mig for Hjertet."

„Og I var i Weinsberg?" raabte Flere paa eengang: „I saae da selv hvorledes det gik til, og kan fortælle os, hvad der er sandt, og hvad der er Tilsats af Rygtet!"

„Rygtet," svarte han, „skulde havt vanskeligt ved her at overdrive."

„Aa! fortæl! om I behager, Ridder Eberhard!" sagde en af de Yngre.

„Min Fortælling" svarte han, „er kun lidet opbyggelig, og passer ilde i et Glædeslaug; men da jeg tænker, den kan have sin Nytte, vil jeg ikke forholde Eder, hvad jeg der saae og hørte.

„Jeg kom paa min Hjemreise fra Zürich Paaskedag om Aftenen til det ulykkelige Weinsberg, og tog ind til en gammel Vaabenfælle for at overnatte hos ham. Han havde nogle andre Venner samlede, og vi sadde — netop som nu her — ved et godt Bord, og snakkede om den gale Præst i Nürnberg — det var just denne samme Münzer — og om hiin Mezger, under hvis Anførsel Bønderne allerede havde plyndret et Par Klostre og Borge. De Fleste vare af samme Mening som I, kjere Maternus! og ansaae det Hele for et Bondeopløb af ingen Betydenhed; men de fik snart Andet at vide.

„Midt i vor sorgløse Munterhed begyndte Stormklokken at brumme, og i det samme styrtede tvende af Byens Borgere ind i Hallen. „Hvor er Ilden?" spurgte vi. „Der er ingen Ild," svarte de: „men Bondehæren er for Byen; Enhver, som kan bære Vaaben, maae hjælpe at holde den ude!" Vi ombandt da vore Sværd, og ilede uden anden Rustning ud, for at forene os med Borgerne. Det var for silbigt: Fjenden var allerede indenfor Portene; vi hørte hans vilde Brøl fra alle Kanter, og derimellem Skrig af mishandlede Kvinder og Børn.

„Vi besluttede strax at vende om til Torvet, hvor vi ventede at finde de fleste af Borgerne forenede. Vi naaede det; men ikke før Bønderne havde dræbt eller forjaget alle dets Forsvarere. Nu vilde vi slaae os igjennem til Raadhuset, hvor vi haabede at kunne forsvare os længst, og i al Fald sælge vort Liv dyrest. Det var umueligt: hvad formaae en Snees Sværd mod et tusinde Møggrebe, Forke, Vognkjeppe og Plejle? Jeg saae en af de sidste svinges over mit Hoved, og i samme Øjeblik tumlede jeg bedøvet ned i en Krog, som en høj Steentrappe dannede ved Huset.

„Ret længe kan jeg ikke have ligget i denne Besvimelse; thi da jeg vaagnede, stod Maanen næsten paa samme Sted over Raadhuset, som da jeg faldt. Jeg følte til mit Hoved: der var intet Blod, kun en lille Bule, og jeg mærkede snart, at det Slag, jeg havde faaet, var af ingen Betydenhed. Men du retfærdige Himmel! til hvilke Grueligheder opvaagnede jeg!

„En Deel af Bondehæren — som nu formodentligen ingen videre Modstand fandt — havde samlet sig paa Torvet; de Øvrige vare endnu adspredte paa Rov og Mord omkring i Husene; jeg kunde paa alle Kanter af Byen høre deres Hujen og deres Slagtofferes ynkelige Skrig. De paa Torvet dannede en tæt Kreds: hvad der foregik i dens Midte kunde jeg vel ikke see, men dog altfor tydelig høre og slutte mig til. Der var antændt et Martyrbaal, thi snart sloge Røghvirvlerne i Vejret, og snart brød Luen igjennem og skinnede paa den modsatte indvendige Deel af Kredsen.

„Jeg laae saa højt, at jeg kunde see adskillige af disse afskyelige grinende Djævleansigter, naar Ilden stundom bestraalede dem. „Nærmere til Ilden med ham! ret saa! piin ham, den Bondeplager!“ lød det uophørligt, og derimellem de Martredes hjerteskærende Raab om Naade og Barmhjertig-

hed. Hyppigen aabnedes Kredsen, naar Cannibalerne kom slæbende med de ulykkalige Slagtoffere. Jeg gjenkjendte Flere af disse.

„Helfenstein blev ført tæt forbi mig; hans frugtsommelige Hustrue krøb hændervridende efter hans Bødler, og sank livløs til Jorden, da Kredsen sluttede sig imellem hende og den dødsdømte Ægtefælle. Ved Siden af hende stod en Bonde, og spillede en schwabisk Vals paa sin Sækkepibe. Endnu mangen Nat vaagner jeg i Forskrækkelse, og synes at høre de gruelige Toner, Uhyrernes Helvedes-Latter og de Piintes Vaandesskrig.

„Jeg indsaae snart, at der for mig var intet Andet tilbage, end et Forsøg paa at frelse mit Liv. Krogen, hvori jeg laae, var beskygget af Trappen, og Bønderne vendte desuden alle Ryggen til mig. Ved mine Fødder laae en dræbt Bonde med sin Høefork ved Siden. Jeg byttede i en Hast Klæder med ham, flængede ham i Ansigtet med min Dolk, tog hans Vaaben paa Skulderen, og listede mig bort. Uden Forhindring naaede jeg en af Byens Porte, og ilede nu af al Magt Nord paa: det brændende Weinsberg lyste for mig. Ved Daggry naaede jeg en Vens Borg, bortslængte Koften og Forken, og blev indladt. Saaledes bjergede jeg Livet; men Erindringen om denne Rædselsnat vil forfølge mig, saalænge jeg lever."

Ridder Eberhards Fortælling satte hele det før saa muntre Selskab i en mørk alvorlig Stemning. Hermuntrude var bleg, og Taarer vældede frem af hendes skjønne Øjne.

Caspar von Rurleben søgte frem for Alle at trøste og indgyde hende Mod, og det med meer end almindelig Ømhed og Deeltagelse. Et venligt, men tvunget Smiil viste, at hans Bestræbelser lykkedes kun halvt.

Grev Stollberg, som under denne sørgelige Beretning om Weinsbergs Ulykke havde lænet sig tilbage i Stolen, hævede sig hurtigt, greb Münzers Brev, vendte og drejede det, slængte det atter foragteligt bort og spurgte en af Tjenerne: hvo der havde bragt det?

„En Person, der saae ud som en Kjøbstædmand;“ svarte denne: „Portneren, til hvem han leverede det, spurgte: om han ikke skulde have Svar derpaa? men Personen svarte: det behøvedes ikke, for kom Svaret ikke snart, skulde det nok blive afhentet.“

„Der aner mig just intet Godt,“ sagde Bodo betænkelig: „jeg vilde ønske, vi havde Dagen for os!“

„Saa lader os i det mindste vente den i rolig Munterhed!“ raabte den vakkre Vert.

Atter flød den ædle Hochhejmer, og Bægeret gik omkring; men den forrige Glædskab lod sig ikke mere fremmane: Vinen maatte nødes ned, Naboe underholdt sig temmelig sagte med Naboe, Samtalerne vare afbrudte og uden Liv; kun Frøken Hermuntrude syntes at interessere sig for det, Ridder Ruxleben havde at meddele hende, fornemmelig naar han hviskede; thi hun satte ofte et heelt alvorligt Ansigt op, men endnu oftere rødmede hun, slog Øjnene ned og smiilte.

Imidlertid begyndte det at vorde lidt uroligt blandt de opvartende Riddersvende: de listede sig hyppigen ud og ind, stak Hovederne sammen, skottede til Vinduerne, og til hverandre indbyrdes.

„Lyner det?“ spurgte Verten.

Et Par af Svendene gik til det modstaaende Vindue, som vendte ud til Marken.

„Det lyner ikke,“ svarte de; „men imellem seer man Glimt som af Fakler.“

En Anden kom i det samme ind: „Jeg troer ikke, det

er rigtigt fat!" sagde han: „man kan høre Noget paa Veien til Mühlhausen."

„Og hvad kan man høre?" spurgte Ridderen igjen.

„Et dumpt Drøn, som af en heel Mængde Mennesker!" lød Svaret.

„Hm!" sagde Greven af Stollberg: „Monstroe Gjendøberne virkelig skulde faae isinde at aflægge os et Besøg?"

„I saa Fald" raabte Ridder Werther, „maae man vel belave sig paa at tage kjønt imod dem."

„Skal ikke mangle!" svarte Verten, idet han reiste sig, og gik ud for at træffe de fornødne Forholdsregler.

„Jeg mener," sagde han endnu i Døren, „at det er blind Allarm; men for en Sikkerheds Skyld vil jeg see til mine Folk, og sende en Post ud."

Han kom snart tilbage.

„Mine Venner!" sagde han med munter Mine: „Bevægelse er god efter Maaltidet; dette maae tjene til Undskyldning for, at jeg sætter mine kjere Gjæster i Arbeide. Dette Sværmerpak har virkelig isinde at overrumple os: i dette Øieblik kom en af mine Svende hjem fra Marken; han var dem saa nær, at han kunde høre dem tale om dette Besøg, de nu tiltænke os."

Nu kom der Liv i Selskabet. Verten lukkede op for sit Rustkammer, og bad Enhver udsøge sig den Hjelm, det Harnisk og de Skinner, som passede bedst — thi de ridderlige Gjæster vare, paa Sværdet nær, komne ganske ubevæbnede til Gehofen.

Det kan ikke gaae muntrere til i en Sal, hvor Piger klæde sig til Dans: Man prøvede, forkastede, skjemtede, loe, smaabandte. Een Hjelm var for stor, den sank ned over Næse og Øre, en Anden fandt sin for lille; man byttede. Een Brynie var for viid, en anden for snæver. Man spøgte

med Sommes tykke Maver, medens Somme maatte høre Noget om tynde Laar og Lægge. Tre hundrede Aar længere hen i Tiden vilde en Tilskuer troet, at have befunden sig i Paaklædningsværelset ved et Privattheater, hvor man just var ifærd med at give et Ridderstykke.

Caspar von Rurleben var den først færdige. Han gik atter ind i Spisesalen, hvor han kun forefandt Ridder Maternus og hans skjønne Søster — den sidste mere fattet, end de fleste Fruentimmer under saadanne Omstændigheder vilde have viist sig. Med munter Mine og ridderlig Belevenhed nærmede han sig den skjønne Pige.

„Dersom jeg," sagde han, „nu drog ud til en Turnering eller i en rigtig Kamp, vilde jeg af Eder, ædle Frøken! have udbedet mig et beskyttende, Mod og Tapperhed opflammende Skærf —"

„— Men nu" faldt hun smilende ind, „maae I, Hr. Ridder! lade Eder nøje med den velmeente Formaning: ej at vove Eder for dristig ind mellem Pleile og Møggrebe!"

Han greb hendes Haand, som villig overlodes ham, løftede den til sine Læber, og paatrykte den et langt Kys, medens hans Blik hvilte ømt paa Hermuntrudes deilige Aasyn.

„Resten af dette Capitel" raabte Maternus skjemtende, „gjemme vi til siden — nu til Jagten! Hører I ikke allerede Hundenes Tuden?"

I det samme kom Hans von Werther til.

„Kjere Gehofen!" sagde han hastigt: „er der tænkt paa Damernes Sikkerhed? Man bør ikke være uforberedt paa noget Tilfælde, men tænke sig det Værste og vistnok Urimeligste: at Slottet blev et Bytte for Fjenderne, hvis Mængde allene kan gjøre dem frygtelige."

Gehofen blev med eet alvorlig. „Fra Capellet" sagde

han efter nogen Betænkning, „fører en Løngang ud i Skoven; men uden en Fører vilde Flugt være umuelig."

„Udgangen" — tog Rurleben Ordet — „er jo imellem Ruinerne paa Tannenberg, ikke langt fra Vejen til Salzungen?"

„Rigtigt!" svarte Gehofen: „Da jeg seer, I kjender Vejen, vil jeg bede Eder ledsage Damerne — om det skulde behøves, og for det Første at gjøre dem Selskab i Capellet."

„Jeg?" raabte Rurleben, „skulde jeg krybe ned mellem Gravene, medens I Andre bekæmpe Fjenden?"

„Hvorfor ikke?" svarte Gehofen, „i denne Strid er ingen Laurbær at vinde."

„Laurbær vel ikke," sagde Rurleben: „men Saar og Buler maaskee; og skulde jeg allene unddrage mig disse, fordi jeg ikke kan vente mig hine til Belønning?"

„Een af os To" svarte Gehofen med Hæftighed, „maae blive; jeg som Borgens Herre kan ikke være borte fra dens Forsvar, og altsaa — Søster! beed Du, eller befal din Ridder at følge Dig!"

Hermuntrude gav Rurleben sin Arm, og villigen gik han nu med sit Hjertes Dame ned i Capellet.

Allerede hørtes Fjendernes Raab og Hujen trindt om Borgen, og fra denne Musketternes Knalden, da de traadte ind i den af een eneste Lampe kun svagt oplyste Tempelhal.

Men vi ville hellere høre denne rædselfulde Nats Historie af Ridder Rurlebens egen Mund, saaledes som han halvtredsindstyve Aar derefter i sin Bedstefaderstol fortalte den for sine Børnebørn.

„Da jeg med Eders salig Bedstemoder trinede ind i Capellet," lød hans Tale — „faldt mine Øjne strax paa en sortklædt kvindelig Skikkelse, der sad med foldede Hænder paa Knæfaldet foran Alteret. Der overfoer mig en let Gysen, og jeg

drog just den opløftede Fod tilbage, da Skikkelsen i det samme rejste sig og kastede et Slør over Ansigtet.

„Jeg vendte mig om til min Ledsagerinde; men hun lagde Fingeren paa Munden, slap min Arm, og ilede hen til den sorte Dame. De omfavnede hverandre, og talte sagte sammen nogle Øjeblikke. Derpaa kom de mig Haand i Haand imøde, og Hermuntrude forestillede mig den Beslørede som en kjer Veninde, der af vigtige Grunde ønskede for det Første at være ukjendt. Min Nysgjerrighed var let dæmpet; thi mine Tanker vare deelte mellem min elskelige Hermuntrude og Kampen derudenfor. Ilden af Musketterne glimtede som Lyn gjennem de høje Buevinduer, og disse klingrede ved ethvert paafølgende Knald. Den fremmede Dame var kjendelig angest; hun gøs og var rede til at segne hvergang det glimtede og knaldede; Hermuntrude var derimod saa rolig, ja besad virkelig et saadant Forraad af Mod, at hun endogsaa kunde meddele sin frygtsomme Veninde.

„Imidlertid blev Kampen stedse hæftigere: Bestormernes Brøl lød stedse nærmere og nærmere, og alt imellem kunde jeg tydelig høre deres Feldtskrig: „Herrens Sværd og Gideons!“ Paa Borgen derimod herskede en alvorsfuld Taushed: kun Skydegeværernes Skrald, Buestrængenes Surren og enkelte Commandoraab viste, at dens Forsvarere vare paa deres Post. Kvinderne saae spørgende paa mig.

„Endnu gaaer det godt!“ trøstede jeg, „vore Krigere holde dem nok borte!“

„Hvad betyder denne Pladsken?“ hviskede Hermuntrude.

„Jeg lyttede: „Nu begynder Stormen!“ svarte jeg, „det er Riisknipper og Træbuller, som de kaste ud i Borggraven — kom, mine Damer! vi ere i Jehovahs Huus — lader os bønfalde ham om Beskjermelse og Sejer! da jeg ikke maae stride med mine Venner, vil jeg dog bede for dem.“

„Vi knælede for Herrens Alter med opløftede Hænder. Vore tause Bønner bleve snart afbrudte ved et høit og rædsomt Vræl. Jeg sprang op: „Stormen er afslaaet!“ raabte jeg; „hørte I ikke, hvorledes Fjenderne skreeg og plumpede i Vandet, og nu vore tappre Venners Seiersraab?“

„Der paafulgte nogle Minutters Rolighed, i hvilke man kun hørte de Saaredes Vaandeklage, og enkelte Skud, som bleve affyrede efter de Flygtende; da aabnedes Capellets Dør, og Hans von Werther traadte ind — ak! hvor forandret fra hiin blide, venlige Yngling, der nys i sin glimrende Rustning stod iblandt os, som smykket til festligt Ridderspil! Den hvide Fjederbusk hang knækket ned over Hjelmen; Brynien og Skinnerne vare bestænkte med Blod og Kalkstøv; i hans Ansigt brændte Kampens mørkerøde Ild, og det Sværd, som han ved sin Indtrædelse stødte i Valgen, bar kjendelige Mærker af det blodige Arbeide.

„Den sorte Dame udstødte et svagt Skrig, styrtede ham imøde, og segnede ind til hans Bryst. Længe holdt han hende i taus, inderlig Omfavnelse; men pludselig rev han sig ud af hendes Arme, førte hende hen til mig med den ene Haand, medens han med den anden kastede hendes Slør tilbage, og viste mig det deiligste Ansigt, jeg næst efter min Hermundrudes nogensinde mindes at have seet.

„„For Eder, Caspar von Rurleben!““ sagde han, „„har jeg i dette Øieblik ingen Hemmelighed. Jeg betroer Eder den allerdyrebareste, idet jeg overgiver til Eders Varetægt den ædle Frøken Agnes von Stollberg. Hendes Fader vilde twinge hende til en Mand, hun afskyede; igaar har jeg med hendes Minde bortført hende, og — om jeg kommer levende fra denne Bondekrig — ægter jeg hende imorgen. Falder jeg““ — her klyngede hun sig saa hæftigt om hans Hals, at han neppe kunde tale — „„falder jeg:

da vil I være hendes Beskytter og mægle mellem hende og Faderen, som nu mindst tænker paa, at hans Datter befinder sig her.""

„Jeg gav ham mit ridderlige Ord og Haandslag. Agnes kastede sig hulkende i Hermuntrudes Arme, og skjulte sit Ansigt i hendes Barm.

„Da drønede det atter derude: Herrens Sværd og Gideons! — En ny Storm begyndte. Werther lyttede til Buldret, som Stridshingsten til Trompetens skingrende Toner; han trykte et Kys paa sin Elskedes blegnende Kind, og ilede atter ud til Kampen. — Min Haand skjalv paa mit Sværdfæste; mit Hjerte bankede mod Brynien; men jeg qvalte den opblussende Ild, og satte mig mellem de værgeløse Tvende, der vare betroede til mit Forsvar.

„Striden blev haardere og haardere: Skuddene bleve færre; men Staalgnyet tiltog. Jeg kunde tydelig skjelne Sværdenes hvinende Hug fra Plejlernes og de andre Vaabens døde Slag, de brækkede Stormstigers Knagen, og de Nedstyrtendes Fald i Slotsgraven; thi Capellet vendte med den østre Ende derudimod, og gjennem tvende smaa Huller i Muren hørtes Alt, hvad der foregik paa denne Side af Borgen, hvor Angrebet just ogsaa var hæftigst.

„Faren steeg: det mærkede jeg paa Forsvarernes mere ivrige, idelige Befalings- og Opmuntringsraab; deres høje, rene Stemmer gjennemtrængte de tykmælede Bønders hæse, skrattende Brøl. Mine Fødder brændte under mig; jeg bævede af Harme og Kamplyst.

„Med eet forekom det mig, at jeg hørte en fjernere Larm fra en anden Kant. Jeg sprang hen til den vestlige Ende af Capellet, der gik ind til Gaarden, hvor det havde et eneste lidet Vindue. Rigtigt! Oprørerne begyndte nu ogsaa der at storme, og desværre med større Virkning.

„Det varede ikke længe, inden jeg fornam, at de maatte være Herrer af Muren. Jeg foer hen til Pigerne: „Nu maae vi tænke paa Flugt!“ raabte jeg, og greb Nøglen til Løngangsdøren.

„O Gud! Werther, min Fader!“ skreeg Agnes, og vred sine Hænder.

„Min Broder!“ sukkede Hermuntrude.

„Gud kan beskytte dem!“ sagde jeg trøstende, og drog dem med mig hen til Gravhvælvingen.

„Jeg tog fat paa Jernstangen, der tilspærrede Gitterporten — den var rustet fast, og modstod længe mit Tryk. Hermuntrude tog Haand i med, og endelig gav den efter. Men i det samme fornam jeg ogsaa Skriget og Tummelen nede i Gaarden.

„Vi maae først spærre Indgangen til Capellet!“ sagde jeg, og sprang hen til den Sidedør, der førte til Slottets Vaaningsværelser. Det var for silde: en kæmpende Hob tumlede sig allerede udenfor; Døren fløj op, og baglænds fægtende, hæftig trængt af fer med Sabler og Piker bevæbnede Fjender — styrtede tvende Riddere ind i Capellet; Forfølgerne efter dem.

„Saa kunde jeg omsider faae Deel i Striden: jeg foer hurtig til Siden, drog mit Sværd, og strakte i tvende dræbende Stød de to Bageste til Jorden. De Andre, der ikke ret kunde see mig i Skyggen, og ikke vidste, hvo eller hvormange de havde i Ryggen, tabte Mod og Besindelse — de laae snart alle Fire afsjælede hos deres Staldbrødre. Nu sloge de Frelste Besirerne op; det var — Stollberg og Werther.

„Døren maae spærres!“ raabte jeg.

„En nylig forarbejdet Marmorligsteen stod op til Muren: den bragte vi med forenede Kræfter derhen, og ovenpaa stil-

lede vi flere mindre Stene, som vi med de Slagnes Piker opbrød af Gulvet; og nu ilede vi hen til Gravhvælvingen. Der stod min Hermuntrude med den næsten livløse Agnes i sine Arme; dennes Slør havde hun velbetænkt kastet hende ned over Ansigtet.

„„Hvor er min Broder?““ raabte hun de Kommende imøde.

„„Vi veed det ikke!““ svarte Werther; „„dog er det ikke utroeligt, at han i Mørket kan have frelst sig ved Flugten.““

„Et smerteligt Suk hævede hendes Barm, Taarerne rullede ned over hendes Kinder.

„„Og hvorhen nu?““ spurgte Grev Stollberg mørk, og stak sin blodige Kaarde i Skeden.

„„Her igjennem!““ svarte jeg, visende ind i Begravelsen.

„„Den Vei““ sagde han med et bittert Smiil „„kjende vi Alle; den gaaer gjennem Graven til Livet — veed I ingen anden?““

„„Denne er ret god!““ svarte jeg, idet jeg hentede Lampen; „„denne Indgang har to Udgange; een til det timelige, og een til det evige Liv.““

„Da vi Alle vare komne ind, skuppede jeg Jernstangen for Gitterdøren, lukkede den i Laas, og slængte Nøglen ind under Kisterne. Grev Stollberg saae mistroisk paa mig, og derefter rundt omkring i den skumle Gravhvælving.

„„Begravede ere vi, det seer jeg,““ sagde han, „„og sandt nok! vi ere Alle Gud en Død skyldige; men at lade sig begrave før man døer — ved min Ridderære! det forlanger han ikke; ej heller indseer jeg, hvorfor det skulde være bedre her at svelte langsomt ihjel, end hist oppe at faae en hastig — om just ikke meget glorværdig — Krigerdød.““

„Uden at indlade mig paa nogen Besvarelse, gav jeg

mig til at lede om Aabningen ind til Løngangen — Himmel! der var ingen at opdage. Stedse med Lampen i Haanden, gik jeg nu Hvælvingen anden Gang rundt, og atter forgjeves, imedens Hermuntrude oplyste Greven om den underjordiske Veje der skulde være. Nu begyndte de Alle, paa Agnes nær, der blev siddende paa een af Kisterne — at hjælpe mig at lede. Imidlertid saaredes vore Ører og vore Hjerter uafladeligt af den stedse tiltagende Larm, Hylen og Hvinen ovenover os, og et rødt Skjær paa den modstaaende Kirkevæg, som vi gjennem Gitterdøren bleve vaer, overbeviste os om, at Slottet allerede maatte være stukket i Brand.

„Nu nærmede sig den vilde Tummel til Kirkedøren, der var skraas over for vort Gravfængsel; man stødte mod den, bandte, truede og bankede igjen. Grev Stollberg trak sit Sværd: en rædsom Vildhed var synlig i hans bleggule Ansigt:

„„At sulte tilbøde,““ raabte han, „„er en Helvedes Tanke, og at pines ihjel af dette Bondepak, eller at staae værgeløs herinde, medens de gjennem Gitterdøren skyde tilmaals efter os, er en Niddingedød. Endnu have vi trende gode Sværd; med dem kunne vi forskaffe os en brat Udgang af dette misserable Liv — Kvinderne gaae foran — vi Andre følge efter!““

„Med disse Ord greb han sin Datters Arm, og svingede Sværdet. Werther greb hans opløftede Haand, og Hermuntrude kastede sig imellem ham og Agnes — denne var med et hvinende Skrig segnet til Jorden.

„I dette frygtelige Øieblik havde jeg fundet Løngangsdøren; den var skjult af et Epitaphium paa Væggen, som jeg heldigviis prøvede paa at skyde tilside:

„„Her!““ skreeg jeg, „„her er Livets Dør!““

„Haab og Livslyst gjenvaktes mægtigen hos de fire For-

tvivlede: Greven foer hen til mig, for at overbevise sig om Sandheden af min Forsikkring. Werther og Hermuntrude løftede Agnes ivejret, og støttende sig paa dem nærmede hun sig Døren, som jeg nu forsøgte at aabne.

„Medens jeg stak Nøglen i den rustede Laas, og stræbte at dreje den om, sagde Greven med et hjerteleettende Suk: „„Gud være lovet, at min Agnes sidder tryggelig hjemme i min Borg; dersom hun nu vidste, hvorlunde Faderen er stædt, da vilde hun vidsselig med brændende Taarer anraabe Himmelen om Frelse.““

„Den arme Pige foer sammen, og slyngede sig ind til sin Veninde.

„„Hvem I end er,““ vedblev han, vendende sig om til hende, „„min ubekjendte Dame! troe mig: det var af Medlidenhed, jeg vilde give Eder Døden. Jeg tænkte i dette Øjeblik, om I havde været Agnes, min Datter; thi heller skulde hun annamme Døden af min Haand, end Beskæmmelse af en anden.““

„Det var en dobbelt Lykke, at jeg havde stukket min Dolk ind i Nøglen, og saaledes fordoblet mine Kræfter til at dreje den omkring; thi som Døren sprang op, udstrakte den ulykkelige Pige Armene, og vilde kaste sig med angerfuld Bekjendelse for Faderens Fødder, og til samme Tid begyndte Fjenderne at hugge løs med Øxer paa Kirkedøren. Jeg greb da Grevens Arm, flyede ham Lampen og bad ham gaae foran; derefter ledte jeg Hermuntrude ind, saa Agnes, og tilsidst Ridder Werther; thi Løngangen var for snæver til To. Derpaa bragte jeg Epitaphiet tilbage paa sit Sted, og lukkede Døren efter mig.

„Endnu inden jeg havde vendt mig fra den, hørte jeg Kirkedøren styrte knagende ind, og bagefter den blodtørstende Hob, hvis vilde Raab fyldte Capellets gjenlydende Hvælvinger.

„Det er mærkeligt“ — vedblev Ridder Ruxleben i sin Fortælling — „hvor hastig Mennesket gaaer over fra Sorrig til Glæde, fra Skræk til Haab. Ret som et Uvejr, der hænger skummelt og truende over Jorden med Regn og Storm, med Lynild og Torden: bekymrede see vi op til den ganske formørkede Himmel, og tænke i vort traurige Sind, at det vil vare længe inden det atter klarer op; og see! i nogle faa Minutter ere de sorte Skyer fordrevne, Luften atter renset, Stormen tier, Solen leer fra det klare Blaa, og Regndraaberne tindre som Glædestaarer paa de sagtelig gyngende Blade.

„Saaledes bleve vi underjordiske Vandrere — jeg i det mindste for min Deel — snart ret trøsteligt tilmode. Da vi havde gaaet henved et Qvarteerstid, udvidede den smalle Gang sig til en Runddeel, hvor en halv Snees Mennesker mageligt kunde faae Plads. Den var trindt omgivet af steile Klippevægge; men over os saae vi højt oppe udhængende Fyrregrene, og mellem dem den stjernefulde Himmel, der smiilte saa venligt og stille, som om Intet var forefaldet i denne rædselsfulde, blodige Nat. Vi standsede, og satte os paa de i Klippen udhugne Steenbænke.

„Hermuntrude havde som en betænksom Huusfrue forsynet sig med en Flaske Viin og en lille Kurv med Spisevare. Vi nøde et tarveligt, men hjertestyrkende Maaltid. Kun den stakkels Agnes var ikke til at overtale. Hun sad nedbøjet med foldede Hænder — hendes bølgende Slør viste, hvor dybt og ængsteligt hun drog sin Aande. Ogsaa min Hermuntrude sukkede ofte, og udtalte med Smertens Tone sin elskede Broders Navn.

„Efter en kort Hvile tog jeg Lampen, og vi begave os atter paa den lønlige Vej, der nu blev saa bred, at vi mageligt kunde gaae To og To. Siden udvidede den sig end

mere, og endelig stode vi under aaben Himmel mellem Ruinerne paa Tannenberg. Med megen Besværlighed arbejdede vi os ud gjennem Muurstumper og omstyrtede Steenblokke, og befandt os da paa en af Smaabuske omkrandset Høj. Den brændende Borg laae lige foran os, og Larmen dernede naaede vore Øren som en dump, utydelig Summen. Vi faldt Alle paa Knæe, bade for de Ulykkelige hisset, og takkede Gud for vor egen Frelse — ak! den var endnu langt borte.

„Igjennem Krattet havde vi trængt os hen til den nærforbiløbende Vej, da vi fandt den spærret paa begge Sider af bevæbnede Mænd.

„Een af disse raabte: „„Giver Eder tilfange i Guds og Münzers Navn!““

„Vi droge vore Sværd; men Hermuntrude, som kjendte Stemmen, sagde: „„Martin! er det ikke Dig! vil Du vorde en Forræder mod dit Herskab?““

„„Hvad Herskab?““ svarte han, „„jeg er nu mit eget Herskab, og Eders med — jeg befaler Eder strax at nedlægge Eders Vaaben.““

„„Stød dem ned, det adelige Pak!““ skreeg Een i Bondesproget.

„„Nej,““ svarte den Anden, „„vi vil have dem levende! Vend Forkene om! Fald an!““

„Med det samme rendte de ind paa os fra begge Sider, og stødte os ned med de stumpe Ender af deres Piker og Forkestager, uden at vi kom til at bruge vore Sværd.

„„Jeg tænkte nok““ sagde hiin første Stemme, medens de Andre bagbandt os tre Mandfolk, „„at de maatte være her, siden de ikke var at finde paa Slottet; men jeg kjendte Smuthullet. Nu kan Du, Morasch!““ sagde han, „„med dine Folk bringe disse tre Midianiter ned til Slottet, saa kan

den Guds Mand Pfeifer handle med dem efter sin Villie; jeg selv vil føre Kvinderne varligen til vor Dommer Gideon.""

„Her var da for os Intet mere at sige eller gjøre: vi overlode os til stum Fortvivlelse, som Mennesker for hvem den sidste Gnist af Haab er udslukket.

„Anføreren — en af Gehofens egne Bønder, der længe havde tjent paa Slottet — ilede nu med de ulykkelige Piger bort ad en Sidevej, der gjenskjød den almindelige til Mühlhausen; den anden Hob tog Grev Stollberg, Werther og mig mellem sig, og tiltraadte Hjemvejen til Slottet. Vi vare ikke komne ret langt, da en Stemme raabte: Holdt! Vi standsede.

„„Jeg tykkes ikke,"" lød det: „„at det er Umagen værd at drive længere med det Kram! lad os gjøre Pinen kort, og slaae dem ihjel ligesaagodt først som sidst!""

„Dette trøstelige Forslag fandt Bifald hos Nogle; men til vor Lykke vare Flere derimod.

„„Nej!"" sagde een af de Sidste: „„det er imod Pfeifers Ordre, og han er ikke at skjemte med.""

„„Desuden"" sagde en Anden, „„kan vi have bedre Spads med dem dernede: der er Ild og varmt Vand; vi kan enten koge dem eller stege dem, ligesom vi selv behage.""

„Dette vakte almindelig Bifaldslatter.

„„Men,"" sagde Een af det modsatte Partie, „„dersom disse Karle nu have Penge hos sig, som rimeligt kan være, saa gjorde vi klogest i at tage og dele dem her; thi komme de først i den almindelige Kasse, saa kan vi skyde en hvid Kjep efter dem.""

„„Det er sandt! det er sandt!"" raabte flere Stemmer.

„„Godt nok!"" lød atter en anden Røst; „„men I betænke vel, at al Ejendom er tilfælleds i det nye Jerusalem; og Ingen maae være rigere end en Anden.""

„Ved denne Advarsel sank et Par Piker, som allerede vare løftede mod os. Dog hermed var endnu ikke denne frygtelige Raadslagning tilende: der blev endnu længe talt for og imod, og efter Bønders sædvanlige Langsomhed medtog denne Ordstrid vel over en halv Time, der for os trende Slagtoffere syntes uendelig lang.

„Disputen var ikke forbi, da der hørtes Hestetrav paa Vejen henad Salzungen til.

„„Philisterne over Dig, Samson Morashy!"" sagde den, som først vilde have os myrdede paa Stedet: „„Havde vi strax gjort det af med dem, saa havde vi nu været nede paa Slottet; hvad om der kommer Undsætning?""

„Han havde neppe sagt dette, før Rytterne — en halv Snees i Tallet — vare os et Pileskud nær; vi saae med lønlig Glæde deres Hjelmbuske mod den natlige Himmel.

„„Hvem der?"" raabte Een af dem, og reed nogle Skridt fremad.

„„Gode Venner!"" svarte en træven Bonderøst.

„„Herman!"" raabte Stollberg.

„„Er det Eder, Herre?"" spurgte Rytteren.

„„Hug ind, Herman!"" lød Svaret — og som en Hvirvelvind foer Rytterne ind og adsplittede Hoben. Kun Faa bleve ramte; de Fleste flygtede ind i Krattet paa begge Sider af Vejen.

„„Igaar,"" sagde Herman, og sprang af Hesten, „„hørte jeg af en Tigger fra Mühlhausen, at man havde Noget isinde mod Gehofen, og da jeg vidste, at I var der, Hr. Greve! bevæbnede jeg i en Hast disse Eders Svende. Gud være lovet, at jeg kom tidlig nok for at befrie Eder af Oprørernes Vold!""

„Nu vare vi Tre for det Første reddede; men Hermuntrude og Agnes! — Jeg foreslog strax, at vi skulde søge

at indhente dem, og Werther understøttede mig af al Magt. Grev Stollberg meente vel, at de allerede vare alt for langt borte; men da jeg forestillede ham vor Ridderpligt, da jeg bad ham betænke, om hans elskede Agnes havde været en af de Bortførte, gav han endelig efter. Tre af Rytterne stege af, og overlode os deres Heste, medens de selv sadde op bag trende af deres Kammerater.

„Forgjeves vare alle vore Bestræbelser. Vi rede først ind paa en Tværvej til Venstre — den endte ved et stort Kjær, og vi maatte tilbage. Nu troede vi at have truffet den rette; men da vi havde fulgt den nogle hundrede Skridt, deelte den sig. Ogsaa vi deelte os, da vi ikke vidste, hvilken der var den rigtige; og see, efter et Qvarteers Forløb stødte vi sammen ved en Kulsvierhytte. Da vi havde faaet Beboeren ud, og han havde viist os, hvorhen vi skulde ride, begyndte Dagen at bryde frem.

„Kort sagt: da det blev fuldkommen lyst, og vi kunde oversee Egnen vidt og bredt foran os, opdagede vi til vor Harme ikke Andet, end en Hær af maaskee et Par tusinde Bønder, der i en halv Miils Frastand marscherede til Mühlhausen. Hvad Andet var da for os at gjøre, end at søge den nærmeste Vej til Grev Stollbergs Slot. Gud veed bedst, i hvilken Sindsforfatning Werther og jeg ankom der."

Her ville vi afbryde Ridder Nurlebens Fortælling, uden at opholde os længer ved hans smertelige Beklagelser over hans Elskedes Tab, eller ved Stollbergerens bittre Harme, da han savnede sin eneste Datter, eller ved den endnu ulykkeligere Hans von Werthers ængstende, nagende Sorg — han, som havde ført sit Hjertes Pige i Fordærvelse, og nu maatte desto dybere dølge sin Brøde for den saa grusomt forurettede Fader.

Vi ville derimod føre Læserne ind i selve Oprørernes Værksted, og gjøre dem bekjendte med nogle af disse rasende Sværmere, fra hvem den Ødelæggelsens Vederstyggelighed gik ud, der hærgede en af Tydsklands skjønneste og meest velsignede Egne.

II.

Torvet i Mühlhausen vrimlede af Mennesker: Borgere, Bønder og Kvinder af Almuestanden trængte sig imellem hverandre henimod Raadstuetrappen, der var besat af Hellebarderer. Begge Fløjdørene stode vidt aabne; og i Baggrunden af den store Sal sad, paa en Slags rødtbetrukken Trone, Stadens selvgjorte Borgermester, den formedelst sine oprøriske Prækener fra Zwickau, Altstedt og Nürnberg forjagede Præst, Thomas Münzer.

Han var iført en lang og viid Præstekjóle med uhyre Ærmer, og Pibekrave. I sin højre Haand holdt han opret et stort Sværd — hvis Knap han støttede paa Knæet — i den venstre Bibelen. Hans langagtige, smalle, graagule Ansigts Fælhed forøgedes endnu mere ved et rustfarvet Skjæg. Et Par lysegraae, matte Øjne plirede frem under dybt nedtrukne tykke Bryn. Kun naar han blev heed i Talen, trak han de sidste højt op i den furede Pande; og de vidt opspilede Øjne stirrede da stivt lige ud, som om de tilhørte et Vorbillede.

Paa en Tabouret ved hans højre Side sad Borgermesterinden, en trind, rødmusset, enfoldig Ting; kostbart, men naragtigt udmajet. Hendes Hoved bar en spids Gyldenstykkes Hue, og hendes kluntede Figur var indhyllet i sort Fløjel,

rigtbroderet med Perler og bebræmmet med massive Guld- og Sølvfryndser — altsammen Kirkeran — Alterklæder, plyndrede fra Klostere og omsyede til Stadsdragt for Prophetens Hustrue. En hvid, meget bred, Halskrave stod strittende ud fra hendes plusrøde Kjæver.

Ved Tronens venstre Side stod Stadens Skarpretter med sin Øxe paa Nakken, og foran den sadde de tvende Raadmænd, Simon Häfrizer og Balthasar Haubmayer — de to eneste af Stadens rette Embedsmænd, som havde været fejge eller lumpne nok til at vedblive deres Betjeninger under den foragtelige fanatiske Münzer. Forklarligere vorder denne deres Nederdrægtighed, dersom det Rygte: at de selv hemmeligen skulde have indbudet Sværmeren, er grundet paa Sandhed. Deres Opførsel under hele Rædselsperioden synes virkelig at lægge Vægt i denne Beskyldning.

Salen var fuld af Münzers troeste Tilhængere og Haandlangere; kun den midterste Deel fra Tronen hen til Døren var bar, at han kunde have fri Udsigt til Torvet, og selv sees derfra i al hans Herlighed. Saasnart Morgensolen havde kastet sine første Straaler paa Stadens Taarne, løftede han Sværdet ivejret, sænkede det atter, og raabte:

„Nu sættes Retten i Jehovahs Navn! Herren vil dømme sit Folk! — Hvo som haver Noget at andrage, træde frem!"

Paa denne Opfordring nærmede en liden mager Skikkelse i Præstekjole sig Tronen, lagde Armene over Kors paa Brystet, og bøjede Hovedet næsten til Jorden.

„Tael, du troe Tjener!" sagde Münzer huldsalig: „stig frem, Gehilf! hvad er din Begjering."

„Jeg kommer" svarte denne, idet han rettede sig lige op, „jeg kommer at klage over en Vederstyggelighed og et Ho-

rerie, som er bedrevet i Israel: Gottfried Krumhalz af Herrens Stad Mühlhausen haver talet bespottelige Ord mod Dig, du Guds Mand, og sagt, at Du borde bevise med et Tegn, at Du var kommen fra Gud."

„Hvor er den Belials Mand?“ spurgte Münzer.

Præsten vinkede, og fra en Sidedør kom tvende Bevæbnede snart med en gammel Borger af et ædelt og frimodigt Udseende.

„Du forlanger et Tegn af mig, Ven?" sagde Propheten: „Velan! ikke for din, men for de Troendes Skyld skal det gives Dig: see! jeg siger Dig, i dette Øjeblik stande vore Brødre for Porten med Rov og Bytte, med Folk og Fæe, med Kvinder og Børn, som de have taget i de Ugudeliges faste Stæd Gehofen, den de inat have ødelagt med Ild og skarpe Sværd. Men Andre til Exempel vil jeg sætte Dig selv til et Tegn i Israel — din gudsbespottelige Tunge skal udrives af din Hals, og nagles fast til Døren af dit Huus."

Borgeren traadte et Skridt fremad: „Thomas Münzer!" sagde han med stærk og fast Stemme, „hør mig een Gang for alle! Vend om fra din formastelige Galskab, og hold op at forføre dette forblindede Folk! See! Hævnens Sværd hænger allerede over dit Hoved — flye, før det er for silde! og lad dog ikke mere uskyldigt Blod komme over Dig og disse Forvildede! Og I, mine ulykkelige Medborgere —"

Længer fik han ikke Lov at tale; thi Münzer skreeg som en Rasende: „Bort, bort med ham! ud med ham i Hinnoms Dal! Ilden fortære hans Krop! og hans Aske adsplittes for alle Vinde!"

Det samme Raab istemtes øjeblikkelig af hele Forsamlingen; og under Slag og Forbandelser førtes den uskyldige

Olding ud til Stadens Rettersted, hvor han snart opgav sin Aand paa Baalet. Hans Huus blev plyndret og sløjfet, og hans Ejendomme henbragte under det Offentlige — det vil sige: i Münzers Skatkammer.

Rædsel greb de bedre og fornuftigere af Indvaanerne; men den bandt ogsaa deres Tunger; de vare i den fanatiske Bandes Vold, der tilligemed de hidkomne Bønder udgjorde den langt større Deel. Der var dem intet Andet tilbage, end at sukke, tie og bie efter Frelsens Stund.

Neppe var Slagtofferet ført bort, før Münzers Spaadom gik i Opfyldelse. At han ved Ilbud havde faaet Underretning om Togets Udfald, det var kun nogle faa af hans Fortrolige bekjendt. Hvad Under altsaa, at den store Hob blev overbeviist om hans prophetiske Gaver, da den virkelig saae den natlige Røverhær ankomme med de betegnede Trophæer? Saasnart Münzer af Bevægelsen mellem de paa Torvet Tilbageblevne mærkede, at Toget nærmede sig, rejste han sig op og raabte: „Herren haver talet Sandhed ved min Mund; saa sandt som jeg lever, der kommer Joab med Sejr af Krigen.“

Med Sækkepiber og Skalmejer i Spidsen, Fangerne og Byttet i Midten, trak nu Røverhæren op paa Torvet. Münzer traadte hen i Raadhuusdøren, og overskuede med stummel Glæde sin Armee og dens medbragte Rov. Han hilsedes med hiint bekjendte Løsen til Blodsudgydelse og al anden Udaad: „Herrens Sværd og Gideons!“

Nu gik den nye Joab — Munken Pfeifer — frem, steeg op ad Trappen, bøjede et Knæ for Gideon, og begyndte at aflægge sin Rapport. Dette i Fanatismens Historie kun altfor bekjendte Afskum, var — hvad det Legemlige angik — det aldeles Modsatte af Münzer. Lav, før, bredskuldret, bar han sit store, sortlokkede Hoved med en Generals Bær-

dighed; en tyk Knebelsbart skjulte Munden og et Stykke af Hagen; store, brune Øine rullede med Løvens Vildhed; hele den firskaarne Kolos var staalklædt fra Isse til Fod. Disse tvende Folkeforførere vare ogsaa hinanden temmelig ulige med Hensyn til indvortes Egenskaber.

Münzer var stolt, fremfusende, men ustadig i sine Planer og Forsætter; besad et kunstigt — i Begyndelsen af Faren desperat — Mod, men det holdt ikke ud ret længe, og gav snart Rum for hans naturlige Fejghed. Han var forfængelig og gjerrig; han var grusom, men det var Rævens og Maarens Blodtørst, der myrde i den ubevogtede Hønsegaard. Han var endelig — som alle fejge Tyranner — troløs i højeste Grad, og opofrede med koldt Blod sine troeste Tilhængere for at berige og frelse sig selv.

Pfeifer derimod var sindig, uforfærdet i de allerstørste Farer, snu, taus og tilbageholden. Han sparede vel ikke paa Blod; men ødslede ej heller dermed uden Hensigt — hans Grumhed var Løvens. Han var just ikke stolt; men han foragtede alle Andre; han var egentlig ikke gjerrig, men han kunde ikke taale, at Andre vare rige. Kun i Henseende til een Last var der Intet at tage fra den Ene og lægge til den Anden — de vare Begge i lige høj Grad vellystige.

Eet Fortrin allene hævede Münzer over den langt klogere og modigere Pfeifer: hans Talegaver. Ikke menes hermed den sande Veltalenhed; men hiin Kunst, at kunne tale i Hobens Tone og Smag, med Styrke og Eftertryk, samt med Anvendelse — rettere Misbrug — af bibelske Udtryk og Talemaader. Paa Prækestolen havde han tilegnet sig denne Færdighed, og, understøttet af vilde Fagter og en tordnende Stemme, kunde den ikke blive uden mægtig Virkning paa den sandselige Mængde, der desuden fandt sig uimodstaaeligen henrevet af Trolddomsordet: Frihed. Thi Bedrageren haran-

gerede aldrig Almuen, uden at tordne mod Pavens, Kongers, Fyrsters og Adelsmænds Tyrannie, og at forjætte dem Frihed fra alle disse Undertrykkere, hvis Aag rigtignok laae saare tungt paa de lavere Classer i de fleste af Tydsklands Egne.

Pfeifer havde under sin Munkeopdragelse lært at tie, men ej at tale. Han tænkte langt dybere end Hiin; men da han ej var istand til, med Kraft og Hurtighed at fremlægge sine Tanker, maatte han just af denne Aarsag finde sig i at spille en underordnet Rolle, og at see den over sig, som han selv ret vel vidste, han var istand til at oversee.

Da Pfeifer i sin Beretning kom til at fortælle om Blodbadet paa de Overblevne i det erobrede Slot, smiilte Münzer som En, der just har sunket en lifslig Drik; men da han hørte, at Grev Stollberg — hvem han ret inderlig higede efter at faae i sin Vold — var undsluppen, skulde hans Harme vist have udtømt sig over Generalen, hvis han ellers havde havt Mod dertil.

„Saa er da Oreb ikke i din Haand?" raabte han, „men saa sandt, som jeg lever! faaer jeg ham fat, da vil jeg tærske hans Kjød med Torne fra Ørkenen og med Tidsler."

Pfeifer taug og smiilte under Knebelsbarten.

„End Seeb? Gehofen?" spurgte han atter, „er han falden eller fangen?"

„Ingen af Delene!" svarte Hiin, „Herren maae have slaget ham med Forfærdelse; thi han var ingensteds at finde."

Münzer stampede i Jorden, og begyndte derpaa — som for at trøste sig selv — at overskue Byttet og Fangerne. De Sidste bestode af fem eller sex — tildeels saarede — Riddersvende, en halv Snees Fruentimmer, og ligesaa mange Børn. Bagerst i Hoben stode Agnes og Hermuntrude, begge beslørede.

„Hvo ere disse to Menneskens Døttre?" spurgte han med forstilt Ligegyldighed.

Pfeifer, som gjerne vilde have beholdt dem for sig selv, og derfor havde tilladt dem at bedække deres Ansigter, svarte i samme Tone: „Derom har jeg endnu ikke erkyndiget mig; formodentlig løsagtige Kvinder, som hine adelige Hoerkarle pleje at holde."

„Vi ville dog engang adspørge dem!" sagde Münzer, „lad dem føre herop!"

Med disse Ord gik han ind, og satte sig paa Tronen.

Da de ulykkelige Piger langsomt og besværligt — thi den Stærkere maatte næsten bære den Svagere — gik op ad Raadstuetrappen, herskede blandt alle Tilstedeværende en dyb Taushed; man kunde have troet, at en Henrettelse skulde gaae for sig, og at tvende Synderinder vare i Begreb med at bestige Skafottet.

„Træder kun bristigt frem, kjere Børn!" hviskede Pfeifer, som fulgte tæt bag efter dem, „svarer frimodigt og beskedent, og glemmer ikke, at jeg har lovet at beskytte Eder — det er Münzer, der sidder!"

Saasnart de vare komne ind i Salen, kastede Hermuntrude sit og Agnes's Slør tilbage, og gik med den Sidste under Armen hen mod den ved deres høje Skjønhed næsten forbausede Münzer.

„I seer her" begyndte hun „tvende højst Ulykkelige, som anraabe Eder om Retfærd og christelig Medlidenhed. Eders Folk har overfaldet og voldeligen bortført os fredelige og værgeløse Kvinder. Vi vide ikke, hvormed vi eller Vore kan have fornærmet Eder, og derfor bede vi, at I ville sende os tilbage til vore Slægtninge."

Münzer betragtede dem verelviis med Vellystens graadige Blikke, som om han ikke kunde bestemme sig til, hvem af

dem han først skulde udkaare til Offer for sine vilde Begjerligheder. Det varte en Stund, inden Hykleren kunde udbryde i følgende usammenhængende Ord:

„Det er Herrens Villie, mine Børn! — den kan Ingen modstaae — det gjælder om Eders Sjæles Salighed — stakkels ulykkelige Skabninger! I ere vist endnu ugjenfødte — i Djævelens Strikker; men værer frimodige! Eders Synder kunne endnu vorde Eder forladte — jeg vil selv arbejde paa Eders Omvendelse; — sende Eder tilbage? — Lam iblandt glubende Ulve! — det forbyde Herren!"

Da Hermuntrude hørte denne ildevarslende Galimatias, sank hendes Haab. Hun vilde have spurgt om sin Broder, om Rurlebon, og bedet for dem, hvis de endnu maatte være ilive; men nu besluttede hun at henvende alle sine Bønner og den sidste Levning af Haab til den Usynlige allene.

„Hvad? tilbage til Eders Slægtninge?" blev Münzer ved: „Hvo ere vel disse Slægtninge?"

„Agnes af Stollberg!" svarte Hermuntrude med et smertefuldt Øjekast til sin Medfange. Hævngjerrighedens Lue underløb Skurkens gustne Kinder.

„Ha! est Du denne forhærdede Philisters Datter?" raabte han: „Hvorfor svarer Du ikke selv?"

„Sorg og Skræk binde hendes Tunge!" sagde Hermuntrude.

„Og hvo est Du," spurgte han denne, „som taler saa kjæk for Eder begge?"

„Gehofens Søster!" svarte hun, og tilslørede med det samme Agnes og sig selv, og Begge bleve staaende tause og ubevægelige, som Dødsdømte, der hvert Øjeblik vente det dræbende Hug.

Münzer vendte sig til sin Kone.

„Martha!" sagde han med Salvelse, „gjør Barmhjer-

tighed mod disse tvende Vildfarende! tag dem i dit Huus og røgt dem vel — de ere paa Salighedsens Vej!"

Damen rejste sig stivt i sin stive Stads, nikkede fornemt, vinkede ad dem, og gik, efterfulgt af dem og fire Borgerkoner — som udgjorde hendes kvindelige Hofetat — ud af Raadhuset, over Torvet, og ind i den ligeoverfor beliggende Borgermesterresidents.

De tvende Oprørerhøvdinge saae endnu efter de Bortgaaende — den Ene med paatagen Kulde, den Anden med forstilt Medlidenhed, — da en ny Scene paa det Behageligste fængslede Begges Opmærksomhed.

Fire fortklædte Mænd, med hvide Kjeppe i Hænderne, traadte med dyb Reverents ind i Raadstuesalen, fremstillede af den afskyelige Gehilf som Deputerede fra Staden Frankenhausen; og deres Ærinde var hverken meer eller mindre, end at indbyde Propheten til at gjæste deres Fædreneby i Spidsen af sin Hær, at han ved sine hellige Vaabens Magt maatte beskytte de Troende sammesteds, der bleve haardt betrængte baade af Amalekiter og Midianiter (Lutherske og Catholske). Ved denne velkomne, smigrende Begjering følte han sig greben af Aanden, og rejste sig, for at lade det indvortes Lys skinne over Folket.

„Herrens Aand" — sprudede han med vidtopspilede Øjne — „har aabenbaret sig for Eder, som laae i Dødens Skygge; han har lært Eder at undflye den overhængende Straf; thi for Eders, I faa Retfærdiges Skyld, vil jeg spare Staden, hvorvel jeg allerede havde sagt til min Sjæl: naar jeg kommer til Frankenhausen, vil jeg nedbryde dette Taarn, og lægge disse Gudsbespottere plat øde. Vel Eder, at I have forladt Eders Urimeligheder, Eders dumme Afguder, Moloch og Baalberith, Paven og Luther! Den Sidste kjender vel Lyset; men han sætter det under en Skjeppe; thi han

gjør Pagt med Konger og Fyrster, at sælge Eder alle hen i Trældom. Jeg er den, som skal komme, som gjør Alle frie og lige. Luther vil lære Eder at troe paa Bibelen; men det er ikke nok; han glemmer det indvortes Lys, som Herren forunder de Troende i Drømme, Syner og Aabenbaringer. Beder, saa skal det gives Eder! beder indstændig! holder det med Herren Dag og Nat, forlanger det af ham, ja — vil han endnu ikke give det — saa truer og bander!*) thi ligerviis som Jacob fordum brødes med Herren, saaledes skulle ogsaa vi med Magt tiltrodse og tilkæmpe os Lyset og Friheden." —

I denne Tone vedblev denne Amphibie af Sværmer og Hykler saalænge, til han udmattet nedsank paa sin Trone; men det Anførte torde vel for Læserne være nok til en Prøve.

Vi ville altsaa blot tilføje: at et almindeligt Bifaldsskraal ledsagede denne afsindige Snak; og at det derefter blev besluttet: at Münzer selv, i Spidsen for en Deel af hans Horde, næste Dag skulde drage mod Frankenhausen. Nogle af hans Disciple bleve strax udsendte i de omliggende Egne for at oprøre Almuen, og bringe den til at forene sig med Hovedhæren. Pfeifer skulde blive tilbage som Viceborgermester i Mühlhausen.

Resten af Dagen og den paafølgende Nat tilbragtes med de afskyeligste Udsvævelser. Der herskede en aldeles ubunden Frihed i Tale og Gjerning, saavelsom den fuldkomneste Lighed i alskens Uteerlighed. Dovent, liderligt Kjøbstædpak kappedes med raa Landsbyøbel i Udsvævelser af enhver Art. Vellystige Kvinder toge levende Deel i disse Bacchanalier, og selv mangfoldige af de mindre forbærvede, ja selv af de tilforn skikkelige og ærbare, bleve henrevne af det forførende

*) Dette formastelige Daarekistesnak er Münzers egne Ord.

Exempel. Mangen forhen agtbar Borger, der saae, at Alt nu, i Ordets vidtløftigste Betydning, var Fællesgods, at Øverst og Nederst var lige høit, og at jo galere jo bedre: tænkte, det var vel bedst at lange til Fadet med, inden de Andre havde tømt det; svang sig derfor ud af sin forrige snævre Virkekreds, hvor der nu for ham Intet mere var at bestille, og sprang — halvt af Desperation — med i Tarantelbansen.

Nogle gik med for et Syns Skyld, af Frygt eller Klogskab; men holdt sig dog i temmelig ædrue Sindsforfatning. De Færreste holdt sig indelukkede i Skjul med deres Familier, ventende med Rette en snar Forløsning fra denne sodomitiske Fordærvelse. Men deres Stilling var ængstelig og fuld af Fare; og ikke Faa af disse bleve Offere for gammelt Uvenskab eller ny Ondskab, frembragne af deres Tilflugtssteder og givne den vilde Hob til Priis.

Dog — her ville vi atter lade Forhænget falde for en Scene, hvis nøjere og længere Beskuelse skulde maaskee opvække lige saa megen Væmmelse som Gru, og hellere henlede Tilskuerens Blik paa en Person, der — foruden Medynk — ogsaa torde fortjene hans Agtelse.

Hermuntrude Gehofen mistede i sit femtende Aar sin Moder, en ædel og fremfor Tidsalderen oplyst Kvinde, som med en Ridderfrues — meer paa Aands- end Stands-fortrin — velgrundede Selvfølelse og Værdighed i Forhold og Væsen forenede en agtbar Borgerkones blide, huuslige Dyder. Hun havde næsten fuldendt Datterens simple og sikkre Opdragelse til retskaffen Hustrue, da hun døde; men endnu før sin Bortgang torde hun vove at anbetroe den unge Pige Husets Bestyrelse og den efterlevende Ægtefælles Trøst og Pleje. Ogsaa han fulgte snart sin inderlig elskede Hustrue, og saale-

des var da Hermuntrude Huusmoder før hun blev Hustrue, ja endnu før hun var ret fuldvoren Jomfrue.

Hun saae sig i den Nødvendighed, at maatte være Moder endnu meer end Søster for sin fire Aar ældre, eneste Broder, og at maatte styre og holde til Arbejde og Orden et efter Tidens Brug ikke lidet Antal kvindeligt Tyende. Ved denne uundgaaelige Livsstilling hævedes end mere hendes naturlige nedarvede Selvfølelse, der desforuden under en mild, men fornuftig Opdragelse aldrig havde været nedkuet. De vanskelige Forhold, i hvilke den sextenaarige Pige befandt sig, skærpede hendes bestandige Opmærksomhed paa sig selv og Andre, samt æggede hendes Mod til at bekæmpe og overvinde de mødende Vanskeligheder.

Flere Forsøg af Tyendet paa at føre den uerfarne Bestyrerinde bag Lyset, vel endog paa at tiltage sig utilbørlig Magt og Myndighed; Kvindernes indbyrdes Kabaleren, og de deraf opstaaende Stridigheder — alt dette var en Skole, i hvilken Hermuntrude lærte Menneskekundskab, Klogskab, Besindighed og en aldrig udeblivende Aandsnærværelse. Lægge vi hertil: at Tabet af Fader og Moder havde tidligt gjort hende fortrolig med Modgang og Hjertesorg, men ogsaa lært hende at søge Raad hos sit eget Hjerte, i sin egen Forstand og endnu mere i inderlig og tillidsfuld Bøn til den usynlige Hjælper, der ofte udstrækker sin frelsende Arm, naar saa Andre ville og Ingen kunne: saa vil vor Frygt finde sine Grændser, naar vi see den ikke saa ganske værgeløse, ridderlige Møe kæmpende mod den — selv paa Spidsen af sin frygteligste Voldsmagt — foragtelige Münzer.

Neppe havde hun med sin aldeles modfaldne Veninde, befundet sig en Timestid i det for dem anviste Værelse, før en Pige af et frækt Udseende kom ind, og forkyndte hende med

ek tvetydigt Smiil: at hun ufortøvet maatte følge med til Hr. Borgermesteren.

„Hils ham," svarte hun alvorlig, „at jeg finder det mere passende, at han kommer til os, om han ellers har Noget af Vigtighed at meddele os."

„Jo!" sagde Pigen højt og næsviist, „jeg skal rigtig bringe Hr. Borgermesteren Deres Svar: jeg tænker ellers," lagde hun i Bortgaaende til, „at Frøknerne siden give lidt bedre Kjøb."

Kort efter traadte han ind med sin Kone — Nogle mene, at hun kun var hans Bislopperske — og, under det Paaskud, at Værelset var for lidet til Tvende, befalede han denne, at anvise Agnes et andet. Forgjeves vare Hermuntrudes Indsigelser og snart befandt hun sig ene med Skurken.

„En ny og bedre Tingenes Orden —" sagde han, „tager sin Begyndelse, og alt det gamle Papisterie vorder afskaffet. I seer, mit Barn! i mig den Mand, som Herren haver befalet at rense sit Tempel, og hvem han undertiden værdiger at aabenbare sin Villie. Saaledes haver han — endnu inden jeg saae Eders legemlige Ansigt — i en Drøm viist mig Eder som min tilkommende Medhustrue —."

Her holdt han op, og kastede et forskende Blik paa hende. Hun saae Vellystlingen dristigt og strængt ind i Ansigtet.

„Münzer!" sagde hun højt og langsomt, „I taler ikke med et villieløst Barn, eller en enfoldig Fjante, der skulde lade sig kue af frække Ord, eller bedrage af foregivne Aabenbaringer. Jeg holder mig allene til Guds Aabenbaring, og den byder baade Eder og mig: Du skal ikke bedrive Hoer!"

Münzer, pludselig forbløffet ved denne uventede alvorlige Tiltale, kunne ikke saa strax fatte sig; men kom en Smule ud af Takten. Han tog sig om Skjæget og gjorde nogle Skridt frem og tilbage, inden han gjenfandt den først angivne

Hyklertone. Han traadte atter tæt hen foran hende, rettede sig, og sagde myndigt og belærende:

„Abraham havde tvende Hustruer og det blev regnet ham til Retfærdighed; Jacob ligesaa — vil I anklage Guds Udvalgte, Barn?"

„Hvad dengang" svarte hun „var tilladt, blev siden ophævet og forbudet ved Christum!"

Münzer skiftede Farve; Sandheden slog ham. Men denne havde han forlængst baade kjendt og fornægtet; derfor kunde han snart fatte sig igjen.

„Kvinderne" raabte han, „maae tie i Menigheden! Jeg er ikke kommen for at disputere med Eder om Religionens Sandheder; men —" lagde han med paataget Højtidelighed til „— men for at forkynde Eder Herrens og min, hans Tjeners, Villie."

„Herrens Villie," svarte hun lige saa højtideligt, „er den, at vi skulle leve et kydsk, tugtigt og ærbart Levnet; og denne er langt helligere og stærkere end Eders, eller noget andet Menneskes syndige Villie."

Han tabte nu, eller i Harme bortkastede sin Skinhelligheds Maske:

„Hvis Villie her er stærkest," raabte han, „Eders eller min, det kan snart vise sig; dog —" vedblev han med noget lavere og roligere Stemme — „ville vi først forsøge den mildere Vej. I er en ret fornuftig Pige — hvad det Timelige angaaer — Klogskab burde raade Eder til at bøje Eders svage Villie under min, som I dog ikke er istand til at modstaae. Det vilde være godt, saavel for Eders egen, som for Eders Venners og Slægtningers Skyld."

Ved disse Ord kastede hun et gjennemtrængende Blik paa ham, og sagde: „Jeg og mine Venner staae i en langt Stærkeres Haand. Har I end for en Tid Magt over mit

Legeme — min Villie skal I aldrig tvinge — hvormeget formaae I vel over disse?"

Hun taug, og ventede nu nogen Oplysning om sin Broders og sin Elskedes Skjæbne.

Han, som ikke strax mærkede hendes Hensigt, svarte: „Hvad jeg ikke haver, kan jeg faae; Øxen ligger allerede hos Roden af Træet."

„Münzer!" vedblev hun „forsynd Eder ikke! skik Agnes og mig tilbage til hendes Fader eller min Broder, og forlang i Løsepenge Alt hvad I vil!"

Her begyndte han at mærke, hvilke Fordele en Løgn kunde give ham.

„Grev Stollberg?" raabte han „Eders Broder? Hvem skulde de vel løse? Gid de kunde løse sig selv!"

„Er min Broder her?" sagde Hermuntrude med et Smertesuk, „da viis os den Barmhjertighed, at vi maae see og tale med hinanden!"

„Een Barmhjertighed kunde være den anden værd!" svarte han grinende, „føjer I mig, saa føjer jeg Eder."

„For saadan Priis" raabte hun foragtelig, „kjøber jeg mig ikke Gjensynet af mit Hjertes Broder; om jeg end ikke skulde see ham mere i dette Liv; men —" sagde hun efter nogen Betænkning, for at skaffe sig Visshed — „lad min Broder bringe herhen! Han er min Formynder og fødte Værge — hans Villie er jeg forpligtet til at underkaste mig."

Münzer, der nu anede hendes Hensigt, tog sig om Hagen med et listigt Smiil; men inden han kunde svare, blev Samtalen pludselig afbrudt. — Der var mellem nogle af Sværmerne opstaaet en hæftig Ordstrid over et Punkt i den nye Lære, og uden Prophetens Mellemkomst saae den ud til at kunne have alvorlige schismatiske Følger.

Klædedragten var nemlig en væsentlig Gjenstand for Gjendøbernes religieuse Reform.

„Man maae" — lærte de — „stedse see barsk og mørk ud, lade Haar og Skjæg voxe, bære grove — som helst — pjaltede Klæder og Skjorter, altsaa, der saameget muligt ligne Johannes den Døbers."

Og her opstod nu det vigtige Spørgsmaal: om vort Blaarlærred var godt nok til Skjorter, eller om det skulde blandes med Gedehaar. Nogle paastode: at det Sidste var uomgængelig fornødent; Andre — lidt mere moderate — antoge den Betingelse: om Gedehaar vare at faae.

Pfeifer saae sig ikke istand til at decidere i dette vigtige Dilemma, og derfor lod han Hovedet hente, som langt om længe løste Knuden med den Erklæring: „at naar Gedehaar ikke kunde overkommes, skulde Blaarlærred ansees for reglementeret; kun maatte det være lidet skættet, og saa rue og fuldt af Skæver, som muligt."

Men inden denne vigtige Kjendelse faldt, nærmede sig Tiden til Opbrud mod det arme Frankenhausen; og Münzer fandt — for denne religieuse Strid — ikke for det Første Lejlighed at fortsætte den amoureuse.

Denne Afbrydelse befriede vel altsaa Hermuntrude for Øjeblikket fra Oprørerhøvdingens forhadte Nærværelse; men foranledigede tillige, at hun maatte følge ham paa Røvertoget. Thi deels tog han i Betænkning at lade hende tilbage hos Pfeifer, hvis Skjødesynd var ham ligesaa bekjendt, som hans egen; deels tillod hans ved Modstanden endnu hæftigere ophidsede Begjerlighed ham ikke at slippe Offeret af Syne. Den næste Morgensol saae hende i Midten af Mordbrænderhorden paa en Vogn hos tvende af Münzers Kvinder. Porten lukkede sig mellem hende og den ulykfalige Agnes.

Grev Wolff von Stollberg besad sin Families hele

Stolthed; var dertil opfarende, myndig, og taalte aldeles ingen Modsigelse. Han havde altsaa opdraget sine Børn paa en ganske anden Maade, end Ridder Gehofen, og da hans Hustrue var bortdød fra disse — en Dätter og en noget yngre Søn — i deres spæde Alder, savnede de den, som skulde have formildet og lettet det Haarde og Underkuende i den faderlige Strænghed. Agnes — det ældste Barn — var især Gjenstanden for de ofte frygtelige Yttringer af en ligesaa ofte ubeføjet Vrede. Hun lærte da tidlig at lyde, og idelig at skjælve, og hendes Kjærlighed til Faderen maatte derfor stedse blive hendes Frygt for Herren underordnet.

Hvad Under, at den fra Faderhjertet Bortviste kastede sig med sin hele Kjerlighed i den vakkre, skjønne, ridderligædle Hans von Werthers Arme? Hvad Under, at hun — truet med en gammel og barsk Gemal, under Udsigter til at ombytte eet Aag med et andet — gav efter for den elskede Ynglings Overtalelser, og under Faderens Fraværelse flygtede med ham til Gehofen? Hun var jo vant til selv ingen Villie at have; men stedse blindt hen at følge en Andens: fra det Øjeblik af, hun overgav sig til Elskeren, arvede denne Faderens ubetingede Magt og Myndighed.

Men Angeren over dette Fejltrin forfulgte hende uafladeligt, overgjød hende Kjerlighedens Bæger med Malurt, og gjorde hende end mere frygtsom, raadvild og villieløs, end hun tilforn havde været. Med bange Anelser see vi altsaa denne svage, værgeløse Skabning i den frygtelige Pfeifers Vold. Ved at vide hende skilt fra sin sidste Beskytterinde, og overgivet til en samvittighedsløs Nidding, gribes vi af samme benouende Følelse, som naar vi see Duen under Forfølgelse af Høgen — en ængstelig Jagt, hvis Udfald ikke kan vorde tvivlsomt.

III.

Churfyrst Friederich af Sachsen laae for Døden paa sit Slot i Weimar. Ved hans Seng sad hans Broder Johan og Grev Albrecht af Mansfeld, og hørte den døende Herres sidste Villie. Da meldtes og indlodes Grev Wolff af Stollberg.

Den syge Fyrste rakte ham sin Haand: „Velkommen og Farvel, kjere Stollberg!“ sagde han med et venligt Smiil og sagte Røst.

„Herren“ svarte denne dybt sukkende, „kalder Eder i en bedrøvelig Tid; det arme Sachsen vil dobbelt føle Eders Savn.“

Friederich saae kjerlig til sin Broder, lagde sin Haand paa hans, og sagde: „Her er den, som vil erstatte det; til mit Hjertes Broder overgiver jeg trøstig Folk og Land.“

„Gud give!“ svarte Greven, „I kunde have overgivet det i en bedre Tilstand!“

„Hvorledes?“ spurgte Friederich, og rejste sig overende, „hvad mener I dermed, Hr. Greve?“

Prinds Johan blinkede ad ham; men han mærkede det ikke, og sagde: „Det være langt fra mig at tilskrive Eders Lemfældighed de Ulykker, som nu skee; jeg selv har jo tilligemed de fleste andre større og mindre Magthavende ringeagtet Gjæringen og dens Ophavsmand.“

Friederich fæstede atter sit Blik paa Broderen, og spurgte: „Er det om den halvforrykte Præst, han taler? er der Noget med ham nu?“

„Det er den Samme,“ svarte denne, „som I, Hr. Broder! ifjor Høst havde stævnet herhid for sine oprørske Prækener.“

„En jammerlig Person! —“ afbrød den Syge, „jeg ynkedes over ham, saa taabelig og fejg var han, og lod ham gaae med en Skrivelse til hans respective Øvrighed, at man skulde indspærre ham som vanvittig, ifald han atter begyndte

paa sine Kroniker. Jeg husker endnu" — vedblev han, idet han atter lagde sig tilbage i Sengen — „hvorledes Vagten herude i Slotsgaarden gjorde Løjer med ham, da han gik bort; den Ene vilde spaaes, den Anden vide, naar Verden skulde forgaae; den Tredie pluskede ham i Skjæget — naa! og han?"

„Er nu Borgermester i Mühlhausen!" tog Stollberg Ordet. —

„En Comedie," sagde Hertug Johan med tvungen Munterhed, „som Borgerne spille med dette gale Menneske!"

„Det er ingen Comedie, med Eders Naades Tilladelse!" afbrød Greven, „men et blodigt Spil, ligesaa farligt som Frankernes og Schwabernes ifjor. Almuen bliver rebellisk vidt og bredt, forlader Huus og Hjem, drager til Mühlhausen, eller sværmer omkring og afbrænder eet Herresæde efter det andet —"

„— Store Gud!" udbrød Churfyrsten, „og det hører jeg først nu?"

„Hvorfor skulde I høre det før, kjere Hr. Broder?" svarte Johan: „det er ikke to Dage siden, jeg modtog Efterretningen om disse Optøjer. I Eders Tilstand burde I ikke besværes med slige Fortællinger, dem Rygtet stedse forstørrer og forværrer. Det Hele kunne jo være endt, inden I behøvede at vide, det var begyndt."

„Saa snart og let ender det ikke," vedblev Greven uden Skaansel med den dødssyge Herre: „man regner allerede Bondehæren til over 10,000 Mand, foruden Mühlhauserne. Geshofen og flere Borge have de hærget med Ild og Sværd; jeg har selv været i deres Hænder. Deres Frækhed gaaer saavidt, at de have — paa en for mig ubegribelig Maade — bortstjaalet min Datter, Grevinde Agnes, dog uden ellers at molestere min Residents. Hun, Ridder Maternus og Flere ere for Øjeblikket i deres Vold." —

Som han talede, traadte Ridderen selv ind i Værelset.

„Han altsaa ikke!" sagde Churfyrsten.

„Hvorledes" raabte Stollberg den Ankommende imøde, „har I reddet Eder af Fangenskabet? hvor er min Datter?"

„Om Eders Datter —" svarte han — „veed jeg Intet, men jeg har ikke været fangen. Det sagde man om Eder, Hr. Greve! det glæder mig at finde Eder her; veed I Noget om min Søster?"

„Jeg veed, at hun hiin sørgelige Nat blev fangen!" sagde han, „forresten Intet."

Ridderen sukkede, og traadte med et dybt Buk nærmere til Sengen: „Naadige Herre!" sagde han, „jeg bringer Eder Hilsen fra Hertug Henrich af Brunsvig og Landgreve Philip af Hessen: de staae to Mile fra Staden med en Hær af 4,000 Mand, og bede at I vil forene Eders Magt med deres, for at gjøre Ende paa Oprøret, inden det griber videre om sig."

Churfyrsten foldede sine Hænder: „Herre, Du min Gud!" bad han, „har jeg ved alt for stor Eftergivenhed givet Anledning til denne Ulykke, da ville Du tilgive mig af din Naade! det var altid mit Ønske at gaae den mildeste Vej; hver menneskelig Blodsdraabe har været mig dyrebar — skal det derfor rinde i Strømme? — Kjere Broder!" vedblev han, „Du vilde skaane mig, skaan nu ogsaa mit arme og forblindede Folk! tag Du vor Commandostav! lad vor Hær blive saa talrig som muligt, at dens Størrelse maae indjage Rebellerne Frygt og bringe dem til godvillig Underkastelse! Hjertekjere Broder! jeg beder Dig for Jesu Skyld, anvend alle lemfældige Midler, før Du skrider til de strængere. Prøv først Formaninger og Trusler, før Du slaaer til med Sværdet! og forman ogsaa vore Venner, Brunsvig og Hessen, til samme Sindighed! — Min Herre og min Gud! lad din milde

Almagt dog snarligen adsprede denne Skye, som formørker mit Livs Aften! lad din arme Tjeners sidste Gjerning her paa Jorden vorde Tilgivelse og Barmhjertighed!"

Han løftede sine matte Øjne mod Himlen, og vedblev endnu en Stund at bede i Taushed.

De Omværende græd. Den Døendes Broder lovede helligt at ære hans Villie, og gik bort, for — som han sagde — at give de Befalinger, han allerede, den Syge uafvidende havde udstedt.

Ridder Maternus maatte nu fortælle, hvad vi allerede have hørt, Historien om hans Fædreneborgs Bestormelse og Undergang.

Vi lægge blot til: at han, da han saae, at alt Forsvar var unyttigt, at hans Medkrigere vare enten faldne eller forsvundne, med Sværd og Skjold banede sig en Vej igjennem Sværmen hen til den Side af Slottet, som vendte ud mod Skoven; at han her svingede sig ned af Muren ved Hjælp af et gammelt Lindetræes Grene, svømmede over Graven, fortsatte Flugten mod Vesten hele Natten og det Halve af den følgende Dag, til han heldigviis stødte paa Landgreve Philip, hvem han nu fulgte til Brunsvig.

Han havde neppe tilendebragt sin første Fortælling, før Caspar von Ruxleben blev anmældt og indladt. Hans Beretning lød endnu sørgeligere og rædsommere, end de Forriges: Frankenhausen var taget med Storm, og Grueligheder af enhver Art vare udøvede i den ulykkelige Stad. Kirkerne vare vanhelligede, Klosterne plyndrede, Munkene dræbte og Nonnerne skændede; og før ret at sætte Kronen paa sit Niddingsværk, havde den afskyelige Münzer ladet flere velsindede Borgere brænde paa et Baal, der var opreist af Raadhuusarchivet, hvorved Mangfoldiges Velfærd: Skjøder, Obligationer, Enkers og Umyndiges Sikkerhed, gik op i Røg og Lue.

Næste Morgen stode de forenede Smaahære opstillede udenfor Slottet. Den høje Syge befandt sig saameget bedre, at han siddende i en Lænestol kunde gjennem Vinduet tage Tropperne i Øjesyn. Hos ham befandt sig, foruden Hofpræsten og Lægen, Ridder Maternus von Gehofen, som skilt ved Gaard og Gods, havde kun sig selv at fremstille i de Forbundnes Rækker.

„Mine Øjne“ sagde Fyrsten til ham, „slaae mig fejl! kom hen til mig, unge Mand! og sig mig, hvo det er, vi have her for os!“

„Paa højre Fløj“ svarte Ridderen, „holder Hertugen af Brunsvig i Spidsen for sine Cuirasserer; bag ved ham et Regiment Fodfolk og tvende Kartover; derefter kommer Grev Albrecht af Mansfeld med sine Ryttere; i Midten befinder sig Eders Naades egne Tropper, et Regiment Cuirasserer og tvende Regimenter Bøsseskytter; paa venstre Fløj seer I Landgreven af Hessen med Ryttere, Bueskytter og fire Kartover, samt Greven af Stollberg med eet Compagnie Cuirasserer.“

„Skjønne Folk!“ sagde Churfyrsten: „men det er mig en smertelig Tanke, at disse glimrende Vaaben skulle mørknes af mine Undersaatters Blod — noget til Venstre holde to eenlige Ryttere; den Ene skriver i Sandet med sin Landse; den Anden sidder ganske ubevægelig, og synes at stirre stivt ud foran sig.“

„Den Første“ svarte Ridderen sukkende, „er min ulykkelige Søsters Forlovede, Ridder Ruxleben; den Anden er Ridder Hans von Werther.“

„Werther!“ sagde Fyrsten forundret, „den raske muntre Ungersvend! han, som altid var den Første ved Tournering og Dans, stedse fyrig og urolig, som hans Stridshingst!“

„Hans Munterhed er borte nu," svarte Maternus „han er den Ulykkeligste af os Alle."

„Hvorledes det?" spurgte Fyrsten.

Ridderen tøvede Noget med Svaret, og inden han kunde give det, blev Opmærksomheden henvendt paa Anførerne, der nu fra deres forskjellige Afdelinger samlede sig foran Fronten; kun Werther og Rurleben bleve paa deres Plads.

„Jeg ønsker at tale endnu engang med dem Alle!" sagde den syge Herre. Maternus gik ud og foredrog dem Churfyrstens Begjering. De stege af Hestene, og traadte ind i Slottet.

„Dersom denne Udrustning," tiltalte Fyrsten de forsamlede Herrer, „gjaldt Landets Fjender og ikke dets Børn, vilde jeg glæde mig over Eders Krigeres skjønne Holdning og Anseelse; men nu bløder mit Hjerte ved Forestillingen om denne Forsamlings sørgelige Meed. Endnu er intet Forsøg gjort paa, ved milde Midler at bringe de Forvildede tilbage til deres Pligt. Lad os prøve et saadant, mine Venner! og inden Hæren drager ud, affende en sindig og forstandig Mand, som muligen kan tale de stakkels Mennesker tilrette!"

Han taug.

„Jeg ærer Eders gode Villie," begyndte først Hertug Henrich af Brunsvig; „men jeg frygter, denne Eftergivenhed, som Oprørerne maaskee kunde tilskrive Frygten, vil kun gjøre dem mere forstokkede, og fjerne Enden paa disse Afskyeligheder."

„Endogsaa i dette værste Tilfælde," tog Landgreve Philip Ordet „skal det aldrig angre mig at have forsøgt, hvad Christen-Kjerlighed og Fyrstepligt byder."

„Jeg tiltræder Eders Mening," sagde Hertug Johan, „og følgelig ere vi jo enige i at opfylde min Hr. Broders ædle Begjering. Spørgsmaalet bliver altsaa kun dette: hvo

skal — eller maaskee rettere — hvo vil paatage sig dette usædvanlige og ingenlunde farefrie Gesandtskab."

Der paafulgte nogle Øjeblikkes Taushed.

Endelig traadte Grev Stollberg frem og sagde: „Farens Størrelse kan ikke her friste mig til et Bovestykke;' men vel det Haab, at min Tiltale vil kunne udrette Noget. En stor Deel af mine Undersaatter befinde sig blandt Oprørerne, og jeg vilde meget fejle, om min Nærværelse ikke skulde virke baade paa dem og de øvrige Rebeller."

„Jeg takker Eder forud, kjere Greve! for dette Eders Tilbud," sagde Landsfaderen; „allene skulde I dog ikke tage afsted. De Mennesker, I faae med at gjøre, ere at betragte og behandle som vilde Dyr —"

„— Dem" afbrød Greven, „truer man med et Ord til Lydighed."

„Med truende Ord" gjentog Churfyrsten, „udretter man mindre, end med venlige; begge Dele, begge Dele! hver til sin Tid! Det er en vakker mild Ungersvend, den Ridder Gehofen; tag ham med, Hr. Greve! og vor gode Rurleben! Det giver Eders Sendning tillige mere Anseelse."

Greven bøjede sig taus, og gik ud for at meddele de tvende unge Riddersmænd Landsherrens Ønske. De vare strax villige til at opfylde det.

Ved deres Bortgang kastede Hans von Werther et betydningsfuldt Blik til dem Begge! de forstode ham, og nikkede.

Med en hvid Fane foran, nærmede de trende Affendinge sig til een af Frankenhausens Porte, og forlangte — i Kraft af deres Heroldsværdighed — at vorde fredelig ind- og udladte.

Vagten bragte dette Budskab til Münzer, der just paa

Torvet befandt sig omgivet af Bandeanførerne og de ham hengivne Borgere.

Da han hørte Gesandternes Navne, smiilte han, og raabte: „Herren smelter de Vældige som Vox; Kongerne bøje sig og bede om Naade — lad deres Sendebud føres hid for mit Ansigt!"

De kom. Grev Stollberg reed et Par Skridt frem foran de Andre, slog Visiret op, og sagde: „De forsamlede Herrer og Fyrster af Sachsen, Brunsvig og Hessen, samt vi Grever af Mansfeld og Stollberg kundgjøre Eder alle vor Villie og Beslutning: at lade Naade gaae for Ret, at tilgive og ikke efter Fortjeneste straffe Eders begangne Forbrydelser, paa det Vilkaar —"

Her blev den Talende afbrudt ved en Murren og Summen i hele Forsamlingen og ved en fleerstemmig Gjentagelse af Ordet Vilkaar, deels i en spørgende, deels i en vred og haanlig Tone.

Münzer, ligesaa forbløffet som betaget af Vrede, kunde ikke saa strax fatte sig og komme tilorde.

Ridder Maternus, frygtende for de rimelige Virkninger af den stolte Greves her saa ilde anbragte Myndighed, reed hen til hans Side og sagde:

„Landsmænd! Fyrsterne tilbyde Eder Fred og Forglemmelse af alt det Passerede, og forlange — som billigt — at hver gaaer til Sit, og atter tager fat paa sin fredelige Dont."

„Den Vise har en bedre Tone!" mumlede Bondehøvdingen Johannes Winkler, „naar Rotten sidder i Klemme, saa piber hun."

„Det er ikke svært" raabte Rurleben, „at see, hvo nu sidder i Klemme: Fyrsterne har Landet, og I, kjere Landsmænd! befinde Eder mellem Frankenhausens Mure."

Den store, tykke, skirskaarne Samson Morashy løftede den ene Skulder, trak op i sine Buxelinninger, og sagde, idet han saae ned paa sine Naboer til begge Sider:

„Der er dog nogen Mening i den Tale —“

„— Lokkemad, Lokkemad!“ udbrød Münzer, som nu gjenfandt sit Mæle; „de ville blot stille os ad, for siden at myrde os Een for Een.“

„Hvad?“ raabte Greven forbittret, „vover Du at drage vort fyrstelige Ord og Tilsagn i Tvivl? Nedlægger Eders Vaaben, og modtager den Naade, som I ikke har fortjent!“

„Grev Stollberg!“ sagde Maternus hastig og sagte, „dæmp Eders billige Vrede, og betænk hvor vi ere!“

„Satan taler af din Mund! Du Belials Mand!“ skreeg Münzer; „vil Du spotte Herrens Udvalgte? Veedst du ikke, at jeg har Magt til at døde dit syndige Legeme?“

„Vil I forgribe Eder paa Fyrsternes Gesandtere?“ sagde Rurleben, „har I ikke selv givet os frit Lejde at komme og drage bort i Fred?“

„Men I komme“ skreeg hiin, „som Spioner og Forræ-dere! at gjøre Guds eget Folk splidagtig og ueens med sig selv, men nu skulle I ligge paa Eders Gjerninger! Herrens Sværd og Gideons! fald an, o Israel! og offrer disse Hed-ninger Herren til en sød Lugt!“

Da bruste det vildt igjennem Hoben, Pikerne begyndte at skyde sig ivejret.

„Død og Helvede!“ brølte Stollberg, „skal dette vorde Enden! men Du skal ikke see mit Fald, skinhellige Afskum!“

Han greb efter Sværdet, og klemte Hestens Sider, for at styrte sig over Münzer. I dette, for Liv og Død af-gjørende, Øjeblik tabte Rurleben hverken Mod eller Be-sindelse.

Han greb Grevens Arm, og sagde: „det er endnu ikke Tid!"

Derpaa slog han til Lyd med Haanden og raabte: „Et Ord, Landsmænd!"

Det blev lidt stillere i Kredsen. —

„Vi ere i Eders Magt, og I kunne altid, naar I ville, berøve os Livet — give os det tilbage, staaer ikke meer i Eders Magt. Dræbe I os, Fyrsternes Udsendinge, er alt Haab om Fred og Tilgivelse for stedse udslukt; og deres Sværd vil hævne vort Drab paa Eder og alle Eders."

Forgjeves raabte Münzer flere Gange: „Hører ham ikke, hører ham ikke! og udretter Herrens Befaling!"

Ingen rørte sig for at anfalde dem, uden Winkler, der vel fældede sin Pike, men stødte ikke til, da han saae, at de Øvrige endnu vare tvivlraadige.

„Vil I ikke lade os gaae," gjentog Rurleben, „kunne I jo beholde os som Gidsler! der kommer maaskee snart den Dag, da vi paa denne Maade kunne vorde Eder nyttige."

„Ja ret saa!" sagde Kæmpen Morashy, „Gidsler skulle de være, Børn! det er et godt Pant," og snart stemmede næsten hele Forsamlingen i med dem.

Münzer fnyste: „Du Øgleunge!" snærrede han, „hvo haver lært Dig at undflye den overhængende Vrede? men Gjemt er ikke glemt! — Vel da! bringer dem i sikker Forvaring; men seer til, at Eders Ulydighed ikke paadrager sig Himlens Vrede! og tænker paa Saul, som sparede Agag! jeg toer mine Hænder."

Med disse Ord rejste han sig, og gik med undertrykt Forbittrelse ind i det Huus, hvor han havde taget Bopæl, for at forny en kort tilforn afbrudt Kamp af en ganske anden Art: den mod Gehofens sjælestærke, uforfærdede Søster.

„Gidsler! Gidsler!" dette Ord fønderfavede han flere

Gange med Tænderne; men med eet standsede han og udtalte det højt og jublende: „Ja i Sandhed! et herligt Gidsel! Broder for Søster — at det nu først rinder mig i Tanke! — Vel, at han lever! — det var Herrens Finger!"

Hermuntrude sad, som om hun havde været hjemme i fredelig Fædreborg, roligt sysselsat med et kvindeligt Haandarbejde, som hun endog i det forstyrrede Frankenhausen havde vidst at forskaffe sig, da Münzer traadte ind i Stuen. Hun saae op, og mærkede øjeblikkelig af den skumle Glæde i hans lumske Aasyn, at en for hende sørgelig Begivenhed maatte have fundet Sted. Men ligesaa hastig forberedt paa det Værste, fortsatte hun, fattet og udvortes fuldkommen rolig, sin Bestilling.

Münzer spadserede nogle Gange frem og tilbage paa Gulvet, standsende af og til med et Sideblik paa den modige Kvinde. Omsider traadte han tæt hen foran hende, og sagde:

„Barnlille, vil Du endnu længer stampe mod Braadden? Du seer, at Herren er med mig i alle mine Veje — tør Du, o Kvinde! ene være imod mig?"

Hermuntrude blev ved at arbejde: „I veed min Beslutning!" sagde hun, „hvorfor skal jeg atter gjentage, at den er ligesaa fast, som min Troe paa Gud og hans Retfærdighed?"

Skurken grinte: „Det vil komme an paa en Prøve!"

Han ringede. En Drabant traadte ind.

„Lad den fangne Ridder Maternus von Gehofen føre hid!" bød han, og fæstede sit forskende Blik paa Hermuntrude.

Hun saae flygtigt op paa ham, men blev ved at sye, fængslende sin Frygt og Kummer dybt i sin egen modige Barm.

Døren oplodes. Betynget med Lænker, omringet af bevæbnede Bønder, indtraadte Caspar von Ruxleben.

Münzer vendte sig heelt om imod ham. Med indvortes Forfærdelse saae Hermuntrude den Elskede; men ogsaa i dette frygtelige Øieblik vidste hun at beherske sig selv.

Inden Münzer atter kastede sine Øjne paa hende, havde hun allerede med et Blink og en sagte Hovedrysten givet Ridderen et Tegn, som han strax forstod og fulgte.

„Kjender I denne Mand?" spurgte Skurken hende med et triumpherende Smiil.

Hun betragtede ham koldt og fremmed: „Det er ikke min Broder," sagde hun, „men en anden Herre, som jeg vel før har seet, men hvis Navn nu ikke vil falde mig ind — I kan jo adspørge ham selv!"

„Jeg hedder Caspar von Rurleben," sagde denne, „og har Intet videre med Eder at bestille, end at jeg paa Fyrstens Anmodning er kommen at stifte Fred og Forligelse."

„I har jo taget fejl," sagde Münzer til Vagten, „det var den anden Ridder, Gehofen, jeg forlangte; bringer ham, og fører denne tilbage! Og —" raabte han efter de Bortgaaende, „stiller ham an udenfor Vinduerne, her nede i Gaarden!"

Han traadte atter med sammenlagte Arme foran Hermuntrude, og saae længe ubevægelig paa hende. — Hun taug — han ogsaa.

Endelig slog han begge Armene ud, drejede sig omkring og raabte: „See! din Broder kommer! eet Ord af din Mund kan skjenke ham Friheden eller Døden!"

Maternus stod midt i Gaarden. Han saae sin Søster i Vinduet og udstrakte sine lænkebundne Hænder imod hende; men hun viste med et tillidsfuldt Blik mod det Høje og dernæst paa sit Hjerte.

Broderen forstod hende: „Herovenfra skal Hjertet hente sit Haab og sin Styrke."

„Nu skulle vi erfare," raabte Skurken, „hvorvidt I vil drive Eders dumme Halsstarrighed: om I vil give mig Eders Kjerlighed, eller Eders egen Broder Døden; thi Herren gjøre mig saa, og lægge saa dertil! der er ingen tredie Vej; det Ene eller det Andet skal skee endnu i denne Time!"

„Det Første skeer ikke," svarte Hermuntrude, „hverken i denne eller nogen anden Time, som Gud vil forunde mig at leve; og det Andet — det er dog utroligt, at I, som kalder Eder en Guds Tjener, vil udgyde saa uskyldig en Mands Blod, allene forbi hans Søster hverken kan eller efter Guds Lov tør give Eder sit Hjerte. Har I Villie til mig, som I desværre alt for ofte har sagt mig, vil I da fremme den ved at myrde min Broder? Nej, sikkerlig! I vil ikkun true mig; men viid det, Münzer! Eders Trusler ere ligesaa uvirksomme paa mig, som Eders Løvter: med Gud og min Ære vil jeg leve og døe."

Han skar Tænder.

„Trusler?" sagde han, og aabnede det ene Vindue, ved hvilket han stod.

Et Tørklæde, vaadt af de Taarer, Hermuntrude i Løndom udøste, laae foran hende.

Han rev det til sig, hængte det paa Krogen i det oplukkede Vindue, og raabte til Vagten: „Naar jeg borttager dette Klæde, borttage I denne Synders Liv! Hans Blod skal være paa Eders Spyd!"

„Ha!" raabte Ridderen, „hvorfor skal jeg nu myrdes? Har I ikke taget mig, saavelsom mine Medfølgere, til Gidsel? Hvad er Aarsag til denne Eders grusomme Beslutning?"

„Her," svarte hiin, „lige for Eder, seer I Aarsagen: Eders Søsters forstokkede Sind, hendes formastelige Hovmod, hendes Gjenstridighed mod Herrens Raad og Villie er det, som nedkalder Hævnens Sværd over Eders syndige Hoved."

Han foer hen til Hermuntrude, stødte hendes Vindue hæftigt op, saa det tørnede mod Muren og Ruderne faldt klingrende ned.

„See her!“ skreeg han, „her staaer hun, den vise Dronning af Saba. Prøv nu selv, om I kan bøje hendes Stolthed! Af hendes egen Mund skal I høre Eders Dom.“

Han tog et næsten udrundet Timeglas, og satte det i Vindueskarmen.

„Naar det sidste Sandskorn falder,“ lagde han til, „er Eders Skjæbne afgjort; saalænge ligger den endnu i Eders egne Hænder — derefter tager Eders Beslutning.“

Med disse Ord traadte han tilbage, og vedblev i den fastsatte Tid at gaae op og ned i Værelset. Af og til kastede han et Øje til Timeglasset; men lod forresten, som om han slet ikke gav Agt paa de ulykkelige Sødskendes Samtale.

„O, min Broder!“ jamrede Hermuntrude, „min Skændsel skal være Prisen for din Frihed og dit Liv.“

„Saa har Du kun Eet at vælge,“ raabte Maternus: „Saa dyrt kjøber jeg ingen af Delene; døe kunne vi Begge — Du ogsaa, Søster! thi jeg kjender Dig; men Æren ville vi tage med os i Graven.“

Angstfuld vreed Hermuntrude sine Hænder: „O Gud, min Gud!“ raabte hun, „er der ingen Barmhjertighed mere i Verden?“

Hun sprang hen og kastede sig paa Knæe for Uhyret, og bad med Ord, som vilde have rørt den haardeste Tyran paa Jorden; den blodtørstige, den vellystige Münzer blev ubevægelig.

Han pegte kun paa Glasset, og svarte: „Ja eller Nej, Liv eller Død ligger paa Eders egen Tunge!“

Da rejste den ædle Pige sig, bleg som Døden selv. Langsomt traadte hun hen for Vinduet, og sagde: „Farvel

min Broder og min Ven. I sin Himmel belønne Gud Dig for al din Kjerlighed imod mig! Han forbarme sig over os Begge!"

„At døe," raabte Maternus, „er vor fælleds Skjæbne, og denne gaaer jeg med Ydmyghed imøde; men at efterlade Dig, min eneste, min dyrebare Søster her i denne Morder-grube, o Gud! det er Gift og Galde i mit Hjerte — Münzer!" raabte han med stærkere Stemme, „er det saa, at jeg skal døe?"

Münzer nikkede, og viste paa Timeglasset.

„Vel da," gjentog Ridderen: „i Herrens hellige Navn! Uberedt skal jeg stædes for din strænge Dom — Gud, vær mig Synder naadig!"

„Uberedt?" spurgte Münzer: „Vil I have en Præst? den skal I faae! Hist nede" — raabte han til Vagten — „sidder een af Baals Præster; hent ham herhid til Synderen, saa kunne de berede hverandre — thi han er ogsaa skyldig at døe."

Man hentede Præsten.

Imidlertid havde Rygtet om, hvad der var paafærde der i Gaarden udbredt sig over hele Byen.

Samson Morashy og flere af Opmændene, der allerede begyndte at mistroe baade deres Prophet og deres Lykke, samt at tænke med lønlig Angst paa Fremtiden, vilde nødigen ved et Mord paa Fyrsternes Gesandte opægge disses Vrede til den høieste Grad, og saaledes afskære sig selv enhver mulig Vej til Naade.

De dannede allerede en Opposition mod Münzer og hans meest zelotiske Tilhængere, der — mistvivlende om nogen Slags Udsoning — kun søgte at holde sig saalænge muligt, og, ved at drive Alle samtlig fra Udaad til Udaad, at for-binde dem desto fastere med sig.

Nogle af de mere Moderate samlede sig da, og ilede, for at forhindre Gehofens Drab, til Münzers Bolig. De stormede derind, og lode under dette Hastværk Dørene staae aabne efter sig. Da de aabnede den sidste, ind til Münzer, og denne vendte sig om imod dem, rev et hæftigt Lufttræk det uheldige Signal af Krogen ned i Værelset.

Vagten, som meente, at det med Villie var givet, styrtede med Mordskrig ind paa Ridderen og Præsten.

„Herre Jesus! annam min Aand!" raabte hiin; og i samme Øjeblik faldt de Begge gjennemborede i deres Blod.

Hermuntrude sank afmægtig til Jorden.

Der paafulgte nogle Minutters Taushed: Alle stode betagne af Forfærdelse og Angst for den saa frækt udæskede Hævn; selv Münzer syntes — eller maaskee virkelig var — ganske forbløffet. Første Gang maatte han her gribe til Undskyldninger for sine Undergivne: han forsikkrede, at han allene ved at indjage Ridderen Skræk havde villet aftvinge denne Bekjendelse om Fjendernes Styrke og Angrebsplaner.

„Men," sluttede han, „den Ugudeliges Time var kommen — det var Herrens Villie — den kan Ingen imodstaae."

„Saa er mit Raad nu dette," begyndte Porash, „at vi lade de Andre løs, og sende dem tilbage for at mægle Fred, inden dette spørges."

„Kan den Ene ikke være nok?" sagde Münzer, der nødig vilde slippe Stollberg af sine Kløer: „Skille vi os ved Begge, have vi jo intet Gidsel mere."

„Det Bedste," sagde Blodhunden Winkler, der kom til i det samme, „var at stikke dem efter den Første, saa blev den Snak ikke længere. Hvad, Fred! Hvad, Mægling! Herren er med os, hvo kan da være imod os? Hvad siger han ti Gideon? Med tre Hundrede Mænd vil jeg give Midianitern i din Haand."

Morash blev alligevel ved at forfægte sin Mening. Münzer taug saalænge indtil han saae, at Fleerheden hældede til denne. Da traadte ogsaa han over til Samme, og befalede at affende Rurleben med det omtalte Hværv.

Da Fyrsterne hørte, at deres Affendinge vare lagte i Lænker, at den Ene var myrdet og den Anden endnu befandt sig i Rebellernes Vold, brød de ufortøvet op med hele den forenede Styrke. For imidlertid at frelse Grev Stollberg, affendte de en opfanget Bonde med den Beskeed: at Greven først skulde gives løs, inden man vilde indlade sig i nærmere Underhandlinger.

Ved dette Budskab udbrød Münzer: „Sandeligen! Fyrsterne i Zoan ere Daarer; Pharaos vise Raadgiveres Raad er blevet ufornuftigt. Herren haver blandet og udøst en saare forvendt Aand inden i dem. Men de skal forfølges og adspredes som Avner paa Bjergene for Vejret og for Hvirvelvinden! Forsamler Eder nu Alle af Israel, at vi kunne gaae ud imod dem og søndertrampe dem som Skarn under vore Fødder!“

Under vild Tummel og uafladeligt Skraal stormede nu Bondehæren ud af Staden, den fast forventede vidunderlige Sejr imøde. De, som ikke vare fuldt saa stærke i Troen, lod Münzer snildelig blive tilbage, under Anførsel af Oppositionens Hoved, Samson Morash, hvem han dog stillede tvende ivrige Gjendøbere ved Siden. De formanedes at bevogte Byen vel, og under intet Tilfælde at lade Grev Stollberg og Frøken Gehofen slippe sig af Hænderne.

Münzer slog Lejr paa en Bakke, en Fjerdingmiil udenfor Frankenhausen, og omgav denne — efter gammel, endnu ej ophævet Krigsbrug — med en tredobbelt Vognborg. Fire Kanoner plantedes paa Lejrens fire Hjørner, og foran Münzers Telt en uhyre Fane, paa hvilken en Regnbue —

Tegnet paa hans foregivne Pagt med Gud — saaes afbildet. En Grav og et Brystværn blev, til ydermere Betryggelse, opkastet udenom Vognborgen.

Disse Forberedelser, der ikke tydede paa Angreb, men Forsvar, medtog den største Deel af Dagen. Det Øvrige af denne blev, tilligemed Natten, tilbragt med Sviir og Bønner, Psalmer og Viser.

Münzer gik allevegne omkring og spaaede en let og glorværdig Sejr. For at gjøre denne endnu mindre tvivlsom, fortalte han: at Jehovah havde aabenbaret sig for ham, og lovet, i Slagets Hede at sende ham en Legion Engle til Hjælp.

IV.

Det var Dag. I Kirketaarnets Glamhuller stod allerede Mange paa Udkik. Nedenunder paa Gaderne begyndte det at blive uroligt; Dørene lukkedes op og i; Beboerne gik ud og ind; Bevægelsen tiltog. Man ilede frem og tilbage, standsede, tiltalte hverandre, fulgtes et Stykke, og skiltes atter ad, for at slutte sig til Andre.

For hine oppe i Taarnet maae Frankenhausen have seet ud som en Myretue, i hvilken en ørkesløs Dreng nylig har pirret op med sin Kjep: de smaa Indvaanere flyve forstyrrede hid og did, fare iilsomt afsted, gjøre pludselig Holdt, beføle hinanden, løbe igjen, bestandig uden at forlade den lille vrimlende Plet.

Solen brød frem. Da saae Spejderne den med eet tindre paa Fyrstehærens blanke Vaaben fjernt ude i Vesten.

„De komme!" løb det frygteligt som Stormklokkens Klemt fra Taarnet.

„De komme, de komme!" løb det igjennem alle Gader.

„Til deres egen Fordærvelse!" skreeg Zeloterne.

„Maaskee!" sukkede de Frygtsomme.

„Til vor Forløsning!" mumlede de Velsindede.

„Hvor nær ere de?" raabte alle Partier op til Taarnvægterne.

„En Miilsvej, eller halvanden!" svartes der.

„Morash! hvor er Samson Morash?" spurgte nu den ene Bonde den anden.

„Samson Morash!" skreeg man snart over hele Byen.

Men Samson Morash var der ikke; han var klogere end som saa. Allerede længe havde han begyndt at fortryde sin Deeltagelse i dette Vovespil, hvilket han i Førstningen ikke troede, vilde have gaaet saa højt. Han havde ladet sig henrive af Strømmen, smigret ved den Udmærkelse, at vorde udkaaret til sine Sognemænds Anfører. Efterhaanden anede det ham, at han, under den tilkommende Afstraffelse, vilde komme til at nyde en mindre misundelsesværdig Udmærkelse. Han fattede da den Beslutning: ved først givne Lejlighed at sørge for sig selv.

Til den Ende gik han ved Midnatstid ind til Grev Stollberg, hvis Bevogtning han velbetænkt selv havde paataget sig, og tilbød: at ville bringe denne i Sikkerhed til Fyrsternes Hær, naar han torde bestemt love ham Pardon. Herpaa gav Greven sit Æresord. Sin Datter vilde han naturligviis gjerne havt med; men da Morash forsikkrede ham, at hun befandt sig i Mühlhausen, maatte han for det Første opgive dette, og nøjes med at frelse sig selv.

I Dagbrækningen naaede Begge den forenede Armee, og efterat Morash havde underrettet Anførerne om Rebellernes Stilling og Planer, erholdt han den forønskede Tilgivelse.

Man rykkede ufortøvet op mod Oprørernes Lejr. I

Kanonskuds Afstand blev gjort Holdt, og Landgreve Philip reed med et hvidt Flag paa sin Landse saa nær hen til Vognborgen, at hans Raab kunde høres og forstaaes derindenfor.

Han lovede da for allersidste Gang en almindelig Amnestie paa det Vilkaar: at Münzer, Pfeifer, tilligemed tolv andre Rebelhøvdinger strax bleve udleverede, saavelsom Vaabnene og alt det ranede Gods. Mange skulde med Glæde have grebet dette Tilbud; men Sværmernes Partie var for stærkt, og Münzer vidste ved sin tordnende Tale, ved sine prophetiske Forjættelser, vældigen at oppuste den dulmende Ild.

Da steeg atter fra titusinde Halse Feldtskriget: „Herrens Sværd og Gideons!" vildt op mod Himlen; en Pilehagel faldt ned foran Landgreven; de to Hjørnekanoner bragede, og udsendte et Par afmægtige Kugler, og Luntebøsserne knaldede ud mellem de sammenlænkede Vogne.

Saa var da Dødsdommen afsagt over Tusinder; Blodstrømmens Sluser vare aabnede, og alle Krigens Furier løsladte.

Fyrsternes Hær satte sig i Bevægelse. Buldrende, tindrende under Morgensolens Straaler, skreed den frem liig en uhyre Bølge, som Vindene rulle ind mod Strandbredden.

Først paa halv Skudafstand udvæltede de hvide Dampskyer fra Kanonernes tordnende Munde. Kuglerne slog ind igjennem Vognborgen: Træstumper og Splinter dræbte og qvæstede endogsaa Flere, end hine. Skrækken greb de Øvrige: de vaklede, og begyndte at see sig om efter Flugt og Frelse.

Endnu holdt Anføreren Stand: fra Indgangen af hans Telt midt i Lejren lød hans Røst stærkt igjennem Buldret og Larmen og de Saaredes Skrig.

„See!" raabte han med Tordenrøst: „See! hisset aabner Jehovah Himmelens Porte! seer hans Hærskarer bryde ud med Hævnens flammende Sværd!"

Solen brød i det samme frem mellem tvende Skyer. Sværmerne saae didop, hvor Propheten viste, blændedes af Solglandsen, og saae — hvad de vilde see.

„Herrens Sværd og Gideons!" skrege Alle som med een Mund.

De Ivrigste sprang med blindt Raserie gjennem Vognborgen, de fjendtlige Ryttere — der nu stormede frem i brusende Galop — imøde.

Münzer saae deres blinkende Sværd over Oprørernes Hoveder: da slukkes den sidste Gnist af hans tvivlsomme Mod. „Herren vil maaskee prøve os!" sagde han sagte og skjælvende til sine Nærmeste, gik ind i Teltet, affastede i en Skynding sin hele Rustning, og iførte sig en simpel Haandværksmands Dragt, som han — vist nok til dette Brug — havde ført med sig.

Han sneeg sig bag ud, hen til den modsatte Side af Lejren, hvor allerede en stor Deel af Bondehæren var i Begreb med at flygte. Han kastede sig paa een af de her staaende Heste, og jog nu, med Nogle foran og Flere bagefter, ind til Frankenhausen.

Denne Bye var allerede forladt af sine fleste Forsvarere; det første Kanonskud var dem et Signal til Flugt. Hermuntrudes Bevogtere vare de Første, der salveerte sig; men uagtet hendes Bønner og glimrende Tilbud, førte de hende med sig til Mühlhausen, drevne enten af Lydighed mod Münzer, eller snarere af Haab om, i den yderste Knibe at bruge hende som et frelsende Gidsel.

Ubarmhjertig rasede Sværdet mellem de snart værgeløse Bønder. De tætsluttede Kæmperækker fandt kun slakket Modstand af disse uordentlige Hobe. Som Hvalen i Bølgerne, saaledes væltede den faste Krigermasse dem foran sig, og styrtede dem til begge Sider ned ad Bakken. Flugten blev

alminbelig til alle Kanter; den sejrende Hær deelte sig og forfulgte: Faa undslap, Mange bleve fangede; men endnu Flere nedhugne. Den største Hob søgte Frankenhausen; kun de, som med Münzer først greb Flugten, naaede den. Enkelte, som vare beredne eller rappe tilfods, foer lige gjennem Byen ad Mühlhausen til.

Ved Indtoget i Frankenhausen fandt den sejrende Hær ingen Modstand; alligevel kunde Fyrsterne ikke forhindre alle Følgerne af en saadan Krigsbegivenhed; først efter tvende Timers Forløb bleve de istand til at sætte Grændse for Soldaternes Myrde- og Plyndre-Lyst.

Ved Middagstid var Orden tilbagebragt, og Infanteriet og Artilleriet indqvarteret. Rytterne indbragte endnu bestandig Fanger. Blandt disse søgte man forgjeves Hovedmanden; han var ingensteds at finde, og man troede allerede, at han var sluppet til Mühlhausen.

Næste Dag gjaldt det denne Stad, Oprørets Middelpunkt. Før det endnu blev lyst, satte Hæren sig i Marsch. Werther og Rurleben, som ikkun havde taget liden Deel i den forrige Dags blodige Værk, rede nu i Spidsen. Bespændte af Sorg og Ængstelse hæftede de deres mørke Blikke paa den uheldsvangre Stad.

I Frankenhausen havde de erholdt rædsomme Tidender: at Agnes var i Pfeifers Vold, og at Hermuntrude vel under Slaget havde været her; men derefter var forsvundet. Maaskee befandt sig Begge paa et Sted, hvor Oprørets Gruelligheder snart skulde forøges med Bestormelsens. En Fjerdingmiil udenfor Staden drog en fredelig Skare den fremrykkende Hær imøde — Tusinde af Mühlhausens Borgere i Sørgeklæder med hvide Stave i Hænderne. Endnu længe førend Fyrsterne kom dem nær, faldt de paa Knæe og bad om Naade for den ulykkalige Stad.

Hertug Johan reed hen til dem.

„Naadens Tid er forbi," sagde han, „og den retfærdige Gjengjældelses er allerede begyndt; vi underhandle ikke med Rebeller."

„Naadige Herre!" svarte Een af dem; „Rebeller have vi været — dog ikke Alle; men vi erkjende med angergivne Hjerter vor Forvildelse."

„For silde, for silde, I Borgere af Mühlhausen!" gjentog Hertugen: „I have selv indkaldet Forbærverne i Eders Bye, og udjaget den retmæssige Øvrighed; I have næret og fremmet Oprøret; I have traadt alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder: derfor skulle I nu bøde."

„Ak! barmhjertige Herre!" raabte en Anden af de stedse knælende Borgere: „lad dog Eders retfærdige Vrede formilde, og straf ikke de Uskyldige! Tager vort usle Liv, om I ville; men skaan vor elendige Bye for Stormens Rædsler! skaan vore Kvinder og umyndige Børn!"

De øvrige Fyrster vare imidlertid komne til, og talte sagte med Hertug Johan.

Denne vendte sig igjen til Borgerne, og sagde: „Paa eet Vilkaar ville vi opfylde Eders Bøn: I udlevere os Münzer, Pfeifer, alle Bondeanførere, samt saamange af Eders egne Medborgere, som Eders Borgermester Berlet Probst, der bedst kjender de Skyldigste iblandt Eder, navnligen vil bestemme."

„Ak! meget naadige Hr. Hertug!" svarte Borgerne: „hvad I forlanger, staaer ikke i vor Magt at opfylde. Münzer er ikke hos os; ej heller vide vi Noget om ham, siden han drog ud mod Frankenhausen; og Pfeifer med alle de Øvrige har Staden i sin Magt."

„Saa skynder Eder tilbage," raabte Hertugen, „og deler Skjæbne med dem! Her er Intet mere for Eder at gjøre —!"

Sukkende, jamrende, hænderovridende, vendte de arme Borgere tilbage. Hæren standsede og forberedte sig til Stormen.

Da aabnedes atter Mühlhausens Port. Som en Fos bryder hvidtfraabende ned mellem mørke Klipper, saaledes strømmede den hvidtklædte Kvindeskare ud af Murene: Tusinde Ungmøer vilde gjentage et Forsøg, der var mislykket deres Fædre, Brødre og Elskere. Et rørende Syn, da disse faure Piger i tvende lange Rækker stillede sig foran de haarde, sejrstolte Mænd, og knælende opløftede deres Liliehænder mod Himlen! Rørte mod deres Villie holdt Fyrsterne i nogen Afstand, og betragtede tause de bedende Kvinder.

„Munkespilop!“ sagde Grev Stollberg spodsk: „Man anstiller Processioner for os, som om vi vare Helgenbilleder, der kunde græde paa Commando. Det var en barnagtig Blødhed, at indrømme Døttrene, hvad vi nægtede deres Fædre.“

Ved denne haarde Tale rejste sig een af de Knælende, en høj ædel Skikkelse; det lange Slør flagrede tilbage fra den fyldige Barm, idet hun gjorde nogle raske Trin fremad:

„Grev Wolff af Stollberg!“ sagde hun alvorlig og kjæk, „har I ingen Børn?“

Dette pludselige Spørgsmaal stak den stolte Ridder som et Slangebid.

„Veed Du Noget om min Datter, Pige?“ spurgte han, efter et Ophold, i lavere Tone.

„Jeg veed,“ svarte hun, „at Eders Agnes er i Mühlhausen; jeg veed ogsaa, at den snareste Frelse var hende den bedste. Storme I Byen, kan hendes Lod vorde som alle vi Andres.“

Greven vendte sig hurtig om til Fyrsterne, og sagde: „Det var dog værd at høre disse Gesandters Tilbud.“

„Vi have intet Tilbud;“ afbrød den dristige Pige, „men vi gjentage kun Borgernes Bøn.“

„Kvinde!" sagde Hertug Johan, „din Mund beder; men dine Øjne trodse. Dine Søstre kunde valgt en ydmygere Ordførerinde. Hr. Greve!" vedblev han idetsamme til Stollberg: „at Eders Datter just skal befinde sig imellem disse Umennesker, smerter mig inderligt, men det kan Intet forandre i vor Bestemmelse; for at frelse hende, bør vi ingenlunde lade Rebelhøvdingerne undslippe, og derved give dem Tid og Rum til paa andre Steder at antænde den Oprørsild, vi nu paa eengang kunne udslukke; for at frelse en Eneste, maae vi ikke sætte Tusinders Liv paa Spil — Piger! ville Eders Mühlhausere udlevere Anførerne?"

Ordførerinden bøjede et Knæ til Jorden.

„Hr. Hertug!" bad hun, „vær barmhjertig, og — vær retfærdig i Eders Fordringer! De kunne ikke opfylde denne; deres Villie er bunden under Pfeifers og hans Tilhængeres."

„Dette Baand," svarte Hertugen, „er deres eget Arbejde. Gud veed, mit Hjerte er ikke følesløst for Eders Nød og Fare; men jeg kan ikke handle anderledes."

„For os," sagde Hertugen af Brunsvig, „er kun een Vej; for Eder, I Piger! staae endnu tvende aabne: I kunne vende tilbage; men I kunne ogsaa blive her under vor Beskyttelse."

„Nej, Hr. Hertug!" svarte Pigen: „den sidste er lukket; thi os binder et helligt Løvte: i dette Tilfælde at vende tilbage."

De tvende Hertuger saae med Skuldertræk og mørke Miner til Jorden.

Den ædle Landgreve Philip trængte sig ind imellem dem, og bad dem endnu engang at overlægge, om intet Middel til at frelse Staden skulde kunne udfindes. Sagte, men ivrig, og ofte ledsaget af hæftige Fagter var deres Samtale. I disse vigtige Øjeblikke herskede rundtom den dybeste Taushed.

Krigerne stode ubevægelige som Billedstøtter; Pigerne laae knælende foran dem som en Flok Svaner under Strandbreddens mørke Klint.

De tvende om deres Elskedes Skjæbne i ængstelig Uvished svævende Riddere havde med speidende Blikke redet langs hen ad de mühlhausiske Borgeres Rækker; for, om muligt, iblandt dem at opdage en Bekjendt.

Da de ingen Saadan fandt, og vare komne ned til Enden, forespurgte de sig hos den sidste Mand i Raden. Forgjeves! Han vidste Intet, eller vilde Intet vide om de ulykkelige Damer; og da nu Alle i samme Øjeblik fik Befaling at forføje sig bort, reed ogsaa begge Vennerne tilbage til de to Eskadroner, som paa Marschen vare dem betroede, da deres egne Anførere vare blevne saarede ved Angrebet paa Lejren.

Nu kom Mühlhauserinderne. For de fleste af Krigerne var dette et langt mere indbydende Skuespil; og mangen ung Riddersmand reed frem for at mynstre det yndige Corps. Sidst nærmede sig ogsaa Ruxleben, men med ganske andre Følelser, end hans Medkrigere, ja egentlig uden at være sig sin Hensigt tydelig bevidst. Langsomt og taus skreed han i en Afstand hen mod de knælende Kvinderækker, og var just kommen de raadslaaende Fyrster paa nogle faa Skridt nær, da hans Øjne faldt paa Ordførerinden.

„Hermuntrude!“ raabte han, sprang af Hesten og ilede med udbredte Arme hen imod hende. En Glædes Rødme overfoer Pigens skjønne Aasyn; hun rakte den elskede Ridder sin Haand, som han henrykt trykkede til sine Læber og til sit staalklædte Bryst.

Men hastig bortjog Tanken om den grusomt myrdede Broder Glædens flygtige Rosenskjær: „Maternus!“ sukkede hun smerteligt, og Taare paa Taare randt ned over hendes blege Kinder.

Grev Stollberg havde hørt Ridderens frydelige Udraab, og gjenkjendte nu først sin skjønne Vertinde fra hiin uheldsvangre Nat paa Gehofen. Hurtig reed han til, beviisnede sin oprigtige Glæde ved at finde hende her frelst og ude af Fjendernes Vold, og spurgte dernæst om sin Datter.

Hans von Werther var omsider kommen tidlig nok til, for et Stykke bag ved Greven at høre hans Spørgsmaal og see den Hovedrystren og den sørgelige Mine, hvormed det blev besvaret. Langsomt vendte han sin Hest, og reed med slappet Tømme og nedbøjet Hoved tilbage paa sin Post.

Nu var Fyrsternes Raadslagning tilende. Hertug Johan nærmede sig, for at give de skjønne Udsendinge Beskeed. Rurleben forestillede ham deres Anførerinde som sin Forlovede.

„Det er mig en dobbelt Glæde," sagde Hertugen, „at see Eder her i Sikkerhed, min Frøken! og dernæst, at I kan lade Eders Medfølgerinder hjembringe et noget trøsteligere Budskab: Vi have nemlig besluttet at tilstaae Mühlhauserne fire og tyve Timers Betænkningstid til at opfylde de Vilkaar, paa hvilke vi ville forunde dem Naade."

„Jeg takker Eder, naadige Herre!" svarte Hermuntrude! „og Eders høje Medforbundne i de ulykkelige Mühlhauseres Navn; men denne Tidende maae jeg selv bringe dem."

Forundret og med Bekymring sagde Rurleben: „Og I vil atter forlade mig? atter, neppe frelst, vove Eder ind i Røverhulen?"

Med et tillidsfuldt Smiil svarte hun: „Det Forsyn, som hidtil har opholdt mig i Røverhulen, og givet mig Kraft og Naade til at holde alle mine Løvter, vil ej heller forlade mig under Opfyldelsen af dette sidste!"

Hun rakte Ridderen sin Haand, bøjede sig for Hertugen, og vendte tilbage i Spidsen for den kvindelige Hær. Den

hvide Linie bevægede sig tilbage til Staden som en skumklædt Bølge, der glider hen over Dybet og taber sig i den fjerne Bugt.

Da Rygtet om Münzers Nederlag naaede Mühlhausen, udbredte det først almindelig Bestyrtelse blandt Oprørerne; men Pfeifer opreiste snart igjen den synkende Tro, idet han erklærede dette Uheld for en aabenbar Guds Straf, fordi man imod Prophetens Villie havde sparet Gesandternes Liv. „Men," lagde han til, „Herren skal atter besøge sit Folk, og sende os vor Dommer Gideon tilhjælp med himmelske og jordiske Hærskarers Mangfoldighed: Thomas Münzer vil snart igjen være indenfor vore Mure!"

Men istedetfor Gideon og hans Sværd, saaes de seierrige Fyrsters.

Mange af Borgerne vovede nu at gjøre Pfeifer Forestillinger om Nødvendigheden af at overgive Byen. Derom vilde han i Førstningen Intet høre; dog tillod han dem omsider at underhandle med Fyrsterne, og under Betingelse af almindelig Amnestie at overgive Staden.

Fortvivlende kom de udsendte Mühlhausere tilbage; de havde nu kun en skrækkelig Undergang ivente! Udenfor de strænge Hævnere, og indenfor de fanatiske Blodmænd; intetsteds var Frelse at øjne.

Da foreslog den ædle Hermuntrude det andet og heldigere Gesandtskab, og tilbød sig i egen Person at anføre det og tale de Fortvivledes Sag. Pfeifer tillod det paa de os allerede bekjendte Vilkaar — Udfaldet vide vi.

Fyrsterne havde ganske rigtig beregnet, at Pfeifer og Consorter vilde benytte den givne Frist til at undflye. Derfor udskikkede de om Natten forskjellige Rytterafdelinger, som skulde omgaae Staden og opfange de Flygtende.

Da Morgenen brød frem, aabnedes Mühlhausens Porte. Nøglerne til disse bleve udbaarne og overrakte de ankommende

Sejerherrer af knælende Borgere. Byen blev taget i Besiddelse i fuldkommen Orden og Stilhed; men af Oprørshøvdingerne var Ingen tilstede. Dog varede det ikke ret længe før de udsendte Rytterhobe indbragte de Fleste, og blandt disse Pfeifer selv.

Intet kunde lignes med denne Forbryders Frækhed under Forhøret, undtagen det ubøjelige Mod, hvormed han udholdt alle Piinsler; disse vare ikke istand til at afpresse ham enten Bekjendelser eller Beklagelser: taus, tilsyneladende følesløs, laae han udstrakt paa Pinebænken. Blodet sprøjtede ud under hans Negle; Sveden perlede paa hans Ansigt; men intet Skrig — ej saa meget som et Suk undslap hans fast tillukkede Mund; han stirrede stivt hen foran sig, og taug.

Kun da Grev Stollberg nærmede sig, og spurgte om sin Datter, rettede han sit Blik paa ham og svarte: „Hvad vedkommer mig Eders Datter? jeg har havt Andet at bestille, end at passe paa letsindige Tøjter, der løbe fra deres Forældre, for at flakke Landet omkring med vandrende Riddere."

Stollberg befoel Bøddelen at skrue end stærkere til; og Werther, der forgjeves havde søgt efter Agnes overalt i Staden, og af Pfeifers Bekjendelse ligesaa forgjeves ventet nogen Oplysning om hende, forlod Torturkammeret ligesaa trøstesløs som tilforn.

Han var neppe borte, førend Münzer af tvende Cuirassierer blev bragt ind. De havde i deres Qvarteer i Frankenhausen fundet ham liggende paa en Seng i et afsides Værelse, bleg og med et stort Tørklæde om Hovedet. Han gav sig ud for en Skræddersvend, der laae syg af Feberen. Dette troede de, og vilde just forlade ham, da den Ene fik isinde at optage et Brev, der laae i en Krog; det var en stræng Advarsels- og Formaningsskrivelse fra Martin Luther til Thomas Münzer. Nu fattede han Mistanke, og med dragen

Sabel tvang han Niddingen til at give sig tilkjende. De satte ham paa en Hest, og førte ham ufortøvet til Mühlhausen. Han afløste Pfeifer paa Pinebænken.

Idet denne rejstes for at gjøre ham Plads, sagde han med skærende Kulde:

„Sengen falder lidt haard og umagelig, Münzer; men hvad vil det sige for en Guds Mand? naar I bliver keed af dette Leje, kan I jo sende Bud efter en Skok Engle; de skulle nok hjælpe Eder ligesaa godt som ved Fränkenhausen!"

Som han sagde disse Ord, blev han bortført af Vagten.

Saa betaget af Rædsel og Nag var den elendige Münzer, at han ej engang kunde tale, og ved en frivillig Bekjendelse, hvortil han blev opfordret, befrie sig fra Marteren. Men allerede ved første Grad af denne udstødte han et Skrig og tilbød at ville aabenbare Alt, sine Planer og Medskyldige.

Man spændte ham nu løs, og efterat have afgivet en nøjagtig Forklaring over alle Spørgsmaalene, og tilstaaet sit hele Bedragerie, blev han bragt i Fængsel, og derfra — efter nogle Dages Forløb — tilligemed Pfeifer og mange andre Medskyldige paa Retterstedet.

Et Aar sørgede Hermuntrude for sin myrdede Broder; derpaa blev hun den brave Rurlebens lykkelige Hustrue. De levede mange Aar kjerligen tilsammen, og efterlod sig en talrig og vakker Afkom. Børnebørn græd ved den Førstes, og Børnebørns Børn ved den Sidstes Baare.

Werther søgte i tvende Dage forgjeves efter Agnes. Paa den tredie reed han — uden selv at vide hvorhen — ud af Mühlhausen.

En halv Miil fra Staden, der hvor en liden Elv styrter sig ned mellem tvende høje og steile Banker, paa Skrænten af een af disse saae han fra Vejen en kvindelig Skikkelse

siddende frembøjet over det brusende Dyb. Hendes Hoved var bart, og Vindene omhvirvlede hendes udslagne Haar.

Med et af Længsel, men tillige af mørke Anelser bankende Hjerte sprang Werther af Hesten, og ilede op ad Brinken: „Agnes!“ raabte han, og udbredte i Løbet sine Arme.

Hurtig drejede hun Ansigtet — et Billede paa den haabløse Fortvivlelse. Hun saae, hun kjendte den Elskede; men med et svagt Skrig, som snart hendøde i Vindens og Elvens forenede Susen, rejste hun sig i Vejret, løftede de fast sammenknugede Hænder højt over sit Hoved, vendte sig og — sank, som et Sneeskred, ned i den skummende Fos.

Tredie Dagen fandt de hendes Liig. Hendes Død blev en Hemmelighed, som Werther mange Aar derefter, dødelig saaret af en tyrkisk Sabel, under Wiens Mure, betroede Nurlebens og Hermuntrudes Søn.

Fiore og Fioretta*).

Det hændte sig engang, at Kongen af Hispanien gjorde Indfald udi Frankerige med en utallig Hær.

Kongen af Frankerige torde ikke fordriste sig til at møde saa mægtig en Fjende i aaben Mark. Derfor lagde han al sin Krigsmagt ind i sine stærkt befæstede Stæder og Slotte, hvor han værgede sig saa mandelig, at Fjenden Intet formaaede at udrette.

Han berendte een Stad efter en anden, løb vel og Storm til samme; men blev hver Gang med stort Forliis tilbageslagen.

Kongen af Hispanien besluttede da at drage hjem til sit eget Land, men lagde først en Deel af sin Hær i Baghold ved et snevert Pas, hvorigjennem alle Pillegrimes Vej maatte falde. Af disse bleve Mange undlivede, og Mange bortslæbte i Trældom.

Blandt Andre, som rejste til den hellige Grav, befandt sig og en Greve af Auvergne med sin unge Hustrue; ham sloge Maurerne ihjel, men hende skaanede de for hendes Dejligheds Skyld, og førte hende frem for Kongen. Saasnart

*) „Flos og Blankflos", en Digtning fra Middelalderen, i den nedertydske Mundart, siden omarbejdet af Büsching paa højtydske Vers, er lagt til Grund for nærværende Novelle.

Kongen saae hende, blev han bevæget ved hendes Ungdom og Ulykke, og adspurgte hende om hendes Stand og Herkomst.

Og da hun med megen Høviskhed, dog under stor Bedrøvelse, havde svaret Kongen paa alle hans Spørgsmaal, besluttede han at gjøre vel imod hende, og atter at ophøje hende til Ære og Værdighed. Saa saare han derfor kom til sin Hovedstad Corduba, satte han hende til at være Kammerfrue hos sin Gemalinde Dronningen.

Som hun nu en Dag sad, tilligemed andre fornemme Fruer og Jomfruer og baldyrede en Kjortel til Kongen, siger Dronningen til hende: „I seer mig altid saa bleg og sorrigfuld ud, er I ikke fornøjet med at være ved mit Hof?"

„Min allernaadigste Dronning," svarte hun, „maae ikke fortørnes over mit Udseende; thi for det Første haver jeg mistet min kjere Hosbond, som Eders Krigsfolk sloge ihjel, og dernæst vil jeg ikke forholde Eder, at jeg er med Barn ved min salige Herre."

„Vel an da," sagde Dronningen igjen, „fortæl mig nu og, hvad Tid I forventer Eders Nedkomst."

Hun svarte: „henved den glædelige Pintsefest."

„Saamænd!" sagde Dronningen, „ved de samme Tider venter jeg ogsaa min egen Forløsning."

„Gud bevare og velsigne Eders Liv!" svarte hun, „og see i Naade til mig usle og fattige Kvinde!"

Og begav det sig derefter, at paa den højhellige Pintsedag fødte Dronningen en liden Søn til Verden, og paa den selvsamme Dag bekom Grevinden sig en lille Datter.

Kongen blev saare glad, og sagde til sine Hoffinder: „hvad Navn skulle vi nu give den unge Prinds?"

Da sagde En eet, en Anden et andet; men Intet var endda Kongen tilpas.

Omsider fremstod en snild og kløgtig Hofmand, som var

vel berejst i fremmede Lande: „Herre Konge!“ sagde han, „af alle de Navne, jeg har hørt, tykkes mig intet smukkere end det Navn Fiore, som paa det vælske Tungemaal betyder en Blomst!“

„Det klinger smukt, og haver en smuk Betydning,“ svarte Kongen, „Fiore skal han hedde!“

Dronningen var dermed vel tilfreds, og sagde: „Skal vor Søn hedde Fiore, saa ville vi kalde min Kammerfrues lille Datter Fioretta; thi det betyder en liden Blomst.“

Disse tvende Børn, siges der, vare hverandre saa lige, at, havde det ikke været for deres Kjøns Forskjellighed, skulde de lettelig være blevne forbyttede, og den fangne udlændiske Kvindes maaskee kommen til at sidde paa en Kongetrone. De bare og saa stor en Kjerlighed til hverandre, lige fra den Tid af de begyndte at skjønne, at de stak bitterligen i at græde, hvergang man vilde skille dem ad.

De vilde altid lege tilsammen om Dagen, og om Natten vilde Ingen af dem sove, med mindre de maatte ligge i een Seng og indslumre udi hverandres Arme.

Kongen huede ikke denne Børnenes indbyrdes Kjerlighed, og da de vare blevne syv Aar gamle, besluttede han at skille dem ad.

Han gav Fiore en Hofmester, der skulde underviise ham i Læsning; men Fiore kunde ikke lære at kjende et Bogstav, hvorover Hofmesteren beklagede sig til hans Hr. Fader. Denne satte ham skarpt irette; men Fiore svarte og sagde: „Kjereste Fader! dersom Fioretta maatte være hos mig, skulde jeg vel snart lære baade at læse og skrive.“

Kongen tænkte som saa: her er endda god Tid at adskille dem; og tilstod ham sin Begjering.

Nu lærte de Begge at læse og skrive, saa det var en Lyst at see paa, og Folk forundrede sig overmaade over deres Flid og Nemhed.

Da de havde naaet deres tiende Aar, sagde Kongen til Dronningen: „Jeg frygter der kommer intet Godt ud af i Enden, om Prindsen, vor Søn, og Kammerfruens Datter skulle blive længere tilhobe. Endnu er det Tid at tage dem fra hverandre; men blive de tilsammen endnu et Stykke, skille vi dem ikke med Lempe. Jeg vil sætte Prindsen i Ride- og Figteskole, og sæt Du Fioretta hen at væve og baldyre; saa skulle de vel snart glemme hinanden."

Saaledes gjorde de. Men begge Børnene kunde nu slet Intet lære.

En Dag gik Kongen paa Rideskolen, for at see hvad Fremgang Prindsen, hans Søn, havde gjort; men da havde han slet Intet lært af Kunsten, hvorover Kongen blev vred og skjændte. Desligeste bespurgte han sig og hos Figtemesteren; men der var det endda ligenær. Da skjændte Kongen endmere paa sin Søn.

Men Fiore græd bitterlig og sagde: „Kjereste Fader! dersom Fioretta aleneste maatte være hos mig og see til, da skulde jeg vel snart lære baade at ride og at figte."

Kongen tænkte ved sig selv: der er endda Tid at skille dem ad, og tilstod ham sin Begjering. Nu lærte Prindsen at ride, trods nogen gammel Rytter, og i Figtekunsten var han nær ved at gaae sin Læremester paa.

Men Fioretta havde hverken lært at væve eller baldyre. En Dag vilde Dronningen see, hvorvidt hun var kommen; men da hun fornam, at hun kunde hverken det Ene eller det Andet, talte hun hende haardelig til.

Da græd Fioretta bitterligen og sagde: „Allernaadigste Dronning! Dersom Prindsen aleneste maatte være hos mig og see til, da skulde jeg snart lære baade at væve og baldyre."

Dronningen tilstod hende sin Begjering, og nu gjorde Fioretta saa stor en Fremgang i alle kvindelige Kunster, at

Enhver, som saae det, vel maatte forundre sig, og love baade hende og hendes Læremesterinder.

Paa denne Maade vare Børnene atter bestandig tilhobe, og deres Kjerlighed vorte og tiltog med deres Alder. Naar Fiore var i Rideskolen, stod Fioretta troligen hos, og holdt uafladelig Øje med ham og hans Hest. Dersom denne gjorde et Sidespring, eller steglede, da skreeg Fioretta; men blev han siddende fast udi Sadlen, og betæmmede Dyret, da sprang hun i Vejret, og slog Hænderne sammen af Glæde.

Paa det Sidste, naar Læretimen var forbi, kastede Fiore sig af Hesten og om Fiorettas Hals, og kyssede hende mange hundrede Gange, ikke anderledes end en nygift Ægtemand, der kommer hjem fra en lang Rejse til sin unge Hustrue.

Iligemaade udi Figteskolen, hvergang den unge Prinds hvilede, satte han sig hos hende og hun tog ham om Livet og aftørrede ham Sveden, og kyssede ham tusinde Gange paa Pande, Øjne og Mund.

Men naarsomhelst hun baldyrede og væbede, da sad han hos hende, og udviste hende tusinde smaa Tjenester: han traadte hendes Naal, knyttede de Traade, som sprunge, og tabte hun sin Skydte, torde hun aldrig ved at tage den selv op; thi han fik hende den altid igjen.

Da de nu vare blevne tolv Aar gamle, siger Kongen til Dronningen:

„Det maatte nu være paa den høje Tid, at skille disse tvende unge Mennesker fra hverandre; thi blive de længere tilhobe, da frygter jeg, at Prindsen, vor Søn, aldrig fatter Villie til nogen anden Kvinde, og hvorlunde skulle vi da kunne formæle ham efter vor kongelige Stand og Herkomst. Fioretta er ikkuns af grevelig Byrd, og tilmed født af christne Forældre. Lad os derfor sende hende til en anden

Stad, og give Prindsen Heste og Hunde og Falke og unge adelige Junkere til allehaande Leeg og Tidskort; da torde han vel om føje Tid forglemme hende."

Dronningen svarte: „Min Herre Konge! Lad det skee, som I siger; men det bæres mig for, at vi have tøvet for længe, og at de unge Personer aldrig ville forglemme hverandre."

Saa blev da Fioretta forskikket til en anden Stad med flere unge Jomfruer af samme Alder, og Fiore blev beskjenkt med Heste og Hunde, med Falke og unge Junkere; men det blev endda værre end tilforn: for de græde og jamrede sig Baade, han her og hun der, Natten med Dagen; saa det var en stor Ynk at høre; og kunde Intet stille dem til Ro, førend de atter vare komne tilhobe.

„Jeg mærker vel," sagde Kongen til Dronningen, „der bliver intet Andet for, end at vi maae omkomme Fioretta; thi saalænge hun er ilive, vil Prindsens Hu aldrig bortvende sig fra hende."

„Nej, min Herre Konge!" svarte Dronningen, „lad os dog spare det unge Blod! Og undlive vi hende, da torde det Sidste vorde værre, end det Første, og Prindsen, vor Søn, tage sig sin Død derover. Lade vi hende leve, da have vi altid et Middel til at stille hans Sorg, om den skulde tage Overhaand; men tage vi hende af Dage, da kunne vi ikke med al vor Magt igjen kalde hende tillive. Lader os derfor, om Eder saagodt synes, forskikke ham paa en stakket Rejse; og naar han kommer tilbage, ville vi indbilde ham, at hun er død og begravet. Imidlertid kunde vi holde hende forvaret paa et sikkert Sted."

Denne Tale behagede Kongen vel; og forsendte han strax sin Søn med Brev og Bestilling til sin Svoger, Kongen udi

Sevilien, og Fioretta forvarte han paa et af sine Slotte, og nogle Dage derefter udgik det Rygte, at hun var død.

Imidlertid fik Kongen det Sind, at han vilde albeles skille sig af med Fioretta.

Til den Ende befalede han en af sine høit betroede Mænd, at han skulde seile med hende over Havet til den Stad Smyrna, og sælge hende der paa Torvet. Og blev dette sat i Værk efter Kongens Villie.

Nogen Tid derefter kom Fiore tilbage fra Sevilien.

Og det Første han erkyndigede sig om, var om Fioretta.

„Kjere Søn!“ sagde hans Forældre, „Du tør ikke ved at spørge efter Fioretta, din Legesøster; thi hun faldt i en Sygdom, medens Du var borte; al Lægernes Kunst kunde ikke frelse hende; hun er nu død og begraven.“

Fiore slog Hænderne tilsammen, og raabte: „viser mig hendes Grav!“

Da ledede hans Forældre ham ind udi en Lund, paa en Øe, som var omflydt med Vand. Der var opkastet ligesom en Grav, og derovenpaa laae en kostelig Marmelsteen. Og paa Stenen stode tvende Figurer i Skikkelse af tvende sneehvide Duer, som nebbedes, og nedenunder stod udhuggen at læse disse Ord:

„Her hviler liden Fioretta; hun var saa fager en Møe!
„Alt udi sin fejreste Ungdom, saa maatte den Jomfrue døe.“

Da Fiore havde læst disse Ord, kastede han sig ned paa Graven og sagde: „saa vil jeg ogsaa døe! Her vil jeg ligge, indtil Gud løser op for mig, og fører mig igjen til min allerkjereste Søster; her vil jeg døe og her vil jeg begraves!“

Og dermed gav han sig til at sukke og græde, saa hans Taarer flød, som en Strøm, over Gravstenen.

Da bleve hans Forældre saare angest og bedrøvede, og

vidste neppelig hvad de skulde gribe til; jo mere de stræbte at trøste ham, jo stærkere græd han.

Omsider sagde Dronningen til Kongen: „der bliver intet andet Raad for, end at vi maae sige ham Sandheden; det kan hænde sig, at han endda med Tiden tør give sig tiltaals."

Kongen svarte: „Ja gjør nu hvad Dig bedst tykkes!"

Og siger hun saa til Prindsen: „Hjertekjere Søn! jeg vil sige Dig Sandheden; Fioretta er ikke død; men hun er bortstjaalen af Røvere. Vi ville sende ud paa alle Veje og Stier, og see til at finde hende igjen."

Men Prindsen svarte og sagde: „Moder! Moder! hvorfor vil I lyve for mig? I har vissselig ladet hende omkomme og begravet hende her."

Da lod Dronningen Folk hente, som væltede Stenen fra Graven og opkastede Jorden tvende Favne ned, lige til den haarde Klippebund; men der fandtes Intet derudi.

Da sagde Prindsen: „Jeg seer vel, at hun ikke er her. Men dersom I ikke sige mig, hvor I have forvaret hende, da vil jeg ikke leve en Time længere i denne Verden."

Dermed tog han en Kniv ud af sit Belte, og satte Odden for sit Bryst.

Dronningen greb ham om Haanden, og sagde: „For Guds Skyld, allerkjereste Søn, mit Hjertes Øjesteen! gjør intet Ondt ved Dig selv, saa vil jeg sige Dig den pure Sandhed: Din Fader haver ladet hende sælge paa Torvet i Smyrna, og Kjøbmanden, som solgte hende, er nu kommen tilbage; af ham maae Du forhøre, hvorledes med hende er tilgaaet, og hvo der haver kjøbt hende."

Blev saa Kjøbmanden hentet, og fortalte, hvorlunde han efter Kongens Befaling havde ført Fioretta til Torvet i Smyrna, og der solgt hende for tre hundrede Mark Guld til en Kjøbmand fra Østerland.

Da Prindsen fornam dette, drog han et dybt Suk, og sagde: at han nu vilde gaae afsides hen at sørge for sin Ungdoms Legesøster; thi han kunde vel mærke, at hun nu var fortabt for ham.

Hans Forældre haabede da, at Sorgen skulde stille sig lidet af hos ham, og lode ham derfor gaae hvorhen han vilde.

Men Prindsen gik lige hen til Løvegaarden, og sprang over Muren ned til disse vilde og grumme Bæster. Der skulde man seet et vidunderligt Spectakel; Løverne, istedenfor at falde an paa ham, krøbe for ham som Smaahunde, vidskede med deres Haler og slikkede hans Fødder.

„Hvad nu!" raabte Prindsen, „hvorfor ville I ikke sønderrive og fortære mig? Er mit Kjød ikke ligesaagodt, som en Andens?"

Og dermed tog han Kindbakken af en Hest, som Løverne havde ædet, og slog af al Magt løs imellem dem; men det hjalp endda Intet. Løverne krøbe end mere ydmygeligt for ham.

Imidlertid kom Opsynsmanden over de vilde Dyr til, for at give dem deres sædvanlige Æde; men da han saae Prindsen løbe omkring og slaae paa Løverne, og disse at krybe for hans Fødder, gav han et grueligt Skrig, og løb hen at berette dette Jertegn til Kongen og Dronningen.

Og komme da disse tilløbende med alle Hoffinder; men Prindsen var imidlertid gaaen ud af Løvegaarden og dem imøde.

Saasnart han saae sine Forældre, raabte han: „Der er nu mere Barmhjertighed hos de grummeste Dyr, end hos Menneskene; thi mit Liv ville Løverne ikke berøve mig; men det vil min egen Fader og Moder, eftersom de have skilt mig ved det, der var mig det Kjereste paa Jorden."

„Hjerte Søn!“ sagde Kongen, „jeg tænkte ikke, at Du vilde lagt Dig den Sag saa tungt paasinde. Men tag nu denne Kjøbmand, som haver solgt Fioretta, og Tjenere og Penge saa mange Du vil, og rejs over til Smyrna! Det torde vel hænde, at Du endnu kunde oplede din Legesøster.“

Da Fiore hørte dette, blev han noget lettere om Hjertet; og aarle den næste Morgen begav han sig paa Rejsen, saaledes som hans Hr. Fader havde tilladt ham. Hans Moder medgav ham paa Vejen desforuden mange Ringe, Armbaand, Perler og ædle Stene. Paa det Sidste medgav hun ham en Ring, som havde den sjeldne Beskaffenhed, at hvo som bar den, var fuldkommen sikker paa sit Liv og Lemmer, saa at ikke al Verdens Magt, hverken Ild, eller Staal, eller Gift, eller nogensomhelst opregnelig Ting formaaede Noget mod Samme.

Da Prinds Fiore med sit Følge kom til Smyrna, lod han strax flittigen spørge og lede allevegne om Fioretta; men hun var ingensteds at finde; ej heller den østerlandske Kjøbmand, til hvem hun var solgt.

Da blev Prindsen meget vred paa den sin Faders Kjøbmand, som havde solgt hende, og truede ham, at dersom han ikke fandt hende, skulde det koste hans Liv.

Kjøbmanden blev ræd, og svarte: „Hvis det Eder godt synes, min unge Herre! ville vi adskille os, hver paa sin Leed og søge; thi her opdage vi dog Intet.“

Men tænkte han kun paa at frelse sit Liv.

Prindsen svarte: „Det ville vi prøve! Gak Du mod Norden med een af Tjenerne! Tvende andre gaae mod Østen! Selv vil jeg vende mig mod Syden.“

Saa skiltes de da fra hverandre; og Prindsen tog den fjerde Tjener med sig og en Deel af Pengene, og alle Ringene og Armbaandene og Ædelstenene og Perlerne.

De vandrede mange Uger og Maaneder ganske omsonst. Paa det Sidste, der Prindsen var moren betaget af Trætheд og Sorrig, kom han en Aftenstund til et Herberge.

Saasnart Vertinden i samme fik ham at see, slog hun Hænderne tilsammen og raabte:

„Smukke Junker! enten er I et forklædt Kvindfolk, eller ogsaa maae I være Broder til en Jomfrue, der for rum Tid siden drog herind; for I ligne hverandre som tvende Tvillinger."

Prindsen blev saare glad; han skjenkede Værtinden en Guldring og spurgte:

„Hvad hedde den Jomfrue, og hvor drog hun hen?"

Vertinden svarte: „Den Kjøbmand, som førte hende med sig, kaldte hende Fioretta; hvor de agtede sig hen, veed jeg ikke; men de satte ud ad den Vej, som fører til Bagdad."

Aarle den næste Morgen drog Prindsen ad samme Vej, og bespurgte sig omsonst allevegne, og blev saaledes ved indtil han var kommen en Dagsrejse fra Bagdad. Der drog han atter ind i Natteherberge.

Saasnart Verten i samme fik ham at see, slog han sig for sit Bryst og raabte: „Ved den store Prophet Mahomed! hvis I ikke er den skjønne Fioretta selv udi Karleklæder, da maae I visselig være hendes Broder."

Da blev Prindsen vel tilmode og sagde: „I siger sandt, thi jeg er hendes Broder; og her haver I en Guldring for det Ord, I sagde. Kan I bringe mig nærmere Tidende om hende, da giver jeg Eder et Armbaand af Guld."

„Tidende kan jeg vel bringe Eder," sagde Verten; „men om de ere gode, faaer I selv skjønne: Eders Søster er i Califens Harem; min Broder er Portner der, hos ham kan I videre spørge Eder fore."

Da blev Prindsen baade glad og bedrøvet.

„Her haver I det Armbaand, jeg lovede Eder, og vil I være taus og tro, skal jeg vel forskylde Eder det med ti Gange saa Meget. Her er Penge! seer til, at I kjøber mig en Jødindedragt, og saa vil jeg forsøge min Lykke. Min Tjener vil jeg lade blive her til jeg kommer tilbage; men seer I mig ikke inden syv Dage fra denne, da skal han vende hjem og forkynde mine Forældre, at jeg er død.“

Fik saa Prindsen Klæder, og iførte sig som en Jødinde, og gik ind i Bagdad og kjøbte sig kostelige Silkestoffer, og dermed vandrede han hen til Califens Slot. Portneren, som var Vertens Broder, lukkede op og spurgte ham om hans Ærende.

Da gav Prindsen sig tilkjende, saavelsom i hvad Ærende han var kommen, og lovede Portneren at gjøre baade ham og hans Broder saa og saa rige, om han nu aleneste vilde forhjælpe ham til at see og faae sin Søster Fioretta itale, og dermed gav han ham et Guldbæger fuldt af Perler og ædle Stene.

Portneren sagde: „Det er ingen let Sag; men kunde vi først bringe Sulma, hendes Opvarterske, paa vor Side, da torde det vorde bedre.“

Som han saaledes talede, kom Sulma løbende til, for at see den indbildte Jødindes Kram.

Medens Fiore stod og udbredte sine Vare for hende og roste dem, spurgte han efter hendes Herskab, den dejlige Fioretta, hvorledes hun var tilmode? om Califen havde seet hende? og deslige; og med det Samme stak han en kostelig Ring paa hendes Finger.

Men Sulma saae ham stivt ind i Ansigtet, og sagde: „Jeg vil døe paa, at I er den Fiore, om hvem min Frøken taler, baade Natten med Dagen, for hvem hun græder de

mange modelige Taarer, og for hvis Skyld hun afviser de Troendes Beherskere."

Da blev Fiore saare glad, og sagde: „Det er, som Du siger, og hvis Du vil skye mig min Kjereste itale, da skal jeg saaledes forskylde Dig det, at Du skal blive den rigeste Jomfrue i Bagdad."

Sulma svarte: „Jeg vil gjøre Alt hvad jeg formaaer, og det for slet Intet; men det vil holde haardt at sætte noget Anslag i Værk, saaledes at de andre Kvinder og Øversten for Gildingerne ikke skulle formærke det. Imidlertid følger mig nu med Eders Kram, saa hitte vi vel siden paa Raad."

Og tog hun saa Prindsen med sig, og skjulte ham i Fiorettas Sovegemak, og gik derpaa ind til hende selv, og sagde:

„Min sødeste Frøken! I tør nu ikke ved at græde længere: jeg veed, I er saa stor en Liebhaverinde af Blomster, og derfor har jeg bragt Eder den skjønneste, som er at finde i den ganske Verden."

Fioretta sukkede og sagde: „Der er ikkun een Blomst, som jeg elsker frem for alle; men jeg kan vel see, hvorledes den seer ud, som Du har bragt mig."

Dermed fulgte hun efter Sulma ind i Sengekammeret, hvor Fiore stod udi sine egne Klæder, og havde aflagt Jødindedragten.

Da de tvende Forelskede fik Øje paa hverandre, faldt de hverandre om Halsen, og kystes mange tusinde Gange, og lod det som de aldrig mere vilde slippe hverandre af Favnet.

Sulma saae til, og græd og loe iflæng, Alt af et oprigtigt Hjerte.

Omsider sagde hun: „Nuvel, min Hjertefrøken! hvad tykkes Eder om den Blomst, jeg haver forskaffet Eder? monne det være den rette, eller kjender I nogen rarere?"

„Nej, Sulma!“ svarte Fioretta, „det var just den Blomst, jeg længtes efter; naar jeg haver den, bryder jeg mig Intet om alle andre Blomster i Verden.“

Men Sulma drog et Suk og sagde: „Ind haver jeg faaet den; men Gud maae vide, hvorlunde jeg bringer den ud igjen?“

„Hvad?“ raabte Fioretta, „vil Du igjen berøve mig min Blomst? Nej! aldrig mere ville vi skilles ad.“

Og med disse Ord lagde hun sin Kind til Fiores Bryst, og trykkede ham saa tæt og fast ind til sig, som om hun ingensinde mere skulde slippe ham af sit Favn.

Sulma sagde: „Vi ville prøve eet Raad! jeg vil iføre mig Prindsens Kvindeklæder, og gaae bort med hans Kram, saa skulle de tænke, at jeg er endnu bestandig herinde. Men imorgen vil jeg lade hidbære tvende store Kurve med Tøjer i, og selv følge med som Jødinde. Saa vil jeg skjule Eder begge under Tøjet, hver i sin Kurv, og bringe Eder til et Sted, hvorfra vi alle Tre kunne iværksætte vor Flugt ud af Staden og Riget.“

Dette Paafund huede dem Alle.

Sulma iførte sig Jødindeklæderne og sagde: „Sover nu sødelig udi hverandres Arme! men førend Solen staaer op, maae I, min Prinds! tage mine Klæder paa, og henstille Eder i Forgemakket, paa det at naar Øversten for Gildingerne kommer, han da kan finde Alt udi sin vanlige Orden.“

Med denne Formaning gik hun bort, og forlod de tvende Elskende allene.

Fiore satte sig nu ned og tog Fioretta paa sit Skjød, og fortalte hende alle Ting fra det Første og indtil det Sidste, hvorlunde det var tilgaaen den Tid siden de skiltes fra hverandre, og hvorlunde han havde sørget og grædt for hende, og søgt hende uafladelig paa Veje og Stier, og hvormange

Gange han havde været nær ved at gaae i Fortvivlelse og skille sig selv ved Livet.

Og Fioretta fortalte ham igjen, hvorlunde de havde ført hende imod hendes Villie til Torvet i Smyrna, og hvorlunde een af Califens Udsendinge der havde kjøbt hende og bragt hende til Bagdad, og Califen nu holdt det med hende aarle og silde for at vinde hendes Hu til sig, men at hun havde modstaaet hans Villie og Begjering lige indtil den samme Stund.

Og alt som de fortalte, kyssedes og klappedes de og vuggede sig i hverandres Arme. Men der det blev Aften ginge de tilsengs, og hendreve Natten i megen Kjerlighed.

Og der det blev Dag laae de og sov sødeligen med Mund til Mund og Bryst til Bryst.

Og Øversten for Gildingerne kom, efter sin Sædvane, for at see til Kvinderne i Haremet, og da han ikke forefandt Sulma i Fiorettas Forgemak, kikkede han igjennem Nøglehullet ind i Sengekammeret, og saae hende liggende der selvanden.

Han blev da saare forfærdet,[1] og løb hen til Califen og fortalte ham, hvad han havde seet. Og Califen gik med ham, og kikkede selv ind i Kammeret og sagde til Øversten:

„Saa sandt som jeg lever, der ligger Tvende i Sengen; men jeg er ikke mægtig for at sige, hvo af dem er Fioretta, saa meget ligne de hverandre; men det er sikkerlig en ung Karl, som hun har faaet ind til sig, og han skal døe; thi med dette mit Sværd vil jeg afhugge hans Hoved. See Du nu til, hvilken der er Fioretta."

Øversten saae til og sagde: „Naadige Herre! om det saa skulde gjælde mit Liv, kan jeg ikke gjøre Forskjel imellem dem; thi de ligne hverandre i Eet og Alt som tvende Draaber Vand."

„Saa stød Døren ind!" sagde Califen, „og før dem begge To i Retten og for mit Riges Raad: de skulle dømme dem efter deres Gjerninger."

Gik saa Califen hen og satte sig paa Dommersædet, og lod forsamle til sig alle sine Høfdinge og Vældige, og Øversten førte frem for dem Fiore og Fioretta, at de kunde dømme dem.

Men de tvende Dødskyldige holdt hverandre omfavnede og knælede for Tronen.

Califen talede og sagde: „Seer her tvende dumdristige Forbrydere! Den Ene er en Kvinde, som jeg haver kjøbt og tilhandlet mig. Jeg haver elsket hende som min egen Øjesteen, og besluttet at tage hende til min Hustrue og ophøjte hende paa min Trone. Men hun haver idelig modstaaet min Villie, og nu paa det Sidste indtaget en ung Karl og ladet ham sove hos sig. Dømmer I nu selv, hvad Straf de monne fortjene!"

Da dømte Alle eenstemmigen, at det burde Begge at døe. Og de førte dem Begge udenfor i Slotsgaarden, hvor et Stillads var oprejst, og Skarpretteren stod der med sit Sværd.

Califen raabte til ham: „Afhug nu Fiorettas Hoved, saa hendes Boler kan see derpaa."

Da greb Fiore til den konstige Ring, som hans Moder havde givet ham, og sagde til Fioretta: „Lad mig først sætte denne Fæstens Ring paa din Finger!"

Men Fioretta saae paa Ringen og sagde: „Er det ikke den samme Ring, om hvilken jeg har hørt min Moder fortælle, at den, som bar den, ikke paa nogen voldelig Maade kunde berøves Livet? Nej, allerkjereste Fiore! denne Ring skal Du selv beholde, at Du kan frelse dit Liv; thi det er mig langt dyrebarere, end mit eget."

Fiore svarte: „Nej ingenlunde, min Allerkjereste! naar Du est død, kan jeg ej heller leve. Tag Du Ringen og frels dit Liv, og lad mig døe; thi jeg er Skyld i al din Elendighed."

„Ak nej!" sagde Fioretta, „det er mig, som er Skyld i din Ulykke, og lad mig saa lide derfor. Behold Du Ringen, og vend tilbage til din Fader og din Moder, og vær deres Alderdoms Glæde!"

„Det skal aldrig skee," raabte Fiore, „at jeg forlader Dig mere! Dit Liv er mit Liv, og din Død er min Død; tager Du ikke Ringen, da vil jeg alligevel døe; og kan jeg ikke omkomme paa anden Maade, da skal jeg sulte mig selv tildøde."

Med disse Ord vilde han trykke Ringen paa Fiorettas Finger; men hun tog den og kastede den langt bort fra sig og sagde: „Vilt Du ikke leve, allerkjereste Fiore! saa skal jeg ikke heller leve, og vi ville døe tilhobe."

Da opstod der et stort Bulder blandt alle de Overværende, og Alle ynkedes inderligen over deres Ungdom og grumme Skjæbne.

Men Califen raabte til Skarpretteren: „Gjør nu en Ende paa disse Ting, og skil saa ham først ved Livet, eftersom han saameget længes efter at miste det."

Skarpretteren greb ham ved Armen og svingede Sværdet; men Fioretta kastede sig imellem og strakte sit Hoved frem for Hugget. Skarpretteren forbauses og holdt Hugget tilbage.

Califen raabte: „Gjør det saa af med hende, siden hun vil være den Første!"

Nu tog Skarpretteren fat paa hende, løftede atter sit Sværd i Vejret; men som han hødede at slaae til, sprang Fiore imellem og vilde optage Hugget paa sin Nakke. Og

Alle forundredes end mere over en saa trofast Kjerlighed, at den Ene vilde lade sit Liv for den Anden.

Men Califen sagde: „Hold stille lidt med Henrettelsen! Hvad tykkes Eder, mine troe Mænd og Raadgivere! monne Døden kan ansees for nogen Straf for dem, der længes saa meget efter den? Var det ikke bedre, om vi lode disse Forbrydere leve, dem selv til daglig Kiv og Harme og Andre til et levende Exempel og bestandig Advarsel?"

Da opløftede Alle deres Stemmer, og priste Califens Retfærdighed.

„Velan da!" vedblev de Troendes Herre, „det være saaledes! men paa det, at de ikke oftere skulle løbe fra hinanden, da ville vi forene dem med et uopløseligt Baand, og smedde dem tilsammen udi Ægteskabs-Lænker."

Ved disse Ord istemmede hele Hoben et højt Bifaldsskrig; Skarpretteren kastede sit Sværd til Jorden, men Fiore og Fioretta sank paa Knæe og omfavnede hverandre, og græd af Glæde.

Og derpaa sprunge de Haand i Haand ned af Stilladset og hen til Tronen, og knælede for Califen og omfavnede og kyste hans Fødder.

Men Califen strøg sig om sit Skjæg og smilede, og sagde: „Fortæl os nu, du forvovne Ungersvend! hvo Du est og hveden Du kommer her!"

Fiore rejste sig op med Fioretta, lagde Haanden paa sit Bryst, og fortalte alle Ting, baade om sin Herkomst og sin Skjæbne hidindtil.

„Og est Du en Kongesøn," sagde Califen, da Prindsen havde endt sin Fortælling, „sømmer det sig vel, at jeg gjør dit Bryllup, og det skal stande endnu i Morgen den Dag. Men kan hende, der vare flere Ungmøer udi mit Harem, der

gad nyde samme Skjel. Velan! lade vi nu udraabe over hele Bagdad, at alle unge Karle skulle forsamles i Morgen her paa Slottet, saa faae vi at see, hvorledes det vil tilgaae!"

Dette skeete da efter Califens Befaling. Næste Dag mødte alle unge og ugifte Karle udenfor Slottet. Og som de vare forsamlede, lod Califen alle Kvinderne i sit Harem træde frem i en Rad foran dem, og raabte: „tager nu hver sin, saa mange af Eder, som kjendes ved hverandre, og hvo, som Ingen haver, skal vel faae, om der ellers er Raad til."

Da foer der tre hundrede unge Karle ud af Hoben, og hver af dem tog sig sin Kjereste ud af Califens tre hundrede unge Piger, saa der blev kun een Eneste tilbage og det var Sulma.

Califen sagde: „Hvorledes gaaer dette til? her staaer Een endnu, som Ingen har?" (Men Sulma var den Dejligste af dem Alle, saanærsom Fioretta). „Vil Ingen have denne," blev Califen ved, „da faaer jeg vel at tage hende selv!"

Da faldt Sulma paa Knæe for Califen; men han tog hende ved Haanden, rejste hende op, og satte hende ved sin Side.

Saa blev da stor Glæde og Jubel baade paa Slottet og i den ganske Stad. Og næste Dag gjorde Califen Bryllup med sig og Sulma, og med Fiore og Fioretta, og med de tre hundrede unge Karle og deres Kjerester. Og varede denne Fest og Lystighed i trende samfulde Uger.

Derefter drog Fiore og Fioretta tilbage til Corduba, og da blev endda større Glæde hos deres Forældre. De levede tilsammen udi mange Aar; og Fioretta fødte mange dejlige Sønner og Døttre.

Da den gamle Konge og Dronning samt Fiorettas Moder vare døde i en høj Alderdom, besteeg Fiore sin Faders Trone, og regjerede længe med stor Ære, Hæder og Lyksalighed.

Han og hans Dronning Fioretta døde paa een Dag og udi een Time, i hverandres Arme, og med samme Kjerlighed, i hvilken de havde levet.

Præsten i Vejlbye.

En Criminalhistorie.

(Af Herredsfoged Erik Sørensens Dagbog, tilligemed tvende Optegnelser af Præsten i Aalsøe.)

A.

Erik Sørensens Dagbog.

I Jesu Navn! Saa er jeg nu, efter Guds naadige Raadslutning, og min kjere Herres Foranstaltning, uværdigen forfremmet til Herredsfoged og Dommer over dette Folk. Den store Verdens Dommer give mig Viisdom, Retfærdighed og Velsignelse til at bestyre saadant mit svare Embede!

„Hver Mands Dom kommer af Herren.“ Ordsp. 29, 26.

Det er ikke godt, at Mennesket er ene. Saasom jeg nu er istand til at føde en Kone, burde jeg vel see mig om efter en Medhjælp. Præstens Datter i Vejlbye har en god Berømmelse af alle dem, der kjende hende. Hun har siden hendes salig Moders Død med megen Forstand og Sparsommelighed bestyret Huset. Og da der ikke ere flere Børn, end hende og Studenten, kan hun vente en god Skilling, naar den Gamle engang falder af.

Morten Bruus fra Ingvorstrup var her idag, og vilde forære mig en feed Kalv; men jeg ihukom Mose Ord: „Forbandet være hver den, som tager Gaver." — Han er et Menneske, som haver Lyst til Rettergang; en stor Pranger og en stor Praler; jeg vil Intet have med ham at skifte, undtagen naar jeg sidder for ham i Dommersædet.

Jeg har nu raadført mig med Gud i Himmelen, og dernæst med mit eget Hjerte; og tykkes mig klarligen, at Jomfrue Mette Qvist var det eneste Menneske, med hvem jeg vilde leve og døe. Men dog vil jeg i Stilhed give Agt paa hende endnu nogen Tid. Skjønhed er bedragelig, og Dejlighed er en forfængelig Ting. Ellers er det baade vist og sandt, hun er det faureste Kvindfolk, jeg har seet i alle mine Dage.

Den Morten Bruus er mig ret en modbydelig Person — jeg veed neppe selv hvorfor; men naar jeg seer ham, rinder mig Noget, ligesom en slem Drøm, isinde; men saa dunkelt og utydeligt, at jeg ikke engang kan sige, om jeg nogensinde haver drømt om ham.

Kan og være, det er en Slags Anelse. Han kom her igjen, for at tilbyde mig et Par Mohrenkopper — herlige Dyr, og for Røverkjøb! Men just dette slog mig: jeg veed, at han har stykket dem sammen for 70 Daler; det samme vilde han lade mig dem for, og magede ere de 100 Daler værd mellem Brødre. Er det ikke ogsaa paa en Maade Bestikkelse? Han har sikkerlig igjen en Proces isigte — jeg vil ikke have hans Mohrenkopper.

Idag var jeg i Besøg hos Præsten i Vejlbye. Det er vist en gudfrygtig og brav Mand; men myndig og opfarende: han taaler ingen Modsigelse; og knap tillige paa Skillingen, det er han.

Der var just en Bonde hos ham, og vilde have Afslæt paa sin Tiende. Manden er en Filur; thi hans Afgift kan ikke være for høj; men Hr. Søren talte ham til, saa en Hund ikke skulde tage et Stykke Brød af ham; og jo mere han skjændte, jo hidsigere blev han selv.

Naa, Herre Gud! ethvert Menneske har sin Fejl. Han mener dog intet Ondt dermed; thi strax efter befalede han sin Datter, at give Manden et Stykke Smørrebrød og et Glas godt Øl. — Det er en særdeles beleven og vakker Pige. Hun hilsede mig saa venligt og ærbart, at mit Hjerte ret bevægede sig; og jeg ikke var istand til at sige hende et Ord.

Min Avlskarl har tjent der i tre Aar: jeg skal dog saa listeligt udforske ham, hvorledes hun er imod Folkene, samt hvad han ellers monne vide om hende. Af Tyendet faaer man ofte den sikkreste Underretning.

Hillemænd! Rasmus Avlskarl fortæller mig, at denne Morten Bruus engang for ikke længe siden har bejlet i Vejlbye Præstegaard; men fik Nej. Præsten syntes godt nok derom, for Manden er riig; men Datteren vilde paa ingen Maade.

Hr. Søren skal vel have talt hende haardelig til i Begyndelsen; men siden, da han saae, det var hende saa meget imod, fik hun alligevel sin Villie. Af Hovmodighed var det ikke — siger Rasmus — for hun er ligesaa ydmyg, som

hun er god; og hun vil meget vel vedgaae, at hendes egen Fader er bondefød, saavelsom Bruusen. —

Nu veed jeg, hvad Ærende de Ingvorstrup Mohrenkopper havde her i Rosmus: de skulde trække Dommeren ud fra Retfærdighedens lige Vej. Ole Andersens Tørvekiste og Eng — den Pære var fuld vel det Æble værd.

Nej, nej! min gode Morten! Du kjender ikke Erik Sørensen.

„Du skalt ikke bøje den Fattiges Ret."

Hr. Søren fra Vejlbye var her en liden Visit i Formiddags. Han har bekommet sig en nye Kudsk, Niels Bruus, Broder til Manden paa Ingvorstrup. Den Samme er formeentligen doven og dertil næsviis og kjephøj.

Præsten vilde have ham afstraffet og sat i Hullet; men mangler de nødvendige Vidner. Jeg raadede ham, at han skulde see til, at skille sig ved Karlen eller og slide sig igjennem med ham til Flyttedag. I Førstningen svarte han mig noget fuus; men da han hørte mine Grunde, gav han mig Ret; ja takkede endog for mine gode Raad.

Han er en hidsig Mand, men ikke slem at tale tilrette, naar han faaer Tid at summe sig. Saa skiltes vi ad som gode Venner. Om Jomfrue Mette blev ikke talet et Ord.

Jeg har tilbragt en meget behagelig Dag i Vejlby Præstegaard. Hr. Søren var ikke hjemme, da jeg kom; men Jomfrue Mette tog saare venlig imod mig. Hun sad og

spandt, som jeg traadte ind ad Døren; og det forekom mig, at hun blev ganske rød i Ansigtet.

Det var artigt nok, hvorlænge det varede inden eg kunde hitte paa Noget at tale om. Naar jeg sidder i Retten, mangler jeg aldrig hvad jeg skal sige; og naar jeg har en Skjelm i Forhør, leder jeg ikke længe om Qvæstioner; men foran dette fromme, uskyldige Barn stod jeg saa sloten, som en Hønsetyv.

Endelig fandt jeg paa at snakke med hende om Ole Andersens Proces, om hans Tørveskifte og hans Eng; men jeg veed ikke, hvorledes det kom sig, at Discoursen gik over fra Engen til Blomster. Og tog saa det ene Ord det andet om Roser og Violer og Tusindfryd, indtil hun fik mig med ud i Haugen for at besee hendes Blomsterflor. Dermed gik Tiden hen, til Hr. Søren kom hjem; og saa gik hun i Kjøkkenet, og kom ikke igjen, før hun med det samme frembar Aftensmaden.

Just som hun traadte ind ad Døren, siger Præsten til mig: „det var vel heller ikke for tidligt, om I nu ogsaa tænkte paa at indtræde i den hellige Ægtestand." (Vi havde nemlig siddet og discoureret om det prægtige Bryllup, som nyligen var holdet paa Høgholm.) Da blev Jomfrue Mette atter saa rød som et dryppende Blod.

Hendes Fader smidskede og sagde: „Man kan see paa Dig, min Datter! at Du har staaet for Skorstenen."

Jeg har lagt den gode Mands Formaning paasinde; og skal det ej heller vare længe, inden jeg i Guds Navn vil tage hen og beile; thi jeg anseer Faderens Ord som et forblommet Wink, at han gjerne vilde have mig til Svigersøn.

Og Datteren — hvorfor mon hun blev saa rød? jeg tør jo vel tage det for et godt Tegn?

Saa beholder nu den fattige Mand sit Tørveskifte og sin Eng; men den Rige er vistselig bleven mig saare gram. Førend Dommen blev oplæst, stod han og skottede ret saa haanlig hen til den arme Ole Andersen.

Ved de Ord: „thi kjendes for Ret" saae han sig om til alle Sider, og griinte saa lumskelig, som om han var ganske vis paa Sejren. Og det var han sikkerlig, thi jeg veed, han har ladt sig forlyde med: „det var taabeligt, den Stodder vilde tænke paa at vinde fra ham."

Det skeete dog alligevel.

Da han havde hørt Dommen, kneb han Øjnene og Læberne sammen, og blev i sit Ansigt som en kalket Væg.

Men han tvang sig og sagde, idet han gik ud, til sin Vederpart: „tillykke med Handelen, Ole Andersen! den Tørvepyt skal ikke gjøre mig fattig; de Ingvorstrup Stude faae vel det Høe, de kunne æde."

Jeg hørte ham udenfor skoggre, og, medens han reed bort, slaae Skrald paa Skrald med sin Pidsk, saa det gav Gjenlyd i Skoven.

Det er tungt nok at være Dommer. For hver Kjendelse, man afsiger, kan man regne paa en Fjende mere. Ak ja! naar vi endda kunne beholde Samvittigheden til Ven! „Fordrager Sorg for Samvittighedens Skyld!"

Den Dag igaar har været den allerglædeligste i mit Liv; da stod mit Jagilde i Vejlbye Præstegaard.

Min tilkommende Svigerfader talte over de Ord: „Jeg har givet min Pige i din Barm." 1ste Mos. Bog 16, 5.

Han lagde det ret bevægeligt ud, hvorlunde han nu vilde overdrage mig sin kjereste Skat her paa Jorden, og at jeg

for alle Ting maatte være god imod hende. (Det vil jeg, saa sandt hjælpe mig Gud!)

Ikke havde jeg troet, at den alvorlige, ja moren barske Mand havde endda været saa bløb: Taarerne stode ham tilsidst i Øjnene, og hans Læber bævede, som naar En vil holde sig for at græde. Min Kjereste græd som et Barn, fornemmelig da han kom til at tale om hendes salige Moder.

Og da han saa sagde de Ord: „Fader og Moder skal forlade Dig; men Gud skal blive hos Dig,“ da brast ogsaa jeg i Graad — jeg tænkte paa mine egne kjere Forældre, dem Gud forlængst har taget til sig i de evige Boliger; men dog siden saa naadigen sørget for mig fattige Barn.

Da Trolovelsen var forbi, fik jeg af min søde Kjereste det allerførste Kys. Gud glæde hendes Sjæl! hun elsker mig overmaade.

Overborde gik det meget lystigt til. Der var indbuden mange af den salig Kones Slægtninge; paa hans Side Ingen; thi de ere kun faa og langt ude, og boe heelt oppe ved Skagen. Der blev hverken sparet paa Viin eller Mad, og efter Bordet blev dygtig danset, hartad til den klare Dag.

Præsten fra Lyngbye, han fra Aalsøe og han fra Hyllested vare ogsaa nærværende; denne blev saa besværet, at han maatte ledes tilsengs. Min tilkommende Svigerfader drak ogsaa vældigt; men det var aldrig at kjende paa ham, for han er stærk som en Kæmpe, og kunde gjerne drikke alle Herredets Præster under Bordet.

Jeg mærkede vel, at han ogsaa vilde havt sin Plaseer med at faae mig lidt snurrende; men jeg tog mig iagt — over alt dette er jeg slet ingen Elsker af stærk Drik.

Om fer Uger skal vort Bryllup være. Gud give dertil sin rige Velsignelse!

Det var ret slemt, at min tilkommende Svigerfader skulde faae denne Niels Bruus i sit Brød! Det er en studsig Krabat, en værdig Broder til ham paa Ingvorstrup. Han skulde have sin Løn, og saa lad Porten slaae ham! langt hellere end at smøre fine Fingre paa saadan en Æsel. — Men den gode Præst er saa hidsig og paastaaende; og to haarde Stene male ikke godt. Han vil absolut, at Niels skal tjene sin Tjeneste ud; og det er jo dog ikke Andet end daglig Ærgrelse.

Forleden Dag gav han ham en Kindhest; hvorpaa Karlen truede: „at han nok skulde faae den betalt;" men det var altsammen under fire Øine.

Jeg har havt ham for mig, og baade formanet og truet ham. Han svarte mig saa godt som slet Intet — der er Ondt i ham.

Ogsaa min Kjereste har bønfaldet sin Fader om at skille sig ved ham; men derom vilde han Intet høre. Hvorledes vil det gaae, naar hun nu drager til mig? — for hun sparer den Gamle megen Fortred, og veed nu paa saadan god Maade at jevne alle Ting.

Hun vil sikkerlig blive mig en elskelig Hustrue; „et Viintræe trindt omkring mit Huus."

Ilde gik det, og vel var det: nu er Niels selv løbet sin Vej. Min kjere Svigerfader er saa vred som en Tydsker; men jeg glæder mig saa stille over, at han saaledes har sluppet dette slette Menneske. Rigtignok vil Bruusen ved given Lejlighed sagtens see at revanchere det; men vi har jo Lov og Ret i Landet, og Retten giver os Alle nok.

Præsten havde sat Niels til at grave et Stykke ude i Haugen. Som han kommer ud til ham, staaer han ret

magelig og hviler sig paa Spaden, og knækker Nødder, som han har plukket derude; men Intet haver han bestilt. Præsten bruger Mund paa ham; han svarer studs, at han ikke er stædt for Bodemester. Hvorpaa han faaer et Par Mund-daske, og dermed slænger han Spaden, og skjælder groveligen igjen.

Den Gamle bliver nu som Ild, griber Spaden, og giver ham dermed nogle Drag — det skulde han ikke have gjort; thi en Spade er et slemt Vaaben at slaae med, allerhelst i Vrede og for en haandfast Mand. Skjelmen lader sig først dumpe, som han var død; men da Præsten bliver bange og rejser ham op, springer han selv ud over Gjerdet, og dermed hen ad Skoven til. Saaledes haver min Svigerfader selv fortalt mig denne ubehagelige Historie.

Min Kjereste er dog herover sær urolig: hun er bange, han skal hævne sig paa een eller anden Maade, gjøre Creaturene Fortred, ja maaskee stikke Ild paa Gaarden. Med Guds Hjælp: det har ingen Nød.

Kun trende Uger til, saa skal jeg føre min søde Kjereste som Kone ind udi mit Huus. Hun har allerede været her og taget Alt i Øjesyn, baade ude og inde. Hun var saare vel tilfreds, og roste vor Orden og Peenhed. Det Eneste, hun beklagede, var dette, at hun skulde forlade sin Fader; og vist nok vil han savne hende.

Dog skal jeg gjøre, hvad jeg kan, for at erstatte ham sit Tab: jeg vil bytte med ham, og han skal faae min egen gode Moster Gjertrud igjen. Hun er en dygtig Kvinde i et Huus, og rørig nok for hendes Alder.

Min Kjereste er ret en Engel; det siger ogsaa alle Mennesker — jeg bliver vist en lyksalig Mand — Gud alene Æren!

Underligt nok, hvor den Knægt har forstukket sig! eller om han skulde være rømt ud af Landet? I al Fald er det en fortredelig Historie: der mumles Allehaande blandt Folk. Bagvaskelse kan jeg troe, der har sin Oprindelse fra Ingvorstrup. Imidlertid var det slemt, om det skulde komme min Svigerfader for Øre.

Havde han dog hellere fulgt mit Raad! Et Menneskes Vrede udretter ikke det, som godt er for Gud. Men jeg er kun en læg Mand, og tør ikke fordriste mig til at irettesætte en Guds Ords Tjener; tilmed han er saa meget ældre end jeg. Nu, jeg vil haabe, at den Snak falder hen af sig selv.

Imorgen kommer jeg til Vejlbye, og skal da fornemme, om han har hørt Noget til Sladderen.

De nye Armbaand, jeg har faaet fra Guldsmeden, ere meget smukke, og ville vistnok glæde min hjertenskjere Mette; naar de blot kunne passe hende; thi Maalet blev taget saa lønlig og i Hast med et Græsstraae.

Moster vil faae Ære for Sengen; Fryndserne ere særdeles kjønne.

Min kjere Svigerfader var ganske nedslaaen og ilde tilmode — jeg har aldrig seet ham saadan tilforn. Tjenstagtige Aander have desværre forebragt ham det dumme Rygte, som nu er alminbelig Folkesnak her i Egnen.

Bruusen har yttret sig med: „at Præsten skulde skaffe hans Broder tilveje, om han saa skulde grave ham op af Jorden."

Kan være, han ligger i Skjul paa Ingvorstrup — borte er han, og Ingen har siden hørt eller seet Noget til ham. Min stakkels Kjereste græmmer sig altfor meget; hun plages af Anelser og svare Drømme.

Gud see i Naade til os Alle! Jeg er saa betagen af Skræk og Bedrøvelse, at jeg neppe er istand til at føre Pennen. Vel hundrede Gange er den falden mig af Haanden.

Mit Hjerte er saa bespændt, og mine Tanker saa tvivlraadige, at jeg hartad ikke veed, hvor jeg skal begynde. Det tykkes mig Altsammen at være kommen i et eneste Øjeblik ligesom et Tordenskrald. Tiden er aflave for mig; Aften og Morgen er eet; den hele gruelige Dag et hurtigt Lynglimt, som haver afbrændt i Grunden mine Ønskers og Forhaabningers stolte Huus.

En ærværdig Guds Mand, min Kjerestes Fader, i Baand og Fængsel! og det som en Morder og Misdæder!

Kun dette ene Haab har jeg tilbage, at han endda maatte være uskyldig; men desværre! det er kun et Halmstraae for den Skibbrudne. En svar Mistanke hviler paa ham — og det at jeg, jeg Elendige skal være hans Dommer! Og Datteren, hans Datter min forlovede Brud!

Herre, min Frelser! forbarme Dig over os! — jeg formaaer ikke mere.

Det var igaar den ulykkelige Dag! — vedpas en halv Time før Solen stod op, at Morten Bruus kom her i Gaarden, og havde med sig Indsidder Jens Larsen af Vejlbye, samt Hyrdens Enke og hendes Datter ibidem.

Morten Bruus sagde til mig: at han havde Præsten i Vejlbye stærkt mistænkt for at have slaget hans Broder ihjel. Jeg svarte ham, at jeg vel havde hørt den samme Snak, men anseet den for en taabelig og ondskabsfuld Opdigtelse, saasom Præsten selv havde forsikkret mig, at Karlen var løbet sin Vej.

„Om saa var," sagde han, „at Niels vilde rømme,

havde han nok kommet til mig først, og ladet mig det vide; men at det forholder sig ganske anderledes, det kunne disse gode Folk vidne, og derfor beder jeg, at I paa Embedsvegne vil forhøre dem."

„Betænk Jer vel!" siger jeg, „betænk Jer vel, min kjere Bruus! og ligesaa I andre gode Folk! inden I beskylde en hæderlig og uberygtet Præst og Sjælesørger! kunne I Intet bevise, hvorpaa jeg storligen tvivler, kan det komme Jer dyrt at staae."

„Præst eller ikke Præst," raabte Bruusen, „der staaer skrevet: Du skal ikke slaae ihjel! der staaer ogsaa skrevet: Øvrigheden bærer ikke Sværdet forgjeves. Vi har jo Lov og Ret i Landet; og en Morder kan ikke undgaae sin Straf, om han saa havde Stiftamtmanden til Svigersøn."

Jeg lod som jeg ikke mærkede Finten, og sagde: „Velan! det skee, som I ville! Hvad veed I, Kirsten Madsdatter! om den Sag, hvorfor Morten Bruus beskylder Eders Præst? Siig nu den rene Sandhed, saaledes som I ville forsvare for den Alvidendes Domstoel, og som I det siden med Lovens Eed skulle befræfte!"

Og gav hun da følgende Forklaring: Den Dag, paa hvilken der sagdes, at Niels Bruus var rømt af Præstegaarden, var hun lidt over Middag med sin Datter Else gaaet forbi Præstens Hauge. Som de komme omtrent midt for Steendiget, der gaaer østen om samme, høre de En kalde paa Else. Det var Niels Bruus, som stod indenfor Hesselhækken, og som nu bøjede Grenene lidt tilside, og spurgte Else, om hun vilde have nogle Nødder. Hun tog da mod en Haandfuld, og spurgte, hvad han bestilte der. Han svarte, at Præsten havde befalet ham at grave, men den Bestilling havde han ikke taget sig saanær, han vilde hellere plukke Nødder.

I det samme hørte de en Dør lukkes op inde ved Huset, og Niels sagde: „pas paa! nu faae vi en Skjændepræken!“ Strax efter havde de hørt — see kunde de Intet, for Diget var for høit og Hækken for tæt — hvorledes de skjændtes, og blev den Ene ikke den Anden noget Ord skyldig. Tilsidst havde de hørt Præsten raabe: „jeg skal slaae din Hund, Du skal ligge død for mine Fødder!“ hvorpaa det kladskede, to eller tre Gange, som naar En faaer Mundbaske.

Saa havde Niels skjældet Præsten for en Bøddelknægt og en Kjeltring. Dertil havde Præsten slet Intet svaret, men derimod hørte de to dumpe Slag, saae tillige Bladet af en Spade og noget af Skaftet to Gange svinges over Hækken; men den, der svingede Spaden, kunde de ikke see for Hegnets Høide og Tæthed.

Dermed var Alt stille inde i Haugen; men de (Hyrdeenken og hendes Datter) vare blevne bange og ilde tilmode, og saa gangne i Marken til Creaturene. Selvsamme Forklaring som Moderen, gav ogsaa Datteren. Jeg spurgte dem, om de ikke havde seet Niels Bruus komme ud af Haugen; hvilket de Begge benægtede, skjøndt de ofte havde seet sig tilbage.

Alt dette stemmede aldeles med Præstens Beretning til mig; og at de ikke havde seet Karlen komme ud af Haugen, var rimeligt nok, da han til den søndre Side havde ligesaa nær til Skoven, hvorhen Præsten sagde, han havde taget Coursen.

Jeg erklærede nu Morten Bruus, at det aflagte Vidnesbyrd Intet beviste om det formeentlige Mord, allerhelst som Præsten havde frivillig fortalt mig hele Sagen ganske som Kvinderne nu havde fremsat den.

Hertil smiilte han bittert, og bad mig blot afhøre det tredie Vidne; hvilket jeg nu og gjorde.

Jens Larsen forklarede: at han en Aften meget silde (men saavidt han mindedes, var det ej samme Aften efter at Niels Bruus var rømt, men den næste) var gaaen hjem fra Tolstrup, og gaaet ad den sædvanlige Gangstie østen om Præstens Hauge. Derinde havde han hørt Lyden af En, som grov. I første Øjeblik var han vel bleven noget bange; men da det var klart Maaneskin, besluttede han sig dog til at ville see, hvo det var, som kunde have at bestille i Haugen paa saadan Tid. Han havde da sat sine Træskoe, var klavret op paa Diget, og havde med Hænderne gjort sig et lidet Kikhul gjennem Hækken. Her saae han da Præsten i sin daglige Sloprok og med sin hvide Bomulds Nathue paa Hovedet, staae og glatte Jorden efter med en Spade; men Andet saae han ikke. Da Præsten i det samme havde vendt sig pludselig om, som om han havde fornummet Nogen, var Vidnet bleven bange, havde ladet sig i en Hast glide ned ad Diget, og var ligesaa hastig løbet hjem.

Skjøndt det rigtignok var mig paafaldende, hvad Præsten kunde foretage sig saa silde i Haugen, fandt jeg dog endnu intet Besynderligt til at vække Mistanke om det imputerede Mord; hvilket jeg og sagde Klageren, med alvorlig Formaning: ej allene at tage Beskyldningen tilbage; men ogsaa offentlig at erklære det omløbende Rygte for ugrundet, og tillige at fralægge sig selv enhver Andeel i samme.

Dertil svarte han: „ikke før jeg seer, hvad Præsten har gravet ned i sin Hauge."

„Da," svarte jeg: „torde det være for silde, og I sætter da Eders Ære og Velfærd paa farligt Spil."

„Det skylder jeg min Broder," svarte han, „og jeg venter af vor lovlige Øvrighed, at den ikke nægter mig Rettens Hjelp og Bistand."

Saadan Opfordring var jeg nødt til at følge.

Jeg drog da, tilligemed Klageren og Vidnerne, til Vejlbye, med et saare beknyt Sind, mindre af Frygt for at finde den omhandlede Rømningsmand i Haugen, end af Bekymring over den Skræk og Ærgrelse, Præsten og min Kjereste derved vilde foraarsages.

Undervejs tænkte jeg blot paa at lade Bagvaskeren føle Lovens hele Strænghed. Ak! du milde Himmel! der forestod mig den grueligste Opdagelse.

Først vilde jeg have taget Præsten afsides, for at forberede ham, og derved give ham Tid til at fatte sig, og vorde Herre over sit Sind; men Morten Bruus forekom mig; thi, som jeg kjørte ind ad Gaarden, jog han paa sin Hest mig forbi og lige hen for Døren, og som Præsten aabnede samme, raabte han:

„Folk sige, at I har slaget min Broder ihjel, og gravet ham ned i Eders Hauge; her kommer jeg med Herredsfogden for at lede efter ham!"

Præsten blev over denne Tiltale saa forbløffet, at han ikke kunde mæle et Ord, forinden jeg sprang af Vognen, og sagde til ham: „I hører nu Beskyldningen, og det uden Omsvøb; jeg nødes til paa Embeds Vegne, at gjøre denne Mands Begjering fyldest; og fordrer nu Eders egen Ære, at Sandheden kommer for en Dag, og Munden stoppes paa Bagvaskelsen."

„Det er haardt nok," sagde han, „at en Mand i min Stand skal tvinges til at afvælte saadan gruelig Beskyldning; men kom kun! min Hauge og mit hele Huus staaer Eder aabent!"

Vi gik nu ind igjennem Stuehuset og ud i Haugen. Der mødte os min Kjereste, der blev forskrækket ved at see Brunsen.

Jeg hviskede hastelig til hende: „Vær kun rolig, min

Hjerte! gak ind, og ængst Jer ej! Eders Fjende iler sin egen Fordærvelse imøde!"

Morten Bruus gik nu foran øster hen i Haugen til Tornehækken; vi Andre bagefter, tilligemed Præstens Folk, hvem han selv havde ordret at komme med Spader og Grebe.

Klageren stod noget og saae sig omkring, indtil vi havde naaet ham.

Da pegte han paa et Sted, og sagde: „her seer ud til at være gravet for ikke længe siden; her maae vi lede?"

„Grav!" raabte Præsten vredt.

Folkene grove, og Bruus, som syntes det gik ikke hurtigt nok, 'rev Spaden fra een af Folkene, og arbejdede med Iverighed.

Da de vare komne et Par Spadeslag ned, var Grunden saa fast, at man tydeligen saae, her ikke havde været gravet for nylig — maaskee ikke i mange Aar.

Vi glædede os Alle — paa Een nær — og Præsten allermeest; han begyndte allerede at triumphere over sin Anklager, og sagde spottende til ham: „fandt I Noget, I Ærekrænder?"

Denne svarte ham ikke; men efter at have betænkt sig et Øjeblik raabte han: „Jens Larsen! hvor var det, I saae Præsten grave?"

Jens Larsen havde hidtil, medens der blev gravet, staaet med foldede Hænder og seet paa Arbejdet.

Ved Bruusens Tiltale vaagnede han op som af en Drøm, saae sig lidt omkring, og pegte derpaa hen til en Krog i Kvarteret, en tre til fire Favne fra det Sted, vi stod.

„Der tykkes mig det var!" sagde han.

„Hvad siger Du, Jens?" raabte Præsten vred: „naar har jeg gravet?"

Uden at agte herpaa, kaldte Morten Bruus Folkene

hen til den angivne Krog. Her laae nogle visne Kaalstokke, Grene og andet Skrupperie, som han først ryddede afvejen.

Gravningen begyndte atter.

Jeg stod ret rolig og veltilfreds og talede med Præsten om denne Sag, og den Straf, til hvilken Klageren havde gjort sig skyldig, da een af Karlene raabte: „Jesus Kors!"

Vi saae derhen — en Hattepuld var kommen tilsyne.

„Her finde vi nok den, vi lede efter!" skreeg Bruus: „det er Niels's Hat; den kjender jeg."

Da var det mig, som om alt mit Blod blev til Iis; mit hele Haab blev med eet slaget til Jorden.

„Grav! grav!" raabte den skrækkelige Blodhævner, idet han selv anstrængede sig af alle Livsens Kræfter.

Jeg saae til Præsten: han var bleg som et Liig; men hans Øjne vidt opspilede og ufravendt hæftede til det rædselfulde Sted.

Atter et Skrig; en Haand ligesom strakte sig op af Jorden mod de Gravende.

„See!" raabte Bruus: „han rækker efter mig; ja bie lidt, Broder Niels! Hævn skal Du faae!"

Snart var hele Liget udgravet — det var virkelig den Savnede. Hans Ansigt var ikke ganske kjendeligt, da det var begyndt at gaae i Forraadnelse og Næsebenet desforuden knuset og fladtrykt; men alle hans Klæder, lige til Skjorten med hans udsyede Navn, kjendtes strax af alle hans Medtjenere; endogsaa en Blyring i det venstre Øre vedkjendtes af alle de Omstaaende som Niels Bruuses, den han i nogle Aar bestandig havde baaret.

„Naa, Præst!" raabte Morten Bruus: „kom nu, og læg Haand paa den Døde, om I tør!"

„Almægtige Gud!" sukkede Præsten, og slog sine Øjne ivejret: „Du est mit Vidne, at jeg er uskyldig: slaget ham

har jeg; men ikke anderledes, end at han kunde løbe sin Vej; slaget ham har jeg; det maae jeg nu bitterligen angre; men hvo der har begravet ham, det kjender den Alvidende."

„Jens Larsen kjender det ogsaa!" raabte Bruusen: „og kanskee der findes end Flere. — Hr. Herredsfoged! I kommer vel ogsaa til at forhøre hans Tjenestefolk; men først venter jeg, at I ville sætte denne Ulv i Faareklæder i sikker Forvaring."

Ak, Du Fredsens Gud! jeg torde jo nu ikke længere tvivle; Sagen var altfor aabenbar; men jeg var nærved at synke i Jorden af Skræk og Afskye. Jeg vilde just sige Præsten, at han maatte berede sig paa at gaae i Fængsel, da han selv tiltalte mig — han var bleg og skjælvede som et Espeløv.

„Skinnet er imod mig;" sagde han: „thi dette er et Værk af Djævelen og hans Engle. Dog lever endnu Een, som vel skal bringe min Uskyldighed for Dagen — kom, Hr. Herredsfoged! i Baand og Lænker vil jeg vente paa, hvad han haver besluttet over mig arme Synder. Trøst min Datter! og tænk paa, det er Eders Fæstemøe!"

Neppe havde han sagt dette, før jeg hørte et Skrig og et Fald bag ved mig — det var min Kjereste; hun laae der daanet paa Jorden — Gud give, vi havde ligget Begge saaledes, og aldrig opvaagnet meer! Jeg løftede hende iveiret, og tog hende paa mine Arme — jeg tænkte hun var død; men Faderen rev hende fra mig, og bar hende ind; og lige med det samme blev jeg atter kaldt hen til den Dræbte for at besigtige et Saar i hans Hoved, som vel ikke var dybt, men dog havde knækket Hjerneskallen, og kjendeligen viste sig at være bibragt ved en Spade, eller et saadant sløvt Redskab.

Vi gik derpaa Alle ind i Huset. Min Kjereste var da kommen til sig selv igjen. Hun fløi om min Hals, og be-

svoer mig ved Gud og Alt hvad helligt var: at jeg dog maatte frelse hendes Fader af denne store Nød, og bad mig dernæst for vor Kjerligheds Skyld, at hun maatte følge ham i Fængslet, hvilket jeg ogsaa tilstod hende. Jeg fulgte dem selv til Grennaae; men Herren veed, hvorledes jeg var tilmode. Ingen af os haver talet et Ord paa hele denne sørgelige Rejse. Jeg skiltes fra dem med et sønderknuset Hjerte.

Liget er lagt i en Kiste, som Jens Larsen havde staaende til sig selv; og imorgen vorder det ærligen begravet paa Vejlbye Kirkegaard.

Imorgen afholdes det første Thingsvidne. Gud styrke mig elendige Menneske!

Gud give, jeg aldrig havde opnaaet den bedrøvelige Post, jeg Daare saa ivrigt eftertragtede! Det er en tung Bestilling den, at være Dommer — gid jeg kunde bytte med een af Stokkemændene!

Da denne Ordets Tjener fremstilledes for mig paa Thinget, lænket fra Haand til Fod: da tænkte jeg paa vor Herre, som han stædtes for Pilati Domstoel. Og bares det mig livagtigen fore, som min Kjereste — Gud bedre det, hun ligger syg i Grennaae — som hviskede hun til mig: „befat Dig Intet med denne Retfærdige!"

Ja Gud give, han var det! men jeg øjner endnu ikke den fjerneste Mulighed.

De trende første Vidner bekræftede med oprakte Fingre deres ganske Udsagn i Forhøret, og det Ord for andet; der blev Intet taget fra, og Intet lagt til.

Og fremstode ydermere trende nye Vidner, Præstens tvende Karle og Udpigen. De to Første havde hiin Dag,

da Mordet skeete, siddet i Borgerstuen, og, da Vinduet stod aabent, havde de tydeligen hørt Præsten og den Myrdede hæftigen skjændes, og at den Første havde sagt — ligesom Hyrdeenken og hendes Datter omvandt — „jeg skal slaae din Hund! Du skal ligge død for mine Fødder."

Tilmed havde de to Gange hørt Præsten true og undsige Niels Bruus. De vandt endvidere: at Præsten, naar han blev vred, ikke sparede at slaae til med det første det bedste, der kom ham i Hænderne; og at han saaledes engang havde slaget sin forrige Dreng med en Tøjrekølle.

Udpigen forklarede: at hun, den samme Nat som Jens Larsen saae Præsten i Haugen, havde ligget vaagen, og kunde ikke sove; og havde hun hørt Døren fra Gangen ud til Haugen knærke, og da hun rejste sig, og keeg ud, saae hun Præsten i Sloprok og Nathue gaae ud i Haugen. Hvad han bestilte der, saae hun ikke; men en Timestid efter omtrent, hørte hun atter Lyden af Haugedøren.

Da Vidnerne vare afhørte, og jeg tilspurgte den ulykkelige Mand, om han vilde bekjende Gjerningen, eller hvad han i manglende Fald havde at sige til sit Forsvar, foldede han sine Hænder over sit Bryst og sagde: „Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord! jeg vil tale Sandhed, og veed jeg med mig selv intet Andet, end hvad jeg allerede tilforn har bekjendt. Jeg har slaget den Afdøde med Spaden; men ikke anderledes, end at han derefter kunde løbe fra mig ud af Haugen; hvad der siden er hændtes ham, eller hvorledes han er kommen til at ligge i min Hauge — det veed jeg ikke. Hvad Jens Larsen og Pigen vidner om at have seet mig i Haugen ved Nattetid, enten lyve de det, eller ogsaa er det et Helvedes Blændværk. Jeg elendige Menneske haver Ingen til mit Forsvar her paa Jorden; det mærker jeg klarligen. Vil

han i Himmelen tie, da maae jeg bøje mig under hans uransagelige Villie."

Herpaa lod han sit Hoved og sine Hænder synke, og udgav et dybt Suk.

Mange af de Tilstedeværende kunde ikke holde sig for Graad. Der begyndte en sagte Mumlen om, at han dog maaskee kunde være uskyldig; men dette var jo blot en Virkning af Sindets Bevægelse og Medynk. Ogsaa mit Hjerte vilde gjerne frikjende ham; men Følelsen tør jo ingenlunde raade over Dommerens Forstand; hverken Medynk eller Had, hverken Gunst eller Avind skal veje det mindste Gran i Retfærdighedens Skaaler.

Jeg kan efter min Overbeviisning ikke slutte anderledes end som saa: Den Anklagede haver slaget Niels Bruus ihjel; dog neppelig med Forsæt og beraad Hu; vel veed jeg, at han har havt den Vane at true dem, han blev vred paa, „at han nok skulde huske dem det den Dag, de mindst tænkte derpaa;" men det er mig ikke vitterligt, at han haver mod Nogen opfyldt sine Trusler. Nu vil ethvert Menneske jo gjerne bjerge Livet, om det kan, og frelse sin Ære, og derfor vedbliver han sin Benægtelse, saalænge han formaaer.

Morten Bruus — det er en haard Hals — ond tilforn, og værre nu af Harme over Broderens Drab, begyndte at tale om Redskaber, der kunne tvinge en forstokket Synder til Bekjendelse; men det forbyde Gud, at jeg mod saadan Mand skulde tage Pinebænken tilhjælp. Og hvad er vel den andet, end en Prøvesteen paa legemlig og aandelig Styrke og Svaghed. Den, som mægter at udholde Torturen, og den, som bukker under for samme — lyve kunne de Begge. En aftvungen Bekjendelse kan aldrig være paalidelig Sandhed. Nej, før skulde jeg vige mit Dommersæde og nedlægge mit sure Embede.

Ak! min gode fromme Kjereste! Hun er da tabt for mig, hvad denne Verden anbelanger; jeg elskede hende dog saa inderligt.

Jeg har havt et haardt Pust at udholde. Som jeg sad, og overvejede den skrækkelige Sag, i hvilken det forestaaer mig at dømme, farer Døren op, og Præstens Datter — jeg tør vel neppe længere kalde den Kjereste, som maaskee aldrig vil vorde min Hustrue? — hun styrter ind med udslaget Haar, kaster sig for mine Fødder, og omfavner mine Knæe.

Jeg løftede hende op i mine Arme, og vi græd Begge en god Stund, inden Nogen af os kunde komme tilorde.

Jeg blev først Herre over min store Bedrøvelse, og sagde: „jeg veed, hvad I ville, min Hjerte! jeg skulde frelse Eders Fader? Ja Gud hjælpe os arme Mennesker! jeg kan jo ikke. Siig mig selv, hjerte Barn! troer I, at Eders Fader er uskyldig?"

Hun lagde Haanden paa sit Bryst, og sagde: „jeg veed det ikke!" og derpaa stak hun atter i at græde ret bitterligen.

„Begravet ham," sagde hun saa igjen, „har han dog neppe; men at Karlen jo er død henne i Skoven af de Slag han fik, det maae vel være saa, Gud bedre det!"

„Kjere Ven!" sagde jeg, „Jens Larsen og Pigen saae ham jo i Gangen den Nat."

Hun virrede langsomt med Hovedet, og svarte: „Den Slemme kan have forblindet deres Øjne."

„Det forbyde vor Herre Jesus," sagde jeg, „at han skulde have saadan Magt over christne Mennesker!"

Nu græd hun atter.

„Siig mig oprigtig," begyndte hun efter et Ophold,

„slig mig reent ud! min Fæstemand! dersom Gud ikke sender anden Oplysning i denne Sag, hvad Dom vil I fælde?"

Hun saae ængstelig paa mig, og hendes Læber skjælvede.

„Dersom jeg ikke troede," svarte jeg, „at enhver Anden vilde være haardere end jeg, da skulde jeg vige mit Sæde, ja med Glæde nedlægge mit Embede. Men det tør jeg nu ikke dølge, siden I spørger mig ad; den mildeste Dom, som baade Gud og Kongen har afsagt, er dog Liv for Liv."

Her sank hun i Knæerne, men rejste sig strax igjen, veeg nogle Trin baglænds hen fra mig, og raabte ligesom forvildet: „vil I da myrde min Fader! vil I da myrde Eders Fæstemøe? Seer I denne?" — hun traadte atter fremad, og holdt Haanden med Ringen hen for mine Øjne — „Seer I denne Fæstensring? hvad sagde min ulykkelige Fader, dengang I satte den paa min Finger? Jeg giver min Pige i din Barm! Men I, I gjennemborer min Barm!"

Af Gud! hvert Ord hun sagde, gjennemborede min.

„Sødeste Barn!" sukkede jeg, „slig ikke saaledes! I kniber mit Hjerte med gloende Tænger. Hvad vil I, jeg skal gjøre? frikjende den, som Guds og Menneskenes Lov fordømmer?"

Hun taug og saae til Himmelen.

„Eet vil jeg gjøre," blev jeg ved, „er det Uret, da tilregne Herren mig ikke den Synd! Hør nu, kjereste Barn! gaaer Sagen her tilende, da er hans Liv forloren; jeg seer ikke nogen Frelse uden i Flugten. Kan I hertil ophitte noget Raad, da skal jeg lukke mine Øjne og tie. Seer I! jeg haver strax, saasnart Eders Fader blev fængslet, skrevet til Eders Broder i Kjøbenhavn, og vi kunne nu hver Dag forvente ham. Taler saa med ham, og søg at faae Slutteren til Ven! har I ikke Penge nok, saa raader I over Alt, hvad jeg ejer!"

Da jeg havde sagt dette, blev hendes hele Ansigt blussende rødt af Glæde, og hun faldt om min Hals og raabte: „Gud lønne Eder for dette Raad! havde vi blot min Broder! da blev der vel Raad."

„Men hvor skulle vi hen?" sagde hun atter, og slap mig; „og om vi finde et Fristed i fremmede Lande, saa seer jeg Eder aldrig mere."

Dette sagde hun saa ynkeligt, at mit Hjerte var færdig at briste.

„Allerkjereste Ven!" raabte jeg: „jeg skal finde Eder, hvor langt I end fare hen; og ville vore Midler ikke slaae til vor Underholdning, skulle disse mine Hænder arbejde for os Alle; jeg har lært i min Ungdom at bruge Øxen og Høvlen."

Da blev hun paanye saa sjæleglad, og kyste mig utallige Gange.

Vi bade Begge af ganske Hjerte til Gud, at han dog vilde lade vort Forehavende lykkes, og saa skiltes hun fra mig med frejdigt Haab.

Ogsaa jeg begyndte at haabe til det Bedste. Men aldrig saasnart var hun borte, førend tusinde Tvivl opfyldte mit Sind, og alle de Vanskeligheder, som før syntes mig overvindelige, nu forekom mig som uhyre Bjerge, dem min svage Haand aldrig vil mægte at flytte.

Nej, nej! af denne Elendigheds Mulm og Mørke veed ikkun han aleneste Vej, for hvem den sorte Nat er lys som Dagen.

Atter to nye Vidner! de føre neppe noget Godt i deres Skjold; thi Bruusen anmældte dem med en Mine, der ikke

hvede mig — han har og et Hjerte saa haardt som Flint, og tilmed fuldt af Gift og Galde.

I Morgen møde de paa Thinget; jeg er tilmode, som om det var imod mig selv, de skulle vidne. — Gud styrke mig dog!

Det er forbi — han har bekjendt Alt.

Retten var sat, og Fangen fremført for at høre de nye tilkomne Vidners Udsagn.

De forklarede: „at de den tit omhandlede Nat vare gangne hen ad den Vej, som løber paa tvers imellem Skoven og Præstens Hauge; et Menneske var da kommen, med en Sæk paa Axelen, og dermed vandret dem et Stykke forbi ad Haugen til; hans Ansigt kunde de ikke kjende, da det var skjult af Sækken; men da Maanen skinnede paa hans Ryg, havde de tydeligen seet, at han var iført en slid grøn Kjole (Præstens Sloprok nemlig) og en hvid Nathue; den omvundne Person forsvandt ved Haugegjerdet."

Aldrig saasnart havde den Første aflagt dette Vidnesbyrd, før Præsten blev i sit Ansigt som Aske, og det var neppe, han med svag Røst kunde fremføre de Ord: „jeg faaer ondt."

Man gav ham en Stol.

Da sagde Bruusen til de Omstaaende: „det hjalp paa Præstens Hukommelse."

Denne hørte det ikke; men vinkede ad mig, og sagde: „lad mig føre tilbage i mit Fængsel! der vil jeg tale med Eder."

Det skeete, som han forlangte.

Vi droge afsted til Grennaae; Præsten kjørte med Slutteren og Byefogden, og jeg reed.

Da Fængselsdøren blev aabnet, stod min Kjereste og

redte sin Faders Seng; paa en Stol ved Hovedgjerdet hang den ulykkelige grønne Sloprok.

Min Kjereste gav et Glædesskrig, da hun saae mig komme; hun troede at Faderen var frikjendt, og at jeg nu selv vilde udføre ham af Fængslet. Hun kastede hvad hun havde i Hænderne, og hang sig om hans Hals. Den gamle Mand græd, saa den ene Taare ikke kunne bie den anden. Han nænnede ikke at sige hende, hvad nu var passeret paa Thinget; men gav hende nogle Ærender i Byen, at hun skulde indkjøbe Allehaande.

Før hun gik, sprang hun hen til mig, trykkede min Haand til sit Bryst, og hviskede: „godt Budskab?"

For at dølge min Smerte og Forvirring, kyssede jeg hende paa Panden, og sagde: „Kjere! siden skal I høre hvad der er passeret — veed endnu ikke, om det gjør stort fra eller til — men henter os nu hvad Eders Fader forlanger."

Hun gik.

Ak! Ak! hvilken jammerlig Forandring fra før, da dette uskyldige Barn levede sorgløs og glad i den muntre Præstebolig, og nu her udi dette skumle Fængsel med Sorrig og Smerte, ja med idelig Angst og Bævelse.

„Sæt Eder, Kjere!" sagde han, og satte sig selv paa Sengestokken. Han foldede sine Hænder i sit Skjød og stirrede længe mod Jorden i dybe Tanker. Endelig rettede han sig op, og hæftede sine Øjne paa mig; jeg ventede i ængstelig Taushed, som om jeg skulde høre min egen Dom — ja, paa en Maade skulde jeg jo ogsaa.

„Jeg er en stor Synder!" tog han tilorde: „hvor stor — det veed Gud: jeg veed det ikke selv. Han vil straffe mig her, at jeg hisset kan faae Naade og Salighed; ham være derfor Priis og Ære!"

Her lod han til at vinde mere Rolighed og Styrke, og vedblev som følger:

„Fra min Barndom af, saalænge som jeg kan huske, har jeg altid været trættekjer, iilsindet og stolt, har ingen Modsigelse kunnet taale, men stedse været rede at slaae til med Sværd. Dog har jeg sjelden ladet Solen gaae ned over min Vrede; ei heller baaret Had til noget Menneske. Allerede som halvoxen Dreng begik jeg i Hidsighed en Gjerning, der ofte inderlig har fortrudt mig, og smerter mig endnu hvergang jeg tænker derpaa; vores Gaardhund, et fromt Dyr, som aldrig gjorde noget Kræ Fortred, havde taget min Mellemmad, som jeg havde sat fra mig paa en Stol; i min Arrighed sparkede jeg saaledes med min Træskoe til Hunden, at den døde under ynkelige Skrig og Piinsler. Det var kun et umælende Dyr, men dog et Varsel for at jeg skulde forgribe mig paa Mennesker.

„Da jeg som Student rejste udenlands, gav jeg mig i unødig Trætte med en Bursch i Leipzig, fordrede ham ud, og stak ham i Brystet saa farligt, at han med yderste Nød kunde frelses. Allerede herfor havde jeg fortjent, hvad jeg nu saa sildigen maae lide; men Straffen falder nu og med tidobbelt Vægt over mit syndige Hoved — gammel Mand! — Præst, Fredens Sendebud — og Fader! Ak Gud! ak Gud! der er Saaret endnu dybest — —."

Han sprang op, og vreed sine Hænder, saa det knagede i alle Ledemod.

Jeg vilde sige Noget til hans Trøst; men vidste Intet.

Da han havde fattet sig lidt, satte han sig atter, og vedblev:

„For Eder, tilforn min Ven, og nu min Dommer, skal jeg nu bekjende en Brøde, som jeg uden for al Tvivl har begaaet! men som jeg dog ikke er mig fuldkommen bevidst."

(Jeg studsede, og vidste ikke, hvor han vilde hen, eller om han talte med god Samling; thi jeg havde nu belavet mig paa en reen og uforbeholden Tilstaaelse.)

„Forstaae mig ret! og læg Mærke til min Tale! At jeg har slaget den ulykkelige Karl med Spaden, det veed jeg, og har frit ud tilstaaet — om det var med Fladen eller Eggen, kunde jeg i min hæftige Forbittrelse ikke sandse — at han da faldt, og løb bort — see, det er Alt, hvad jeg veed med sandselig Vished. Resten — Gud bedre det! — har jo fire Vidner seet, nemlig at jeg hentede Liget, og begrov det; og at det i Gjerningen maae være saa, er jeg nødsaget til at troe; I skal høre mine Grunde:

„Tre eller fire Gange tilforn i mit Liv er det vederfaret mig, at jeg har været Søvngænger. Den sidste Gang — det kan nu være ni eller ti Aar siden — skulde jeg den kommende Dag holde en Liigprædiken over en Mand, som paa en pludselig og elendig Maade var kommen af Dage. Jeg var forlegen for en Text, da de Ord af en Viismand hos de gamle Græker: „„priis Ingen lykkelig, før han døer!““ faldt mig ind.

„At tage en Hednings Sentents til Text i en christelig Tale, vilde ikke gaae an; men det forekom mig og, at den samme Tanke med omtrent de samme Ord skulde findes et Sted i den hellige Skrift. Jeg ledte og ledte, og kunde ikke hitte Stedet. Det var silde, jeg var af andet Arbejde meget træt; klædte mig derfor af, gik tilsengs, og sov ind.

„Da jeg om Morgenen vaagner, og sætter mig til mit Skriverbord, for at vælge en anden Text, og nedskrive et Udkast til Talen, seer jeg til min store Forundring, foran mig paa Bordet skrevet med store Bogstaver paa et Blad Papiir: „„Priis Ingen lykkelig, før hans Endeligt kommer! Syrach, det 11te Capitel, 34te Vers;““

men ikke det allene, ogsaa en Liigprædiken, kort, dog saa vel udarbejdet som nogen; — og alt dette med min egen Haand. I Kammeret havde intet Menneske været; thi for Døren havde jeg indvendig trukket en Skodde, da Laasen var forslidt, og kunde springe op af sig selv, naar det blæste; gjennem Vinduet kunde ligesaalidt Nogen være kommen; thi det var om Vinteren, og Rammen frossen fast til Karmen. Nu vidste jeg, hvo der havde skrevet Prækenen, ingen Anden, end mig selv; det var dengang kun et halvt Aars Tid siden, jeg i en saadan synderlig Tilstand om Natten var gaaet ind i Kirken, og havde hentet et Lommeklæde, som jeg om Aftenen mindedes bestemt at have ladet ligge i min Stol bag Alteret.

„Seer I nu, Kjere! da de tvende Vidner afgave deres Forklaring idag for Retten, randt mig pludselig dette mit Søvngængerie ihu; og tillige mindedes jeg, at Morgenen efter at Liget var nedgravet havde jeg undret mig over, at finde min Slobrok ligge paa Gulvet indenfor Døren, da jeg dog hver Aften bestandig hang den paa en Stol udenfor min Seng; hvilket indtil dette Øjeblik igjen var gaaet mig af Glemme. Det ulykkelige Offer for min ustyrlige Vrede maae altsaa være faldet død om i Skoven, og jeg i min drømmende Tilstand have seet dette, og søgt ham der. Ja, Gud være mig naadig! det er — det maae være saa.“

Her taug han, holdt Hænderne for Øjnene, og græd bitterlig.

Men jeg var yderst forbauset og fuld af Tvivlraadighed. Jeg havde stedse troet, at den Myrdede var død paa Stedet, og begravet der, hvor han faldt; ihvorvel det syntes mig sært, om Præsten ved Dagen skulde have fuldført dette Arbejde, uden at Nogen havde mærket det, samt at han dertil skulde havt Aandsnærværelse nok. Dog — tænkte jeg saa igjen — Nøden har tvungen ham; han har kun i en Hast

løselig bedækket Liget, og siden om Natten gravet det dybere ned.

Nu sige de to sidste Vidner: at de have seet ham bære en Sæk fra Skoven; det var mig strax høist paafaldende, og flygtig opstod den Tanke, om ikke dette Vidnesbyrd kunde staae i Modsigelse med de forrige, og Mandens Uskyldighed derved begynde at opklare sig.

Ak desværre! nu stemmer det Hele alt for godt, og hans Brøde er udenfor mindste Tvivl. Allene den besynderlige Vending, han giver Sagen, forundrer mig: at han har begaaet hele Gjerningen, er vist; men om den sidste og uvæsentligste Halvdeel er udført i vaagen eller drømmende Tilstand, det er det eneste Uvisse.

Præstens Udsagn fra først til sidst, hans ganske Adfærd bærer Sandhedens Præg, ja for dens Skyld opgiver han villig sit Liv; dog noget Lidet af Æren kæmper han maaskee nu for at bjerge? eller — maaskee han ogsaa her er Sandheden tro? et saadant Nattegængerie er ikke uden Exempel, ligesaalidet som at et Menneske kan løbe saa langt med Ulivs Saar.

Han gik atter nogle Gange hastig op og ned ad Gulvet; derpaa stod han stille foran mig, og sagde: „I har nu her mellem Fængslets Mure annammet min Bekjendelse; jeg veed, at Eders Mund skal fordømme mig; men hvad siger Eders Hjerte?"

„Mit Hjerte!" svarte jeg — det var knap jeg for Beklemmelse kunde tale — „mit Hjerte lider usigeligt, og vilde gjerne briste i dette Øieblik, naar det derved kunde frelse Eder fra en skrækkelig og vanærende Død —" (jeg torde jo ikke nævne det sidste Redningsmiddel, Flugten). —

„Det kan I ikke!" faldt han hurtig ind: „mit Liv er forbrudt, min Død er retfærdig, og et advarende Exempel for

alle Efterlevende. Men lov mig, at I ikke vil slaae Haanden af min arme Datter — jeg havde engang tænkt at give hende i din Barm."

(Her aftørrede han de atter frembrydende Taarer.)

"Dette skjønne Haab har jeg selv forstyrret; I kan ikke ægte en Misdæders Barn, men lov mig, at I vil sørge for hende som en anden Fader!"

Med stor Bedrøvelse og under mange Taarer gav jeg ham min Haand.

"I har vel Intet hørt fra min Søn fornylig?" tog han igjen tilorde: "jeg vil ogsaa haabe, at han bliver uvidende om denne Elendighed til Alt er forbi — jeg kan ikke taale at see ham."

Her skjulte han sit Ansigt i sine Hænder; vendte sig om, og støttede sin Pande mod Væggen — han hulkede som et Barn.

Det varede Noget, inden han blev istand til at tale:

"Nu Kjere!" sagde han da, "forlad mig nu! og lad os ikke see hverandre, før i den strænge Retfærdigheds Huus! Og — viis mig det sidste Venskab! lad det skee snart — endnu imorgen! jeg længes efter Døden; thi jeg haaber, for Jesu Skyld, den skal vorde mig en Indgang til et bedre Liv, end dette nærværende, der nu ikke har Andet at yde mig, end Kval og Forfærdelse — gaae, min kjere, medlidende Dommer! lad mig afhente til Thinget imorgen! og send endnu idag Bud efter Hr. Jens i Aalsøe! han skal berede mig til Døden — Gud være med Eder!"

Han rakte mig sin Haand med bortvendt Aasyn; jeg tumlede ud af Fængslet — jeg var som bedøvet, ja hartad uden Bevidsthed.

Jeg skulde maaskee have redet lige hjem, uden at tale med Datteren, var hun ikke selv tæt udenfor Fængslet kommen

mig imøde. Hun maatte kunne læse Dødsdommen i mit Ansigt; thi hun blegnede, og greb fat om begge mine Arme.

Hun saae til mig, som om hun skulde tigge sit Liv; spørge kunde hun ikke, eller torde hun ikke.

„Flye! flye! og red Eders Fader!“ var det Eneste, jeg mægtede at fremføre.

Jeg kastede mig paa min Hest, og var her hjemme længe før jeg vidste det. — Altsaa — imorgen!

Dommen er afsagt. Han hørte den med større Standhaftighed, end den besad, som oplæste samme. Alle Nærværende, undtagen hans haardnakkede Fjende, udviste ogsaa stor Medlidenhed; Nogle hviskede endog, at den var stræng — ja tilvisse stræng! den skiller eet Menneske ved Livet, og tre foruden ved Livslykke og Sindsro. Den barmhjertige Gud være mig en naadigere Dommer, end jeg Synder tør være mod mit Medmenneske!

Hun har været her — hun fandt mig paa Sygelejet — der er ingen Redning længere — han vil ikke flygte.

Slutteren var vunden; Fiskeren, et Sødskendebarn til hendes salige Moder, havde lovet at føre dem til Sverrig, og havde sin Sejlsbaad tilrede; men den angergivne Synder var ikke til at overtale. Han vil ikke unddrage sig Retfærdighedens Sværd, forhaabende, at han ved sin og Jesu Død skal vinde sig en bedre Retfærdighed hisset.

Hun forlod mig ligesaa trøstesløs, som hun var kommen; men uden et eneste umildt Ord.

Gud naade hende, Stakkel! hvorledes skal hun overvinde den forfærdelige Dag? og her ligger jeg, syg til Legem og Sjæl — kan hverken trøste eller hjælpe — Sønnen bliver borte.

Farvel! — Farvel mit Hjertes trolovede Brud! farvel for denne usselige Verden, til vi mødes engang i en bedre!

Snart maaskee; thi jeg føler, at Døden har mig fat — maaskee gaaer jeg did, førend den, mit grumme Embede tvang mig til at henskikke.

„Farvel, min Hjerteven!" sagde hun jo: „jeg forlader Eder uden Nag; thi I gjorde kun Eders strænge Pligt; men nu farvel! for vi sees aldrig meer."

Hun gjorde Fredens Tegn over mig — Gud skjenke mig dog snart den evige Fred!

Gud! hvor vil hun hen? hvad har hun isinde? Broderen er ikke kommen — og imorgen — paa Ravnhøj*).

*) Den Banke paa Aalsøe Mark ved Grennaae, hvor Præsten Søren Qvist blev halshuggen, hedder endnu saaledes.

(Her findes Herredsfoged Erik Sørensens Dagbog pludselig afbrudt; men til denne, ligesaa sandfærdige som skrækkelige Begivenheds nærmere Oplysning og Fuldstændiggjørelse, anføres herefter den daværende Nabopræst i Aalsøe hans skrivtlige Optegnelse. Skulde ellers nogen Læser ville drage disse Act-

stykkers Ægthed i Tvivl, da tør han dog ikke tilligemed Indklædningen forkaste det Væsentlige af Historien, som — desværre! er alt for sand. Sagnet, som endnu stedse i hele Omegnen levende vedligeholder sig, lægger ydermere til: at just denne tragiske Begivenhed gav Anledning til, at Delinqventsager for Eftertiden blive foretagne ved alle Instantserne; Lovkyndige maae vel da kunne fastsætte Tidspunktet for samme.)

B.

Aalsøe Præstes Optegnelser.

I min Embedstids det syttende Aar tildrog sig her i Nabolauget den Begivenhed, som betog Alle med Skræk og Forfærdelse, og geraadede vor gejstlige Stand til stor Tort og Blusel, idet Præsten i Vejlbye, den vellærde Hr. Søren Qvist, udi Vrede slog sin Tjenestekarl død, og begrov ham derpaa om Natten i sin Hauge.

Han blev efter foregaaende retlig Undersøgelse overbeviist om denne gruelige Gjerning, saavel ved Manges Vidnesbyrd som og ved egen Bekjendelse, og derfore dømt til at have sin Hals forgjort. Hvilken Dom i mange tusinde Menneskers Overværelse blev exeqveret her paa Aalsøe Mark.

Den Henrettede, hvis Sjælesørger jeg tilforn havde været, forlangte mig til at besøge sig i Fængslet. Og maae jeg med Sanden sige: at jeg aldrig haver meddeelt det hellige Sacrament til nogen mere vel beredt, angergiven og fuldtroende Christen. Han erkjendte selv med inderlig Ruelse, at han havde vandret i kjødelig Sikkerhed, og været et Vredens Barn, hvisaarsag Gud hengav ham i Synd og Sindsforhærdelse, ydmygede ham dybt, og gjorde ham meget elendig, at han atter kunde opreises ved Christo.

Han beholdt sin Frimodighed lige til det Yderste, og holdt paa Retterstedet til det omstaaende Folk en Tale fuld af Kraft og Salvelse, hvilken han i sine sidste Dage havde udarbeidet i Fængslet, og lært udenad. Den handlede om Vrede og dens skrækkelige Følger, med bevægelig Anvendelse paa ham selv, og den grumme Misgjerning, hvortil Vrede havde forledt og henrevet ham. Textens Ord vare tagne af Jeremiæ Begrædelses Bog 2 Cap. 6 Vers: „Han har beskæmmet Præsten i sin Vrede."

Derpaa afklædte han sig, bandt selv for sine Øjne, og knælede med foldede Hænder; og som jeg havde udtalt de Ord: „vær trøstig, kjere Broder! idag skal Du være med Frelseren i Paradiis!" faldt hans Hoved for Mestermandens Sværd.

Hvad der gjorde ham Døden beedsk, var Tanken om hans tvende Børn, af hvilke den Ældste, Sønnen, var fraværende — som man troede, i Kjøbenhafn — men, som vi siden erfarede, i Lund; hvorfor han ogsaa først ankom hertil den samme Aften, som Faderen om Morgenen havde betalt Syndens Sold.

Datteren, som, sig selv og sin Kjereste til ydermere Hjertesorg, stakket tilforn havde været trogivet til Herredsfogden, tog jeg af Barmhjertighed i mit Huus, hvor hun mere død end levende blev henbragt aarle om Morgenen, da hun havde taget Afsked med Faderen, hvem hun med datterlig Ømhed havde plejet udi Fængslet.

Da jeg kom tilbage fra den tungeste Gang i mit Liv, fandt jeg hende temmelig rolig og sysselsat med at tilberede den Henrettedes Jordeklæder (thi det var tilladt, at han maatte vorde begravet i christen Jord, dog udi al Stilhed). Hun græd ikke mere; men hun talte heller Intet. Jeg taug ogsaa; thi hvad skulde jeg sige hende? og var jeg ikke selv bespændt med mørke Tanker?

En Timestid derefter kom min Vogn med Liget, og kort herpaa foer en ung Mand paa en Hest ind i Gaarden — det var Sønnen. Han kastede sig over Faderens afsjælede Legeme og derpaa i Søsterens Arme; begge Sødskende holdt hverandre længe omfavnede; men Ingen af dem kunde faae et Ord frem.

Om Eftermiddagen lod jeg kaste en Grav ligeudenfor Vaabenhuusdøren til Aalsøe Kirke; der nedlagdes i den tause Midnatsstund de jordiske Levninger af den forhenværende Præst i Vejlbye. En Sandsteen, hvorpaa er udhugget et Kors, og som jeg først havde ladet forfærdige til mig selv, bedækker Graven, og minder enhver Kirkegænger om den Ulykkeliges dybe Syndefald og den menneskelige Naturs Fordærvelse, samt om Syndens eneste Frelse ved Christi Kors*).

Næste Morgen vare begge faderløse Sødskende plat forsvundne, og haver intet Menneske siden kunnet høre eller spørge det Mindste til dem. Gud maae vide, i hvilken Afkrog de have skjult sig selv for Verden.

Herredsfogden skranter bestandig og troes ikke at leve. Jeg selv er saare betagen af Sorrig og Kummer, og tykkes mig Døden at maatte være det højeste Gode for os Alle tilhobe.

Gud gjøre imod os efter sin Viisdom og Barmhjertighed!

Herre! hvor urandsagelige ere dine Veje!

I min Embedstids otte og tredivte Aar, og een og tyve efter at min Nabopræst, Hr. Søren Qvist i Vejlbye var bleven sigtet, dømt og henrettet for et Mord paa hans Tjenestekarl, hændte det sig: at en Stodder kom her i Præstegaarden.

*) Stenen ligger endnu den Dag idag paa samme Sted.

Han var en gammelagtig Mand med et graaagtigt Haar, og gik ved en Krykke. Ingen af Tyendet var just tilstede, jeg gik derfor selv ud i Kjøkkenet, for at give ham et Stykke Brød; og spurgte jeg ham da: „hvorfra han var?"

Han sukkede og svarte: „ingensteds fra."

Jeg spurgte derpaa om hans Navn; han sukkede atter, saae sig frygtsom omkring og sagde: „de har kaldt mig Niels Bruus."

Det foer i mig, og jeg sagde: „det er et grimt Navn; saaledes heed ogsaa En, der blev slaget ihjel her omkring for en Snees Aar siden."

Han sukkede endnu dybere, og svarte: „det var ikke saa godt, jeg havde døet dengang; det har bekommet mig ilde, at jeg rømte ud af Landet."

Haaret rejste sig paa mit Hoved, og jeg tog til at ryste af Forfærdelse; thi nu tyktes mig, at jeg grandgivelig skulde kjende ham igjen; tilmed var det, som om jeg saae den livagtige Morten Bruus for mig, hvem jeg tre Aar iforvejen kastede Jord paa. Jeg ryggede mig tilbage, og slog et Kors for mig; jeg tænkte det var et Gjenfærd.

Men han satte sig paa Skorsteenskjødet, og sagde: „Herre Gud, Fa'er! jeg hører, min Broder Morten er død. Jeg var ved Ingvorstrup; men den nye Mand gjennede mig væk — lever min gamle Huusbond, Præsten i Vejlbye?"

Nu faldt det som Skjæl fra mine Øjne, og jeg anede strax Sammenhængen i hele den gruelige Historie; men jeg var saa fornummen, at Mælet i nogle Minutter var mig formeent.

„Ja," sagde han saa, og beed graadigt paa Brødet, „det var Mortens Skyld Altsammen — men kom Præsten ellers i Fortred?"

„Niels! Niels!" raabte jeg i mit Hjertes Skræk og

Afstye, „Du har en blodig Synd paa din Samvittighed; for din Skyld har den uskyldige Mand maattet lade sit Liv for Bøddelens Haand."

Brødet og Kjeppen drattede fra Stodderen, og selv havde han nær segnet om i Ilden.

„Gud forlade Dig, Morten!" stønnede han, „det meente jeg ikke — Gud forlade mig min store Synd! — men det er dog vel kun saa, I vil rædde mig? — Jeg har nu vandret herind lige fra langt ude paa hiin Side Hamborg, og ikke hørt et Ord herom. Der har heller Ingen kjendt mig førend Fa'er, og jeg ikke aabenbaret mig for nogen Anden; men da jeg kom igjennem Vejlbye, og spurgte om Præsten var levende, svarte de: Ja."

„Det er den nye," sagde jeg, „men ikke den, som I og jer ugudelige Broder har skilt ved Livet."

Da begyndte han at slaae Hænderne sammen og hyle og give sig, saa jeg vel mærkede: at han kun havde været et blindt Redskab i Djævelens Haand; ja jeg begyndte endmere inderlig at ynkes over ham. Og tog jeg ham derfor ind med mig i mit Studerekammer, talte til ham nogle trøstelige Ord, og fik da hans Sind saavidt i Rolighed, at han i Stødemaal forklarede og udlagde mig alle Ting i dette Helvedes Skarnstykke.

Broderen Morten — en Belials Mand — fattede et dødeligt Had til Hr. Søren i Vejlbye fra den Tid af, han nægtede ham sin Datter til Hustrue. Saasnart derfor Præsten var bleven skilt ved sin forrige Kudsk, fik han sin Broder til at lade sig fæste i dennes Sted.

„Og pas nu vel paa," havde han sagt til Niels, „naar Lejlighed falder, saa ville vi spille den sorte Mand et Puds, og det skal ikke blive din Skade."

Niels, som var stiv og studs af Naturen, og dertil

ophidset af Morten, kom snart i Klammerie med sin Huusbond; og saasnart han havde faaet den første Tugtelse, glemte han ikke at melde det paa Ingvorstrup.

„Lad ham nu slaae Dig een Gang til," havde Morten sagt, „saa skal han faae det betalt; kom saa til mig, og lad mig det vide!"

Da var det han yppede Kiv med Præsten i Haugen, og løb derpaa uden Ophold til Ingvorstrup.

Brødrene mødtes udenfor Gaarden. Niels fortalte det Passerede.

„Har Nogen seet Dig paa Vejen herhid?" spurgte Morten.

Niels meente: Nej.

„Saa skal vi," sagde Morten, „jage ham en Forskrækkelse ind, han ikke skal forvinde de første fjorten Dage."

Nu blev Niels ført hemmelig ind paa Gaarden, hvor han holdt sig skjult til Aften. Saasnart Alle vare til Ro, gik de samlede hen til et trebundet Markeskjæl, hvor der tvende Dage tilforn var nedgravet Liget af en Karl paa Niels's Alder, Størrelse og Udseende. (Han havde tjent paa Ingvorstrup, og der hængt sig selv, som der mumledes om, af Desperation over Bruusens tyranniske Behandling og Trusler; hvorvel Andre sagde, det var af Kjeresteforger.)

Dette Liig grove de op igjen, hvor nødig end Niels vilde; men Broderen tvang ham — og slæbte det hjem til Gaarden; thi det var tæt derved.

Nu maatte Niels afføre sig alle sine Klæder, dem Liget, Stykke for Stykke, igjen iklædtes; endogsaa en Ørenring blev taget med. Derpaa gav Morten den Døde et Hug over Ansigtet med en Spade, og eet i Tindingen, og forvarede ham saa i en Sæk til næste Aften. Da bare de Sækken til Skoven, som ligger tæt ved Vejlbye.

Niels havde vel flere Gange adspurgt Broderen, hvad han havde isinde, og hvad alle disse Anstalter skulde til; men denne havde bestandigt svaret: „det behøver Du ikke at kjere dig om — det faaer at være min Sag."

I Skoven siger Morten til ham: „nu skal Du hente mig een af Præstens daglige Kjoler, helst den lange grønne, jeg har seet ham gaae med om Morgenen."

Niels svarte: „det tør jeg ikke, for de hænge i hans Sovekammer."

„Saa tør jeg selv," siger Broderen; „og gaae nu din Vej, og kom her aldrig meer! her har Du en Pung med hundrede Daler. De holde vel ud, til Du kan faae Dig en Lejlighed i Sønden, men langt borte! hører Du! hvor Ingen kjender Dig. Giv Dig et andet Navn, og sæt aldrig din Fod mere paa dansk Grund. Gaae om Natten, og hæl Dig i Skoven om Dagen; og her er Madposen, jeg tog med fra Gaarden; den kan føde Dig, til Du kommer ud af vor Konges Landemærker. Skynd Dig nu, og kom her ikke igjen, saafremt Du har dit Liv kjert."

Niels adløb, og dermed skiltes Brødrene ad, ej heller saae de hverandre siden fra den samme Dag af.

Den Rømte havde døjet meget Ondt i fremmede Lande, var bleven hværvet til Soldat, havde tjent i mange Aar, og været i Krig, hvor han mistede sin Førlighed. Fattig, svag og ussel fik han isinde at søge sin Fødestavn, og havde under megen Nød og Besværlighed fægtet sig igjennem.

Saaledes løb i Korthed det fatale Menneskes Beretning, om hvis Sandfærdighed jeg desværre ikke kunde bære Tvivl. Og blev det mig altsaa klart, hvorlunde min ulykkelige Medbroder var falden som et Offer for den nedrigste Ondskab, for sin Dommers og for Vidnernes Forblændelse, og for sin egen lettroende Indbildningskraft.

Ak! hvad er dog et Menneske, at det tør opkaste sig til Blodsdommer over sin Lige? Hvo tør dog sige til sin Broder: Du est skyldig at døe? Kun Gud hører Hævnen til; kun den, som giver Livet, tør allene give Døden. Han lønne Dig nu ogsaa hisset for den bittre Martyrdød, Du her maatte lide, med det evige Livs uendelige Glæde!

Jeg fandt mig ikke beføiet til at angive den sønderknuste og angergivne Synder, saameget mindre som Herredsfogden endnu levede, hvem det vilde være en Grusomhed at oplyse om hans skrækkelige Vildfarelse, før han vandrede heden, hvor Alt det skal komme for Lyset, der endnu er skjult for vore Øine.

Jeg stræbte derfor langt hellere at yde den Tilbagevendende Religionens Trøst, og formanede ham dernæst paa det Alvorligste til at fordølge sit Navn og den hele Begivenhed for alle Mennesker. Jeg lovede ham paa dette Vilkaar Huuslye og Pleie hos min Broder, som boer i en langtfraliggende Egn.

Næste Dag var en Søndag. Da jeg sildig mod Aften kom hjem fra mit Annex, var Stodderen borte; men inden det blev Aften den følgende Dag, var Tildragelsen bekjendt over hele Nabolauget.

Dreven af sin urolige Samvittighed havde han ilet afsted til Rosmus, og fremstillet sig som den rette Niels Bruus for Herredsfogden og alt Tyendet i Gaarden.

Herredsfogden fik en Rørelse og døde inden Ugens Ende; men Niels Bruus fandtes Tirsdag Morgen liggende død udenfor Aalsøe Kirkedør, paa den salige Søren Qvists Grav.

Fire Perioder.

Første Periode.

Jeg var atten Aar.

Med det academiske Borgerbrev i Lommen og publico encomio ornatus, rejste jeg ud til min Faders Gods.

Samme min Hr. Fader var en meget riig Adelsmand, saa jeg i Grunden slet ikke havde havt nødig at lære Noget — thi at jage, spille, tude og fjase med Pigerne kommer af sig selv — men han vilde, at jeg skulde lære Meget, for at gjøre min Stand Ære.

Han var i Grunden langt mere stolt af sin Stand, end den meest uvidende Landjunker, og derfor vilde han ej heller overlade Borgerstanden et Fortrin, som virkelig ikke er ubetydeligt, jeg mener Lærdom — videnskabelig Dannelse. — Fra mit sjette Aar af holdt han Hovmester til mig, og det hele Karle i Sprogene; og da jeg gik til Universitetet, skrev han til alle de examinerende Professorer med indstændigt Forlangende: at de vilde være ret strænge imod mig.

Det vare de ogsaa, men jeg kunde mine Ting; og — foreløbigen sagt — jeg absolverede fire Aar derefter min juridiske Embedsexamen saaledes, at jeg efter andre sex Aars Forløb blev Kongens Amtmand og ikke min Fuldmægtigs.

Mit Hoved var altsaa vel dyrket, men mit Legeme heller ikke forsømt: jeg dansede, fægtede, reed, svømmede — Alt med temmelig Færdighed; og skal jeg troe et mangestemmigt Vidnesbyrd af sorte, brune, grønne, blaae og graae Øjne, har mit Ansigt og min hele Person ikke havt noget Frastødende.

At den unge Student var af gammel Adel, og Arving til store Rigdomme, har dog rimeligviis forblændet de smukke Øjne, og flatteret hans Portrait. Men Een fandtes der alligevel, som i mig kun elskede Hyrden.

Og som en øm Hyrde, en smægtende Nemorin, vankede jeg omkring i min Faders Lunde, ledende efter Stella. Jeg skulde have ledet længe før, hvis ikke Ciceros Pligter og Epictets Grundsætninger havde fængslet mig til Studerekammeret.

Naar en attenaarig Knøs leder ret alvorligt om en Kjereste, vil det ikke vorde ham vanskeligt at finde.

Ikke langt fra os boede en riig Justitsraad, som ejede en overmaade dejlig Stella paa ferten Aar. Vi saae hverandre, og indsaae i samme Øjeblik, at vi vare skabte for hverandre, samt at vor Kjerlighed maatte vorde evig. I en Tid af otte Dage gjennemgik vi hele Skolen — jeg mener Kjerligheds — lige fra det første Suk til den første Omfavnelse.

Det var en Aftenstund i Maj og det allerønskeligste Vejr til at forlove sig i: Himlen var klar og blaa som Stellas Øje; Luften varm, men ikke heed, og viftede netop saameget, at den kunde vugge Blomsterne i Søvn. Nattergalen trillede, klynkede, klukkede en smeltende Amoroso; og Frøernes — jeg mener Peder Oxes — duse Klokkespil ringede Solen ned. Vagtelen vækkede med ømme Fløjtetoner sin Mage og Skovduen kurrede sin til Ro.

Førte af en usynlig Magt mødtes Stella — lad hende

fremdeles hedde saaledes — og jeg i en Løvhytte. Jeg saae paa hendes Fødder; hun paa mine. Jeg skottede til den højre Side; hun til den venstre. Jeg rev et Blad af, og plukkede det istykker; hun gjorde ligesaa. Jeg sukkede; hun med. Jeg udbredte begge mine Arme; hun sine; og inden vi vidste det Allermindste deraf, laae hendes om min Hals og min om hendes smekkre Midie.

Vore Læber vare tæt forenede, og kunde neppe adskilles saalænge, mens de smaa, men betydningsfulde Ord: „Min“ „Din“ udvexledes.

Vi tilsvor hverandre en evig, en uendelig Kjerlighed.

Ak! dengang vidste jeg endnu ikke: at paa Jorden er Intet evigt uden Conversationslexiconnet, og Intet uendeligt uden Jean Pauls Perioder.

Da den første Forbauselse var forbi, og Elskovsrusen havde antaget en stillere Characteer: med andre Ord, da Fornuften atter kom til sit Herredømme, lagde vi de allerfornuftigste Planer til et ret exemplarisk Engleliv.

Vi vilde intet Mindre, end oprette Himmelen paa Jorden; og Intet havde været lettere, hvis ikke baade Eet og Andet var kommen ivejen.

Vor første Beslutning var denne: at vor Kjerlighed skulde holdes aldeles hemmelig. (Der var virkelig heller Ingen, som mærkede den, uden dem, der saae os sammen.)

Det andet Decret, som emanerede fra Elskovs løvhvælvede Tempel, var dette: at vi, for ej at vække Mistanke, kun vilde sees een Gang om Dagen, med mindre Omstændighederne skulde gjøre oftere Gjensyn tilraadeligt og hensigtsmæssigt.

Vi mødtes virkelig heller ikke oftere, end det var muligt.

Den tredie Beslutning af os to unge fornuftige Mennesker var denne: at vi, i Tilfælde af Adskillelse, skulde etablere en regelmæssig Posterpedition, som nemlig maatte besørges

ved Brevduer — saameget havde min snilde Stella allerede profiteret af sin Lafontaine.

Endelig blev det et Resultat af modent Overlæg: at vi ikke vilde giftes, førend vi kunde finde en Præst, som hemmelig vilde copulere os.

Alle vore Planer vare fortræffeligt anlagte; det vil ingen sexten Aars Jomfrue eller Frøken nægte os. Men hvad formaaer vel al menneskelig Viisdom mod den blinde Skjæbne? Hvad mægter Hjertets Poesie mod Livets Prosa?

Hele otte Dage gik Alt efter Ønske; ikke den mindste Skye lod sig see paa vor Kjerligheds Himmel! Vi samledes hver Aften i Skoven, paa Grændsen imellem vore Fædres Ejendomme, og derforuden to eller tre Gange offentligen ved formelige Besøg.

Men Postvæsenet ruinerede os.

Jeg havde nemlig den sidste Aften til Stævnemødet medbragt en Due, som Stella tog hjem med sig, og som næste Dag skulde gjøre sit Prøvestykke, som flyvende Post.

Om Morgenen, saa tidlig det gryede ad Dag, var jeg oppe, for at vente dens Ankomst, og trykke det første Elskovsbrev til mine smægtende Læber. Men Ulykken vilde, at min Fader skulde gaae nede i Gaarden, og lige under Dueslaget, netop som den vingede Brevdrager dalede ned, og satte sig paa Pinden. Ulykken vilde dernæst, at Brevet skulde være for stort, og Flyvehullet for lille: saa Veneris Fugl forgjeves stræbte at trænge sig ind til sin Mage. Dens Flaggren og Klappen med Vingerne gjorde Papa opmærksom; han slog Øjnene op, og mærkede strax Aarsagen.

Jeg stod paa Udkik i Stalden, og saae med Forfærdelse, at han snappede Duen med det Udraab: "mon dieu! qu'est-ce-qu'il-y-a?"

Han løste Brevet — det var bundet med en rød Silke-

lidse — læste Udskriften, smiilte og puttede det ubrækket i sin Lomme; thi han vilde anseet det som en Overtrædelse af Ærens Forskrifter at aabne nogetsomhelst Brev, der ikke var adresseret til ham selv.

Jeg var i en piinlig Forfatning: min Elskedes søde Skrivelse, vor dybe Hemmelighed, i min Faders Hænder! Gjerne havde jeg udverlet dette første Kjerligheds Pant for mit academiske Borgerbrev.

Ængstelig sneeg jeg mig op paa mit Værelse — der stod han allerede, søgende efter mig.

„Min Søn!“ begyndte han med mild Alvorlighed; thi endogsaa under langt hæftigere Sindsbevægelser vidste han at bevare udvortes Anstand og Værdighed — hiin fornemme Ligevægt, paa hvilken Hs. Excellence Hr. Geheimeraad von Gøthe lægger saa megen Vægt — „Min Søn! der er arriveret et Brev til Dig ved overordentlig Leilighed“ — her tog han det frem, og viftede det sagtelig op og ned —.

„Jeg vil ikke tillade mig, at indtrænge mig selv i dine Hemmeligheder; jeg ønsker blot, at Du vilde gjøre mig bekjendt med dets Indhold, for at erfare, om det ogsaa er carteret paa den cypriske Gudindes Postcontoir; thi een af hendes Postillioner kom nu nylig med det.“

Jeg vidste, at dette „jeg ønsker“ i min Faders Mund betydede det samme, som „jeg vil;“ jeg forudsaae endvidere, at min Hemmelighed ikke længer vilde kunne skjules for ham; og sluttelig haabede jeg, ved en aabenhjertig Tilstaaelse desto lettere at erhværve hans Minde, hvilket jeg paa Grund af min Stellas eventuelle Rigdom og egne uallige Fuldkommenheder under alle Omstændigheder ansaae for utvivlsomt.

Temmelig fattet bad jeg ham derfor, selv at aabne Brevet.

— „Som Du behager,“ svarte han med et venligt Nik, tog en Sax og klippede Seglet løs. (Hvo der i hans Nær-

værelse vilde løsne et Segl med Fingrene, undgik ikke, — hvis han hørte til Huset — hans Irettesættelse: „endogsaa en trekantet Billet," sagde han, „bør aabnes med Anstand.")

Derpaa udfoldede han Brevet, knepsede til det med Fingeren, og vendte Ryggen til Vinduet for at læse samme. Dette medtog flere Minutter; thi min Stella skrev rigtignok lidt utydeligt, og hendes Stiil udmærkede sig desuden ved en vis naiv Originalitet i Orthographien.

Under Læsningen afvexlede Smiil og Rynker paa min Faders Ansigt.

Endelig blev han færdig, lagde Brevet sammen, og rakte mig det med de Ord: „Du skal ikke læse det i min Nærværelse — din Undseelse maae være uden Vidner! Min Søn! Du har begaaet en Overilelse — Jomfrue Stella er ikke Partie for Dig — med Tiden vil Du indsee, at jeg har Ret; men nu vil Du tillade mig, at jeg advarer Dig for en Sottise — tilgiv mig dette Udtryk; Mesalliance, min Søn! er en Daarlighed under alle mulige Hensyn, og et blot Galanterie er ogsaa upassende. En Adelsmands Ære taber alt for meget ved at forføre en Pige af ringere Stand. Du seer altsaa, at en Forbindelse med Justitsraadens Datter ikke leder til noget Resultat. Enfin, mon fils! laissons ces puerilités! Jeg ønsker, at Du vilde bryde af itide! — Collegierne maae snart begynde — om Du saa synes, kunde Du idag eller imorgen reise ind til Byen! — Endnu Eet: en god Gjerning kan ikke begyndes for tidlig; da det ved modnere Overlæg vist nok bliver din egen Villie, at denne lille Roman ikke udspindes længere, ønskede jeg, at Du strax vilde betage det stakkels Barn sin Grille! Sæt Dig ned — s'il vous plait — jeg vil dictere Dig, om Du saa synes."

Jeg adlød; men Amor og hans Mama veed bedst, med hvilke Følelser.

Jeg vil ikke anføre Indholdet; thi det var gaaet mig selv fra, saasnart jeg havde sat mit Navn under Brevet.

Da det var forsynet med Udskrift og Forsegling, tog min Fader det, og sagde: „Jeg skal just have Bud over til Justitsraadens i en anden Anledning, saa kan dette følge med. Og — dersom Du ikke har Noget derimod — vil jeg ordre Kudsken. Vejret er smukt; men Barometret er allerede sunket under Ustadigt; det var sikkrest at kjøre idag — om Du saa synes."

Jeg bukkede — han gik.

Gud forlade mig! jeg parodierede min Fader: „om Du saa synes," mumlede jeg under Graad og Tænders Gnidsel: „nej, mon cher père! det synes jeg rigtignok ikke; mais, attendez!" (Saa usønlig sindet var jeg, at jeg endog snakkede Fransk.) —

Men snart smeltede mit harmfulde Hjerte. Stella! min Stella! det Englebarn! naar hun nu modtog mit Brev! Dersom hun ikke døde paa Stedet, var det højst sandsynligt, at hun alligevel vilde forkorte sit skjønne Liv; og da — men heller ikke før — besluttede jeg, at følge hende efter, offre mig selv paa hendes Grav.

Jeg forbandede min Fejghed, min slaviske Lydighed; jeg opmandede mig; jeg fattede den Resolution, voldsomt at sprænge den faderlige Myndigheds Aag, da Vognen rullede frem, og — min Fader ledsagede mig til den. Alle Husene dansede rundt for mine Øjne, og Hestene dansede med mig til Kjøbenhavn.

Det Første, jeg her foretog mig, var at skrive et Brev til Stella, hvori jeg undskyldte mig for det første, som min Fader havde dicteret; jeg kaldte Sol, Maane og Stjerner til Vidne paa min Bestandighed, og besvor hende, at vise sig som et værdigt Sidestykke til Julie, Valborg, Heloise

og salig Frue Ulfeld. Denne Heroide betroede jeg til min Støvlepudser — en tro og dygtig Svend — formanede ham, at levere den i Stellas egne Rosenfingre, og bringe mig hendes Svarskrivelse saa snart muligt.

Der forløb en Evighed — det vil sige: fjorten Dage — inden min Brevdrager kom tilbage — med mit Brev! — Stella var med sin Fader rejst til Holsten, og ventedes ikke tilbage den hele Vinter. Min Mercurius havde vel fulgt deres Spor Fyen igjennem; men da de havde nogle Dages Forspring, og han ingen Vinger, maatte han opgive Jagten.

Jeg græd, og læste til Philosophicum. Og hermed endtes den første Periode.

Anden Periode.

Jeg var otte og tyve Aar.

Som Amtmand drog jeg ind i en Provindsialstad, ligemeget hvilken; den jublede mig imøde. Poeterne ophøjede min Viisdom og Retfærdighed, Damerne min Elskværdighed; thi jeg var endnu Ungkarl.

Til Velkomst blev jeg feteret med stor Souper og Bal; man vidste allerede, at jeg var en Elsker af Dans. Til den første engagerede jeg paa Lykke og Fromme den første den bedste af de mig allesammen ubekjendte Skjønne.

Hun rakte mig Haanden; jeg fæstede mine nærsynede Øjne paa hendes Ansigt, og saae — min Ungdoms første Kjerlighed, min himmelske Stella! Og Himmel! hvilket

Under! endnu den samme friske, nysudsprungne Rosenknop, som for ti Aar siden. Jeg fornam i min Barm en Efterklang af hiin Naturens søde Stemme, og uvilkaarligt faldt det Spørgsmaal mig ind: mon hun for Dig skulde have bevaret sit Hjerte tilligemed sin Skjønhed?

Men der var ingen Tid til at gjøre Samvittigheds-Spørgsmaale! Dansen begyndte; baade mine Fødder og mit Hjerte kom i Bevægelse.

Saasnart jeg havde figureret op, og ledet hende til Sæde, tog jeg Plads ved Siden, og bevidnede min Glæde over at kunne fornye gammelt Bekjendtskab.

Hun rødmede, og svarte med et yndigt Smiil: „Da vi saaes sidst, Hr. Kammerjunker! var jeg et Barn —"

„— Jeg med;" afbrød jeg: „men der gives Følelser, som tilhøre baade den barnlige og den modnere Alder. Jeg mærker alt for vel, at mine vare af den Natur; desværre handlede jeg dengang som Barn —"

Hun afbrød mig ligesaa hastigt, som jeg hende, og sagde atter smilende: „tillad, at jeg betager Dem en Vildfarelse, som vist nok rejser sig af en temmelig Lighed mellem Stella og mig. — Der er min Søster."

Hun bøjede sig lidt frem foran mig, og viste til den anden Side. Som et Lyn foer mit Blik derom, og jeg gjenkjendte nu den virkelige Stella; men større, fyldigere, end for ti Aar tilbage, majestætisk af Væxt og Anstand, en Cleopatra, en Morgana, ja en Juno!

Hun rakte mig sin Haand til Kys, og sagde med et Smiil, der lig Solglands udbredte sig over det hele skjønne Ansigt: „Ej! ej! Hr. Kammerjunker! er det Deres Bestandighed? Det er kun ti Aar siden De tilsvor mig en evig Kjerlighed, og nu begynder De allerede at sige min rigtig nok yngre Søster smukke Ting? Jo, jo! jeg har luret."

Skjøndt denne lette Spøgetone hverken behagede eller smigrede mig, virkede den dog baade adspredende og tempererende paa min exalterede Stemning, og jeg vandt snart fuldkommen Tactfasthed.

„Skjønne Stella!“ faldt jeg ind: „tillad mig endnu at kalde Dem med det skjønneste af alle Navne! Enkelt er De os stakkels Hyrder farlig nok; men at De ovenkjøbet skal kunne fordoble Dem —“

Her saae jeg mig om efter Søsteren: hun havde vendt os Ryggen, og svævede langsomt ned mod den anden Ende af Salen. Ved ethvert af hendes afmaalte Fjed drapperede sig malerisk hendes lette folderige Balkjole; hendes fyldige Ravnelokker vuggede sig paa hendes Nakke.

Jeg tænkte uvilkaarlig paa Dido, da hun i Elysium vender Æneas Ryggen, og forsvinder som Nymaanen matglimtende gjennem Taager.

Et let Slag paa Skulderen af den ældre Stellas Handske kaldte mig tilbage fra Elysium.

„Deres Bebrejdelser,“ vedblev jeg sukkende: „ere vel fortjente —“

„— Aa nej!“ afbrød hun mildt: „ingen Bebrejdelser! de maatte jo falde tilbage paa mig selv! Vi To ere Begge angerløse! det er allene vor Brevdue, der er Skyld i det Hele.“

Jeg vidste dog ikke ret selv, hvorledes jeg var vendt: Fortid og Nutid, den første og den anden Stella, Løvhytte og Balsal, Nattergalsang og Dansemusik fremstillede sig Alt paa een Gang i broget Forvirring.

„De er endnu Godheden selv,“ begyndte jeg uvis: „Deres Ansigt, min Frøken! er endnu et tro Spejl af Deres Hjerte —.“

Et Haandtryk og et sjælfuldt Smiil belønnede mit Smigrerie; men hun afkortede det, sigende i stærkere-Tone:

„Hr. Kammerjunker! tillad mig her at forestille Dem min Gemal, Grev Rosenstjerne! —"

En ung smuk Mand stod tæt ved os; vi hilsede hverandre — jeg med nogen Overraskelse og Forvirring, han med let Høflighed.

„Og her, min Bedste!" vedblev hun, henvendende sig til ham, og dog uden at slippe min Haand: „fremstiller jeg Dig i vor nye Amtmand mit Hjertes gamle Inclination! Vi To har engang i hele fjorten Dage levet af Rosenduft, Maaneskin og Fuglesang."

„Ah!" raabte han leende, idet han greb og trykkede min anden Haand: „saa De er min Kones første Lærer i Elskekunsten! Men det Indfald med Duen, det var en grammatikalsk Bommert, og dog skylder jeg den maaskee min nuværende Lyksalighed."

Her lagde han Haanden paa sit Bryst, Hovedet paa sin Skulder, og saae med comisk Smægten paa sin leende Gemalinde.

Jeg saae nu klarligen, hvorledes jeg var faren, og at jeg befandt mig mellem Mennesker af den finere Verden: med Lethed fulgte jeg det angivne Tempo, og en levende Samtale, hvis Maal var at ironisere den ømmeste og skjønneste af alle Følelser, vedligeholdtes, indtil næste Dans begyndte.

Grevinden var min Dame; men mit Øje søgte hendes Søster med en Længsel, liig den, hvormed man higer fra Stadens Tummel ud i den stille, yndige Natur.

Hun dansede mig et Par Gange forbi, men syntes neppe at bemærke mig. Hendes stille Alvor stak fordeelagtigen af mod Stellas Livlighed og spillende Glæde.

Ved Bordet fik jeg Sæde mellem begge Søstre; men jeg deelte mig ikke imellem dem; thi jeg skal ikke nægte, at jeg tilhørte den Yngste ene og allene.

Jeg henryktes ligesaameget af hendes Aands Dannelse, som af hendes Hjertes dybe Følelse, der stod i samme Modsætning til hiint, den sextenaarige Stellas barnagtige Følerie, som Madame Stael-Holsteins Romaner til Madame Genlis.

Engang imellem maatte jeg jo alligevel henvende mig til min anden Naboerske, som — endskjøndt hun blev levende underholdt af hendes Gjenboer, to unge Officerer — var meget opmærksom paa hvad der taltes mellem Søsteren og mig. Ja mod Slutningen af Maaltidet undslap hende endog nogle Yttringer, der smagte lidt af Skinsyge; men jeg udledte dem snarere fra saaret Forfængelighed, end fra Recidiver af gammel Svaghed.

Jeg havde kun halvt Ret.

Ved mit Besøg den næste Dag modtog jeg strax de tydeligste Beviser paa ualmindelig Ømhed. Den galante Dame indledte paa det Allerfineste, hvad vi dannede Mennesker kalde Intrigue — Eventyr — Roman.

Og for at bortrydde den eneste tænkelige Hindring i sammes Gang — thi den tolerante Gemal var herved en ganske uinteresseret Tilskuer — stræbte hun af al Magt at drage mig bort fra Søsteren, ja, til den Ende, at stille hende i et latterligt Lys, som en stakkels eenfoldig og udannet Landsbytøsse.

Men her forfejlede hun ganske sin Vej; thi just denne hendes spydige Stiklen og overmodige Spot hævede Galathea — lad mig kalde hende saaledes! — desto højere i mine Øjne.

Galathea — den blide men sædelige, den beskedne men selvfølende, den yndige men ydmyge Galathea — drog mig til sig med uimodstaaelig Vælde; og ak! — drog sig selv

tilbage fra mig alt længer og længer, jo nærmere Søsteren kom mig Dag for Dag.

Den Enes Tiltrækken, den Andens Frastøden kunde have bragt mig til Fortvivlelse, dersom ikke det Haab, at jeg ej var den skjønne Galathea ligegyldig, havde styrket mig. Men mange svage, dog for en Elsker umiskjendelige, Tegn paa en undertrykt Tilbøjelighed, undgik ikke mit spejdende Øje.

Da de Fleste vistnok kjende disse, eller i al Fald kunne finde dem tydeligen beskrevne i enhver Roman: vil jeg ikke opholde mig ved den søde Piges uvilkaarlige Sukken, pludselige Farveskiften og stjaalne Øjekast. Jeg vil gaae lige til Catastrophen af denne min meget alvorlige Roman.

For at løse den eneste Knude i samme — Stellas ubesvarede Godhed for mig — besluttede jeg at gaae rask, ligefrem og oprigtig tilværks.

En Dag, da det fineste Coqvetteries spildte Kunster havde gjort hende ganske mismodig, greb jeg hendes Haand, og sagde: „Jeg elsker Deres Søster — jeg beder Dem om at bejle for mig."

Hun blegnede, sank sammen; hendes Barm gik op og ned, Taarer traadte i hendes Øjne. Men pludselig trykkede hun dem tilbage, og rejste sig med Fatning. Hendes Ansigt fik atter naturlig Farve og Liv.

Det var mig tydeligt, at et nyt Haab var oprundet i hendes Hjerte: enten at den blye og skye Galathea, hvem hun spotteviis kaldte Sigrid, vilde give mig Kurven; eller, i modsat Fald, at denne vores Roman kun skulde være et Intermezzo i hendes egen.

Nok er det: hun svarte med Mildhed, og, som hun sædvanlig plejede, spøgende: „En kjæk Ridder bejler selv! kan De ikke bøje den strænge Sigrids Hu, hvad skulde da jeg vel udrette?"

Bifaldende bøjede jeg mig, kyste hendes Haand, og ilede ind i Sideværelset til Galathea, hvor hun sad beskæftiget med en Tegning.

„Frøken!“ begyndte jeg, „jeg elsker Dem — jeg elsker Dem inderligt og oprigtigt — dersom Deres Hjerte er frit —“

Her hævede hun sig langsomt, rystede Lokkerne tilbage fra det dejlige Ansigt, stirrede et Secund stivt paa mig, bøjede sig atter ned over sit Arbejde, gjorde et Par Strøg med Penselen, og sagde: „Herinde i Stuen kan man vist nok høre hvad De siger, Hr. Kammerjunker!“

„Hele Verden maae høre det,“ svarte jeg med forstærket Stemme, „gode, ædle Galathea! gjør mig ikke Uret! gjør ikke noget Menneske Uret! Hvad De end tænker om mig — jeg tilhører Dem allene med Liv og Sjæl. Troe mig; jeg taler uden Skrømt — dette Øjeblik er os Begge alt for vigtigt — dersom jeg ikke haabede at have en Stemme for mig i Deres Hjerte, da vilde jeg ingenlunde bede om Deres Haand.“

Hun bukkede sig end dybere ned; men jeg hørte dog tvende Taarer falde paa Maleriet.

„Galathea!“ vedblev jeg, „hos Dem er Alt Sandhed — døm ikke Andre efter Skinnet! og betænk, at De har en ærlig Mands Skjæbne i Deres Haand!“

Her opløftede hun atter sit Ansigt — det var blegt og fuldt af højtideligt Alvor.

Med fast men dæmpet Stemme sagde hun: „Om otte Dage skal jeg svare Dem.“

Jeg traadte, ærbødig bukkende mig, tilbage og gik. Grevindens Værelse, som jeg maatte igjennem, var tomt; jeg forlod Huset.

De otte Dage — den anden Evighed, som jeg allerede i mit ni og tyvende Aar havde oplevet — forløb omsider.

Galathea svarte — saaledes som jeg haabede. Om hun eller jeg har overilet os, det vil vise sig i de to følgende Perioder.

Nok er det: vor Roman blev Stella for lang — blev til en heel Historie. Et halvt Aar efter vort Bryllup drog hun med sin Hr. Gemal til Kjøbenhavn, til et større og gunstigere Terrain for Romaner, Intriguer og Eventyr.

Tredie Periode.

Jeg var sex og tyvetyve Aar.

Dugen var taget bort fra Aftensbordet, og den sædvanlige Forelæsning skulde tage sin Begyndelse. Min Familie havde lejret sig omkring mig, og ventede paa, hvad jeg nu vilde opvarte med. (Thi jeg læste altid selv; eftersom ingen af Børnene kunde gjøre min Kone det tilpas.)

Jeg havde opslaaet — jeg veed ikke mere hvilken fornøjelig Bog. NB. de ret fornøjelige Bøger ere altid nyttige; og tilmed maae Sjælen ligesaalidt som Maven til Aften belæsses med svære Sager.

Nu vel: Lysene vare skudte hen til mig, Bogen opløftet, da Tjeneren traadte ind med Aviser og Breve. Jeg vilde have lagt dem tilside, hvis ikke min Kone havde gjort mig opmærksom paa eet af Seglene, hvori hun gjenkjendte sin Svogers, Grev Rosenstjernes Vaaben.

Vi havde ikke hørt fra Grevens i langsommelige Tider, kunde derfor slutte os til, at noget særdeles Vigtigt maatte have foranlediget nærværende Skrivelse; thi besluttede vi strax at aabne samme.

Brevet var fra min Svigerinde, og indeholdt en Indbydelse til at besøge dem, og gjøre Følgeskab til den forestaaende Kroningshøjtid. Sammes Herlighed var udmalet saa tillokkende, at min Forelæsning reent glemtes derover, og vi for det Øvrige af Aftenen fik Stof nok til Samtale.

At denne vandt i Liv og Interesse ved min Erklæring: at Ingen skulde blive hjemme — det kan man lettelig indsee.

De Glæder, vi slet ikke have ventet, som overraske os ganske uformodede, ere langt hæftigere, sødere og mere ublandede end de, paa hvilke vi har havt Tid at forberede os; thi i hiint Tilfælde kan den nysgne, selvkloge Phantasie ikke gjøre sine næsvise Forudspring, og, ved at fremstille os Tingene anderledes end de ville komme, forplumre os Nydelsen.

Man gotte sig brav længe i Forvejen til et Besøg, til en Rejse, eller til hvilkensomhelst anden Forlystelse! ikke skal man da saa let forsluge sig, naar Nydelsens Time slaaer, og man finder de hedt attraaede Glæder heelt anderledes, og en god Deel koldere, end man havde ventet. Den, som tit og længe forud gaaer og smager Maden tilpas, nyder mindst, naar den kommer paa Bordet. — Rigtigheden af anførte Bemærkning — som iøvrigt slet ikke er ny — fik vi Alle stadfæstet ved meer end een ubehagelig Erfaring.

Den, der tabte mindst i sine Forventninger, var min, med al sin Ømhed alvorlige og sindige, Hustrue, for hvem ingen Glæde overgik den, hun nød i sit eget Huus.

Hun og jeg: vor ældste fertenaarige Datter Julie, og vore tvende yngre Sønner, (der tilsammen udgjorde den hele Familie), ankom en Aftenstund til Grev Rosenstjernes Gaard.

Hovedbygningen var stærkt oplyst, og vi formodede ganske rigtig stort Selskab. Thi fik vi det Indfald at staae af i Ladegaarden, for at søge et afsides Værelse til Omklædning,

og saaledes berede vore kjere Slægtninge en frydefuld Overraskelse.

Jeg traadte først ind i Conversationssalen, hvor jeg fandt fem Spilleborde fuldt besatte med Herrer og Damer.

Ved det midterste og med Ryggen mod Døren sad Grevinden — jeg kunde sige i overnaturlig Størrelse; thi hendes brede Ryg tog næsten hele Bordet for; hendes nøgne Skuldre syntes at være laante af en Torso; Armene vare ligesaa colossale, og et uhyre Hovedtøj med trende „vidtheniskyggende“ Strudsfjedre fuldendte det Gigantiske i Figuren.

Da hun just i dette Øieblik drejede Ansigtet om til Sidemanden, kjendte jeg hende paa Profilen, og traadte til for at hilse.

„Jeg beholder“ sagde Sidemanden med Øjnene stift hæftede paa sine Kort.

„Nei, jeg beholder“ raabte hun, lagde den ene Haand med Kortene paa sin Barm, og rakte mig den anden.

„Velkommen, Hr. Svoger! er De allene? er min Søster ikke med?“

(Hun holdt sig endnu tilbage, virkelig overrasket af denne Modtagelse.)

„Men narrer De mig nu denne Gang, og la'er mig gaae allene — seer De! Baronen har den Vane“ —

Her rejste de Medspillende sig, og hun maatte — dog med Kortene i Haanden — følge deres Exempel.

Hun saae nu min fremtrædende Familie, og med den ene vældige Arm — Kortene stedse i den anden — embrasserede hun min Kone med det Udraab:

„Velkommen, ma chère! min Gud! har Du været syg? Du seer saa daarlig, saa mager ud!“

Sagen var: at Galathea endnu havde sin ranke skjønne Pigefigur, og sit friske, men ganske fedmeløse Ansigt.

Man kunde høre Misundelsen over hendes velbevarte ungdommelige Udseende i den corpulente Stellas Tone.

Nu kom hendes Mand, og læspede nogle tørre, ligegyldige Complimenter. Sløvt, koldt, betydningsløst var hans Aasyn som hans Tale; og af den forbums værre nysselige Cavaleer — Damernes Yndling — var intet Andet tilbage, end et mat og vammelt Smiil, en Bøjelighed i Ledemodene, og en flydende Tunge, der maskinmæssigt opramsede en Deel flaue Galanterier og forslidte Indfald.

Derefter kom den unge Greve og tilkommende Stamherre — en sød Dukkemand, et Faaremelksansigt, der øjeblikkelig begyndte at gjøre Hanebeen for min Julie.

Og endelig stak den anden Søn, en feraars, forkjælet, uartig Krabat, sit næsvise Gefjæs midt ind i Gruppen.

Saaledes saae det ud med vor første Modtagelse i det Rosenstjernske Huus; og man vil uden Vanskelighed slutte sig til, at vort Ophold der hverken blev langvarigt eller fornøjeligt. Tre Poster bidrog især til at forkorte det.

For det Første opstod snart en meget usøsterlig Spænding mellem Grevinden og min Kone.

Hiins forrige Livlighed og Skjemtsomhed, der — mens hun var ung og smuk — gjorde hendes Omgang behagelig for Alle af hendes eget Kjøn, og fortryllende for vort, havde nu forvandlet sig til Vrippenhed, Skoselyst og Spidsfindighed. Og dette Hang yttrede sig aldrig mere fremstikkende, end naar hun var i sit Element — ved Spillebordet; thi der blev hun ofte reent utaalelig. Vandt hun, viste hun sig overmodig; tabte hun, blev hun vranten og hartad ondskabsfuld. Slet spilte hun, men var hun uheldig, hovmestererede hun uophørlig sine Medspillere, og holdt ved ethvert Spils Slutning en lang Commentar over de begangne Fejl. Min Kone spilte

bedre, men ugjerne og uden mindste Lidenskab, hvorfor ogsaa Aftentimerne bleve hende til en piinlig Byrde.

Den anden Aarsag til at paaskynde vor Afreise var den unge Stamherres Surren om vor Julie.

Vel var hun fornuftig og aandrig nok til at oversee ham; men jeg havde seet saa mangen fornuftig Pige blive bedaaret af en Nar; thi at gjennemsee er noget ganske Andet, end at oversee; og et sextenaarigt Pigeøje trænger sjelden længere end til Overfladen, og er denne skjøn og glimrende, tager Hjertet lettelig Fornuften tilfange.

Galatheas skarpe Blik gjennemskuede først saavel sin Datters vaagnende Tilbøjelighed til Lapsen, som dennes og hans Moders Plan til et fordeelagtigt Partie; og meddeelte mig sine ikke ugrundede Bekymringer.

Vi besluttede i et hemmeligt Cabinetsraad at bryde op, saasnart Kroningen — hvorfra jeg nu ikke kunde udeblive — var tilende.

Men den piinagtigste Besværlighed for os Alle var dog den sexaarige næsvise, kaade og ubændige Purk. Han var en Plageaand baade for os og for Forældrene: et sandt Huuskors, en Nisse, en Trold, en Unge af en Varulv. Han lod Ingen af os med Fred, men spilte os tusinde Streger, den ene værre end den anden.

Vor yngste Søn — af hans Alder og Størrelse — maatte især holde for, og vi torde aldrig slippe ham af Syne. Faderen maatte kjøbe ham fra sig med Penge til Slikkerier, og Moderen var i egentligste Forstand under hans Svøbe; thi han sparede ikke paa corporlig Revselse, naar hun ved Opsætsighed havde paadraget sig hans billige Vrede.

Kun fra Spillebordet maatte han blive borte, thi der forstod Grevinden ingen Spøg. Dog for at forebygge alvorlige Optrin — af hvilke vi vare Vidner til eet, der kun

kunde endes med en ydmyg Afbigt paa Moderens Side — forgedes for, at Knægten kunde komme i Seng inden den sædvanlige Aftenandagt begyndte.

Den Eneste, der var istand til at kudske den lille Despot, var Kammertjeneren, hvem Forældrene stundom maate kalde tilhjælp; naturligviis dog kun i yderste Nødsfald. Men dette var endelig ikke saa sært, naar man betænker, at han udøvede et lignende Herredømme over — Grevinden!

Galathea og jeg bleve engang hændelsesviis Vidner til hans Impertinence mod hende; et Optrin, der jog Blodet frem i mine Kinder, og bort fra min Kones.

„Det er en ubehøvlet Person," sagde Stella, som aldrig tabte Fatningen; „men tro som Guld, og han er Grevens Øjesteen!"

Hertil gjorde hun en skjæv Mund, og trak paa Skuldrene — jeg ligesaa; men jeg veed nok, hvad jeg tænkte.

Omsider forløb da de fire Dage — den tredie Evighed i mit korte Liv — og med befriede Fugles Lethed fløj vi til vort kjere Hjem.

Der faldt Galathea om min Hals og vædede min Kind med sine Taarer. Nogle af disse tilhørte den ynkværdige Søster; men de fleste runde vistnok som Takoffere til Himlen for vor rige Velsignelse af huuslig Lyksalighed.

Fjerde Periode.

Jeg er tredsindstyve Aar.

Og skulde jeg altsaa efter Talebrugen gaae ned ad Bakke. For saa vidt Nedgang stedse er lettere, behageligere end Opgang, henegner jeg Talemaaden paa mig selv.

Thi endnu fornemmer jeg ingen af Alderdommens jevnligt paaankede Byrder: Sløvhed, Skranten, Knarvorrenhed. Mit Livs Aften — jeg burde hellere kalde den Eftermiddag — tegner til at vorde lang og blid.

Eet kun var istand til at drage Skyer over min skjønne, klare Efteraarshimmel — ikke Fattigdom; thi mine bedste Rigdomme bestaae ikke i Penge eller Penges Værd: ikke legemlige Sygdomme; thi min Sjæl er frisk og sund: ej engang Tabet af eet eller flere af mine Børn eller Børnebørn. Vel vilde saadan Storm medbringe Taage, men ingen uigjennemtrængelig; thi snart maatte den smelte for Straalerne af mit Livs Sol — jeg mener min Galathea, min — ja min evigt Elskede; hun, der som Verdens Sol, ligner sig selv baade Morgen og Aften.

Skulde hun dale før jeg: det allene var den Aftensky, som kun en anden Morgen var mægtig at opklare. Hendes Ungdom er forsvundet, men ikke hendes Kjerlighed; dens renere, dens himmelske Deel træder bestandig klarere frem, ligesom den jordiske træder tilbage; og sammes stedse uformindskede, usvækkede Styrke er mig et Tegn paa dens høiere Oprindelse, dens evige Natur.

Min Datter Julie er ogsaa lykkelig gift. Hun boer saa nær, at jeg hver Dag kan lade hendes tvende Glutter ride Ranke paa mine Knæe. — Hun ligner sin Moder, som een Rose den anden.

Min ældste Søn er allerede traadt i Embede. Han er ellers forlovet med en vakker Pige, og drømmer nu sin Faders Ungdomsdrøm; Gud give, den maatte faae samme Opfyldelse! — Min yngste Søn ligner sin Broder, som eet Gran det andet.

Staffels Stella ikke reent at forglemme! — Paa én Reise jeg nylig efter Embeds Medfør maatte foretage mig, faldt min Vei gjennem en lille Bye, som beboes af et afsondret Christen-Samfund.

Allerede i fire Aar havde hun levet her: nemlig siden hendes Mand døde; siden hun maatte forlade sin ældste Søns Huus, med hvis Kone hun ikke kunde forliges; siden hun for den yngste Søn ikke kunde finde noget andet Fristed, hvor han jo rykkede hende daglig for Penge til sine Udsvævelser, og betalte hende bagefter Renterne i kaade Drillerier og ondskabsfuld Spot.

Jeg maatte dog aflægge hende et Besøg.

Hun beboede et Par elegant meublerede Værelser i Søsterhuset, men havde anlagt Menighedens særegne Dragt.

Jeg troede, at see for mig en Skuespillerinde, der just skulde træde frem i en Qvækerinderolle: Klæderne havde hun, tilligemed Miner og Fagter; og i Sectens Terminologie var hun fuldkommen hjemme. Men Aanden! den var endnu den samme som tilforn; kun i en anden Form: istedenfor Turban og vajende Strudsfjedre bedækkede nu en ydmyg Snip det forfængelige Hoved.

Hun stiklede, hun mediseerte bestandig — kun ikke med Latter, men med Sukke — ikke med coqvettisk figurerende, men med foldede Hænder.

Hun indgød paa eengang Modbydelighed og Medynk; hvilken Tomhed i Sjælen! hvilket Øde i Hjertet! Hendes sørgelige Alderdom forekom mig som en taaget Efteraarsdag: som en flad, nøgen, uoverskuelig Ørken, uden Græs og uden Løv, den Vandreren gysende betræder, efterat have sagt et evigt Farvel til sine bedre Dages løvrige Lunde og blomstrende Dale.

Urtepotten.

Da asiatiske Barbarer foer, som en skarp Frostvind fra Norden, over det yndige, men kjælne Hesperien, søgte en flygtende Skare Tilflugt i Havet, paa nogle øde Sandrevler — kun Tilskyl, maaskee tarvelige Almisser fra de Floder, som Rhætiens Alper nedsende.

Fra disse i Sandhed landflygtige fattige Fiskere nedstamme de venetianske Nobili, et Adelskab, som i Ælde, Stolthed og Standsaand ikke veeg for noget Andet i Verden, lige til det napoleonske Seculum. Hine Sanddynger ere Grundvolden til det prægtige **Venezia**, i Aarhundreder Havets Dronning, Handelens Middelpunkt, Kongers Voldgiftsmand, Verdens Kassemester.

Men her — selv her, hvor Frihedssind fandt et Fristed fra Lænker og Svøber, har Despotismen vidst at rejse en Trone saa fast, at kun Tiden, i Forbund med en vældig Erobrer, formaaede at omstyrte den.

Flere indvortes Rystelser modstod den, uden engang at vakle: **Tiepolis**, **Bedemars**, **Falieris** Sammensværgelser syntes endog at fornye dens Styrke og Fasthed.

Den Sidste, Statens Souverain, selv Oligarch, forenede sig med Folket mod Oligarchiet — forgjeves! hans

graahærdede Hoved faldt som Sonoffer for Adelens fornærmede Majestæt, hans gamle, men varme Blod besudlede hans egen hertugelige Trone.

Den Første faldt — liig Genuas Fiesco, med Sværd i Haand, dog ej ved Sværdet; men ved eet af de Skjæbnens Bud, som Mennesket kalder Hændelse. Hans lemlæstede Liig blev kastet i Havet, og — af Krønikeskriveren — gjendøbt med Skræmmenavnet Catilina.

Saga er som oftest uretfærdig mod den Ulykkelige — men Braga maae det tillades, idetmindste at ane det Bedre, at sige hvad Hjertet — ak! alt for tit mod Forstandens strænge Dom — kunde ønske. Er Ønsket ædelt og skjønt: saa kalde Verden det Digt.

Det var Statens højeste Festdag, dens aarlige Bryllupsdag. Formælingen var fuldbyrdet, Bruden havde modtaget sin Fæstensring, og Brudgommen, omgivet af en glimrende Skare, skreed under Musik og Jubelraab over Marcuspladsen.

Hvilken Larm! hvilken Glæde! Man tilsmilte, tilraabte, lykønskede hinanden. Dersom Nogen, ubekjendt med Dagens Højtid, pludselig havde befundet sig i Vrimlen, han skulde troet, at alle Giftefærdige holdt Bryllup paa eengang. Mænd og Kvinder i festligste Gildedragt, Blomster og Krandse i Vinduer og paa Balconer, Guirlander og Flag paa Skibe og Gondoler.

Paa et Hjørne stod den unge Adelsmand Bajamonte Tiepoli, taus og udeeltagende, og lod Optoget og Skaren drage sig forbi. Hans venstre Haand hvilte paa Sværdfæstet, hans højre i Barmen; hans Overlæbe var optrukket, hans Øjenbryn nedtrukne, hans højre Fodspidse klapprede paa

Fliserne: hans hele Stilling, Mine og Væsen udtrykte kold Foragt.

Kun naar en Broder Nobile hilsede, nikkede han med et tvetydigt Smiil; eller naar en smuk Dame vendte sit Blik til ham, forandrede han for et Øieblik sin stolte Holdning, og bøiede sig med en Galantuomos fine Belevenhed.

En og anden fornem Bekjendt kunde i Forbigaaende spørge: „I her, Signore?"

„Jeg hører ikke til Signoriet," var hans hele Svar.

(Der laae en dobbelt Mening i dette Svar; thi Signoriet var i Venedig det store Raad — en Deel af den virkelige Regjering.)

Der fandtes ogsaa dem i Hoben, som hilste og bleve gjenhilste ganske ligegyldigt, men hvis Øiekast en opmærksom Jagttager ikke vilde have fundet uden Betydning.

Omsider nærmede sig en Gjenstand, paa hvilken den unge Nobile hele Tiden syntes at have ventet, en Pige — maaskee slet ikke skjønnere, end mange Andre, — men sikkert for ham den Skjønneste, hans Hjertes Sol; thi Straalerne fra hendes Øine traf lysende, opklarende Tiepolis Aasyn, som naar en virkelig Solstraale pludselig rammer Bjergets mørke Side. Den haanligt opkastede Overlæbe sank, Øienbrynene steeg, den venstre Haand faldt fra Kaardeknappen, den høire trykte sig fastere ind til Hjertet, og den fremstrakte Fodspids trak sig hurtig tilbage.

Gondolierne droge just nu i Procession over Torvet med deres Silkeflag og bemalede Aarer. De smukkeste Piger af denne Kaste fulgte efter, bærende paa en forgyldt Papgondol deres forgyldte Paphelgen. Blandt disse fremskinnede Margarita, som en virkelig Perle blandt Kvinder.

Tvende Gange tilforn havde Tiepoli seet denne Perle, og tvende Gange var den atter forsvundet i Trængslen.

„Denne Gang," besluttede han, „vil jeg følge Dig, om det saa var til Havets Afgrund!"

Og troligen fulgte han Optoget allevegne, ubekymret om Venners Smiil og Bekjendtes Hvisken.

„See Tiepoli!" sagde En til en Anden, „han løber efter en Gondoliera!"

„See Tiepoli!" sagde Dogen, der fra sit Palladses Balcon tog Processionerne i Øiesyn, til een af de hosstaaende Timænd, „hans Blik er fastgroet til hiin Gruppe af Piger; han har vist ikke Politik, men forliebte Eventyr i Hovedet."

„Forliebelse i Hjertet" svarte den gamle Foscarini, „og Politikken i Hovedet. Cæsar, Serenissimo! gik og som en Straajunker paa Dumpejagt."

Gradenigo rynkede Næsen: „Cæsar! der har kun været een Cæsar i Verden."

„Men mange Catilinaer!" afbrød den kloge Olding: „hvorfor har han hverken været i Templet eller paa Bucentauren, ej heller noget andet Sted, hvor hans Rang tilstod ham det?"

„Det opklarer sig nu!" svarte Dogen leende, og gik over til andre Gjenstande.

Gondoliernes Tog var tilende. Nogle vandrede hjem; blandt disse Maurizio med sin Datter, den smukke Margarita.

Ej ubemærket fulgte Tiepoli dem i nogen Afstand, indtil hiin aabnede Døren paa sin lille Bolig, lod Datteren træde ind, vendte sig og med dyb Ærbødighed spurgte: om hans Excellence havde Noget at befale?

„Jeg ønskede kun at vide," svarte Tiepoli, „hvo denne Dame er, som nu gik ind."

„Ingen Dame!" sagde Gondolieren, „det er kun min Datter — min eneste Datter —" lagde han alvorlig til — „en uberygtet Pige —"

„— Saameget desbedre!" afbrød Tiepoli, „jeg har

aldrig søgt Bekjendtskab med berygtede Fruentimmer: Eder og Eders vakkre Datter ønskede jeg gjerne at kjende."

„For megenÆre!" svarte Maurizio mørk, — „eller — maaskee —"

„— For megen Vanære! vilde I sige?" tog hiin hastigen Ordet: „Nej, min Ven! saaledes er det ikke meent."

„Jeg veed ikke," sagde Maurizio, „hvad Grev Tiepoli ellers kan mene med sit høje Besøg i min ringe Hytte."

„Det skal I erfare," lød Svaret, „dersom I iaften vil besøge mig i min Bopæl, den ligger —"

„Ved Rialtobroen!" afbrød Gondolieren; „enhver Venetianer kjender jo Grev Tiepolis Pallads — jeg skal komme og modtage Eders Excellences Befalinger!"

Med disse Ord gjorde han en dyb Reverents og gik ind i sit Huus.

Tiepoli gik hjem.

I Palladsets Forsal fandt han den unge, adelige, engang rige, men nu forarmede Molizzi.

„Har Serenissimo*) sagde denne med dæmpet Røst, „udseet sig en Dogaressa idag?"

„Maaskee, Hr. Admiral!" svarte Tiepoli smilende; „hvorledes staaer det ellers med Flaaden?"

„Efter tvende tabte Slag" sagde hiin, „kan den ikke være i bedste Forfatning — kun tyve seilfærdige Galejer; men Stemningen er god blandt Besætningen; den er ganske forbittret imod Regjeringen."

„Meget vel!" vedblev Tiepoli, „Arsenaloterne —?"

„— Ligne sig selv!" svarte Molizzi, „ægte Prætorianere! den Højstbydende række de altid deres brede Næver."

„Borgerne?"

*) Dogens Titulatur.

— „Trehundrede ere allerede vundne —"

„— Hvormeget vide de? —"

— „Omtrent saa meget som jeg: at der er et gavnligt Værk igjære; men naar, hvorledes og ved hvem det skal udføres —"

„— Det Sidste veed I dog, Molizzi!" afbrød Tiepoli: „I og jeg allene; paa denne Hemmelighed hviler det hele store Værk. Vore Fjender see maaskee den voxende Strøm; men finde de ikke Kilden, hvorfra den udspringer, skulle de forgjeves prøve paa at standse eller aflede den. Her, min Ven!" lagde han til, idet han førte ham ind i sit Cabinet, „her er Penge! bland dem med Løvter, og uddeel dem med Eders sædvanlige Klogskab — lønligt! Glem ikke Eder selv! men lad som I forglemmer Eders Creditorer! for dem maae I endnu være den fattige, forgjældede Molizzi; ellers vilde I lettelig vække deres Mistanke. Hvad er der udrettet med Landtropperne?"

„Fire Capitainer" lød Svaret, „ere vundne for vor Sag: paa første Vink støde de til os med alle deres Folk. Men tillad mig nu at spørge Eder? naar skal det bryde løs? Alt er forberedt; Gemytterne ere varme; ved alt for lang Opsættelse vilde de lettelig afkøles. Gnisten er tændt; men uden Næring vil den snart slukkes."

„Alle mislykkede Revolutioner" svarte Tiepoli, „ere begyndte før tidligt. Jeg venter paa de tvende Regimenters Afsejling til Fastlandet; og den skal jeg paaskynde. See her! sørg for at disse Papirer komme i Løvemunden.*) — Gjør Eder magelig, Molizzi! her kan Ingen overraske os."

Paa denne Anmodning lagde Molizzi en forloren Næse og en hvid Haartour paa Bordet. —

---

*) I Munden af tvende Metalløver lagdes alle hemmelige Angivelser.

„Det er haardt," vedblev Tiepoli, „at en tapper Krigsmand skal liste sig forklædt omkring, som en Bandit — saaledes lønne Venezias Herrer. I har offret Fædrelandet Eders Guld og Eders Blod; og dette giver Eder ej engang saa meget tilbage, at I dermed kan skjule Eders Saar."

„Despoternes Drabanter," svarte hiin bittert smilende, „maae altid sejre; eet tabt Slag udsletter alle deres forrige Fortjenester."

Det ringede. Tiepoli gik ind i Forgemakket, og hans Ven maskerede sig igjen. Lidt efter kom hiin tilbage, og meldte, at en Dame ventede ham. Molizzi trak Øjenbrynene sammen.

Tiepoli greb hans Haand, og sagde leende: „der gives mangfoldige Masker — man kan maskere sit Ansigt og sine Handlinger: den forliebte Fruentimmergjæk Tiepoli er ikke frygtelig for Statens vise Fædre; de glemme, at Venus og Mars spille under Dække med hverandre."

„Antonius" svarte Vennen mørk, „glemte Alt i Cleopatras Arme."

„Men Cæsar ikke!" gjenmælede hiin; „lad mig ledsage Eder til Bagporten!"

De gik.

Kort efter kom Tiepoli igjen med en Triumphators Anstand og Mine. Med korte, hurtige, faste Skridt ilede han gjennem Værelset, men standsede pludselig, som ramt af et elektrisk Slag, ved et meget stort Spejl.

Han gjorde en truende Bevægelse med Haanden: „Forræder! vil Du røbe mine Hemmeligheder?" hviskede han! „skriver Du ikke tydeligt: Tiepoli og Signora Foscarini? — Men nej, Du est min Ven, og vil advare mig; godt! Ingen uden Du skal læse i mit Ansigt: at Timændsraadets skjulteste Planer nedlægges i den kjælne, men gamle

Foscarinis Ægteseng, for siden at afsløres i den unge Tiepolis Lønkammer — men — hvad er dette? hvad staaer der nu under dette unge Menneskes nedtrukne Bryn? Forførelse? — Det er Usandhed; hun kom mig først imøde — Spionerie? Hm! an dolus an virtus qvis in hoste reqvirat?*) Uden den første vilde Krigeren være eenarmet —."

Tjeneren kom og afbrød denne Monolog: „En Gondolier lader sig melde!" berettede han.

„Før ham ind!" befalede Herren.

Med kold Ærbødighed, med flygtige, mistroiske Blik fremstillede Baadføreren sig. Tiepoli gik ham imøde.

„Jeg har bedet Eder — men lad os sidde ned —"

Maurizio bukkede dybt, men blev staaende; Tiepoli greb tvende Stole, satte sig paa den ene, og næsten trak Maurizio ned paa den anden.

„I skriver maaskee" — vedblev han — „paa Eders Datters Regning en blot simpel Høflighed, som Agtelse for Borgerværd byder; I troer maaskee, at Adelsmanden i dette Øjeblik leer i sit Hjerte ad Faderens Godtroenhed, at han ved en forstilt Medlidenhed vil afkjøbe denne Datterens Ære og Dyd?"

Maurizio kastede et hurtigt Blik paa Tiepolis Ansigt; det viste kun venlig Oprigtighed.

„I tager fejl; men det er naturligt — det er nødvendigt, at I maae miskjende mig! thi den Borgerklasse, til hvilken jeg hører — aldeles uden mit eget Valg — nærmer sig sjelden paa denne Maade Eders, undtagen naar den trænger til Eders kraftfulde Arme, eller lyster efter Eders Koner og Døttre —."

---

*) List eller Magt — hvo vil spørge derom hos en Fiende?

Baadføreren vendte sig halvt om mod den Talende, og saae ham forundret men dristig ind i Ansigtet.

„Troer I," blev Tiepoli ved, „at Ægteskab mellem Adelige og Uadelige er tilladeligt efter Naturens Love — forstaae mig vel — efter Naturens Love, ikke efter Statens?"

„Ja."

„Hvilke Love anseer I for at være de ældste og almindeligste?"

„De første."

„Godt! men om nu I og jeg engang blive enige om at hylde de første? Lad os tage et andet Exempel: hvor mange Børn har I?"

„Kun eet."

„Har heller ikke havt flere?"

„To til, Excellenza! men de har med deres unge Blod betalt deres Gjæld til Fædrelandet."

„Til Fædrelandet!" gjentog Tiepoli langsomt: „til Staten, vilde I sige, til — Adelen" — det sidste Ord hviskede han halv bortvendt og halv højt, som for sig selv; dog saa at Maurizio tydeligt kunde høre det.

„Naa! og disse to Sønner, døde de efter Statens Love eller efter Naturens?"

„Efter Statens."

„Vist nok! thi efter Naturens maatte de have levet endnu, arbejdet for Eder, naar Eders egne Kræfter, efter samme Love, svækkes — saaledes, seer I, ligger Naturen og Staten ofte i Strid — hvilket Partie vilde I vel slaae Eder til, naar I engang skulde vælge? hvilken Herre er den mægtigste, Naturens eller Statens?"

„Excellenza!" svarte Gondolieren, „jeg er en god Venezianer; Eders Naade behager at sætte mig paa Prøve —."

„— Det gjør jeg virkelig; thi det er mig vigtigt at

vide, hvorledes den Mand tænker, med hvem jeg maaskee kommer i nøjere Forbindelse — hvor faldt Eders Sønner?"

„I Slaget ved Spartivento."

„Oh! det var ogsaa der, hvor min Fætter Bragadino betalte sin Gjæld til Staten; han fik en prægtig Begravelse, og hans Enke 30,000 Zechiner — hvormeget fik I vel i Erstatning for Eders Tab?"

Maurizio sprang op, men svarte Intet.

„Seer I alsaa," vedblev Tiepoli — „Gjæld og Gjæld ere to Ting: naar en Borger falder, betaler han sin Gjæld til Staten, saa ere de kvit; men naar en Adelsmand betaler sin Gjæld, saa formerer han stundom sit Boe — som man siger — atter en Forskjel! ja — det overrasker Eder, at høre en Adelsmand tale saaledes; men Menneske er en højere Titel, og den er tilfælleds for Eder og mig. Men til Sagen: Jeg har sat mig i Hovedet, at ville tage en Kone af Borgerstanden. Vore adelige Kvinder ere fordærvede, stolte, rænkefulde, utroe — jeg seer mig om efter en borgerlig Pige med ædel, ikke med adelig Tænkemaade —."

„— Men Excellenza! den fine Dannelse — at kunne skikke sig i denne højere Stilling —"

„Et godt Hjerte og en sund Forstand er den bedste Dannelse. Svarer Eders Datters Indvortes til hendes Udvortes, saa har jeg fundet hvad jeg søger. Og er min Begjering til Eder, at I forunder mig — i Eders egen Nærværelse — en Times Samtale med Eders Datter: ynde vi hverandre, blive vi Mand og Kone; hvis ikke, sværger jeg Eder til, som ærlig Mand — det er fuldt saa meget som Adelsmand — jeg skal aldrig forlange at see eller tale med hende mere."

„Eders Forlangende, naadige Herre!" svarte Maurizio, „kan jeg ikke afslaae, endskjøndt jeg ikke er istand til at fore-

stille mig Følgerne af denne Sammenkomst, dersom den bliver den sidste; men om I ikke finder hos den simple Baadsmandsdatter, hvad en hastig opvakt Tilbøjelighed har foregøglet Eder, da kan I, naadige Herre! gaae bort ligesaa riig og lykkelig som forhen; men Margarita kunde miste Alt hvad hun ejer, sin stille Hjertero, eller i det mindste hiin beskedne Nøjsomhed, der egner sig for en fattig Borgermands Datter; hun kunde vende sine Øjne fra den lave Hytte, som hidtil indesluttede alle hendes Glæder, op til Palladsets Herlighed, for hvilken hun hverken er bestemt eller dannet."

„Denne Følge" sagde Tiepoli, „vilde vi let kunne forebygge: hun kjender mig sikkerlig ikke, og I fremstiller mig for hende under Characteer af en Kjøbmand fra Fastlandet —"

„— Men om nu" afbrød hiin, „hun virkelig fandt Yndest hos Eder, og —" han rystede med Hovedet — „min Margarita en fornem Dame — Excellenza! —"

„— Det er ikke vanskeligere" raabte Tiepoli, „at see opad, end nedad: vi have hørt om en Hertuginde, som ægtede en Bonde, og det blev en lykfalig Forening baade for dem selv og for Folket. Og her, kjere Medborger! er Standsuligheden — i Sammenligning — kun saare ubetydelig. I veed desuden allerede, hvorledes jeg tænker i dette Punkt. — Og nu, gode Maurizio! naar tillader I mig at komme?"

„Ligesaa gjerne strax, som siden;" svarte denne: „er der Lykke ivente, kan den ikke komme for tidlig; men i modsat Fald, da er det for mig den største Ulykke at maatte leve i Frygt for den — altsaa, naar Eders Excellenza befaler —"

„— Saa ledsager jeg Eder hjem!" sagde Tiepoli; idet han ombyttede sin glimrende Kjortel med en simplere, og sin Fjederhat med en Rejsehue — „men lad Excellenzen og den naadige Herre blive borte, baade nu og herefter: Ingen er herlig og Ingen er naadig uden Gud allene."

Gondolføreren Maurizio levede, som Enkemand, med sin Datter Margarita — efterat Krigen havde berøvet ham hans tvende Sønner — hans eneste Barn, i sin Fædrene-Bopæl ved en af Stadens Canaler.

I Huset vare, foruden dem, kun en gammel Roerkarl, og en fiirsindstyveaarig Enke, Maurizios Moster; denne havde været Margaritas Opdragerinde.

Enten man tilskriver det den Gamles pædagogiske Kunst, eller Naturen, som ofte ved lønlige Kræfter og under usynlig Virksomhed frembringer det skjønneste Værk: vist er det, at den sextenaarige Margarita var en Perle blandt Piger, dejlig af Skikkelse, from, venlig, munter af Sind, og netop saa klog, som Kvinden behøver at være, for ikke at gjøre Manden undseelig, enten paa hans egne eller hendes Vegne. Den Gamles Opdragelse havde en dobbelt Tendents: at indgyde Ærefrygt for Himlen og Foragt for Jorden! Kjerlighed til den Førstes Indvaanere, og Had til den Sidstes — mandlige; hendes Ideal af jordisk Lyksalighed var Klosterliv. Sin Lære indklædte hun i Fortællinger; men da disse altid vare Sandheden troe, havde de kun det Halve af den tilsigtede Virkning: Kjerligheden kom ind i det unge Hjerte — Hadet blev udenfor.

Hun elskede Gud, og Alt hvad han havde skabt, undtagen Djævelen, hans Væsen og hans Engle, Judas, Jonas, Sørøvere og Banditter: ynke disse, græde for dem, kunde hun; men hade dem var hende umuligt, da en saadan Sindsbevægelse var aldeles fremmed for hendes Sjæl. Hvad Klosterlivet angik, da vakte det virkelig hendes Længsel; men meest fordi hun udenfor sin Celle tænkte sig en Have, i Haugen Blomster, og mellem Blomsterne en — Gartner. At dette sidste, men ellers saare nødvendige, Reqvisit for en Hauge ikke udelukkedes af hendes Ideal, deri var den Gamle selv Skyld,

da hun engang havde fortalt sin Søsterdatter en Historie om en afskyelig Prinds, der under saadan Characteer havde forført og bortført en stakkels Nonne — deilig havde han været; men just derfor desto farligere og hadeværdigere. Dog, jo mere den Gamle skjændte paa Prindsen, jo mere beundrede den Unge ham; ja hun var nær ved at misunde Nonnen, ikke mægtig til ganske at undertrykke det Ønske: selv saaledes at vorde bedraget.

I de sødeste Ønskers Foraar havde hun seet Tiepoli, og strax mærket, at hun selv ikke var ubemærket af ham; og see! den unge skjønne glimrende Ridder blev snart hendes Haves Gartner, hendes Hjertes Prinds. Stærkt rødmende, dybt neiende hilste hun derfor den Indtrædende, hvem Faderen forestilte hende som en Bekjendt, Kjøbmand Gazzo fra Fiume. Denne, forud indtaget for den deilige Pige, udtydede strax til sin Fordeel den yndige Forvirring, med hvilken hun modtog ham; og efter en Times Samtale følte han sig ganske fortryllet af den unge Piges Uskyld og Naturlighed.

Med et ømt Blik til hende og et varmt Haandtryk til Faderen, forlod han Huset, for hjemme at overgive sig til længselsfulde Drømme.

Næste Morgen befalede han Tjeneren at bringe til Maurizios en stor, kostbar, og med allegoriske Afbildninger udsiret Vase, fyldt med Jord, der skjultes af et Lag glimrende Sølvsand. Til Margarita fulgte et Brev med forgyldte Kanter, omvunden med et lysgrønt Silkebaand; og i Brevet var skrevet Følgende:

Tør, skjønne Pige! jeg Dig byde
Et Blomsterfrøe, i Muld nedlagt?
Snart vil det frem til Lyset bryde
I al sin Yndes Ungdomspragt;
Af Solens Straaler vækket,
Det let afkaster Dækket,

Og vorder gyldne Vases Pryd:
O! maatte saa min Elskovs Flamme,
Du Huldeste! dit Hjerte ramme,
Og vække det til Livets bedste Fryd!

En elsket Digters Vers ere altid fortræffelige, og indeholde de en Kjerlighedserklæring, ere de uforlignelige; disse fik altsaa en bestemt, men alligevel urolig Plads paa den Skjønnes Barm, hvorfra de ofte bleve fremtagne, for paany at gjennemlæses og kysses. Næsten ligesaa tit beskuedes, vendtes, vandedes Blomsterpotten, som nu prydede Vinduet i det lille Oververælse, som Margarita deelte med den gamle Grandtante.

Der gik nogle Dage bort, inden Tiepoli fik Tid at afhente Svar: Forberedelserne til det store farefulde Værk beskæftigede ham uafladelig; det skreed lønligt, men mægtigen fremad. Timændsraadet lod sig skuffe af de falske Angivelser, og Landtroppernes Affendelse til Fastlandet blev besluttet; deres Bortgang skulde være Signalet til Revolutionens Udbrud.

Saasnart Tiepoli erholdt en Aftens Fritid ilede han til Maurizios, og vandt paa eengang Datteren for sin Kjerlighed, og Faderen for sin dristige Plan. Denne Sidste, af Naturen frihedssindet, modig og fast, blændedes af de glimrende Udsigter til Magt og Rigdom, og den høje Lykke, som kunde vorde det eneste, elskede Barn til Deel. Han hværvede med Iver blandt de Kjækkeste af hans Kaste. Men ogsaa han maatte lige til det Sidste — som Molizzi — skjule Anføreren for de Sammensvornes Øjne.

Margarita blev aldeles uvidende om sin Elskers rette Navn og Stand, saavelsom om det forvovne Foretagende, der enten skulde hæve eller styrte dem begge. Hun henlevede et kort, men sødt Drømmeliv i sin Elskovs Morgendæmring: hiin Hjertets mægtigste Følelse — stundom den mildeste, stundom

den vildeste — holdt i sin Fremspiren, Udvikling og Blomstren lige Skridt med det i Guldkarret indsluttede Frøe. —

Ak! hvor lidet anede hun, at begge med et Slag skulde tilintetgjøres.

Santo Vitas Fest nærmede sig. Paa denne Helgens Dag havde Venezianerne vundet en Sejr over Tyrkerne, og derfor blev den aarligen fejret med megen Bram og Glæde. Denne samme Dag skulde nu betegnes ved en sørgelig Sejr over Medborgere.

Næstforegaaende Morgen afsejlede Landtropperne til Fastlandet, hvor nogle af de Sammensvorne udspredte foruroligende Rygter: saa at der saaes Røgen, men Ilden ulmede langt derfra i Hjertet af Staten.

„Nu!" raabte den utaalmodige Molizzi, idet han med gløende Ansigt stormede ind i Tiepolis Gemak: „nu sejle de!"

„Da slaaer snart Despotismens sidste Time!" svarte denne: „Imorgen skal Folket atter juble over en Sejr, hvis Frugter Tyrannerne nyde; men vi ville lære det, kjække Molizzi! at festligholde Dagen paa en værdigere Maade. Nu tilsige I tolv af Vore at møde Een for Een hos Eder, og forblive der til Aften: da gaae de ud, og hente alle i Planen indviede Adelsmænd, Officerer og Borgere; men hurtig og stille — ved Midnat skal jeg være iblandt Eder. Selv har jeg nylig vundet en Ven i Baadsmændenes Kaste; hos denne samler jeg et Baghold, som skal falde Fjenden i Ryggen, medens I angribe forfra. Iil nu, min trofaste Ven! men lønligt og taus, som til en forbuden Hyrdetime!" — han greb begge Molizzis Hænder — „inden Solen kommer atter der at staae, skinner den paa det befriede Venezia — eller? —"

„— Intet Eller!" raabte Molizzi hæftigt, „dersom et

saadant fejgt og nederdrægtigt skjulte sig i min Sjæl, var jeg uværdig Svend hos Venezias anden Bygmester."

Han kastede Tiepolis Hænder fra sig, og ilede bort.

Denne blev staaende en Stund taus, henrevet ind i Fremtiden. Derpaa iførte han sig sin sædvanlige Forklædning og gik til Maurizio, hvem han meddeelte en lignende Befaling; kort efter Midnat maatte han nemlig have alle sammensvorne Gondolierer samlede hos Een af dem, som ejede et rummeligt Huus ikke langt fra St. Marcopladsen.

Der vilde han første Gang aabenbare sig for dem, som deres Anfører paa den farefulde Vej til Frihed.

Det blev Midnat. Molizzis store, men meget tomme Pallads var kun sparsomt oplyst; det saae ud, som det i stummel Mismod skammede sig ved den indvortes Fattigdom. Herren og Tjeneren — den Sidste en overbleven Levning fra fordums Velmagt — færdedes eensomt og tyst, som Præster i et forladt Tempel, men denne Nat med meer end sædvanlig Travlhed.

Ikke i en lang Række af Aar var her lavet paa saa talrigt et Selskabs Modtagelse. Tiepolis Gavmildhed havde gjort det muligt at opdække et langt Bord i Husets første Sal med koldt Kjøkken, men især med kostelige Drikkevarer i rundelig Overflod. En Lysekrone hang midt over Bordet, og oplivede med sin Glands de lange Rader af fyldte Viinkarafler. Alle de andre Værelser i Slottet havde maattet aflevere deres Stole, der — som gjorte til vidt forskjellige Tider — vare af forskjellig Skabelon og Størrelse. Trindt om paa Væggene hang den gamle, tilforn saa mægtige Familiees Billeder, der stirrede paa den festlige Anretning med stive, næsten mistroiske Blikke.

Molizzi, Stammens sidste Skud, gik omkring og beskuede de udgaaede Grene, medens Tjeneren, glad over det

uventede Gjenskin af fordums Herlighed, skyslede med Anretningen.

Da lød det aftalte hemmelige Tegn — et Opstrøg paa Speilet af Døren med Enden af en befugtet Finger — det rullede som et dump Tordenbrøn i den øde hvælvede Forsal. Tjeneren indlod den Første af de Sammensvorne, og hurtig gik nu Døren op og i; inden et Qvarteers Forløb vrimlede det i Hallen af Bevæbnede, der bevægede sig blandt hverandre med taus Højtidelighed.

Saaledes forestille vi os en Forsamling af Aander, hvem den mægtige Besværger pludselig hidstævner fra deres vidtadskilte mørke Boliger.

Alle vare de indvarslede af hine tolv Molizzis Fortroligste, uden at erfare noget Bestemt om Samlingens Øjemeed; og selv de Tolv vidste intet Mere, end at det gjaldt en gavnlig Forandring i Staten; hvorvidt denne skulde gaae, hvori den skulde bestaae, naar den skulde begynde — alt dette havde Molizzi denne Nat lovet at aabenbare dem, saavelsom at fremstille for dem det hidtil skjulte store Drivehjul, Sammensværgelsens ukjendte Ophavsmand og Leder.

Forventningsfulde indfandt sig derfor disse — i Alder og Tænkemaade meget ulige, og kun i Misfornøjelse med Regjeringen enige Mænd. Nysgjerrige betragtede de hverandre: de forskende Blikke gled hen over fremmede Ansigter, og dvælede med Forundring eller Velbehag paa Bekjendte. Venner opdagede og tilnikkede hinanden; Fjendtligsindede vexlede kolde, mistroiske Øjekast; men Ingen opløftede sin Røst, før Verten traadte ind, og afbrød denne Aandescenes varselfulde Stilhed.

„Ædle Venezianere!" sagde han, „det glæder mig — og det smigrer mig — at saa talrig en Samling af Fædrelandets bedste Mænd have modtaget og fulgt min Indbydelse. Et Værk for Aarhundreder tager nu sin Begyndelse; kun det

Halve af en Nat ligger endnu imellem dets Grundvold og Krone. Det tilkommer ikke mig at give det Ord, som skal sætte Arbejderne i Bevægelse — ikke jeg, men Mesteren, der lønlig, og dog med lige saa stor Iver som Viisdom har samlet Materialierne, maae antyde, hvad og hvorlunde der snart med forenede Kræfter skal virkes. Imidlertid beder jeg Eder deeltage i et Brodermaaltid."

Ved disse Ord aabnedes Fløjdøren ind til Spisesalen, og Molizzi skikkede sine Gjæster tilsæde.

Aldrig har maaskee saa talrigt et Selskab holdt saa stille et Maaltid: Ingen vilde være den Første til at aabne en Samtale, hvis Emne her aldeles ikke kunde være selskabeligt, men nødvendigen maatte angaae det vigtige, endnu ufødte, Værk, der beskæftigede Alles Tanker.

Vel søgte Verten at opmuntre sine Gjæster, men det havde ingen Art; han røbede selv altfor tydeligt sin egen Urolighed. Længselen efter et Udbrud af den lønligt ulmende Ild blev stedse hæftigere, Utaalmodigheden efter den store Ukjendte stedse ængsteligere.

Endelig rejste sig en fyrig Yngling, skød det fulde Glas fra sig, og sagde:

„Signor Molizzi! Enhver af os veed, at I ikke har indbudet os for at æde og drikke; det er paa Tiden, at I opfylder paa eengang for Alle, hvad I har lovet Enkelte —"

„— Maaskee" afbrød ham een af de Ældre, „komme vi til at spise Deserten i Blykamrene." *)

„Det seer næsten ud," raabte en Tredie, „som om dette var en Snare til paa eengang at fange os Alle."

Nu stod Een efter en Anden op fra sit Sæde, og en forvirret Larm af hundrede Stemmer fyldte den nys saa tause

---

*) Det berygtede Statsfængsel.

Hal; den næsten fortvivlede Vert søgte forgjeves at komme til Orde.

Da aabnedes Døren, og Tiepoli traadte ind, fuldtbevæbnet, med en Konges Anstand og Mine. I glad Forundring modtoges han af Forsamlingen, og hans Navn lød paa eengang fra hundrede Læber.

„Venezianere!“ begyndte han, „Frihed har været Maalet for alle selskabelige Forbindelser; men Ingen har hidtil aldeles opnaaet, og Mange have — med eller uden Forsæt — ganske forfeilet det; blandt de Sidste er det Samfund, som vi tilhøre. Vore Fædre begrundede en lovmæssig Forfatning, der skulde betrygge Lighed i Pligter og Rettigheder, og almindelig Frihed i Udøvelsen af hine og Nydelsen af disse. Denne borgerlige Ligevægt er efterhaanden forstyrret: Minoriteten har tilrevet sig Friheden, Rettigheder og Nydelser, og væltet Pligterne over paa den langt større Deel af Folket. Republiken er ikke mere; Venezia beherskes af nogle hundrede Konger, hvis usurperede Vælde gaaer i Arv fra Slægt til Slægt.

„Ingen Despot har endnu, saa længe Verden staaer, over Slavehorder svinget et saa frygteligt Jernscepter, som det, hvorunder de ædle, fordum frie Venezianere nu vaande sig. Den oligarchiske Svøbe hudfletter arbejdsomme, tappre Borgeres under Aaget dybtnedbøjede Rygge. I Følelsen af oprindelig retfærdig — men nu træbskelig fraranet — Frihed have de ofte stræbt at bryde de foragtelige Lænker — forgjeves! de ere hvergang snoede end fastere om de fribaarne Hænder.

„Landsmænd! Medborgere! det bør ikke — det kan ikke blive saaledes! Tyranniets afskyelige Trone maae styrte; men jo længere den staaer, jo mere fordærvende, sønderknusende vorder dens Fald. — Jeg er udsprungen af Aristocraternes Kaste; min Fødsel har aabnet mig Adgang til uretfærdig Magt

over Tusinde af mine Medborgere; men mine Grundsætninger have forbudet mig at søge dette ulovlige Herredømme — jeg frasiger mig det frivillig, med Foragt bortstøder jeg Svøben, der drypper af mine Landsmænds Blod. Jeg er Borger i Venezia — dette er mere end Adelsmand! Skal mine Forfædres Vaabenskjold være et Symbol paa tilranet Voldsmagt: før sønderbryder jeg det, og kaster det, som et Forsonings-offer, i Frihedens evige Altarild."

Her gjorde Taleren et Ophold, under hvilket et lydeligt Bifaldsdrøn rungede i Hallen; kun nogle af Adelsmændene iagttoge en mistænksom Taushed; dette mærkede Tiepoli, og vedblev:

„Dersom hele Adelstanden havde været i Besiddelse af Statsmagten; dersom det ikke var et lidet Udskud af samme, der — med Tilsidesættelse af de Andre — havde bemægtiget sig Roret, dersom den øvrige langt større Deel ikke deelte Bidskeslagene, Blykamrene, Vandfængslerne, Tommeskruerne, Hængestolen*) med Borgerne; dersom ikke den titulaire Doge selv var Oligarchernes Dukke, hvis Hoved sidder ligesaa løst som den ringeste Træls — i Sandhed! jeg skulde neppe have vovet at indbyde saamange adelige Borgere til den sig nærmende Friheds-Fest.

„Dersom jeg ikke havde troet, at enhver af Eder betragtede sit Skjoldmærke ikkun som en alvorlig Paaminder om Forfædres Borgerdyd, som en streng Forpligtelse til at bevare og formere denne kostbare Arv; dersom jeg ikke vidste, at enhver ægte Adelsmand løfter sit Skjold som et Værn for

---

*) I Fængslet stod op til Væggen en Stol, hvorpaa man lod de til en hemmelig Død Fordømte sætte sig: en Jernbøjle fjer da strax ud og lagde sig om Livet; en anden om Halsen, som af en Bøddel i Værelset bag ved skruedes til.

sine Medborgere, og sit Sværd ikkun mod sit Fædrelands Fjender — aldrig skulde jeg her til fælleds Forbund have forsamlet Mænd, hvis Stilling i en nu forvandsket Stats-forfatning er ligesaa forskjellig, som deres Tænkemaade og Grundsætninger ere eensartede og sammenstemmende.

„Loven, Venezianere! er vor fælleds, eneste, retmæssige Herre; med eller uden Skjoldmærke ere vi Alle dens Tjenere. Lad Navn og Titler gaae i Arv, som et Krav fra Staten paa de med Hæderstegn udmærkede og derved til Hæders-daad forpligtede Slægter; men Embeder og Værdigheder vorde ene Fortjenestens, Duelighedens og Dydens Løn!"

Et endnu fyrigere og almindeligt Bifaldsraab afbrød nogle Øjeblikke den begejstrede Taler.

„Tiden er kommen," vedblev han, „Tyranniet har naaet sin højeste Spids, hvor det svimlende, vaklende, skjælvende venter den Haand, som med et rask og let Stød skal nedstyrte det i Afgrunden. Frihedens uudrøddelige Træe — længe hadet, ofte forhugget, men aldrig omhugget, har slaaet nye lønlige, men kraftfulde Rødder, og snart skal det med sine vældige frugtrige Grene overskygge det gamle herlige Venezia.

„Imorgen give Despoterne et Skuespil til Priis; dette vorde det sidste Gøgleværk, hvormed de skyndsyge det for sin Frihed, sin dyrebare Fædrenearv, saa skændigt bedragne Folk. Hidtil have vi kæmpet for Tyrannerne; imorgen kæmpe vi for os selv og vore Børn i tusinde Led — hvo vil med i den hellige Kamp?"

Med et dundrende „Jo" *) foer alle Sværd af Balgen, og Forbundet paa Liv og Død beseglebes med Staal og Viin.

Tiepoli slog atter til Lyd med Haanden, og sagde: „Min Plan er simpel; saasnart Kanonerne i Morgen aabne

*) Jeg.

Festen, give de Tegnet til Republikens Gjenfødelse. I, mine Venner! storme under Molizzis Anførsel Dogens Pallads, bemægtige Eder hans og alle de øvrige Raadherrers Personer; medens jeg med et talrigt og tappert Baghold gjør mig til Herre af Arsenalet og Flaaden. Blod skal spares — saavidt muligt — men Alt, hvad værger sig, maae døe. Frihed er vort Krigsraab, og ved dette maae alle i Planen Uindviede forene sig med os. Efter fuldbragt Daad fremlægger jeg for det forsamlede Folk Udkastet til en fri, paa billige Love grundet Forfatning."

Molizzi løftede atter sit Sværd: „Leve vor ædle Doge Bajamonte Tiepoli!"

Hans Udraab gjentoges med Enthusiasme af hele Forsamlingen. Tiepoli vinkede, og der blev atter tyst.

„Ikke saa, mine Venner og Brødre! det er ikke den hertugelige Krone, hvorfor jeg kæmper, men mit Fædrelands Frihed; dens Erobring være min eneste Belønning; skal nogenÆre vorde mig til Deel, da være det den, at I gjøre mit Navn til Løsen, og sætte det ved Siden af det velsignede Ord Frihed!"

„Frihed og Tiepoli! Tiepoli og Frihed!" lød det i tordnende Samraab, under hvilket han selv forsvandt, efterat have overgivet sin Fortrolige, Molizzi, det skrevne Udkast til den kommende Dags blodige Værk.

Hos Gondolierne fandt Tiepoli kun Lidet nødvendigt at lægge til Maurizios kraftige Tale, der allerede havde sat de djærve Sømænd i den ønskeligste Stemning. Ved sin Indtrædelse blev han derfor hilset med et jublende: „Leve vor ædle Hertug!"

„Brave Venezianere!" lød hans Svar, „værdige Ætlinge af hine Mænd, som oprejste Frihedens hellige Alter blandt Havets vilde Bølger! Eder er det forbeholdt at gjenføde den

tabte Frihed, at tilbagevinde det frarøvede kostelige Klenodie. Ingen har dybere, end I, følt Tyngden af det stændige Aag, nogle faa Forrædere have lagt paa Medborgeres fribaarne Skuldre: Rigdom, Magt, Embeder og Ære tilhøre Enkelte, hvis eneste Fortjeneste er den, at nedstamme fra Mænd, med hvis Dyder de søge at skjule deres egne Laster.

„Disse faa Tyranner eje nu Staten, og de ødelægge den. For dem arbejde alle I Andre; for dem leve I, for dem døe I. Eders Arme, Eders Blod, ja selv Eders Tanker er deres Ejendom. Hvad eje I selv, uden Møje, Nød og uophørlig Frygt for Eders Bødlers Vrede? I have Sønner; men de ere Slaver, som deres Fædre. I have Hustruer og Døttre; men kun for at frembringe en Trælleafkom, der kan arbejde og kæmpe for hine lade og fejge Despoter. I have Love; men kun for Eder selv — Tyrannerne ere over Lovene. I have Handel; men den beriger Eders Plagere. Eders Galejer fure Middelhavets Bølger; men I selv ere smeddede til deres Aarer.

„See! disse ere de med Tusindes og atter Tusindes Blod saa dyrekjøbte Frugter; derfor flygtede vore Forfædre fra det herlige Italia; derfor have de gjennem Aarhundreder kæmpet mod Havets og Himlens Vrede. Venezianere! hædrer Eders Forfædres Minde, og afryster de stændige Lænker! aftoer i Tyrannernes Blod den Skamplet, hvormed de have besudlet Venezias ædle Love! drager Eders Sværd for Eders egen Sag, og vorder frie!"

Et stormende Bifald fulgte paa denne Tiltale: man priste Taleren som Fædrelandets Befrier, man lykønskede sig indbyrdes; kladskende Haandslag og glædetindrende Blikke viste Tiepoli hans Tales mægtige Virkning.

Under den frydelige Tummel forsvandt han; men vendte snart tilbage, indledende en tilsløret Dame.

Alles Øjne stirrede med forventningsfuld Nysgjerrighed paa det fremtrædende Par; Tiepoli gjorde nogle raske Skridt fremad midt ind i Kredsen.

„Medborgere!" sagde han, „I have hørt og billiget mine Ord, uden at min Stand, uden at dette, at Fødselen bestemte mig til Eders Tyran, har vakt den mindste Tvivl om min Oprigtighed. Venezianere! mine Handlinger skulle retfærdiggjøre Eders Tillid: jeg foragter den Hæder, som borges fra hensmuldrede Forfædres Grave; jeg forbander enhver Magt, som arves, og ikke erhverves ved egen Daad og egne Dyder. Min Sjæl, som kun bejler til sand, selvfortjent Hæder, harmes over hiin unaturlige Standsforskjel, som daadløs Hovmod haver opfundet. Dyd er Adel; den bedste Borger er den højeste Rangsperson i Staten. Lad gjæve Forfædres Minde vorde helligt og dyrebart for den Slægt, der træder i deres Fodspor, og fremtræde i Glandsen af egne Bedrifter; men nedrevet til Grunden, udslettet være den Muur, som taabelig Fordom og fortjenstløs Egenkjerlighed har oprejst mellem Borger og Borger! — Medborgere! her forestiller jeg Eder, og anbefaler til Eders skjermende Velvillie, Bajamonte Tiepolis Hustrue."

Med disse Ord greb han Damens Haand, drog hende frem i Kredsen, og afslørede hende.

„Margarita! Maurizios Datter!" løb det i frydefuld Forundring fra Mund til Mund.

Rødmende, bævende stod den yndige Brud blandt lykønskende Frænder og Bekjendte, næsten segnende under sine Følelsers Vægt. Taarer blinkede under de nedsænkte Øjenlaage, og hurtige, ustadige og ligesom stjaalne vare de Blikke, hun kastede paa den høje, elskede Ægteherre og den omringende Forsamling.

„Leve vor Doge!" løb det atter; „og leve vor Doga-

ressa!" tordnede en dyb Sømandsrøst, og jublende gjentoges dette Udraab af hele Samfundet. „Liv og Blod for vor elskede Doge!" drønede det atter.

„Ikke for Dogen!" raabte Tiepoli: „men for Friheden; ikke for mig, men for det elskede Fædreland! Værer mine Venner, ædle Venezianere! men kun saalænge jeg er Frihedens. — Friheden — Venezias Frihed leve!"

Et nyt endnu stærkere Echo gjentog det begejstrede Udraab, og med det Løvte, at forholde sig aldeles rolige, indtil Løsenet: Frihed og Tiepoli, kaldte til Kamp, gik hver stille og særskilt til Sit.

Morgensolen spredte sine Purpurflammer ud over det adriatiske Havs Bølger, og hilsedes fra den stolte Vandstad med Kanontorden og Klokkeklang. Tiepoli rev sig ud af sin unge Kones Favn, og iførte sig sin glimrende Krigerdragt.

Maurizio — thi i dennes Huus tilbragtes den korte Brudenat — traadte ind og lykønskede de Nygifte.

„Fædrelandet kalder os, min Fader!" sagde Brudgommen: „Solen smiler til vort store Foretagende; den forjætter en skjøn og herlig Dag. Om en Time ere alle Tyrannerne samlede i Dogens Pallads, da døbes det gjenfødte Venezia i deres Blod."

Margarita blegnede, og hendes Taarer randt. Faderen og Ægtefællen søgte at indgyde hende Trøst og Mod; de forestillede hende Kampen let og Sejren vis; men hvad kan vel trøste den elskende Brud, naar Brudgommen iler fra hendes Kys og Favntag mod Kugler og Sværd?

Tiepoli sagde hende det sidste lange, inderlige Farvel. Bespændt af frygtelige Anelser sank hun tilbage paa sit taarevædede Leje; han gik, fuld af Mod og berusende Haab, Strider og — Døden imøde.

Maurizio overgav Datteren og Tanten til den gamle Roerkarls Bevogtning, og bød denne at tilspærre Døren.

Kampen var allerede begyndt; den ustyrlige Molizzi kunde ikke oppebie den aftalte Tid; endnu før alle Regjeringsmændene vare forsamlede, foer han ud med saa mange af de Sammensvorne, som vare forblevne hos ham Natten over.

Deres skrigende Raab „Frihed og Tiepoli!“ hidkaldte snart de Øvrige; flere Uindviede forenede sig med dem — Nogle af Nysgjerrighed, Andre af Lyst til Spectakel og Uorden, Andre i Haab om Plyndring, og Mange af Had mod det bestaaende haarde Regimente. — Hoben vorede, som en Strøm under Skybrud, og stormede hen mod Dogens Residents.

Men her var man ikke ganske uforberedt; Regjeringen vidste jo, at Noget var i Gjære, ja kjendte endog Molizzi og Flere som Deeltagere i Sammenrottelsen; men Hovedmanden vare Spionerne endnu ikke istand til at opspore. Ham vilde man have vist, inden der sloges løs; og da kun han allene vidste Tiden, og snildelig holdt denne skjult saalænge muligt, vilde man ei heller forhaste sig med at slaae for tidligt til — man vilde gjerne fange dem Alle i eet Dræt. Da hertil de mistænkelige Bevægelser først vare udbrudte paa Fastlandet, bleve baade Opmærksomheden og Stridskræfterne deelte.

Imidlertid vare dog Vagterne allevegne hemmelig forstærkede, og derfor blev Molizzi og hans Skare — endnu før de naaede Dogens Vaaning — alvorligt modtagne. Striden blev strax haard og blodig: paa den ene Side øvede, til Orden, Lydighed, Saar og Farer vante Krigere — paa den anden et tredobbelt, stedse vorende Antal af kamplystne Mænd og Ynglinger, hvem Trylleordet Frihed, der saa ofte frembragte Underværker af Tapperhed, opflammede og erstattede i Forvovenhed, hvad der manglede i Erfaring og Krigskunst.

Molizzi var stedse i Spidsen, hvor Faren var størst og Modstanden kraftigst, og ved ethvert Hug faldt Ordet Frihed fra hans Læber, og en Kriger for hans Sværd.

Regjeringens Forsvarere vege og trængte atter forstærkede frem; deres Rækker udtyndedes, og fyldtes igjen; men nærmere og nærmere ved Dogens Slot rasede Kampen.

Tiepoli blev underrettet om sine Staldbrødres Tilstand, just som han og Maurizio havde samlet og ordnet deres Skarer.

Den Sidste skulde med den ene Halvdeel angribe Arsenalet; med den anden vilde Tiepoli drage Molizzi til Hjælp, og fra en Sidegade falde hans Modstandere i Flanken. Hans Vej faldt forbi Maurizios Bolig. Margarita hørte Larmen, foer til Vinduet og rev det op; men stødte i det samme til den uheldsvangre Blomstervase.

Tiepoli standsede nedenunder, saae i Veiret og løftede Haanden til Munden, for endnu engang at tilkaste den Elskede et Afskedskys. Da faldt Vasen sønderknusende paa hans Pande — han sank uden en Lyd til Jorden, og hun, som øjeblikkelig saae den forfærdelige Ulykke, med et Rædselsskrig tilbage i sit Kammer.

Tanten, som af Nysgjerrighed var ilet efter hende, rakte Hovedet ud af Vinduet, just i det Øjeblik, da begge de Elskende faldt.

Skaren, som hørte Skriget, saae altsaa kun hende, og Ingen vidste, hvad der havde foranlediget dette, før deres Opmærksomhed henvendtes paa den livløse Anfører, og Vasen ved hans Side. Muldet og Blomsten vare fløine ud; de grønne Blade havde lagt sig som en Laurbærkrands om den Afsjæledes Hoved. De vare endnu i en gyngende Bevægelse, som om de med deres milde Viften stræbte at kalde Livet tilbage

i det blege Aasyn. Men det var udslukt for evig — Tiepoli var falden for sin Elskedes uskyldige Haand.

Dette Rædselsbudskab foer som en fjernt henrullende Torden gjennem Venezias Gader, og nedlynede baade Mod og Haab i alle hans Staldbrødres Hjerter. De, som nærmest omringede ham, adspredte sig først, kastede deres Vaaben, og søgte hver sit Hjem. Ligesaa hastigt blev Maurizio forladt af sin Hob, der endnu ikke havde naaet sit Bestemmelsessted.

Da Rygtet naaede Molizzis nu heldigt kæmpende Skare, blev den lamslaaet med Skræk; Sværdene sank, og de tætsluttede Rækker vege kraftløst fra hverandre.

„Tiepoli er falden! Tiepoli er død!“ lød det fra Mand til Mand.

„Tiepoli er død!“ skreeg de omkring Molizzi.

„Men Friheden lever!“ raabte denne: „Fremad mine Venner! fremad, og hævner hans Død!“

Men kun Faa fulgte ham; Mængden vendte Ryggen til, og flyede: da søgte og fandt han en Krigers Død.

Dogen og Raadet erfarede næsten paa eengang Anførerens Navn og hans Død. Deres Tropper rensede nu uden Modstand alle Gader; de Faa, som indhentedes med Vaaben ihænde, bleve nedsablede; og inden Middag var — paa Blodet nær — ethvert Spor af Oprøret udslettet.

Da Anføreren og hans fornemste Medskyldige vare faldne, og med dem en Deel, saavel af Adelen, som af Borgerne: fandt den hæftig rystede Regjering det tjenligst at vise Mildhed, og hos Folket at føre sig samme til Fortjeneste; saameget hellere som den sidste ulykkelige Krig havde bortrevet en stor Mængde af det stridbare Mandskab.

Kun Tiepolis livløse Legeme og Eftermæle maatte endnu undgjælde, og lide for de Levende: hans Pallads blev nedrevet og en Slagterbod oprejst paa dets Sted, hans Liig

mishandlet, slæbt gjennem Gaderne og tilsidst kastet i Havet, af det selvsamme Folk, som for faa Timer siden havde tiljublet ham, som en Befrier fra Trældom og Nød.

Om Maurizios og hans ulykkelige Datters videre Skjæbne tier Sagnet. Den gamle Enke derimod blev, for hendes øvrige faa Levedage, overøst med Rigdom og Ære. Ved Undersøgelserne om Aarsagen til Tiepolis Død, blev hun nemlig eenstemmig erklæret for hans Bane, som den, der havde kastet en Urtepotte ned paa hans Hoved. Hun vidste maaskee selv ikke bedre; men forsikkrede dog, at det var skeet hende uafvidende — hun blev tillagt en aarlig Pension af tusinde Kroner.

Saaledes fordeelte sig dette frygtelige Uvejr, liig en Tordensky, der trækker hastigt og truende op, men efter et enkelt Skrald hensvinder i tynd Damp, uden at have afkølet Luften, eller lædsket den tørstige Jord. Oligarchiet satte sig end fastere paa den rystende Trone, for efter Seclers Forløb at hendøe af Ælde.

Ak! hvor forandret!

(Forhen trykt under Firma P. Sp.)

Da jeg er et unyttigt Drog, som blot taales, forbi jeg intet Ondt gjør (at sige directe; thi indirecte, ville fornuftige Folk dog paastaae, skal min poetiske Skvalder forvolde baade et og andet Skadeligt), og jeg formedelst mit flygtige Væsen aldrig har kunnet opnaae nogen ret fast Stilling (eengang gjorde jeg mig dog Haab om at blive Brandbirectør, en anden Gang aspirerede jeg til et Klokker-Embede, tredie Gang tænkte jeg at vorde Graver og Bedemand; men stedse forgjeves); da jeg altsaa nu heller intet vist Bestemt har at bestille, levnes mig god Tid til at see mig om i Verden, og denne benytter jeg saagodt jeg kan.

I.

Besøget.

Aldrig saasnart var jeg kommen tilbage fra min Kjøbenhavns-Reise i Foraaret, hvor jeg havde fornyet mit Ungdomsvenskab med den lykkelige Justitsraad S......,*) før jeg besluttede at opsøge en anden gammel Ven, der levede i stille Forborgenhed højt oppe i Jylland. Jeg havde været Vidne

*) See Novellen „Eva" i fjerde Deel.

til huuslig Lyksalighed i Hovedstaden; jeg ilede nu at opsøge den i en landlig Afkrog.

Jeg havde ikke seet den nu velærværdige Pastor Ruricolus i nogle og tyve Aar; men han, Justitsraad S..... og jeg, havde fordum udgjort et skjønt Kløverblad. Alle Tre vare vi fidele Brødre, lystige Fættere, der nød vort Ungdomsliv paa enhver anstændig og tilladelig Maade; men Ruricolus var den Fineste af os, saavel i Paaklædning som i Væsen.

Jeg kan just ikke sige, at han var nogen egentlig Modejunker (langt mindre Spradebasse); men han var dog stedse klædt paa nyeste Façon, og som min salig Moder sagde om ham: han seer altid ud som et pillet Æg. Han var virkelig en uopnaaelig Mester i at binde sit Halsklæde og Knæebaandene paa fine sorte Silkeburer, og dog herskede den fuldkomneste Symmetrie i alle hans Klædningsstykker. Naar vi en Sommersøndag spadserede ude i Frederiksberg Have, drog han de fleste Dameblikke til sig, uagtet S...... ogsaa var en smuk Karl, og jeg halvsjette Tomme længere end Nogen af dem.

Men for at være oprigtig, maae jeg tilstaae: det var ikke ene Længsel efter en Ungdomsven, der drog mig; i den Egn, hvor han nu levede, havde jeg for 19 Aar siden oplevet min tyvende Kjerlighedshistorie; det var der, hvor jeg saae Maren den Anden, den deilige, den englelige Maren Lammestrup, Perlen blandt de vinilliske Piger.

Det var der, hvor jeg tyvende Gang bortskjenkede mit ømme Hjerte, hvor jeg fik det tyvende Gang heelt og holdent tilbage. Tillad mig, skjønne Læserinde! at fortælle mit uskyldige Eventyr.

Ruricolus og jeg gjorde en Sommerudflugt fra Stadens Volde for at sprede nogle Lysglimt over Vendelboernes

Peninsel. (Vor Søereise indtil Aalborg fortjener en særskilt Beskrivelse, der med Musernes Hjælp ej heller skal udeblive, naar jeg først ved Gjennemlæsningen af vore store Mønstere i dette Fag har perfectioneret mig lidt i Reisestilen.)

Vi to Kjøbenhavnere — jeg en indfødt, han en naturaliseret — gjorde Opsigt ved Vildmosen: vore bredskyggede Hatte, korte Veste og lange Buxer tildrog sig fortjent Beundring. Kun Proprietæren Hr. Mads Lammestrup paa Tyreholm — en raa, udannet og plat Personage — tillod sig at scoptisere over vor Dragt.

Det var førstegang man i Vensyssel saae lange gule Nankins Buxer med dito Gamascher, hvis Flipper naaede lige ud til Tæerne: den Tølper sammenlignede os med pojsodede Handuer.

Hans Datter Maren, den søde Due, udfandt en skjønnere Lighed, nemlig i vor forliebte Ømhed, og kjælne Kurren; ja jeg tilskrev — og det vist ikke uden god Grund — disse samme gule Gamascher en stor Deel af den Lykke, vi to Cavalerer gjorde hos hende og de øvrige Vinilerinder.

Mit Hjerte er af Svamp — nej! den Lignelse halter; thi vel fænger det hastigt, men forbrænder ikke; Svampen brænder kun eengang, mit Hjerte saa tidt det skal være. — Mit Hjerte er af Krudt — dog det passer heller ikke; det tændes vel i et Øjeblik, men ganske blidt og stille, uden Røg og uden Knald. — Nu da: saa maae mit Hjerte være af Asbest — hm! det duer ligesaalidet, for Asbesten brænder jo slet ikke.

Velan! saa vil jeg uden Lignelse og uden nogensomhelst Figur sige: at jeg ved første Øjekast blev dødelig forelsket i Maren Lammestrup, den vene Maar og søde Rosensblomme.

Der var Slætgilde (Høehøstgilde) paa Tyreholm, den

samme Dag, paa hvilken vi arriverede til Præstegaarden i Kringelborg, hvor min Auricoli Fader boede. Hans Velærværdighed tog meget kjerligt imod os.

„Velkommen Hans Mikkel!“ raabte han til sin Søn, „hvad er det for en Svend, Du har med Dig?“

Hans Mikkel sagde det.

Den gode Pastor rystede min Haand og sagde: „Velkommen skal De være, min Hr. Kjøbenhavner! hvad maae jeg først opvarte med? en Snaps? — Hej! Barbara! Brød og Brændeviin! — I kommer ret tilpas, Børn! for der skal være Lystighed paa Tyreholm iaften — hæ! Hr. Kjøbenhavner! hvad kan vi bruge Dem til? kan De spille Polskpas?“

„Jo.“

„Det var prægtigt! Kan De skyde en Hare?“

„Det troer jeg ikke.“

„Fy for en Ufærd! det var slemt — kan De ryge Tobak?“

„Ikke heller, Hr. Pastor!“

„Fy for al Landsens Ulykke! det var ilde; men De maae lære det — kan De drikke en Tærte?“

„Jeg kan spise en Tærte?“

„Haahaa! De forstaaer ikke engang denne Terminus technicus — kan De da taale en Thevandsknægt?“

„Hm! — naar han ikke bliver alt for grov — jeg vil see paa ham“ (endnu vidste jeg ikke hvad han meente).

Den gode Mand loe, saa Sveden stod i Perler paa hans runde rødbrune Ansigt.

„Jo jo! bie kun!“ blev han leende ved, „naar han kommer til Tyreholm, vil Jomfrue Maren nok gjøre ham bekjendt med de sydske Theknægte; hun forstaaer at brygge!“

I det samme kom en stor Jagthund ind. Han vendte sig hurtig fra mig til den, satte begge Næverne i Siden og raabte:

„Al Landsens Parykker! hvor kommer du fra? Er du allene, Spion! eller er din Huusbond med? Har I været nede i Gaasemosen? hvad?"

Medens han endnu examinerede Hunden, kom dens Ejermand — en Proprietær af Egnen — ind, og fremsød sig selv som Præstens Ledsager til Gildet. Begge de gode Herrer kom strax i en dyb Discours om Jagten; og mindes jeg, at Begge opholdt sig længe ved den Grundsætning, at Roeandrikkens Snildhed kommer Rævens temmelig nær, hvilken Paastand de oplyste med mangfoldige indlysende Exempler.

Imidlertid rullede Vognen frem, og alle Fem — Spion iberegnet — droge vi nu afsted til Tyreholm.

II.

En Landsbyeskjønhed.

Det var Synd at sige, at det gik stivt til paa benævnte gamle Herregaard; af den gamle adelige Prunk og Strunkhed var intet Andet tilbage end de blotte Mure, og den nuværende Ejer havde ej engang en Kammertjeners Air og Anstand. Ikke fordi det brøstede ham paa Hovmod og Forfængelighed; ingenlunde! men det var ikke hiin ædle Stolthed, der grunder sig paa Pergament, Stammetræer, Baand og Stjerner.

Hr. Lammestrup var ene og allene pengestolt: han havde en Maalestok af Sølv, efter hvilken han uden Persons Anseelse classificerede Alle og Enhver; en borgerlig Stodder stod i hans Rangforordning i Nummer med en adelig. En god Mand var efter hans og Egnens Sprogbrug synonym med en riig Mand; en fattig Mand var det selvsamme som en Kjeltring.

Jeg seer endnu livagtig hans store tykke Corpus, hvorledes han stod og mødte for os i Døren med Hænderne i Kjoleskjøderne. Hans fede glindsende Ansigt griinte selvtilfreds og polidsk ad os; men han rørte sig ikke af Stedet, før vi Alle vare komne af Vognen: da udrakte han langsomt sin brede Næve, gav først Kammerraad Svirum (Spions Jagtkammerat) den hele Haand, og dernæst Hr. Ruricolus to Fingre — vi andre To fik et Nik til Deling.

„Har I seet mine Stude?" vare de første Ord, jeg hørte af hans Mund; og da dertil blev svaret Nej, vedblev han med et endnu lysere Smiil:

„Saa skal I Dæulen tej ma*) see Kram! det er ingen Træskokarle — kom kun! de staae tæt herudenfor Gaarden."

Som han det sagde, stak han atter Hænderne i Lommerne og vraltede afsted; Kammerraaden og Præsten fulgte efter i ærefrygtsfuld Forventning; men den unge Ruricolus og jeg bleve tvivlraadigen staaende.

Hr. Lammestrup vendte sig, da han var kommen midt hen i Borggaarden, halvt om imod os, og raabte:

„De unge Fyrer forstaae dem vel ikke paa Saadannoget; de kan gaae ind til Kvindfolkene saalænge."

Det gjorde vi.

Ilde var det, at Een af disse skulde saa ganske tiltrække sig hele min Opmærksomhed, at jeg over hende glemte alle de Andre; men denne Ene var ogsaa et Non plus ultra af landlig Skjønhed: Jeg saae ved første Øiekast, at hun

*) Dersom det skulde støde Nogen, at høre en sønderjydsk Eed af denne Nørrejydes Mund, da maae jeg anføre til vores Begges Retfærdiggjørelse: at Hr. Lammestrup, der havde dannet sig efter sønderjydske — eller som de hellere ville hedde — holsteenske Prangere, efter dem havde optaget mange smukke og passende Eeder og Talemaader.

var den Fuldkomneste i sit Slags. En saadan Skjønheds-fylde, blussende, bovnende, og dog i de skjønneste Former, troede jeg aldrig før at have skuet. Man tænke sig for Alting ikke en trind, buttet, struttende Malkepige! ingen Miß Flamborough! ingen Betty Bouneer, der uden Kniberie lader sig udparcellere i to Frøkener! Nej! Jomfrue Lammestrup var sandelig et Mønster paa det yndigste Jevnmaal hvad Legeme og Lineamenter angik.

Og i Henseende til Sjælen — troe mig, kjære Læser! jeg taler aldeles ikke ironisk: denne jydske Maren besad virkelig en ualmindelig Dannelse, hvilket jeg efter et Par korte Samtaler let opdagede. Hun havde læst og følt sin Lafontaine, og jeg behøvede blot at nævne „Lotte“ og „Mariane“ for at fremkalde Taarer i hendes himmelklare Øjne. Hertil kom: at hun dansede som en Alfe, sang som en Engel og spillede smagfuldt og færdigt paa sit Pianoforte — vist nok det eneste Instrument af denne Art, som da fandtes i det ganske Vensyssel.

I hvilket Drivhuus denne faure Markblomst var bleven saaledes forædlet, skal jeg ikke kunne sige; men vist er det, at Hr. og Madam Lammestrup ingen Skyld havde deri.

Jeg har allerede sagt — og det vil nok Ingen nu finde forunderligt — at jeg strax gav denne fortræffelige Pige mit Hjerte. Jeg vil lægge til: at jeg ikke just plejer at give mit Æble bort, uden at have en Pære i Rikkerten, og at jeg altsaa ligeledes ved denne Lejlighed torde gjøre Regning paa et Mageskifte; thi foruden den Velvillie, der ved det allerførste Blik paa min Person lyste ud af hendes skjønne Øjne, viste sig hos hende efterhaanden flere umiskjendelige Tegn paa en fremspirende Lidenskab, af hvilke jeg blot vil anføre følgende tre, som meest iøjnefaldende:

For det Første mærkede jeg: at naar jeg stod i min

Yndlingsstilling (krumme Knæer, det venstre et godt Stykke foran det højre, den højre Haand paa Hoften, den venstre Næve i Siden med frembøjet Albue, Skuldrene ligeledes fremad og lidt ivejret, Hovedet ludende, Øjnene vidt opspilede, og Munden trukken op mod Næsen, hvilket giver et stolt Udseende — de Franskes dédaigneux — og Noget, som lignede en med Bajonetten stormløbende Soldat) — at naar jeg saaledes stod, da hviskede hun hemmeligt til en eller anden af de unge Piger, skottede hen til mig og smiilte.

For det Andet: da vi kom ud i Høevangen, og for at fortjene vor Andeel i Gildet skulde formere en Stak, og ved denne Leslighed overdængede hverandre med Høe, blev jeg næsten aldeles forskaanet; det gik derimod ud over min Ven Hans Mikkel. Min søde Maren smed ham den første Haandfuld i Hovedet, og alle de andre Smaapiger fulgte hendes Exempel. Han satte sig til Modværge, og jeg tog mig broderlig af ham — forgjeves! de vilde Mandinder stormede ind paa ham allene — han snublede, og i et Nu var han begravet under et Bjerg af Høe, og Slaget tabt paa vor Side.

Jeg ynkedes virkelig over ham, da jeg saae den Overvundne staae der børstende og pillende Straae og Mos af sine pene Klæder, og de syv Amazoner leende omkring ham; men Ingen loe højere, end min skjelmske Maren.

Det tredie aabenbareste Kjendemærke paa Gluttens Kjerlighed iagttog jeg siden hen under Dansen. De saakaldte „Jukketrin“ vare dengang i Mode, og jeg havde virkelig erhværvet mig en Slags Færdighed i samme. Denne Danses ejendommelige Ynde bestod i lange Hop og kraftige Kast med Benet, samt i at bøje Hovedet sideværts ud over Skulderen, og saaledes stangende at bane sig Vej som igjennem en tætstaaende Menneskevrimmel. Heri kjendte jeg ingen Ligemand:

jeg gjorde Spring paa to til tre Alen, og Meddanserne vogtede sig vel for at komme mig for nær. Men det forstaaer sig: en saadan Bevægelse var temmelig voldsom, og bidrog meget til at fremme Transpirationen.

Det undgik ikke den velsignede Pige, hvor echaufferet jeg var, da jeg takkede af med hende i første Dans. Da jeg derfor bad hende om den anden — som skulde være en Vals — undskyldte hun sig, dog i de høfligste og forbindtligste Udtryk — hvorfor? ene og allene af en fiin Skaansomhed imod mig; thi mod Hans Mikkel var hun ikke saa medlidende; af ham lod hun sig strax engagere.

Med lønlig Glæde saae jeg, hvorlunde den lille Taske holdt ud med ham til allersidste Par, blot og bare for at udmatte ham, og — om muligt — paa een Dag beseire ham paa tvende forskjellige Maader (see Høeslaget).

Men det er vel unødvendigt at anføre flere Beviser; Enhver indseer allerede, hvorledes det stod sig med Maren Lammestrups lille uskyldige Hjerte. Jeg ansaae det med Rette for min Eiendom; men jeg udsatte med Villie den gjensidige Tilstaaelses søde Time; det er saa rart at have Noget ivente.

III.

Slætgildet.

Jeg har allerede sagt, at jeg gjør svære Spring i Dansen; det kan Ingen have Noget imod; men at springe i Historien — det torde maaskee ikke behage den sindige Læser. Desaarsag vil jeg nu — efter skyldig Afbigt for det lange Jukketrin, mit Hjerte tog med min Pen — vende tilbage,

og med Orden og Adstadighed beskrive den landlige Fest paa Tyreholm.

Og er da Theknægtene den første Gjenstand for vor Opmærksomhed. (Da denne meget yndede Drik nu ikke længer er nogen Hemmelighed, ophholder jeg mig ikke heller ved dens Beskrivelse.)

Altsaa: her sad foran den dampende Maskine Festens Dronning Maren Lammestrup, og bryggede og uddeelte saalænge til Verten, til Kammerraaden, til Præsten og fem sex andre Herrer, til disse selv bleve dampende Maskiner, der igjen havde ligesaamange Tobaksmaskiner i Gang.

Jeg kunde ikke undslaae mig for at sidde hos; men saasnart jeg havde faaet min Tærte tillivs, skyndte jeg mig at komme ud i det Frie; thi det begyndte at qvalme for mig: Punschen, Røgen af den gemeneste Jomfrue-Tobak, i Forening med Samtalen — der var ganske dyrisk; thi den drejede sig allene om Stude, Heste, Hunde, Roeandrikker og andre vilde Dyr — virkede Alt saa uimodstaaeligt paa mig, at jeg maatte søge Enrum, og sætte Panden mod Tyreholms gamle ærværdige Muur.

Da jeg vel vidste: at ligesaa hæderfuldt det er at kunne drikke Meget, ligesaa foragteligt er det, ej at kunne taale det; saa stræbte jeg ved min Gjenkomst i Dampmaskineriet at antage en rask Holdning; men det lykkedes kun maadeligt; thi min Vert, der maae have fundet min pludselige Bortgang noget mistænkelig, fæstede sine store melkeblaae Øjne stivt paa mig, tog Piben af Munden — hvor nødig den end vilde — og sagde med et bredt Smiil:

„AS tykkes mi gue Uen ser saa bleg ud, æ er ræd, te Maren haar kommen for mange Humle paa Urten."

Dette Indfald vakte en alminderlig Latter, først hos Opfinderen, og dernæst hos det hele Theknægteskab; jeg holdt

gode Miner og stemte i med, hvorhos jeg efter Latterchorets Finale forsikkrede: at min Upasselighed var mere en Følge af Rejsen end af Punschens Styrke.

Flere Gjæsters Ankomst forkortede denne for alle de Andre meget moersomme Scene.

Efterat ogsaa disse havde faaet deres Andeel af den vinilliske Nectar, brød hele Selskabet op til Engen. Og her var det da, at den Bataille forefaldt, som jeg allerede med Anticipation har beskrevet. Jeg springer derfor lige til Dansen.

Musikken til denne var tarvelig — een Violin; vór Solospiller, mindes jeg, udmærkede sig mere ved et kraftigt Buestrøg, end ved Ynde i Foredraget, og erstattede Mangelen af andre Instrumenter ved et Slags dobbelte Toner, hvis Lige jeg aldrig havde hørt af nogen anden Mester. Desforuden havde han visse ejendommelige Manerer, som under den første Nyhed berøvede Maren — Terpsichore — min halve Opmærksomhed: han slog bestandig Takten baade med Hovedet og med Foden og accompagnerede sit Instrument med et Slags Næsetoner, der lignede meget den dæmpede Snøvlen af en Sørgetrompet.

Alligevel dansede man ret lystigt til denne Musik lige indtil Morgenstunden, da Nogle af Selskabet foreslog til en Afverling at gjøre Julelege, ved hvilke der, som sædvanligt, vankede dygtigt Slikkerie: vi skriftede, gik den polske Kirkegang, stode paa den brede Steen, malte Sennop, hængte og faldt i Brønden indtil Vognene holdt for Døren, og jeg med et Hjerte saa blødt som smeltet Vox tog Afsked fra Tyreholm og dets fortryllende Fee, den dejlige Maren Lammestrup.

Dersom Nogen ønsker at vide, hvormed hendes Hr. Fader, Kammerraaden, Præsten og de andre gamle Herrer fordreve Natten, da kan jeg derom alleneste berette: at jeg fra tvende Spilleborde i Balsalens Hjørner idelig hørte de for

Uindviede mystiske Udtryk: „Klør, Ruder, Spar, Hjerter, Pas, Beet. Jeg bliver i dem, tag hjem, Klør Bonde, jeg ta'er ham" og flere; og alt imellem forkyndte et Slag i Bordet, en Eed, en brølende Latter eller ogsaa en dyb Pause een eller anden vigtig Begivenhed; to eller tre Gange raabte Pastor Ruricolus overlydt „fy for al Landsens Parykker!" hvoraf jeg sluttede mig til, at Hans Velærværdighed hver Gang maae have sat en stor og uforskyldt Beet.

Ved Afskeden indbød Kammerraaden samtlige Cavalerer til en Andejagt i Svirumgaards Søe.

Jeg kan ikke med Rolighed slutte dette Capitel, før jeg har gjort Læseren meddeelagtig i en Betragtning, der ved selvsamme Lejlighed næsten altid har fremstillet sig. Den er rigtignok hverken smuk eller lys; men den er naturlig og svarende til Sjælens Stemning Dagen efter en gjennemvaaget, om just ikke gjennemsviret Nat.

Hvilken Forandring — har jeg tænkt — bevirker dog et Tidsrum af nogle faa Timer! Vi blive aldrig opmærksommere paa Tidens Hurtighed, med samt dens hurtige Virkninger paa os selv, der ellers synes os langsomme, gradvise, afmaalte og neppe kjendelige, end netop Morgenen efter et Bal:

Hvor er nu hiin livlige Munterhed, hiin barnlige Glæde, hiin søde Forventning, hvormed man mødtes, hiin formelle Anstand, hvormed man hilsede hverandre og traadte sammen til den første Dans? Hvor pene, hvor pyntelige vare Damer og Herrer! Ikke et Baand, ikke en Blomst, ikke en Naal sad paa urette Sted; ikke et Støvgran enten paa de hvide eller sorte Kjoler; ikke en Folde, ikke en Rynke uden dem, der skulde være; hvert Kryds, hver Strimmel havde sit tilbørlige Fald; intet Halsklæde, som jo sluttede sneehvidt og net til Hagen; ingen Hanekam, som jo havde sin tilbørlige Rejsning;

ingen Haarlok, som jo glat og glindsende bølgede paa sit rette Sted — en Snare for hvert et uværsomt Mandshjerte.

Med tindrende Øjne, med mildt rødmende Kinder stod den nydelige Pigerække, ventende med Utaalmodighed paa det første Signal. Opmærksomme, hartad højtidelige, iagttage Chapeauerne Fordanserens blinde Figureren — alle Hænder behandskes — han træder tilbage — seer til Orchesteret — bukker for sin Dame — klapper, og — nu toner Musikken, og Dansen begynder.

Men see nu dette selvsamme Selskab ved Ballets Ende? Det er Dag; Solen kaster sit Skjær paa de beduggede Ruder; Lysene i Salen brænde mat og søvnigt, som mange af de Dansendes kort forhen saa lysttindrende Øjne. Hvor er nu hiin Nethed, hiin Pyntelighed, hiin Anstand fra iaftes? Herrernes Klæder ere støvede, Haaret forpjudsket, Krydset krøllet; Halsklædet falder vidt ud fra Hagen, Sløjfen sidder skjævt. Og Damerne! de før saa festligt smykkede, elegante Damer! Kjolens Hvidhed er borte, saavelsom Kindernes Rødme. De herlige Haarlokker have tabt deres Elasticitet, og hænge sjuskede ned over den Barm, som iaftes lignede Marmor og Alabast, men idag en Væg, der ikke for nylig er kalket. Her har en Garnering, hist en Halsstrimmel faaet en Rivt; der mangler en Sløjfe, her en Naal.

Og nu de søde Ansigter! ak! Øjnenes Glands er forsvundet, ligesaa Smilet fra Læberne, og den fine Rødme fra Kinderne; blege, matte, dorske (om jeg ellers maatte bruge et saadant Udtryk) synes de nu at have nydt indtil Mæthed Ungdommens flygtige Glæder, og paa een Nat at være blevne erfarne, satte, hartad trevne Koner.

Men min søde Maren da? var hun ikke undergaaet samme hjertekølende Forvandling? ja vel, ja vel! Forandring var hun jo som Menneske underkastet; men ingen hjertekølende

den netop synlige Mathed og en Smule Uorden gav hende kun et mere smægtende Anstrøg.

IV.

Andejagten.

Længe stod det paa, inden jeg kunde blive enig med mig selv om Stilen, hvori dette vigtige og indholdsrige Capitel skulde skrives.

Den heroiske var Æmnet værdig; men den falder mig — reentud sagt — noget besværlig; den blot historiske syntes mig vel tør. Tilmed saae jeg mig forgjeves om efter Forgængere paa denne sumpige Vej.

Rigtignok har een af vore Digtere eengang spiist Andesteeg — det er endnu uafgjort, om det har været tamme eller vilde Ænder; jeg antager det Sidste — til sin Frokost, samt gaaet med Vandstøvler; men det er Altsammen endnu ingen Andejagt. Kort: alle mine Hjælpekilder bestod i mundtlige Traditioner, samt min egen korte Erfaring; disse faaer jeg da afbenytte saa godt jeg kan.

Middagssolen skinnede allerede paa Svirumgaards Søe, da vi Jægere, alle velbestøvlede og velbevæbnede, forsamledes og ved en middagsmæssig Frokost stræbte at hærde og styrke os mod Vandets Indflydelse.

Maaltidet oplivedes ved hjemmelavet dansk Whisky, og krydredes ved interessante Fortællinger om forrige Bedrifter; under hvilke den ene Jæger søgte at overgaae den anden i dristige Fictioner. Her var jeg, som uerfaren, reent tilovers. Ja, desværre høstede jeg ikke den fuldkomne Nytte af slig lærerig Samtale, da mange Udtryk og Vendinger vare mig dunkle og mystiske, om hvis Betydning jeg siden efter ganske hemmelig

— for ej at røbe min Uvidenhed — lod mig undervise af min Ven, den unge Ruricolus.

Nu gik Toget for sig; vor Vert, Kammerraad Svirum, var Anfører, og satte af (hvilket er det samme som at sætte paa Post).

I Søen var nemlig gjennem Siv og Rør fra Landet og lige ud til det aabne Vand udhugget Gange eller Glimer, for her at kunne see og skyde Ænderne, naar de forfulgtes af Hundene. For Enden af en saadan Gang, og det netop den allersidste, fik jeg mit Stade. Før Chefen her forlod mig, gav han mig adskillige blide og faderlige Formaninger.

„Som jeg hører, min unge Ven!" hviskede han, „forstaaer De nok at omgaaes et Gevær; men med Jagten er De endnu lidt uvant. Andejagten, min Kjere! er en farlig Jagt — pas paa, hvor De skyder! ikke undtagen herud i Glimen; og vogt os, som ere i Baaden, naar vi komme lige ud for Dem; og, for Himlens Skyld! skyd ingen af Hundene."

Jeg gjorde med fuld Stemme de helligste Løvter.

„Hys, hys!" sagde han sagte, men lidt vrippen og slog med Haanden — „ikke tale højt paa Deres Post!"

Dermed ilede han bort, for at bestige det Knubskib, som laae ved den anden Ende af Søen. Der blev en Taushed af et stivt Qvarteer.

Vejret var skjønt: Solen skinnede varmt, og Luften var klar og stille, Søen saa glat som et Spejl.

Kun af og til sprang en Fisk, og satte den blanke Flade i fortvarig Bevægelse, hvorved Billedet af Svirumgaards Huse og Træerne i dens Have forplumredes for mit fornøjede Blik, og jeg selv vaktes af mine søde Sværmerier; saaledes — tænkte jeg da — forstyrres ogsaa vore skjønneste Forhaabninger; saaledes forsvinde vore prægtige Luftslotte; saa-

ledes omskiftes den første stille, rene Kjerlighed med Lidenskabens Uro.

Men det duer ikke at være sentimentalsk paa Andejagt: jeg stræbte at forjage slige her saa upassende Tanker, og henvende hele min Opmærksomhed paa Dagens Gjerning og de Pligter, jeg nu havde at opfylde — ikke fordi jeg troede dem saa saare vanskelige; thi endnu havde jeg hverken seet eller hørt en eneste And, og var nær ved at ansee den hele Jagt for en blot Manoeuvre, et Spilfægterie.

Jeg tog mærkeligen fejl.

Jeg stod just meget incommoderet af Myg og Fluer, hvilke næsvise Gjæster jeg neppe torde fordriste mig til med Haanden at bortjage, saavel formedelst de erholdte Formaninger, som fordi min Sidemand, den gamle Hr. Ruricolus, ved enhver af mine Armbevægelser rystede misbilligende med Hovedet, og udhvislede et langt, men dæmpet „Hys“ gjennem Tænderne, — jeg stod saaledes, siger jeg, næsten givet til Priis for mine Fjender, mod hvem jeg nu hartad ikke anderledes kunde forsvare mig end ved at puste og sætte alle mine Ansigtsmuskler i Bevægelse: da — da et Plump i Vandet og et Skrig, det rædsomste jeg i mit Liv har hørt, lød fra hiin Ende af Søen, og gjenlød i Bakkerne op mod Svirumgaards Bygninger og Hauge.

Jeg anede en Ulykke, og raabte forfærdet: „Hr. Ruricolus! Kammerraaden er sikkerlig styrtet i Søen.“

Hvorpaa Hs. Velærværdighed svarte med en Latter, den han dog, som en Forbrydelse mod Jagtlovene — men længe forgjeves — stræbte at qvæle, til den omsider hendøde i nogle Knist. Ved et Ryst med Hovedet og et Vink med Haanden paabød han mig Taushed og betog mig tillige min utidige Frygt.

Da Vejret var saa stille, maae de andre Skytter ogsaa

have hørt mit barnagtige Udraab, men og med mere Selvbeherskelse gottet sig derover.

Det var min første Flause; men det skulde ikke blive den sidste.

Nu da: Skriget eller rettere Brælet, jeg hørte, kom rigtignok fra Hr. Kammerraad Svirums Hals; men det var et blot Jagtsignal, et Slags Basunstød, som tilkjendegav: at Jagten nu tog sin Begyndelse. Det Plump i Vandet, jeg havde hørt, kom fra Hundene, der, otte i Tallet, alle paa eengang havde styrtet sig i Søen.

Strax efter begyndte de at halse, (ved Aftensbordet kom jeg engang for Skade at sige: de gjøede; men Hr. Rusricolus sagde alvorlig og belærende: „Jagthunde, min gode Ven! gjøe ikke, de halse;" jeg lovede, aldrig mere at gjøre mig skyldig i en saadan Forseelse.)

Hundene halsede altsaa, snart een, snart flere tillige. Ænderne begyndte at skræppe; Nogle lettede over Rørene og faldt igjen, Andre satte i Vejret og omfløj Søen i store Kredse.

Jagten drog fremad: Hundene kom nærmere og nærmere; deres Anfører i Baaden ligesaa. Det varede ikke længe, før det første Skud gik af. Knaldet gjentoges fra Gaarden, og rullede derpaa, som en Torden, ned over Søen, indtil det hendøde mellem de fjerne Lyngbanker — det var min Sidemand, som havde brændt løs.

Snart skød ogsaa den næste Jæger, og efterhaanden de andre, og en levende Ild vedligeholdtes nu over en heel Time.

Imidlertid var Baaden og Hundene passeret mig forbi, og jeg undrede mig højligen over, at intet Skud var bleven mig til Deel, da dog de fleste Ænder maatte over min Glime — denne Gaade fik jeg siden opløst.

Alligevel morede jeg mig, skjøndt blot en ledig Tilskuer, over dette nye og usædvanlige Skuespil: Hunde og Jægere, besjælede af lige Lyst og Iver, vare i uafladelig Virksomhed; de Første sprang og pladskede, pustede og halsede omkring i Sivet og Rørene; de Sidste skød og ladede, sigtede og tog fra Øjet; men Ingen overgik paa denne Dag vor raske Vert: han var i rastløs Activitet, han foer fra et Sted til et andet, hvor hans Nærværelse var meest nødvendig, skød, raabte til Hundene — thi han allene havde Ordet —, og af hans hyppig og ivrigt gjentagne „Apport! haha! det var Ret, min Dreng!" sluttede jeg mig ganske rigtig til en betydelig Fangst.

Endelig ansaae han Revieret nu for temmelig vel renset, og raabte af. Han gjorde Landgang, og alle vi Jægere forsamledes om vor tappre Admiral, Enhver med sit Bytte — — kun jeg kom tomhændet.

Da han havde mønstret og tildeelt os Alle — især Spion, der havde bedækket sig med Hæder, — velfortjent Berømmelse, vendte han sig til mig og sagde: „men De har jo slet ikke havt Ild i Bøssen?"

„Jeg har Intet havt at skyde efter!" svarte jeg.

Han rystede paa Hovedet.

„Jeg forsikkrer Dem," gjentog jeg, „at jeg ikke har seet Andet, end nogle Fiske, som have svømmet forbi mig i Vandskorpen, men ikke en eneste And."

Da opstod der en Latter, liig den i Olympen, da den halte Hephæstion paatog sig en Tjeners Skikkelse og gik for Borde; og da man havde leet sig mæt, forsikkrede de mig Alle, at det var lutter Roeandrikker, jeg i min Enfoldighed havde antaget for Fiske.

Vi fik os hver et Glas Whisky, og saaledes endtes første Act; Skuepladsen forlagdes nu til en anden Bugt af Søen.

Her vare de udhuggede Glimer saa lange, at de ikke fra Landet af kunde beskydes.

Vor Anfører, som forudsaae alle Ting, havde derfor truffet den kloge — for mig desværre saa uheldige — Foranstaltning, at der midt imellem Landet og det aabne Vand var nedrammet tvende Pæle, og derovenpaa et bredt Bræt befæstet; herfra var nu Skytten istand til at bestryge det hele Terrain.

Vi bleve Een efter en Anden af Kammeraaden selv udført i Baaden, og affatte hver paa sit respective Stillads. Da jeg havde besteget mit og min Fører forlod mig, sagde han med et skjelmsk Smiil:

„Pas nu paa, naar Fiskene komme svømmende forbi Dem, og vogt Dem vel, at De ikke dratter ned!"

Den første Glose stak jeg i Lommen; men til den sidste Advarsel svarte jeg med suffisant Mine:

„Vær kun ikke bange, Hr. Kammerraad! jeg er ikke hovedsvimmel."

Daarlige Selvtillid: hvor snart skulde du straffes — da Hundene begyndte at allarmere, saae jeg ogsaa her nogle af hine Skabninger, som jeg vilde have til Fiskeslægten, men som de Andre regnede til Fuglene.

Min Mening var urokkelig, til een af disse Amphibier sejlede mig saa tæt forbi, eller egentlig under mig, at jeg nu maatte give Sandheden Æren, og erkjende, at det virkelig var en And, der med blot det halve Hoved over Vandskorpen og det Øvrige underneden saaledes listede sig afsted for Hundene.

Nu vilde jeg da skyde; men inden jeg blev færdig, ja ved den første Bevægelse, jeg gjorde med Geværet, dukkede Anden reent under og forsvandt. Dog det varede ikke længe, før en anden gled ud af Rørene: jeg spændte da, tog Sigte, trykkede til, og — styrtede baglænds ud i Søen. Der var

ikke dybere, end at jeg snart rejste mig op med Hovedet og Skuldrene over Vandet.

I samme Øjeblik hørte jeg en velbekjendt Stemme raabe: „Al Landsens Parykker! Hvem var det, der faldt i Vandet?"

En Anden svarte: „det var den lange Kjøbenhavner!" og en Tredie: „slag derhen med Skibet! og fisk ham op!"

Dette skeete, og drivende vaad, slukøret og skamfuld sejlede jeg først til Land, og traskede derpaa uden Ophold hjem til Gaarden.

Kammerraaden, der landsatte mig, beklagede — men med indeklemt Latter — mit Uheld, og bød mig henvende mig til hans Kone, som nok vilde skaffe mig tørre Klæder.

Min Ven, Hans Mikkel, ledsagede mig, og de Øvrige fortsatte efter denne korte Afbrydelse Jagten, der nu for mig havde tabt al sin Tillokkelse.

V.

Endnu en Afkøling.

Ved min Vens Hjælp blev jeg snart omklædt; men ak, hvilken Travestering! af Kammerraadens Garderobe erholdt jeg en fuldstændig Dragt: en grøn Ryes Frakke eller Jakke, der var baade for viid og for kort, hang som et folderigt Gevand om min slanke Krop, og stumpede langt ovenfor Haandledene; en guul Plydses Vest og dito Buxer, der, ved hvert Trin jeg tog, krøb op over Knæerne; blaae uldne Strømper og et Par Støvler, der slubbrede om mine Smalbeen.

Jeg kjendte mig ikke mere selv — ak! min Maren

ikke heller; nec mirum; thi hvilken afskyelig Modsætning til en moderne sort Kjole, broderet Silkevest, gule Nankins Pantalons og dito Gamascher! Nej, jeg tager ikke Fejl, naar jeg tilskriver denne formaledidede Paaklædning min efterfølgende Ulykke — den totale Forandring i den dejlige Jomfrue Lammestrups forhen saa gunstige Stemning.

Havde jeg endda vidst, at hun, min Sjæls Tilbedte, var paa Gaarden — i Sandhed! jeg var forblevet i mit eensomme Værelse, til mine Klæder vare tørrede; men Skjæbnen, den ubøjelige Skjæbne, der nu i et halvt Seculum har gjort mig til Gjenstand for sine Capricer, havde besluttet anderledes.

Med en Spøg paa Læberne over mit eget comiske Udseende, traadte jeg ind i Dagligstuen, hvor jeg allene ventede at forefinde Husets Vertinde; men — Værelset var fuldt af Damer, og mit Indfald var overflødigt; thi Latteren kom af sig selv. Dog deri skulde jeg ikke allene have fundet mig, men ogsaa taget hjertelig Deel, hvis ikke hun — hun, for hvem jeg helst viste mig i ædlere Costume, havde været tilstede.

Hun traadte først frem, gjorde et dybt Knix, titulerede mig „Hr. Kammerraad!“ og spurgte efter mit Befindende ovenpaa den hede Nat og det kolde Bad. Læseren maae for alting ikke troe, at det var hendes Hensigt at raillere mig; ingenlunde; det var snarere en Maske, hun tog, for at skjule sine virkelige Følelser; thi endog gjennem den overgivneste Latter hørte jeg — maaskee ogsaa jeg allene — Hjertets umiskjendelige Stemme.

Da jeg et Qvarteerstid havde tjent til Maal for alle de skjelmske Pigers Vittigheds Pile, fik jeg pludselig en Idee, som min onde Genius ufejlbarligen maae have indskudt mig: jeg foreslog nemlig det kvindelige Selskab at profitere af det

smukke Vejr, og tillige at være Tilskuere ved Jagten, der endnu — som vi hørte af de jevnlige Skud — var i fuld Gang.

Mit uheldige Forslag blev antaget: vi gik — jeg gik — min Undergang imøde. Nærmere ved Søen og Jagtrevieret, midt ude i Engen, var en Høj, som jeg valgte til Standpunkt. For at naae denne maatte vi passere en lille Bæk, over samme laae et Gangtræe, men uden Rækværk.

Jeg (min Ven Hans Mikkel var allerede vendt tilbage, for at varetage sine Pligter i Søen) passerede derover, som Ingenting; men da Damerne skulde afsted, paakom dem alle en Frygt, og Ingen vilde være den Første; een lille nysselig Fod efter den anden blev strakt ud paa Træet, og ligesaa hastig trukket tilbage; man skreeg, man loe, men kom ikke en Fodsbred videre.

Da var det, at en Dæmon atter hviskede til mig: „bær dem over! saa faaer Du med det samme den Elskede i dine Arme!"

Mit uskyldige Hjerte hoppede af Glæde, jeg gjorde mit Tilbud — det blev antaget.

Alligevel, da jeg kom over til dem, og udstrakte mine længselsfulde Arme, vilde atter Ingen være den Første, som betroede sig til dem; den Ene vilde hellere end gjerne overlade den Anden Æren.

Tilsidst nærmede sig den raske Jomfrue Lammestrup, og sagde med et huldsaligt Smill: „jeg vil prøve det; men tab mig ikke i Vandet; og husk paa, at De eengang idag har været i Bad."

Fuld af daarlig Selvtillid forsikkrede jeg hende, at hun Intet havde at befrygte, løftede hende op og satte hende paa min Arm. Mig randt da i Hu Hakon Jarls Ord:

„Hvad tykkes Dig om Sædet?" &c.

Men jeg sagde Intet, for jeg følte alt for meget: hendes Arm laae som en Fjer, eller som et varmt Strygejern, eller som en Electriseermaskine paa min Nakke — jeg var salig; ej alleneste over Vand, men gjennem Vand — tænkte jeg arme Daare — vilde jeg saaledes gaae min ganske Levetid — jo rigtigt! Begyndelsen blev gjort, og derved skulde det ogsaa blive.

Ha! tifold formaledidet være den Skræder, som syede Kammerraad Svirums Burer! thi det var dem, der strammede over mine Knæer, og gjorde min Gang usikker — Læser! lee ikke! din Latter er ubarmhjertig, syndig — men Du — ømme Læserinde! græd! Peer Spillemand faldt i Bækken med sin skjønne Byrde!!! — Pause! —

Gid denne Bæk havde været Lethe! aldrig skulde da enten Du, min følsomme Læserinde, eller jeg, have grædt over min sorte Ulykke — ja sort! thi i Bækken var meer Mudder end Vand; den var grumset som selve Styx — ha! endnu engang: hvorfor var det ikke Lethe?

Spørg mig ikke, medlidende Læser! hvorledes vi kom op igjen, hvad jeg sagde, hvad hun sagde, hvor højt hun skreeg, hvor højt de Andre skreeg, hvorlunde vi kom hjem, og deslige — jeg veed Intet af det Altsammen.

Jeg hørte Intet, saae Intet; jeg var i en Slags drømmende Tilstand, og vaagnede først rigtig op ved det Udraab:

„Kammerraad Svirum! da har Deres gule Plydses Burer ogsaa faaet al Landsens Ulykker."

Ved disse Ord stak jeg mekanisk Hovedet frem, og ud af Sengen, hvori jeg laae.

Der stod hele Jagtpersonalet; „Fanden med Burerne!" raabte Hr. Lammestrup, „det er værre med Maren; hvordan tænker I, hun har seet ud?"

„Lever hun?“ spurgte jeg ængstelig, „er hun uden Fare? og vil hun tilgive mig Ulykſalige?“

„Bagefter“ svarte han, „har vi godt ved at grine. Hun og de andre Tøser sidde nu dernede og skvaldre og gjøre sig lystige over visse Folk, der falde over deres egne Been.“

Dette Sidste sagde han med et malisiøst Griin; men jeg vendte mig liig en Døende, om til Væggen, og sukkede med Digteren:

„Imellem os er alle Baand opløste;
„Med evigt Brændemærke staaer jeg nu,
„Og aldrig kan jeg denne Plet aftvætte —
„Een Ting jeg kun vil raade Eder til,
„Og hver, som sin Forstand, sit Liv har kjær:
„Lad ingen Dødelig formaste sig
„Til Fod at sætte paa det Helvedes Gangtræe!
„Lad det jo før jo heller kaste af!
„Det er — forpestet —

„Al Landsens Parykker!“ hvislede Hs. Velærværdighed, „han snakker over sig; han gjør Vers — bliv Du hos ham, Hans Mikkel! og lad os Andre gaae ned og faae os en lille Knægt! —“

Ud listede sig alle Jægerne, og overlode mig til min grændseløse Jammer.

Tredie Dagen derefter gyngede min Ven og jeg paa Kattegattets Bølger.

VI.

Tyve Aar derefter.

Ved Enden af denne min Fortælling vil jeg nu henvise til Begyndelsen, hvor jeg sagde: at jeg efter min Kjøbenhavns-Reise gjorde en Udflugt til Vensyssel; her leveres Resultatet af samme.

Paa min gule Norbagge streed jeg fra Sundbye henad mod Skuepladsen for hine min Ungdoms mærkelige Eventyr. Mine Been vare endnu ikke blevne kortere, og derfor kunde jeg i de dybe Hjulspor med Støvlenæserne mageligt skumme Duggen af Græsset, og stundom understøtte Hestens vaklende Gang. Halvt ridende, halvt spadserende naaede jeg saaledes ved Middagstider det gamle Tyrehølm, den dejlige Maren Lammestrups Fødegaard.

Jeg reed over den Eng, paa hvilken fordum hiin mærkværdige Bataille forefaldt. Høestakkene stode der endnu som dengang, men de skjønne Amazoner vare borte:

„Die hübschen Mädchen die bleiben fern —
O Traum der Jugend, o goldener Stern!"

Jeg spurgte en Karl, som gik og arbejdede: om Hr. Lammestrup endnu boede paa Gaarden?"

„Nej!" svarte han, „han er død for mange Aar siden; her boer nu Peer Madsen."

Jeg vilde ogsaa have spurgt efter min gamle Maren; men skjøndt — om jeg husker ret — een og tyve andre Pigebilleder siden hiin gyldne Tid havde fordunklet hendes, gad jeg dog nødig høre, at ogsaa hun maaskee kunde være død og borte.

Jeg reed videre, og kastede i Forbifarten et alvorligt Blik til det Huus, som hendes Nærværelse engang forskjønnede.

Jeg nærmede mig Svirumgaard. Den sivkrandste Søe laae foran mig. Mit Øje ledte om Bækken, den forpestede Bæk, der opslugte en af mine skjønneste Forhaabninger.

See! min Forbandelse var opfyldt: Gangtræet var ikke at finde, sikkerlig forlængst overgivet til Ilden — en alt for lemfældig Straf —; hele Engen var forvandlet til Agerland, og Bækken selv bleven til en vandløs Grøvt.

„Boer ikke Kammerraad Svirum her?" spurgte jeg en mødende Fodgænger.

„Han er død for mange Aar siden!" lød Svaret.

Saa jubler nu, I Ænder! — tænkte jeg — og sejler med opløftede Hoveder omkring i den fredelige Sø! Ingen Spion vil mere opspore eders lønlige Reder, ej heller mit svære Corpus plumre eders klare Element!

Jeg reed videre fort.

Af Statscalenderen vidste jeg, at min Ungdomsven Hans Mikkel var Præst efter sin Fader; thi fra ham selv, havde jeg, siden han forlod Hovedstaden, hverken hørt eller seet en Tøddel.

„Aus den Augen, aus dem Herzen!"

Om den gamle Ruricolus var forflyttet til et andet Kald, eller om han havde resigneret, eller ogsaa maaskee var død, derom var jeg aldeles uvidende.

Naar man i et femtedeel Seculum ikke har seet en forbums Ven, naar saa mange Aar — rige paa Begivenheder, frugtbare paa Erfaringer, sørgelige saavelsom glædelige — ere henrundne siden hiint Ungdoms muntre Samliv, da banker Hjertet med en sælsom glad-Urolighed Gjensynets Time imøde. Men man finder saare sjelden hvad man venter, forbi man ikke forud belaver sig paa Tidens mægtige Indvirkninger. Man vil have Vennen, som han var, og glemmer, at Intet bliver, som det er.

Jeg tænkte mig endnu stedse min kjere Ruricolus, den smukke, moderne, pyntelige Student, Damernes Yndling, sine Kammeraters vakkre, velvillige og altid hjælpsomme Ven, livsglad, men maadeholden og anstændig i alle Nydelser, en dygtig Theolog og dertil en Kjender og Ynder af den skjønne Litteratur; under dette sidste Hensyn havde vi især engang været hinanden uundværlige.

Thi higede jeg nu efter at springe af Hesten og kaste mig i hans Arme med det Udraab:

„Es waren schöne Zeiten, Carlos!“ u. s. w.

Men — det kom ganske anderledes.

Det første menneskelige Væsen, jeg ved min Indtrædelse i Præstegaarden fik Øje paa, var en tyk rødmusset Mand i en luvslidt graa Frakke, med Træskoe paa Fødderne, og en gammel lappullet Hat paa Hovedet.

Personen — jeg havde antaget ham for Præstens Kudsk eller Avlskarl, dersom ikke et uhyre Merskums Pibehoved i hans Haand havde givet mig Ideen om en Forpagter — Personen stod midt paa Møddingen, omringet af Høns, Ænder, Gjæs og Kalkuner, dem han med udstrakt Pegefinger syntes at overtælle.

„Er Præsten hjemme?“ spurgte jeg, og lettede lidt paa min Hat.

„Syv og firs, otte og firs, ni og firs, halvfems; det er mig!“ lød Svaret.

Jeg opspilede begge mine Øjne, og — kjendte nu først min Ungdomsven.

„Men Hr. Pastor!“ sagde jeg, „kjender Du mig virkelig ikke?“

Han gik ned af Møddingen og hen imod mig; men langsom og forsigtig, for ikke at træde paa de smaa velsignede Ællinger.

„Hm!“ brummede han med et roligt Smiil, „det kommer mig rigtignok for —“.

„Saa Du har ganske glemt din gamle Pietro?“ raabte jeg.

„Eja! er det Dig?“ svarte han og rækkede mig Haanden. „Naa, det maae jeg bekjende! Kom nærmere, min kjere gode Ven! Morten! tag den Fremmedes Hest! — Er

den vant til at staae inde, eller vil Du have den paa Græs? Du bliver dog hos os i Nat?"

„Jeg har isinde at blive inde," svarte jeg, „og min Hest vil nok helst staae ude."

„Det er en kjøn lille Kat!" sagde han og gik rundt om Hesten, idet jeg steg af; „men en Smule franst paa Forbenene — aa! Morten! den blakkede Kjesten er stærk ousen, glem ikke at trække hende til Tyrs! — Naa, velkommen skal Du være! — Læg et Tøjer paa denne Pillik, Morten! og sæt ham ud i Svinetoften! og glem ikke at ringe den store Soe! den gaaer og roder i Kartoflerne. Hører Du! — Gaae nu indenfor, (det gjorde jeg) og lad Hvile falde paa Dig! Hvad vil Du først have? en Thevandsknægt? Hvordan har Du saa levet siden sidst? Du er bleven gammel — Maren! giv os Thevand!"

Disse sidste Ord raabte han ud ad Kjøkkendøren.

Denne Modtagelse jog enhversomhelst poetisk Eruption tilbage i min noget afkølede Barm, og Omfavnelsen udeblev. Imidlertid stak een Rolling efter den anden Hovedet ind ad Kjøkkendøren, for at see den fremmede Mand, og til samme Tid saae jeg et Par Ansigter paa Vinduesruderne, der forsvandt saa hastig jeg kastede mine Øjne derhen.

„Er det dine Børn alle?" spurgte jeg: „hvormange har Du vel?"

„Een for hver Finger!" svarte han mørk og treven: „jeg veed ikke hvad jeg skal gjøre med dem. Man har ondt ved at holde Klæderne paa Kroppen af dem; at holde Nogen frem til Studeringer, det er plat umuligt. Hvad skal der blive af dem?"

Nu kom hans Kone med Theen; jeg hilste.

„Kjender Du ham?" spurgte Ruricolus hende: „det

er den samme, som engang dyppede Dig i Bækken ved Svirumgaard."

Ja, i Sandhed! det var hende; men ak, ogsaa hun, hvor forandret, baade af Ansigt, Skabning og Væsen!

„Ej see!" sagde hun med et tvunget Smiil og arrangerede Theebordet: „Det glæder mig at see Dem igjen — det er længe siden vi havde den Ære — maae jeg gi'e Fløde eller Rum?"

Dog, hvorfor skulde jeg længer trætte Læseren med Beskrivelsen af et Optrin, der paa mit varme Blod havde en ganske cremortartarisk Virkning?

Saaledes kan Tiden udslette, dæmpe, tilintetgjøre Skjønhed, Vid og Munterhed, og hvad den maaskee kunde levne, det skal sikkerlig nok gaae under i Næringssorg, Tidens trofaste Medarbejder.

I graat Humeur forlod jeg tidlig den følgende Dag min stakkels rustificerede Ven, drøvtyggende paa det lidet opbyggelige, forslidte Emne:

„Tempora mutantur et nos mutamur in illis:
Tiden foranderlig er og forandrer os Alle tillige."

Landsbydoctoren.

Fra den skjønne Herregaard Frysenborg seer Du igjennem en lang og mægtig Granallee ned til den lille venlige Bye Hammel; dog ikke stort meer af samme end Kirken.

Gaae engang derned!

Midt paa den nordre Side af de Dødes Hauge seer Du ved Foden af et Træe, som er ældre end Nogen af os, et lille Steenmonument, hvorpaa fortælles: at derunder hviler den jordiske Deel af Lægen Bredenfeld.

Spørg den Første den Bedste, der gaaer forbi ad Gaden: hvad det var for en Bredenfeld? — endskjøndt det ikke er saa stakket siden — maaskee Du ej engang var født, da han døde — og den, Du adspørger, ligesaalidt — Du vil faae Noget at høre, der er baade mærkeligt og sælsomt.

Men for at spare Dig Ulejligheden, vil jeg strax fortælle Dig Alt, hvad jeg selv veed om samme Mand.

Han var da, for det Første, en Tydsker, og for det Andet en Huuslæge for Herskabet, saavelsom for hele Godset, i mange Aar. For det Tredie var han ogsaa Apotheker, og lavede selv alle de Lægemidler, han kunde lave. For det Fjerde var han saa stor en Foragter af Penge, at han aldrig

tog Betaling af nogen Patient. For det Femte var — og forblev han bestandig — Pebersvend. For det Sjette var han sædvanligviis i gnavent Humør, og for det Syvende og Sidste var han en Menneskeæder.

Det var en underlig Mand, denne samme Bredenfeld, han holdt ikke Omgang med Nogen, undtagen med de Syge, og bestilte slet ikke Andet, end lave Medicamenter og bruge dem — det forstaaer sig: han helbredede Mange, som andre Læger havde opgivet; og det var forsaavidt godt nok, naar han ikke havde været saa enfoldig, at gjøre det ene og allene for sin Fornøjelse.

Han havde saamænd ogsaa en svær Søgning; han gav hver Dag flere Timer ordentlig Audients, og det endda ikke efter Stand og Rang, men efter Sygdommens større og mindre Farlighed, hvorved der opstod den Uorden, at en fattig Stodder kunde komme ind førend Greven selv; det var en bagvendt Rangforordning den! Ved en dygtig Typhus kunde saaledes Een, som slet ikke er i Forordningen, rykke op i øverste Klasse; men — det forstaaer sig — Herligheden var forbi med Sygdommen, ligerviis som den kielske Studenterformands ophører med Majestætens Nærværelse ibidem.

Man kunde, i Bredenfelds Tid, i udstrakt og uindskrænket Betydning falde Frysenborg med alt Tilhørende et adeligt Gods; thi indenfor dettes Grændser kunde Alle og Enhver paa den Maade nobiliteres; men udenfor formaaede ikke den skjønneste Erysipelas pustulosa eller Diabetes mellitus, eller andre slige, i Bredenfelds Øjne fortjenstlige, Accidentia, at skyde Vedkommende ind paa Dørtrinet i 7de Klasse.

Det var en stor Sjeldenhed, at Indigenat-Ret blev erhvervet; og denne Naade bevilgedes kun ved indstændige Bønner af een eller anden Indfødt, og som tillige var i

Doctorens Kridehuus — hvor det ogsaa var en Sjeldenhed at komme.

Den gode Bredenfeld døde i sit Kald — ikke som Doctor, men som Apotheker. Han var ifærd med at lave en Salve til udvortes Brug, skar sig i en Finger, en giftig Ingrediens kom i Saaret, Fingren svulmede, Armen svulmede, Giften trængte til Hjertet — som det hedder — slog Apothekeren ihjel, og tog Doctoren med sig. Han blev begravet — men ikke forglemt.

(Dersom Nogen vil forlange Hjemmel af mig for Bredenfelds efterfølgende Ungdomshistorie, maae han forberede sig paa, at jeg stadig benægter Alt, hvad han spørger mig om. Tyven skal ansees for en ærlig Mand, saalænge han ikke selv tilstaaer, at han har stjaalet. Saameget mere tør jeg gjøre samme Paastand — at jeg nemlig paa en ærlig Maade er kommen i Besiddelse af Bredenfelds Ynglingsliv; og anseer jeg den som min lovlige Ejendom, indtil nogen Anden bevisliggjør en gyldigere Adkomst.)

Paa Kanten af Lyneburgerheden ligger en Kirkebye, hvis Navn nu ikke vil falde mig ind. Her boede den gamle Bredenfeld; men om han var Præst, eller hvad han ellers var, det kan jeg ikke sige.

Den Gamle havde bekommet sig ikkun een Arving — vor Frysenborg-Bredenfeld. Denne havde fra sine tidlige Drengeaar af en særdeles Lyst til Urtekundskaben. I Fritimer og nogenlunde godt Vejr løb han baade i Eng og Mark paa den ene Side, og i Heden paa den anden, for at plukke Blomster og søge nye Værter, for dermed at forøge sit Herba-

rium, hvis første Blad indeholdt en — Chrysanthemum segetum, paa Dansk: Morgenfrue.

Jeg skal fortælle, hvoraf det kom sig, at et saa forhadt Ukrud som „den onde Urt" nød samme ufortjente Ære som mange onde Konger, at staae i Spidsen for et Folk, det de betragte ikke anderledes end som et Herbarium vivum.

I Bredenfelds Fødebye boede en anden Mand over Bondestanden — hvad han var, veed jeg ikke; og dette kan ogsaa være det samme. Men hans Datter heed Rosine, og han havde heller ikke flere Børn end hende. Hun og den lille Bredenfeld de vare lige gamle, og da de kunde begynde at lege og læse sammen, kom de til at holde ligemeget af hverandre. Fik de noget Godt — enten det nu var for Ganen eller for Øjnene, saa skulde det altid deles. Deraf er det let at begribe, at Rosine fik sin Deel ogsaa af Blomsterne, som Legebroderen samlede; og fra den Tid af, han begyndte paa sit Herbarium, tog han altid af hver ny Vært Doubletter med sig til Hjemmet.

Nu traf det sig da hverken værre eller bedre, end at den onde men smukke Morgenfrue var den første Markblomst, som den lille Botaniker forærede sin lille Allerkjereste. Om heri laae et Varsel af Skjæbnen, skal jeg ikke sige, men slethen fortælle, hvorlunde det videre gik med de to smaa Blomsterelskere.

Den gamle Bredenfeld havde sat sig i Hovedet — at hans eneste Søn skulde være Præst — som saa mange Forældre, ikke just nu men før, have ønsket. Den Unge lærte da Latin og Græsk, og blev Student, og lærte ogsaa Hebraisk, og var endelig nærved at være bleven Præst. Rosine forblev i Forældrenes Huus og lærte, hvad baade en Kone og hendes Mand har Nytte af — alligevel Dygtighed i at lave Mad bliver ikke nær saa højt æstimeret som Dygtighed i at lave latinsk Stiil.

Da vor Bredenfeld blev indskreven paa Højskolen i Göttingen, var han i den Alder, som kaldes den farlige; og Rosine stod følgelig samme Fare for som han. Men Ingen af dem var bange for Faren: uden at vakle stormede de ind i Ilden. Paa forstaaeligt Dansk: de elskede hverandre og det tilstod de for hverandre, og saa lovede de hverandre baade med Haand og Mund, at det skulde saaledes vare ved til evig Tid. („Loven er ærlig, men Holden besværlig" — det vil vi ogsaa her faae at see.)

Begges Forældre kunde godt lide dette Arrangement, og byggede ret smukt paa den solide Grundvold, som de unge Mennesker havde lagt; det vil sige: de bestemte, hvor han skulde være Præst, og hvor og hvorledes Bryllupper skulde holdes, og hvad Enhver af dem skulde have i Medgivt af Borde og Stole og Senge og Sengeklæder og Kjøkkentøi, med meget mere.

Der fattedes intet Andet, end at der i et Tidsrum af fire fem Aar Intet skulde komme iveien. Men det skeete dog.

En Dag, som Rosine kom tilbage fra et Besøg hos Kjerestens, skal hun ulykkeligviis møde en ung Herre tilhest. Man hilser hinanden; men Rytteren vendte sin Hest, og holdt stille for at see efter Pigen. Det var et uheldigt Møde, som man snart vil indrømme.

Denne unge Herre var nylig bleven virkelig Herre over en stor Hob af de Slaver, der ikke sjelden tilsidst blive Herrer — jeg mener: disse døde Metalstumper, som sætte Liv i Verden. Hr. Goldmann havde derhos arvet et lidet Gods der i Nærheden, og han var nu kommen for at besee det. Men Rosine faldt ham meer i Øjnene end Godset.

Der gives Nogle, som paastaae: at der ingen „Hændelse" er til; men at alle Begivenheder udgjør en sammenhængende

Kjæde. Disse Philosopher finde det meget ulogiskt at sige: „var det ikke skeet, saa var det heller ikke skeet."

„Begge Dele ere skeete, altsaa maatte det skee," svare de. Saaledes staaer det i nærværende Fald til Enhver, om man vil sige: „Havde denne Goldmann netop ikke mødt Rosine, saa var Bredenfeld aldrig bleven Læge, og havde aldrig rejst til Frysenborg, og var ikke heller bleven begravet paa Hammel Kirkegaard, og heller ikke bleven Hovedperson i denne her Novelle."

Dette Sidste er ganske vist; thi førend Forfatteren blev til, reddede den samme Bredenfeld hans Faders Liv. Men dette er egentlig udenfor Sagen — jeg mener: Bredenfelds første og sidste Kjerlighedshistorie. Den ville vi nu til igjen.

Goldmann udspurgte snart, hvem den smukke Pige var, og hvor hun boede. Og kort efter gjorde han sig et Ærende did.

Og da Forældrene havde hørt, hvem han var, saa havde de langt fra ikke Noget imod, at han kom igjen. Og det gjorde han een Gang og to Gange og flere Gange. Og jo oftere han kom, jo mere forelsket var han; det mærkede baade Forældrene og Datteren.

Den Sidste fandt en Tiblang sin Smule Kvindeforfængelighed smigret ved Guldmandens Hylding; men siden efter baade frygtede og skyede hun den. Dertil havde hun gyldig Grund; thi Moderen begyndte snart aabenbarligen at fremme den rige Ynglings Hensigter, hvilke denne tilsidst lagde for Dagen ved formelig at bejle til den intet mindre end rige Rosine.

Endnu førend han tog dette afgjørende Skridt, havde den stakkels Pige skrivtligen meddeelt Kjeresten sin Bekymring; men han tog sig dette ikke saa nær; thi han stolede paa hendes

Troskab, hvilket han ogsaa kunde, og paa Forældrenes forhen givne Minde, hvilket han ikke kunde.

Goldmann fik „Nej"; men Moderen havde allerede hemmelig givet ham sit „Ja."

Faderen gjorde, hvad en svag Mand gjør, naar Konen har en stærk Villie: han lod hende raade; idet han dog, bevæget af bedre Følelse, holdt en juste milieu, det vil sige en Middelvej, som intet eget Maal har, men som falder ind og falder hen tilsidst i een af dem paa Siderne.

Rosine fik onde Dage nu, og der gik ingen Time hen, ingen Anledning forbi, uden Bebrejdelser, ovenikjøbet hele Skjændeprækener.

Hun var for god og ydmyg en Datter til Opposition; og hun var for kjerlig en Elskerinde, til at belæsse Kjeresten med sin egen Kummer. Men Legemet leed under denne passive og uafbrudte Modstand af den aandelige Kraft.

Bredenfeld forlod Universitetet fix og færdig. Han havde fuldendt sine Studier paa ualmindelig kort Tid. Medens de Fleste gik, havde han løbet til Maalet — og dette Maal var Rosine. — Ak! Maalet var forrykket — eller rettere, forandret: Rosens friske Farve var bleven mattere, Stjernernes Glands svagere — Rosine skrantede.

Med svulmende Hjerte og klart skinnende Haab traadte Candidaten ind i sine Længslers Hjem. Forældrene modtoge ham høfligt, men koldt — Datteren var tilsengs; skjøndt det var midt paa Dagen. Smerteligt for Ynglingen var Gjensynet af den Elskede — fra Vaaren gled han pludselig ned til det mørke Efteraar.

Dog, det var endnu ikke kommen saavidt med den kjere Syge. Hans Nærværelse, saavelsom Moderens gjenvundne Minde til deres, ved Goldmanns Mellemkomst, afbrudte Forbindelse, virkede til umiskjendelig Forbedring i Rosines

Tilstand. Haabet tilsmilede de tvende Elskende — ak! Haabet bedrog dem.

Rosine blev ved en Uforsigtighed befalden af en Art Forkjølelse. Lægen, som boede i Nærheden, raadspurgtes. Han forordnede en Mixtur. Denne blev brugt ikkun eengang, men havde en saa betænkelig Virkning, at Lægen hentedes. Saasnart han saae den Syges Tilstand, greb han Medicinflasken, besaae den, smagte paa den, og erklærede: at den var urigtig tillavet paa Apotheket.

Enten det nu var virkelig saa, eller Forseelsen var hans: det blev bestandig slettere med Patienten, og hvad hun siden fik, gjorde det ikke bedre.

Gunstige Læser! — for Læserinder gjør jeg her ingen Undskyldning, de vide vel selv hvorfor — tilgiv at jeg engang fører Dig til en Sygeseng! Du er nu saa vant til disse Bryllupper, og deri har sagtens jeg selv nogen Skyld; mod Begravelser har Du vist ikke heller Noget; men Sygestuer! — Vær ikke bange! her er intet Andet smitsomt end Sorgen; men Sorgen er en fortrinlig Ingredients i Livets Mixtur.

Den Første, jeg i den Døendes Værelse vil gjøre Dig opmærksom paa, er Moderen: hun staaer — dog saaledes, at Datteren ikke kan see hende — og lægger Liigklæderne tilrette. Hun har allerede meget pent sammenfoldet den hvide Brudekjole, og ordner nu, ovenpaa denne, Natkappen, Manchetterne og de sorte Sløjfer. Hun gjør det Alt med en Orden og en Betænksomhed, der viser, at for hende er Begravelsen vigtigere end Døden.

Faderen sidder bag ved Hovedgjerdet med foldede Hænder, betragter med stille Kummer sin eneste og sidste Glæde paa Jorden, der nu saa snart skal fratages ham. Uden at bevæge det nedbøjede Hoved, kaster han et enkelt kort Sideblik, ledsaget af et langt Suk, til Hustruen.

„Havde det dog været hende!“ — ønsker Du maaskee. — Han vover vel neppe at tænke det.

Ved Siden af Sengen seer Du Rosines Elskede. Bleg, stummel stirrer han paa den Sovende; han er et Billede paa det døende Haab; dets sidste Gnist gløder mat i det døende Øje.

Hun vaagner af sin korte Slummer — ak, hvor huuløjet! hvor indfalden! er det den samme Ungmøe, der et Par Uger tilbage saae ud som Hebe? — hun rækker ham den kjødløse gustne Haand, og — smiler — ak hvilket Smiil! det er ikke andet end en Stramning af de tynde blaablege Læber, der nu ej engang række til at skjule de fremstaaende Tænder.

Ungdom! hvor kort! Skjønhed! hvor forgængelig! — Og dog gives der en Skjønhed, som Intet taber enten ved Sygdom eller Alderdom — den bevarer Rosine til sidste Øjeblik af dette Liv, og længer, som vi troe og haabe. Den gjør hende paa Dødssengen stærkere end de Sunde omkring hende: hun trøster dem; hun formilder deres Sorg, og hun forædler den, idet hun meddeler dem sin halvtforklarede Sjæls Aabenbarelser — Gethsemanes Engels himmelske Lædskedrik.

Begravelsen var længe forbi. Den dybtsørgende Yngling foretog sig endnu stedse regelmæssige Aftenvandringer til den Elskedes Grav. Den tilkommende Tid var for ham et Intet, den nærværende en Byrde; kun i den forbigangne levede han; men hvilket Liv? et saadant, som fører enten til Død eller Vanvid.

Forældrenes kjerlige og ømme Trøstegrunde og Formaninger fandt ingen Indgang i hans sammenkrympede Hjerte. Da faldt det Faderen ind, at berøre det paa en haardere Maade: han skjændte over denne hensigtsløse Hendøsen, over denne umandige Svaghed, over Forsømmelsen af de Pligter,

han skyldte sig selv, sine Medmennesker, til hvis Trøster, Raadgiver og Vejleder han havde dannet og bestemt sig.

Det virkede, som Kniven paa en langvarig og forhærdet Hævelse: det smerter, det bløder; men det fordeler: Bylden forsvinder — kun Arret bliver tilbage.

Endelig løsnede den unge Bredenfeld Sorgens Lænker — ganske at sønderbryde dem formaaede han ikke — og drog tilbage til Göttingen; ikke for at fortsætte sine theologiske Studier, men for at vorde indviet i — Lægekunsten.

„Jeg føler det,“ sagde han til Faderen, „jeg duer ikke til Præst: jeg har ikke kunnet trøste mig selv, hvorledes skal jeg trøste Andre? Udueligheb eller Skjødesløshed har berøvet mig Rosine. Jeg vil hædre hendes Minde, ved at vorde de Lidendes Hjælper.“

Dette Forsæt, udsprungen af saa reen og ædel Bevæggrund, blev udført med mandig Standhaftighed: som udmærket duelig Læge, og ligesaa duelig og samvittighedsfuld Tilbereder af Lægemidler, var Bredenfeld i hele sit øvrige Liv Syges og Sorrigfuldes oprigtige Ven.

Skriften paa hans Runesteen vil engang — som alle andre — være udslettet; dette Minde, jeg her, mindst i Egenskab af Digter, har rejst ham, ligesaa; men der gives Dyder, hvis Udspring og Belønning tilhøre en anden og varigere Verden.

Vaagekonen.

En Hospitalsconversation.

Første Nat.

Istedet for at faae Jenny Lind at høre, fik jeg noget Andet at føle: hvorledes nemlig det smager at faae en Arm af Led. Det forvoldte Karrighed. Jeg vilde spare nogle Daler i Sjouergebyr, jeg vilde selv være Sjouer.

Det bekom mig ilde; i Trængselen forvredes min venstre Arm i „Aaufelen“, som den hedder paa Tydsk. Med den høire brød jeg mig en Sidevej, og retirerede til Hospitalet.

Min Arm fik sin smertelige Tilretteviisning, og hele Personen anviist en Hjørneseng.

Jeg havde nu Anledning til at anstille Betragtninger over Contrasten mellem Tonerne af en Concert og dem, der høres i en Sygestue. Vel er Contrasterne iørefaldende; dog have begge, rigtignok fjerne, Ligheder, f. Ex. den utaalmodige Patients Klynken minder om en Adagio i b mol, den knarvorne Reconvalescents Murren og Snærren om visse bizarre Strøg paa Violinen, og den Sovendes taktmæssige Snorken om Sangerindens Triller.

Pinen i min Skulder tog saa smaat til at bulme, saa

mine Øjne de finge en Hvile et Par Timer. Ingen dansende Ellepiger aabnede dem; men en gammel Vaagemo'er, som havde afløst Gangkonen, var traadt hen til Sengen, for at bedække mig med det afglidte Tæppe. Hun havde Rynker i Panden og om Munden, magre fremstaaende Kindbakker, indfaldne Læber, og en fremsøjet, krummet Overkrop. Hænderne vare mig paafaldende; de havde Intet af Almuekvinders Teglsteensrødhed, men derimod en Hudfiinhed, som antydede en bedre Herkomst — bedre Dage end disse. Derhos bar hun en bred Guldring paa Kjerestefingeren.

„Har Herren Noget at befale?“ spurgte hun med denne Klasses kolde Høflighed.

„Har jeg friskt Vand?“ gjenspurgte jeg.

„Der staaer.“

„Naar kommer Doctoren, og seer til min Arm?“

„Han har været her, men da sov De. Han sagde: at jeg skulde bade Skulderen naar De vaagnede; tillader De? her har jeg Flasken.“

„Behag Madam, naar De synes.“

Hun udførte Saarlægeværket med en Sikkerhed og Lethed, der var saadanne Hænder værdig. Jeg drejede Hovedet for at see paa dem, og sagde: „De gjør det godt, Madam!“

„— Jeg er hverken Madam eller Frue.“

„— Enke maaskee?“

„— Ikke heller.“

„— Altsaa endnu Jomfrue!“

„— Naja.“

„— Men De har dog været forlovet, seer jeg.“

„De maae ikke tale for meget, min Herre! det har De ikke godt af. Armen er færdig, læg Dem nu kjønt igjen til Roe!“

„Tak, tak! min Go'e! — Nabosengen er tom?“

„Det bli'er den ikke længe; vi vente en Patient endnu iaften; han er anmældt. Naar han kommer, vil der gjøres Dem Uroe; derfor mindede jeg Dem om, strax at ta'e Dem en Luur forlods ud — sov vel!"

Dermed gik hun hen til en anden Patient; og jeg lurede. — Ikke længe.

Jeg vaagnede uden at være vækket, keeg over til Nabosengen; den var tom endnu. For Enden af min stod den gamle Kone.

„Hvad er Klokken? Mo'er!"

„Tre Qvarteer paa elleve — ønsker De Noget?"

„Aanej! — dog jeg kunde ha'e Lyst til at kjende denne Rings Historie."

„Hvad kunde det interessere saadan en gammel Herre? Det er en gammel Historie, der vilde kede Dem, som den længe har kedet mig. — Nu kommer de med Patienten."

Hun trippede hen til Døren i den anden Ende af Stuen.

Ind førtes en gammelagtig Mand, i Skjorteærmer, højre Arm i Bind. Døren var ikke lukket efter ham, før han med øvet Tungefærdighed tog saaledes paa:

„Naa da! saa det blev Codaen til den Satans Concert — nysseligt sang hun, det skal jeg aldrig nægte; men min Finale! — hvorfor tog jeg ikke Vogn? saa var jeg ikke bleven paakjørt og havde heller ikke faaet Armen knækket — og saa skulde det endelig være den højre! Gid hun aldrig havde seet Kjøbenhavn, den svenske Canarifugl! saa var den Ulykke ikke skeet — er det her, jeg skal ligge?"

„Javel," svarte Vaagekonen, „vil De behage at sætte Dem, at jeg kan hjælpe Dem af deres Underklæder!"

Det gjorde hun, medens han istødemaal bandte Jenny Lind, Concert og Kudske. Han blev endnu ved med Mono-

loger i Sengen indtil over Midnat; saa gav han da sig selv og mig Roe.

Anden Nat.

Det kom mig for, at jeg engang tilforn skulde have hørt dette Møle. Dagen efter, som vi snakkede sammen om Jenny Lind, for hvem jeg havde ladet min Arm klemme af Led, uden at have hørt hende, og han sin brække, efterat han havde hørt hende — da tyktes hans Stemme mig endnu mere gammelkjendt. Endogsaa Ansigtet var mig ikke ubekjendt.

Efterat Lægen om Aftenen havde forladt os, siger jeg til ham: „siden vi ere blevne Naboer her, og Begge for een og samme Dames Skyld, ta'er jeg mig den Frihed at spørge, om Deres Navn ikke er Nelbeblad?"

„Jo! det skal jeg aldrig nægte! og Deres?"

Jeg sagde ham det.

„Mindes jeg dog ikke," vedblev han, „at jeg har seet Dem før."

„Det vil jeg gjerne troe," svarte jeg, „for det er over fyrretyve Aar siden vi dansede Molinasko i det Venskabelige Selskab."

„Død og Pine! var De ogsaa Medlem! ja det var et Mahonieselskab det! sikke Baller! sikke Damer!"

„Hm! kan det endnu more Dem, at tænke saa langt tilbage."

„Hm! det er virkelig længe siden jeg tænkte paa den Commerce — men — naar man bliver sengeliggende, saa giver man ikke tænke paa det Nærværende, langt mindre paa

det Tilkommende, og saa maae man jo holde sig til det Forbigangne."

„For Somme er det endnu det Allerværste?"

„Hvorledes det?"

„Fordi alle Mennesker der har Meer eller Mindre, de helst vilde glemme; havde man en Lethe, hvori saadannoget sank tilbunds, og alt det Glædelige svømmede ovenpaa — det var en anden Sag."

„Jeg skal aldrig nægte, det vilde falde mere bekvemt; imidlertid kan man dog chassere rask forbi det Grimme, og balancere langsomt foran det Smukke."

„Som De paa Klubballerne balancerede foran den smukke Jomfrue Nielsen."

„Kan De huske hende?"

„Jo, hvad blev der af hende? Deres Kone maaskee?"

„Nej! det havde maaskee været godt for mig; thi siden har jeg Ingen faaet — det er maaskee bedre. Har De Lyst at høre, skal jeg fortælle Dem hvorledes det gik til."

„Marie Nielsen var meget smuk, det skal jeg aldrig nægte. Der var i hendes barnlige Ansigt, i hendes Tale, i hendes hele Væsen noget saa naivt, at jeg blev sterbens forliebt. Det blev hun ogsaa, for jeg var en ret net Karl, og flere end een nysselig Dame har været den Første til at give Signalet, og saa — De forstaaer mig nok. Med Marie og mig gik det rigtignok ikke videre end til Kyssen og Klappen — hemmelige Møder satte hun sig alvorlig imod. Naa, jeg satte hende Ringen paa Fingeren; hun gjengjældte Gaven; men hun blev ligesaa knipsk som før. Jeg snakkede om Ægteskab; det lyttede hun villig til; men inden en Mand i sort Sløjkjole og med hvid Krands om Halsen havde lagt sin Haand paa vores, vilde hun ikke gi'e sig."

„Det var ubegribeligt!"

„Det var det ogsaa; og denne Venhed begyndte at ennuyere mig. Det kom mig for, som om hun ikke var skabt for Kjerlighed. — Imidlergodtid traf det sig, at en ligesaa glimrende Stjerne fremskinnede paa den „venskabelige“ Himmel — har De kjendt Frøken Süsmilch?“

„Jeg saae hende der; intet videre.“

„Hun var ej allene dejlig, hun var fortryllende; hun var vittig, sindrig, hun var en Feedronning — hun forherede mig; min frugtesløse Kjerlighed til Marie udslukkede hun indtil den sidste Gnist. Da jeg ikke længer elskede den stakkels Tøs, vilde jeg ikke bedrage hende med hyklet Kjerlighed, trak mig derfor i Stilhed tilbage, og curede til den skjønne Morgana. Ak! hun hævnede Marie. — Frøkenen coqvetterede med mig; intet videre. Hun fjernede sig i samme Maal som jeg nærmede mig. Nu begyndte jeg ligeledes at coqvettere, lod som jeg vilde trække mig tilbage. Saa drog hun frem: vi byttede Roller. Alt dette gav intet Resultat. Nu tog jeg Bladet fra Munden, erklærede min inderlige Kjerlighed og bad om hendes Haand. Hun sænkede Øjenlaagene, derefter hele Hovedet, og sagde med en Stemme, der indgød mig det bedste Haab: „min Herre! der er kun een Hindring ivejen — at bortrydde den — — overlad mig til mig selv i tre Dage — og — vær nu vakker — forlad mig.“ Hun snoede sig hurtigt om, og forlod mig. — Jeg var vis paa min Salighed.“

Her afbrødes han ved Vaagekonens Nærmelse. Hun hviskede lydt: „De taler saa højt, at De vækker de andre Patienter, eller holder dem vaagne paa en Tid, da, hvem der kan, skal sove. — Gjem heller Fortsættelsen af Deres Historie til imorgen! det er ogsaa bedst for Dem selv.“

Og saa gjorde han.

Tredie Nat.

Paafølgende Aften, da der var bleven roligt paa Stuen, tog min Sidemand ved igjen saaledes:

„Med min Salighed var det inte ret bevendt. Jeg bildte mig ind, at jeg svævede i den sjette Himmel tæt op mod syvende; men jeg mærkede pludselig, at jeg krøb plat nede paa Jorden. Jeg fandt, at det var en Formastelse mod min Engel, hvis jeg uden hendes Tilladelse løste Kongebrev! ellers havde jeg gjort det uden Ophold. Jeg ilede til hende, for at modtage et bestemt „Ja." I de tre Dages Mellemrum havde hun forandret sig næsten til Ukjendelighed. Det stjerneklare Aasyn var nu overtrukken med et gjennemsigtigt Slør, eller, det var i Skygge. Øjnene vare blevne mindre og mattere, Læberne smallere, tilknebne, Morgenskjæret var borte fra Kinderne, hele Figuren sunken nogle Fingersbred. Hvad kunde være Aarsagen hertil, uden Længselssmerte — efter mig? Det kunde jo ikke være Andet. Jeg angreb hende med stormende Veltalenhed, med Elskovs ømmeste Hjertesprog. Hun gav sig ikke, hun veeg ikke. Hun bad om fire og tyve Timers Stilstand. Indrømmet. Jeg sov ikke et Øjeblik i alle disse fire og tyve Timer —"

„Drømte De ikke heller?"

„Hvor kunde jeg drømme, naar jeg ikke sov?" —

„Paa en Maade; jeg meente: om De ikke drømte om, at hun vilde blot holde Dem for Nar?"

„Det gjorde hun ikke, som De strax vil høre — mig holder man ikke for Nar. — Jeg forbiede mig ikke, jeg fløj til hende — ah! hun var igjen den sædvanlige glædestraalende, tillokkende — Sirene. Jeg greb efter hendes Haand — hun lagde dem begge paa Ryggen, og sagde: „hverken den højre eller den venstre! de tilhøre nu begge en Mand,

som vel ikke er saa smuk som De" — sagde hun skjelmsk — „alligevel har han forstaaet i en Fart at vinde mit Hjerte, og i den samme Fart skal vi giftes — undskyld derfor!" — Hun nejede, vendte sig og hoppede væk. Der stod jeg. Jeg overvejede, hvilken Dødsmaade kunde være baade den hurtigste og den peneste: Drukning — det er hundsk, Hængning — den bruger man til Tyve, Skydning er saa voldsom, Gift piinagtig: jeg kunde ikke blive enig med mig selv, og derfor bestemte jeg mig ikke til nogen af dem, men gik hjem og lagde mig tilsengs. Da jeg vaagnede, fandt jeg det forunderligt, at jeg havde kunnet sove, og begyndte at ræsonnere over min Stilling. Jeg skal aldrig nægte, den var ubehagelig. At slaae op med min Kjereste, for at bejle til en Anden, og faae Nej, To for Een og Ingen af To, det var overraskende. Besluttede jeg da, efter otte Dages Overvejelse, at gjøre Marie lykkelig. Med dette Forsæt nærmede jeg mig hendes Bopæl, gik ind og hørte: at Familien var rejst fra Byen for bestandig, man vidste ikke hvorhen; fik det heller aldrig at vide."

Vaagekonen havde mod Slutningen af hans Beretning, nærmet sig Foden af hans Seng, hvor hun, med sammenlagte Arme, saae ham stivt i Ansigtet. Da han holdt op, lagde hun sine Hænder paa Hjørnestolperne, og sagde:

„Har De Lyst at vide, hvorledes det siden er gaaet hende, da kan jeg godt sige Dem det, for jeg har kjendt hende meget nøje, saavelsom hendes hele Skjæbne ligetil nu."

Her maatte hun standse, da en urolig meget lidende Patient raabte paa hende, og hun længe maatte pusle ved ham, og strax derefter ved en Anden.

Fjerde Nat.

Paa bestemt Tid nedlod sig vor Vaagemo'er paa en Stol mellem begge vore Senge, og talte som følger:

„Marie var et godt Barn, men havde ikke ret meget af det, man kalder fiin Opdragelse: hun kunde synge, men ikke spille, hun forstod ingen fremmede Sprog, havde ingen Snakkesærdighed, langt mindre Gaver til at skose eller skære enten Nærværende eller Fraværende. Men hun havde almindelig sund Forstand, et ømt og trofast Hjerte. Med et saadant Hjerte hang hun ved den Troløse, der allene havde til Hensigt at betjene sig af hendes uskyldige Godtroenhed til at bedrage hende, naar hun havde føjet hans vilde Begjerligheder. Da han fornam, at det vilde falde ham saare vanskeligt at opnaae sin slette Hensigt, forlod han hende, for at prøve sin Lykke hos Frøken Morgana.

„Da Marie erfarede dette, blev hendes Sorg til Græmmelse; og hun havde allerede givet Afkald paa Livets og Kjerlighedens Glæder, da han, efter sit Uheld hos Frøkenen, vendte tilbage til den forkastede Jomfrue. Men borte var hun, og borte blev hun. Det var gaaet tilbage med Faderens Formuesomstændigheder. For Levningerne kjøbte han en lille Gaard paa en Udkant af Sælland, hvor han i de første Aar slog sig nogenledes igjennem.

„Marie fik flere end een Bejler; men hun havde afsvoret Ægteskab saavelsom Kjerlighed. Havde hendes Hjerte før været varmt, saa var det nu blevet saa koldt, at det aldrig mere kunde optøes.

„Faderen kom i Gjæld, sank stedse dybere og dybere, og græmmede sig tildøde. Med det Lidet, der kunde reddes, tyede Moder og Datter ind til Kjøbenhavn, indlejede sig simpelt og ernærede sig taaleligt ved kvindelig Haandgjerning. Saaledes

hengik nogle Aar. Da blev Moderen nedlagt paa et langvarigt Sygeleje, fra hvilket hun aldrig mere opstod. Datteren maatte arbejde for Begge, og da Moderen var begravet, havde Marie af fordums Velstand ikke mere igjen, end hvad der kunde rummes i en liden Kiste.

„En menneskekjerlig Læge, der havde behandlet den Gamle i hendes Sygdom, seet den nu i de 40 gaaende Maries Omhyggelighed, og Begges tiltagende Nødlidenhed, tilbød denne en Ansættelse som Vaagekone paa et Hospital."

Dette Sidste slog os Begge paa eengang, vi stirrede med sælsom Forventning paa den tandløse Kjælling.

„Der er hun endnu, og her sidder hun."

Min Naboes Ansigt fortrak sig, Overdynen skjælvede convulsivisk. Hun traadte til, og lettede den, idet hun sagde: „hvor er Ringen, jeg gav Dig?"

Hun saae flygtigt paa Fingrene af den spjælkede Arm —

„Naa, den er borte, Du har vel givet den til een af de Mange, Du efter mig har forraadt; men see! her er min, paa samme Sted hvor Du satte den. Der skal den blive siddende, naar jeg kommer ned i Omklædningsværelset — jeg mener Graven — for engang at vidne mod Dig, naar de Døde opkaldes til Dommen."

Hun svævede hen til sin sædvanlige Plads, liig en Skygge fra de Dødes Land — der var i samme Øjeblik den Troløses bortflygtede Sjæl.

